

I. 2. 2.

Algemeen
Wijsgeurig, Geschiedkundig en Biographisch

Woordenboek der Vrijmetselaren

Deel II. Afd. 2.

L = M.

Ausgegeben von G. G. G. 1845.

140. A. 13.

Maurerische
Bücher-Sammlung
von
GEORG KLOSS.

Manuscript
N^o des Catalogs *I-809*
Stiller *Klapp* N^o *2098.*

L.

Manuscript
I-809
2098

2.
WOORDENBOEK

VOOR

VRIJMETSELAREN.

Lacorne = Landmarks! 161.

LAD.

161

teerd Grootmeester benoemd, door den Graaf van CLERMONT (zie dat Art.), die Grootmeester der Grooten Loge van Frankrijk was, en in wiens genegenheid hij zich had weten te dringen, door zijne diensten, bij gelegenheid van zekere geheime bijeenkomsten, tot de inwijding van vrouwen strekkende. De oude leden der Grooten Loge, weigerden hem in die hoedanigheid te erkennen, of onder zijn voorzitterschap bijeen te komen, ten gevolge waarvan LACORNE eene nieuwe Grooten Loge vormde, Groot-Officieren van zijn slag benoemde, en op dezelfde wijze als de oude Grooten Loge, het oppergebied over de Fransche Broederschap uitoefende, konstitutiën verleende, enz. Nadat de beide Grooten Loges, gedurende een jaar in de grootste vijandschap nevens elkander hadden bestaan, benoemde eindelijk de Graaf van CLERMONT, den Broeder CHAILLON DE JOINVILLE, in diens plaats, tot zijn gedeputeerd Grootmeester (Zie ook het Art. ORLEANS).

LADDER (zie JAKOBSLADDER). Ook in den graad van KADOSCH (Sch. R. 30e. gr.), komt een dubbele ladder als mystiek zinnebeeld voor. De eene zijde der ladder wordt genoemd *Oheb Ellohah* (אהב אלהים, minnaar van God). De tweede zijde wordt genoemd *Oheb Kerebo* (אהב קרבו, minnaar van den naaste). De sporten der eene zijde, voeren den naam van *Tsedakah* (צדקה, regtvaardigheid, weldadigheid); *Shor-Laban* (שור לבן, witte os, onschuld); *Mathok* (מתוק, zoet of zoetheid); *Emounah* (אמונה, geloof, standvastigheid, waarheid); *Gnamal Sagghi* (עמל עניא, groote arbeid); *Sabal* (סבל, last dragen), en *Gemoul Binah Tebounah* (גמול בינה תבונה, loon van verstand en kennis). De sporten der andere zijde, heeten *Astronomia*, *Musica*, *Geometria*, *Arithmetica*, *Logica*, *Rhetorica*, *Grammatica*.

Lacorner

Jakobsleiter

Jakobsleiter

LAC. LAD.

161

L.

LACORNE, dansmeester te *Parijs*, werd in 1761 tot gedeputeerd Grootmeester benoemd, door den Graaf VAN CLERMONT (zie dat Art.), die Grootmeester der Grootte Loge van *Frankrijk* was, en in wiens genegenheid hij zich had weten te dringen, door zijne diensten, bij gelegenheid van zekere geheime bijeenkomsten, tot de inwijding van vrouwen strekkende. De oude leden der Grootte Loge, weigerden hem in die hoedanigheid te erkennen, of onder zijn voorzitterschap bijeen te komen, ten gevolge waarvan LACORNE eene nieuwe Grootte Loge vormde, Groot-Officieren van zijn slag benoemde, en op dezelfde wijze als de oude Grootte Loge, het oppergebied over de Fransche Broederschap uitoefende, konstitutiën verleende, enz. Nadat de beide Grootte Loges, gedurende een jaar in de grootste vijandschap nevens elkander hadden bestaan, benoemde eindelijk de Graaf VAN CLERMONT, den Broeder CHAILLON DE JOINVILLE, in diens plaats, tot zijn gedeputeerd Grootmeester (Zie ook het Art. ORLEANS).

LADDER (zie JACOBSLADDER). Ook in den graad van KADOSCH (Sch. II. 50e. gr.), komt een dubbele ladder als mystiek zinnebeeld voor. De eene zijde der ladder wordt genoemd *Oheb Ellohah* (אהב אלהים, minnaar van God). De tweede zijde wordt genoemd *Oheb Kerebo* (אהב קרבו, minnaar van den naaste). De sporten der eene zijde, voeren den naam van *Tsedakah* (צדקה, regtvaardigheid, weldadigheid); *Shor-Laban* (שור לבן, witte os, onschuld); *Mathok* (מתוק, zoet of zoetheid); *Emounah* (אמונה, geloof, standvastigheid, waarheid); *Gnamal Sagghi* (עמל עגיא, groote arbeid); *Sabal* (סבל, last dragen), en *Gemoul Binalh Tebounah* (גמול בנה תבונה, loon van verstand en kennis). De sporten der andere zijde, heeten *Astronomia*, *Musica*, *Geometria*, *Arithmetica*, *Logica*, *Rhetorica*, *Grammatica*.

Laden LADEN. Eene uitdrukking, waarvan men zich bij de Tafel-Loges bedient. Deze benaming zou nog voor het jaar 1747 uit Engeland tot ons overgekomen zijn.

Chart. Lalaure VALANDE, (CHARLES FLORENTIN JACQUES MANGON) Inspekteur der Fransche domeinen, te Douai, geboren 1 Februarij 1770, was een zeer ijverig, verlicht en geleerd mensch. Hem, heeft de daar arbeidende Loge *la Paix*, welke Reg.: M.: hij gedurende vele jaren was, de oprigting van eene Vrijmetelaars-bibliotheek, gelijk ook van eene verzameling van handschriften, schilderijen en zeldzaamheden, te danken. Onderscheidene zijner Maçon.: verhandelingen en gedichten zijn in druk verschenen, onder anderen: *Defense et Apologie de la Franche Maçon.: ou refutation des accusations dirigées contre elle, à différentes époques et par divers auteurs.* Paris 1814, 8vo.

Benedict XIV LAMBERTINI. Zie BENEDICTUS XIV.

Lamp LAMP, (De) ook licht; een zinnebeeld van verschillende hoogere graden. Het komt ook in den 4en en 5en graad van het systeem van ZINNENDORF voor.

Lamprecht
(Van, Ghr. Lange)
Landmarks
II. 577. LANDMARKS, (THE OLD) of ook wel *the old Marks*, is eene uitdrukking, welke zoowel in het nieuw-Engelsch Konstitutieboek, als ook op andere plaatsen in onderscheidene beteekenissen wordt gebezigd. Ter vermijding eener verkeerde uitlegging is het niet overbodig, dat wij die hier toelichten. Reeds in het Angelsaksisch, beteekent *Mark* een teeken, eene vaan, eene grens, en het woord *Landmark*, word reeds in PHILIP'S *New world of words*, verklaard, 1e. door landgrens; 2e. als een sein, of teeken voor schippers, b. v. een rots, een toren, enz. waaraan zij bemerken, in welke rigting zij zeilen; en in het werk, *SHERIDAN improved* (Londen 1818), wordt *Landmark* door grensteeken verklaard. Hierdoor worden al de beteekenissen verklaarbaar, waarin die woorden in Maçon. geschriften voorkomen. De uitdrukking *old Marks* is meer algemeen: deze beteekent, *de oude verordeningen en ordomantiën*, en wordt vaak gebezigd in denzelfden zin, als *the old charges* (de oude wetten). Een gedeelte dezer *old charges*, bevatte

nogtans bepalingen, ten opzichte van hetgeen de Maçon (*Mason*), als zoodanig geheim moest houden; en deze wettelijke bepalingen heeten hoofdzakelijk, *the marks of secrecy* (de grensbepalingen der geheimhouding). Zij bestaan daarin: 1.) dat de kunst, steenen te vormen, en over het algemeen allen eigenlijken steenhouwersarbeid, voor lieden, die slechts metselaars waren, en voor daglooners, geheim gehouden moest worden; 2.) dat daarom T. W. en A., slechts aan de deelgenooten der Broederschap mogten medegedeeld worden; 3.) dat elk lid eener bijzondere Loge, de bijzondere bouwaangelegenheden en de daarmede in verband staande beraadslagingen, niet mogt uitklappen. Op deze drie punten, doelt de echte, oude bepaling (*old regulation*), welke zich bij de Yorksche Konstitutie bevindt, de oude regels (*charges*), en grenzen der geheimhouding (*marks of secrecy*), bij alle Logebesluiten voor oogen te houden. Onder de *old charges* of *old marks*, bevonden zich echter ook bepaalde verordeningen ten aanzien van het gebied, of eigenlijker het regtsgebied van elke Loge, binnen hetwelk alle, door het gild erkende Meesters en Gezellen (*Masters and Fellows*), moesten blijven, en binnen hetwelk zij-alleen bevoegd was, het daarstellen van gebouwen te ondernemen, uit welke ondernemingen geen harer Meesters, door een ander Meester uit een ander gebied, dorst worden verdrongen; ten welken einde ook elke Loge een eigen en bijzonder teeken en herkenningsscein had, welke voor alle andere Loges geheim werden gehouden. Alleen de oude verordeningen, welke betrekking hadden op het bepalen van dat gebied, heeten eigenlijk landgrenzen (*landmarks*), maar na het oprigten van verschillende Grootte Loges in Engeland, Schotland en Ierland, werd deze uitdrukking, op zeer juiste wijze, toegepast, op de bepaling van het wederzijdsch onschendbaar gebied van elke van haar, binnen hetwelk zij metselaars maken, gewone en provinciale Loges konden oprigten. Als echter Maeston (*Illustrations* ed. 1812, p. 215) zegt, dat *the ancients Landmarks*, de grenzen beteekenen, die als muren zijn opgerigt tegen alle nieuwigheden (*the boundaries set up as checks to innova-*

tion), dan wijkt hij van de oorspronkelijke beteekenis dezer uitdrukking af, en neemt die, gelijk dit ook in de beide uitgaven van het nieuw-Engelsche Konstitutieboek, van 1725 en 1758, geschiedt, aan, als gelijk staande met *old charges*, of *old marks*. Daarmede vergelijkte men de Art. MEESTER, REGEREND MEESTER EN WETTEN.

(J. J. Lange)
Lange

LANGES, (SAVALETTE DES) koninklijk Thesaurier te *Parijs*, was in 1775 hoofdstichter en een der opperhoofden van het stelsel der *Philalaten*, in de Loge *des Amis Réunis* te *Parijs*, van welke hij vele jaren reg. M. was. Door zijne verlichte grondstellingen in de Vrijmetselarij, muntte hij in dien tijd uit. en gaf, ten einde de zucht naar hooge graden paal en perk te stellen, aanleiding tot de beide zoogenaamde Conventen van *Parijs* (zie het Art. CONVENT), in 1783 en 1787, welke nogtans geen gevolg hadden.

Langham

LANGHAM, (SIMON) Bisschop van *Westminster*, was Grootmeester der Bouwlieden (*Masons*) in *Engeland*, van 1573—1599.

Lanz

LÄNZ. Een Roomsch-Katholijk priester en uitstekend wiskundige, werd in het jaar 1783, op eene wandeling aan de zijde van WEISHAUPT, door den bliksem gedood; ten gevolge waarvan men, bij het onderzoeken van het lijk, papieren vond, welke betrekking hadden op de Illuminaten-Orde, waarvan hij lid was. Van deze papieren bediende men zich, om het strafbare van de grondstellingen dier Orde te betoogen.

Larmenius

LARMENIUS. (JEAN MARCUS) In 1806, werd te *Parijs*, door middel van in menigte verspreide circulaires, aangekondigd, het bestaan van het genootschap, geheeten: *de Orde van den Tempel*, met de installatie van een huis van inwijding, eene groote postulantie en een groot aartsbisschoppelijk Convent. De hoofden van deze Broederschap verhaalden, dat JACOB MOLAY, in de Bastille zittende en de naderende afschaffing der Tempel-Orde voorziende, tot zijnen opvolger een' zekeren JEAN MARCUS LARMENIUS had benoemd, wien hij de magt gaf om de Orde te herstellen, en haar zelfs na zijnen dood te besturen; dat werkelijk na de teregtstelling van MOLAY, LARMENIUS zich belast had met het geheim bestuur der Orde van den Tempel, welker over-

schot zich om hem geschaard en zijn gezag erkend had; dat hij eene oorkonde had opgesteld, opdat de Orde bij zijn overlijden niet zonder opperhoofd zou zijn, en dat hij het Grootmeesterschap daarbij had vermaakt aan den Ridder **TREOBALD**, van *Alexandrië*, aan wien hij het vermogen had verleend, om insgelijks eenen opvolger aan te wijzen; dat op deze wijze de Orde van den Tempel voort had geduurd en de waardigheid van Grootmeester, uit die afgelegen tijden, tot op onzen tijd was voortgezet. Tot staving van al dit beweerde, vertoonde het nieuwe genootschap: 1°. Het oorspronkelijk Charter van overdracht door **LARMENIUS**, geschreven in hieroglyphische letters op een groot blad perkament, naar den smaak dier tijden versierd, met gothiesch bouwkunstige teekeningen, randversieringen, gekleurde en verzilverde letters, gezegeld met den krijgstempel der Orde, en houdende: «eigenhandig», de aannemingen der Grootmeesters van **LARMENIUS** af; 2°. de statuten der Orde, herzien in 1703 en geteekend, **PHILIPS** van *Orleans*. Later bragt men nog ter versterking van die bewijzen, te voorschijn: een koperen relikie-kastje, in den vorm eener gothiesche kerk, bevattende vier stukken van verbrande beenderen, aan de brandstapels, van de martelaars der Orde, ontnomen; een ijzeren degen met eenen bal van boven, waarvan **JACOB MOLAY** zich zou bediend hebben; een ijzeren helm met goud versierd, naar gissing dien van **GEY**, den broeder des Dauphins van *Auvergne*, een bovenstuk van een bisschopsstaf en drie myters, die als decoratiën der Orde hadden gediend, enz. Daar het geheim van dit historiesch bedrog, in het bezit van vele personen was, kan het geene verwondering baren, dat het ontdekt werd.

Observantia lata
LATA (OBSERVANTIA). (De ruime of minder strenge regel of Orde.) In 1767, ontstond er te *Weenen* eene scheuring in de Orde der *Strikte Observantie*. Zij, die zich afzonderden, en die door de leden der *Strikte Observantie* bestempeld werden met den naam van klerken der *Observantia lata*, of van den ruimeren Ordesregel, wilden zich niet aan de nieuwigheden der *Strikte Observantie* onderwerpen, maar begeerden een nieuw stelsel te vormen. Sedert nogtans de zoogenaamde *Strikte Ob-*

Inhalt.

	Seite
I. Die Feinde der Fr.Mr.-Brüderschaft. Eine Stimme aus der Wüste vom Br. Fr. Walduin zum Eißberg.	371
II. Geschichte der zum System der strikten Observanz gehörenden Freimaurer. Aus einer Handschrift des Secretärs der VII. Provinz, C. H. L. Jacobi (Carolus a stella fixa). (Fortsetzung).	401
III. Rede gehalten am 6. December 1837 vom Br. Georg Klossen in Frankfurt a. M.	430
IV. Ueber Wesen und Zweck der wahren, alten Freimaurerei. Vortrag, gehalten am 28. September 1840, dem Tage der Einverleibung der Ger. und Wohl. Loge Carl. zum aufgehenden Lichte zu Frankfurt a. M. in den eclecticischen Bund, von Br. Georg Kloss.	446
V. Am Johannisfeste, 1843, vom Herausgeber gesprochen in der Loge Apollo zu Leipzig.	463
VI. Am Johannisfeste, 1844, vom Herausgeber gesprochen in der Loge Apollo zu Leipzig.	470
VII. Literatur.	495

ruimeren Ordesregel, wilden zich niet aan de nieuwigneen der Strikte Observantie onderwerpen, maar begeerden een nieuw stelsel te vormen. Sedert nogtans de zoogenaamde Strikte Ob-

Inhalt.

	Seite
I. Die Feinde der Fr.Mr.=Brüderschaft. Eine Stimme aus der Wüste vom Br. Fr. Balduin zum Eichberg.	371
II. Geschichte der zum System der stricten Observanz gehörenden Freimaurer. Aus einer Handschrift des Secretärs der VII. Provinz, C. H. L. Jacobi (Carolus a stella fixa). (Fortsetzung).	401
III. Rede gehalten am 6. December 1837 vom Br. Georg Klossen in Frankfurt a. M.	430
IV. Ueber Wesen und Zweck der wahren, alten Freimaurerei. Vortrag, gehalten am 28. September 1840, dem Tage der Einverleibung der Ger. und Volk. Loge Carl. zum aufgehenden Lichte zu Frankfurt a. M. in den eclecticischen Bund, von Br. Georg Kloss.	446
V. Am Johannisfeste, 1843, vom Herausgeber gesprochen in der Loge Apollo zu Leipzig.	463
VI. Am Johannisfeste, 1844, vom Herausgeber gesprochen in der Loge Apollo zu Leipzig.	470
VII. Literatur.	495

Substanz

1. Einleitung zur Substanztheorie Seite 1

2. Die Substanz als Grundbegriff der Philosophie Seite 10

3. Die Substanz als Prinzip der Natur Seite 20

4. Die Substanz als Prinzip der Ethik Seite 30

5. Die Substanz als Prinzip der Politik Seite 40

6. Die Substanz als Prinzip der Kunst Seite 50

7. Die Substanz als Prinzip der Wissenschaft Seite 60

8. Die Substanz als Prinzip der Religion Seite 70

9. Die Substanz als Prinzip der Philosophie Seite 80

10. Die Substanz als Prinzip der Philosophie Seite 90

Am...

servantia geheel is te niet gegaan, heeft ook de tegenstelling opgehouden, en noemt men dat systema thans algemeen, dat van ZINNENDORF (zie dat Art. en het Art. STARCK). Gelijk bekend is, poogt dit stelsel een kannonieken grond of glimp, voor al de als overgeleverd opgegevene gebruiken, aan te voeren, en belemmert elken stap ter verbetering. Zij vleiden zich alleen de geheimen der Broederschap te bezitten, en de plaats te kennen, waar de rijkdommen der Tempeliers waren nedergelegd. Zij kenden zich zelven niet slechts eene meerderheid toe, op de Orde der *Strikte Observantie*, maar ook op de gewone Metselarij. Het voorwerp van hun onderrigt bestond in het bevel over de geesten, het zoeken van den philosophischen steen en het vestigen van het duizendjarig rijk. Hunne kundigheden waren verdeeld in tien graden, of trappen van onderwijs, en waren genaamd: *Leerling, Gezel, Meester, Afrikaansche Broeder, Ridder van St. Andries, Ridder van den Arend, of uitverkoren Meester, Schotsch Meester, Souverein Magiër, Provinciaal Meester van het roode Kruis, en Magiër, of Ridder van den Glans en het Licht*. Deze laatste graad was onderverdeeld in vijf deelen, bevattende: *den Ridder van het derde Jaar, den Ridder van het vijfde Jaar, den Ridder van het zevende Jaar, den Ridder Leviet en den Ridder Priester*. Men moest Roomsch-Katholijk zijn en al de militaire graden van de *Strikte Observantie* hebben, om in de geheimen der *klerken* te kunnen ingewijd worden. De leden dezer Orde verhaalden, dat zij onbekende oversten hadden, maar de openbare hoofden der Broederschap, waren de Baron VAN RAVEN, in *Mecklenburg*, de godsdienstleeraar STARCK, te *Koningsbergen*, enz. (Zie verder het Art. ZINNENDORF EN OBSERVANTIA STRICTA). Onder al de stelsels heeft er zich geen onverdraagzamer betoond dan dat der *late Observantie*, welke opperbestuur, de Grootte Lands-Loge te *Berlijn* is. Men vervolgde zelfs de zoodanige reg.: MM., welke blijk gaven van eenige verdraagzaamheid, ten opzichte van Loges, die andere stelsels waren toegedaan.

Macon

LATOMUS. Zie VRIJMETSELJAAR.

LAU. LAW.

167

LAURENS, (J. L.) overleden 1807, schrijver van het werk, getiteld: *Essais historiques et critiques sur la Franche Maçonnerie* (Paris 1803), dat een van de weinige goede Fransche werken over de Vrijmetselarij is. *Laurens*

LAUSANNE. In die stad werd de eerste Loge van het Pays de *Lausanne* *Vaud* gesticht, onder den naam van *la parfaite Amitié*, ten gevolge van een Konstitutiebrief van den Engelschen Grootmeester, Hertog van *Montague*, van 2 Februarij 1759. Tevens werd aldaar een Maçon. hoofdbestuur gevestigd, onder den naam van *Helvetiesch-romanisch Directorium*. De herhaalde verbodschriften van den Bernschen Raad tegen de Maçon. vereenigingen, gaven wel aanleiding dat dit Directorium in 1782 uiteen ging; doch werd inmiddels het bestuur der loopende zaken opgedragen, aan eene commissie van drie Broeders. Na het schrikbewind in *Frankrijk*, onstonden er onderscheidene Loges, en in 1810 vertoonde zich het Directorium weder, onder den titel van *Grand Orient National helvétique roman* (Nationaal, romanisch-helvetisch Groot-Oosten). Zie ZWITSERLAND.

LAVAL voerde in de *Strikte Observantie*, den naam van *Eques Laval* *a Bombice*. *(Silaoster)*

LAWRIE, (ALEXANDER) Boekhandelaar te *Edinburg*, is schrijver en uitgever van het bekende werk: *History of Freemasonry, drawn from authentic sources of information; with an account of the Grand Lodge of Schotland*, (Geschiedenis der V. M., uit authentieke bronnen geput; benevens een berigt over de Grootte Loge van *Schotland*) *Edinburg* 1804, (XX en 540 bl.) zie ook het Art. VRIJMETSELARIJ. Dit werk wordt vooral door de Franschen beschouwd, als eene uitmuntende geschiedenis der V. M. (zie hieromtrent het werk van *THONY*, getiteld: *Acta Latomorum*, T. II. p. 544). Het werk heeft nogtans veel meer goedkeuring ontvangen dan het verdient. Deze geschiedenis is namelijk verdeeld, in de oude, middelbare en nieuwe. De oude, bevat de onbepaalde tijdruimte van het ontstaan der Vrijmetselarij, in *Egypte*, tot aan het te niet gaan van het *Esseësch* verbond, in de vijfde eeuw; de middelbare geschiedenis loopt van daar, tot aan

de stichting der Grootte Loge van *Schotland*, in 1756, terwijl de nieuwe, de gebeurtenissen mededeelt, van dien tijd, tot 50 November 1805, in die Grootte Loge voorgevallen. Hoewel de schrijver in zijn voorberigt belooft, eene kritiesch en op gronden steunend berigt te geven, over den oorsprong en den voortgang der instelling, zoo beantwoordt hij daaraan niet, althans niet geheel, want de beide eerste tijdvakken zijn niet kritiesch behandeld, en steunen die niet op degelijke gronden. Het laatste tijdperk wordt gevuld door uittreksels, uit de notulen der Grootte Loge.

Le Baude LE-BAULD-DE-NANS. (CLAUDE ETIENNE) geboren in 1756, te *Besançon*, overleden in 1789; aanvankelijk een geliefkoosd Fransch tooneelspeler, werd hij later Directeur *de la Gazette litteraire*, te *Berlijn*, en eindelijk in 1788 en 1789, reg.: Meester van de Berlijnsche Loge *Royale York de l'Amitié*, aan het samenstellen van welker statuten (gedrukt 1789), hij een groot aandeel nam.

Leicester LECEISTER. (THOMAS COKE Lord LOVELL, vervolgens Graaf van) was Grootmeester der Grootte Loge van *Engeland*, van de nieuwe Metselaars (*modern Masons*), in het jaar 1751.

Leering LEERLING. (De) De bezitter van den eersten graad der Vrijmetselarij in alle systema's. In dezen bestaat de geheele Maçonnieke kleeding, in een wit schootsvel en in witte handschoenen. Oudtijds wist men bij de Broederschap van geene graden of trappen; de eenmaal in dezelve aangenomene, had volle aanspraak op de mededeeling van alle zinnebeelden en leerstellingen der geheele Vrijmetselarij, gelijk er dan ook maar eene soort van gebruiken, bij inwijdingen en vergaderingen bestonden.

De eenige achtbare, maar met veel zinledige samenraapsels omhulde en onderdrukte kiem van het menschelijke, ligt in den Leerlingsgraad. Dat is, juister uitgedrukt, in het overoude gebruik der aanneming tot Vrijmetselaar. In dien graad nogtans, welke, na de instelling van den Medgezellen- en Meestergraad, veelzins beroofd, verminkt, en door raadselachtige toevoegsels verontreinigd is geworden, lag nogtans geenszins grond of beweegreden, hogere graden in de V. M. in te voeren.

In den katechismus over den Leerlingsgraad van het ZINNENDORF's systeem, vindt men de volgende opmerkenwaardige vragen en antwoorden:

Vr. Waar zijn de plaatsen der Leerlingen?

Antw. In het noorden.

Vr. Wat moeten zij doen?

Antw. Arbeiden, gehoorzaam zijn en zwijgen.

Vr. Hoe reizen de Ridder-Leerlingen?

Antw. Van het oosten naar het westen.

Vr. Waarom?

Antw. Om het licht te zoeken.

Vr. Hoe oud zijn zij?

Antw. Drie jaren en daar boven.

Vr. Waarom antwoordt gij aldus?

Antw. Ik heb in de drie voorhoven des Tempels en in zijne portalen gearbeid.

Vr. Hebt gij uw erfloon ontvangen?

Antw. Ik ben tevreden.

In eenen anderen katechismus vindt men de volgende vragen en antwoorden:

Vr. Welke is des Leerlings hoofdpligt?

Antw. Den ruwen steen door onvermoeiden arbeid effen te maken, opdat hij tot een gebouw moge dienen.

Vr. Hebt gij het noodige onderrigt daartoe ontvangen?

Antw. Ja, op mijne reizen.

Vr. Wordt gij ook voor uwen arbeid beloond?

Antw. Ik ben tevreden.

Vr. Hoe oud zijt gij?

Antw. Ik ben minderjarig.

Het geheele Rituaal van den Leerlingsgraad is een zinnebeeld H. 172 van zedelijke geboorte en wijding. Wij worden mensch, als wij geboren worden; wij wijden ons aan de schoone menscheit, zoodra wij in het Vrijmetselaarsverbond treden. Zonder bewustheid kwamen wij in de wereld, met bewustheid behooren wij de regten en pligten van een waar wereldburger te vervullen. Ons intreden in de Orde geschiedt met een opregt hart, met toewijding van den geheelen zedelijken mensch, vandaar al de

Leerling? = Legpenning! 169

vragen tot den *zoekende* (den naar waarheid zoekende). Geheel zonder aanwending van eigen krachten, wordt hij ondersteund en geleid, langs een' weg die onbegrijpelijk, onverstaanbaar voor hem is, maar die hem toch voert tot het doel, waar regt en licht ten troon zitten.

Leerling LEERLING en MEDGEZEL (De Schotsche) is de 4e. graad van het systema van ZINNENDORF.

LEERLINGSSCHREDEN. Zie SCHREDEN.

LEFÈVRE, (JEAN FRANÇOIS) geboren te *Suffach*, in *Elsas*, den 25 October 1733, was van geringe ouders en had reeds vroeg zijnen vader verloren, zoodat hij onder de voogdijschap van zijnen oom stond. Hij had lust in den wapenhandel, trad in 1790, in het regiment der Fransche gardes, en steeg daarin, door braafheid en bekwaamheden, tot den rang van Maarschalk, en werd tot hertog van *Dantzig* benoemd. Als Vrijmetselaar mogt de *Suprême Conseil* roem dragen, hem als haar lid te mogen tellen. Hij overleed in den jare 1820, en werd door zijne Broeders, om zijne regtschapenheid en wezenlijke verdiensten, betreurd.

Medailles LEGPENNING, of MEDAILLE, is eene munt, die geslagen wordt, zoo om eene gewigtige daad, of eene merkwaardige gebeurtenis te vereeuwigen, als ook tot een herkenningsteeken, wanneer men zekere hoogere Nederlandsche graden bekomen heeft.

Het aantal Mac. gedenkpenningen, is reeds zoo groot, dat men te vergeefs zou wenschen eene kompleete verzameling daarvan te zien. Het meest uitgebreide Mac. penningkabinet, is voor zoo verre bekend, dat van de Loge *Minerva zu den 3 Palmen* te *Leipzig*, en in *Frankrijk*, dat van de Schotsche Moeder-Loge. Sedert eenigen tijd is ook het Fransche Groot-Oosten, een zoodanige verzameling beginnen aan te leggen. Sedert eenigen tijd geeft de geleerde Br. ERNST ZACHARIAS, Sekretaris van het koninklijk-Saksisch hof van Appel te *Dresden*, een hoogst belangrijk Mac. penningkundig prachtwerk uit, getiteld: *Numotheca Numismatica Latomorum*. Dit werk in 4to gedrukt, wordt uitgegeven in afleveringen, van welke de schrijver voornemens is 50—56 afleveringen het licht te doen

LEG.

171

zien. Elke aflevering is van een allegorischen titel voorzien (zie verder het Art. ZACHARIAS). Onder de Nederlandsche Mag.^o. gedenkpenningen, verdient genoemd te worden: 1. de gedenkpenning, vervaardigd door den Br.^o. SCHAASBERG, en door dezen, het Groot-Oosten van *Holland* aangeboden, bij gelegenheid van het verdrag te *Frankfort aan den Main*, in Maart 1781, gesloten tusschen de Loges der *Strikte Observantie*, en de Hollandsche Groot-Loge. Op de voorzijde ziet men twee zuilen, door een snoer verbonden; bij de eene rust een wit paard (het wapen van den Hertog van *Brunswijk*), achter deze zuil vertoont zich een palmboom; bij de linker zuil, den pijlbondel vertoonende, rust de Hessische leeuw (Prins FREDERIK van *Hessen-Kassel*), of die der *Nederlanden*, achter deze zuil bevindt zich eene andere gebroken kolom, op den achtergrond zijn twee bergen voorgesteld. De kolommen worden bestraald door eene zon, in welker stralen zich de letters *M. S. T.*, (*MAGNUS SUPERIOR TEMPLORUM*) bevinden. Op de keerzijde leest men: *MONUMENTUM SEDULITATI TUTELE MAGNEQUE SAPIENTIAE TUR MURARI SOCI TRIBUUNT XXVI*. Daarom bevindt zich als rand-schrift: *FELICISSIMO FODERI TESTIM. GRAT. ET HILAR. FRAT. BELGIC. 18, 19, 21 MART. CCCCLXVII. 2*. Die op het halve eeuwfeest, van het bestaan van het Hollandsche Groot-Oosten in 1808 geslagen, en verbeeldende op de voorzijde een tempel, door de stralen der zon verlicht, en omringd door de drie lichten. Hiervoor bevindt zich een springende fontein, met hare vruchtbaarmakende droppels, de zeven tempeltreden bevochtigende. Op den voorgrond bevinden zich twee zuilen; voor de onderste treden liggen de ruwe en de kubieke steen, op welke laatste de fakkel des lichts gloort; boven den tempel ziet men de vijfpuntige ster. Op de keerzijde leest men de woorden: *LIBERORVM QVI IN REGNO HOLLANDIAE, SVNT CAEMENTARIORVM SODALITIO FESTIVA DIMIDIO PERACTO SAECVLO DIES ILVXIT VIOCCCVIII. 3*. De penning, geslagen ter herinnering der installatie van de Groot-Loge van Bestuur, in de zuidelijke provinciën, op den 11 April 1818. Op de voorzijde, vertoont deze penning het borstbeeld van den H.^o. E.^o. Grootmeester Nationaal, met het omschrift: *FREDERIC PR.^o*

DES PAYS BAS. De keerzijde vertoont een groep van door elkan-
 der geslingerde Mag.^o. gereedschappen en akasiatakken, waar-
 boven een stralende zon. Het omschrift luidt: INST.^o. DE LA
 GR.^o. L.^o. D'ADM.^o. DES PROV.^o. MERID.^o. DU ROYAUME DES PAYS-
 BAS. Deze penning, door Br.^o. SIMON gegraveerd, heeft het
 gebrek, dat er de dagteekening, ja zelfs het jaartal op wordt gemist.
 4. De penning, geslagen bij gelegenheid van het huwelijk, van den
 H.^o. E.^o. Grootmeester Nationaal, met H. K. H. Prinses LOUISA
 van *Pruissen*, op den 21sten Mei 1825. Op de voorzijde
 ziet men ter wederzijde van den penning eene der beide zuilen.
 Voor de eene dezer staat een akasia-, en voor de andere een
 rozenstruik in bloei. Tusschen deze zuilen staat LATOMIA,
 op eene verhevenheid, waarheen drie treden voeren, zij draagt
 een diadeem op het hoofd, die door stralen is omgeven. In
 de rechterhand houdt zij een akasia-tak, en in de linker, bo-
 ven twee schilden, het een met de letter F, en het andere met
 de letter L, een krans van rozen. Aan den voet der treden,
 bevinden zich Mag.^o. werktuigen. Het opschrift in oud cijfer-
 schrift, luidt: ORNAT ET AUGET. De keerzijde, bevat een stra-
 lenden driehoek, in welken de letter G schittert. Het omschrift
 in hetzelfde cijferschrift luidt: » IN MEMORIAM AUGUSTISSIMARUM
 » NUPTIARUM FRATRUM, LIBERA AC FIDELI SILENTII LEGE OPERANTIUM,
 » FLORENTISSIMA IN BELGIO SOCIETAS." 5. De penning, geslagen ter
 gedachtenis van het 5e. eeuwfeest van het Keulsche Charter, op
 last der Loge *la Bien Aimée* te *Amsterdam*, en gegraveerd
 door den Br.^o. SCHOUBERG. Op de voorzijde ziet men een drie-
 hoek, door zonnestralen omgeven. Langs de driehoekszijden
 leest men: CHARTA FRATR.^o. COL.^o. AGRIP.^o. D.^o. XXIV, JVN.^o.
 MDXXXV; in den driehoek leest men de woorden: » PRINCIPIA
 » NOSTRORVM ACTIVVM HISCE DVORVS PRECEPTIS ENVNCIANTVR: OMNES
 » HOMINES VELVTI FRATRES ET PROPINQVS AMA ET DILIGE: DEO QVOD
 » DEI, IMPERATORI QVOD IMPERATORIS EST TRIBVITO." Op de keer-
 zijde ziet men 19 sterren, die de volgende woorden omgeven:
 CONVENTVM FRATR.^o. LIB.^o. CEMENTAR.^o. COL.^o. AGRIP.^o. A.^o.
 MDXXXV, HABITVM GRATI CELEBRANT FRATRES NEERLANDICI ORDINIS
 IN PATRIA SVA RESTAVRATI FESTVM SECVLARE AGENTES A.^o. MDCCCXXXV.

6. Voor dezen penning, zie het Artikel SCROUTEN. 7. De penning, ter viering van het vijftwintigjarig Grootmeesterschap van den H. E. Grootmeester Nationaal (1841). Op de voorzijde bevindt zich het welgelijkende portret van den vorstelijken Broeder, tot omschrift voerende: WILLEM FREDERIK KAREL, PRINS DER NEDERLANDEN. Op de keerzijde ziet men den band, door den G. M. gedurende 23 jaren gedragen, waaraan het teeken zijner waardigheid hangt. Bovenaan is de band vereenigd door eene stralende zon. In het midden der zon is eene vlammeende ster met de letter G. Binnen in de ruimte door den band gevormd, leest men: HEM BESTRALE STEEDS HET LICHT UIT DEN HOOGE. Als randschrift: XXV. J. GR. M. NAT. D. O. V. VV. MM. IN NED. O. L. EN KOL. Onder aan: HULDE DER BROEDERSCHAP. Toen deze penning was afgewerkt en ook reeds geslagen was, schijnt men te hebben opgemerkt, dat hierbij dezelfde misslag had plaats gehad, als waarvan boven bij de penning N°. 5. is melding gemaakt, en heeft men dit zoo veel als mogelijk verholpen. Althans heeft men onder de laatst aangehaalde woorden, het jaartal MDCCCXXI, dat er niet meer in relief op kon worden gebracht, door ponsen ingeslagen. De stempel is gegraveerd door Br. SCOUBERG.

8. Den volgenden penning, hier te lande geslagen, vermelden wij, ofschoon die eigenlijk niet tot de Ned. gedenkpenningen behoort. Gedurende de Fransche overheersching, en den voor altijd gedenkwaardigen, en zoo edelen als manmoedig gevoerden strijd, aan de zijde van het Hollandsch Groot-Oosten, tegen het Fransche *Grand-Orient*, over de onafhankelijkheid der eerstgenoemde Mac. magt, van de laatste (zie NEDERLANDEN), rigten in 1811, eenige Fransche en Nederlandsche BB. te 's Hage eene Loge op, onder den naam van *le Berceau du roi de Rome*, met eene Konstitutie van het *Grand-Orient* van *Frankrijk*, aan welker hoofd de Prefekt DE STASSART stond, en die bij de omwenteling in 1815, natuurlijk weder te niet ging. Ter herinnering aan die stichting, werd de penning geslagen. Op de voorzijde ziet men de wieg door de stad *Parijs*, aan den koning van *Rome* ten geschenke gegeven, waarop eene,

tusschen de wolken doorbrekende zon, die in het midden het woord **יהוה** voert, hare stralen doet vallen; rondom leest men **ANNO LUCIS 5811**. Op de keerzijde ziet men het woord **MERITO**, door een krans van eiken- en irisbladeren omgeven; rondom: **BERCEAU DU ROI DE ROME, ORIENT DE LA HAYE**. Deze penning is zeer zeldzaam, daar er slechts vijf exemplaren in brons van zijn geslagen.

Verder heeft men nog eene soort van penningen, zoo verre wij weten, alleen in *Frankrijk* in gebruik. Om de leden der Loges een geldelijk belang te doen hebben bij hun geregeld opkomen, en alzoo de vergaderingen zoo talrijk mogelijk te doen zijn, en wetende, met hoe vele onaangenaamheden en moeilijkheden het invorderen van boeten, op hun niet verschijnen, verzeld gaat, heeft men een tegenovergestelden weg ingeslagen, en de kontributie algemeen iets hooger gesteld, waartegen de leden, die vóór de opening ter vergadering verschijnen, telkens een penning (*jeton de présence*) ontvangen, welke eene bepaalde waarde heeft, of, tegen eene bepaalde waarde, bij de kontributie in betaling kan worden gegeven. Onder deze *jetons* zijn er, wier stempel uitmuntend gegraveerd is. Ook bij het *Grand-Orient de France* bestaan er zulke *jetons*, ter waarde van 2 franken (Art. 579 en 715 der thans in werking zijnde statuten).

Leipzig **LEIPZIG.** De daar bestaande Loge *Minerva, zu den drei Palmen*, welke in 1741 werd gesticht, door den Provinciaal Grootmeester van *Opper-Saksen*, Br. VON MARSCHALL, die zijne benoeming had ontvangen van de Grootte Loge van *Engeland*, is eene van de oudste in *Duitschland*. Deze werkplaats behoort onder de weinige, welke een penningkabinet en eene zeer aanzienlijke boekerij bezitten. Deze Loge heeft op verschillende feestelijke gelegenheden, drie gedenkpenningen doen slaan, waarvan de tweede, tot een onderscheidingsteeken harer medeleden dient. Die Loge bezit een eigen gebouw, met een tuin. Zij heeft een zeer loffelijk en navolgenswaardig voorbeeld gegeven, door hare weldadigheid. Bij eene duurte der levensmiddelen, in het *Erts*-gebergte, verbond zij zich met de Lo-

173

ge zu den drei Schwerdtern, in Dresden, tot het doen van bijdragen. Toen de nood geweken en er een overschot was gebleven, grondvestte men uit het overschot der bijdragen in 1772, te Dresden, een opvoedingsgesticht voor arme kinderen, in hetwelk dertig weezen, niet slechts onderwijs ontvingen, maar ook gevoed en gekleed werden. Later, kocht men het eerst in huur genomene huis, terwijl het aantal kweekelingen in 1775, op veertig werd gebracht. In 1774 kocht men, vooral door den bijstand der Loge *Minerva*, een tweede huis aan, en bestemde het eene tot een gesticht voor knapen, en het andere voor meisjes; het gezamenlijk aantal van welke kweekelingen, sedert 1822 tot op 88 is gebracht. Buitendien bestaat bij deze Loge nog eene inrigting van weldadigheid, ten gevolge van welke, jaarlijks, de onderwijzers van al de daar ter stede bestaande armenscholen, eenige kinderen voorstellen, die door vlijt en goed gedrag hebben uitgemunt, en deze kinderen, soms honderd in getal, worden jaarlijks in eene der zalen van het Logebouw, feestelijk onthaald, terwijl zij kleedingstukken, enz. ontvangen. En eindelijk bestaat er bij de Loge eene derde inrigting, waaruit men jaarlijks brandhout aan behoeftigen uitdeelt. In 1856 werd haar, door haar overleden medelid, B. KNEISEL, sr. een legaat gemaakt van f 900, met bepaling, dat de renten dier som, jaarlijks op zijn sterfdag, onder hulpbehoevende weduwen en weezen van VV. MM., zouden verdeeld worden. In 1857 werd de Loge benoemd tot erfgename van haar overleden Br. MEINERT, met bepaling, dat het kapitaal (f 9000) in kusting, of lands-schuldbrieven moest belegd worden; dat het kapitaal nimmer, maar uitsluitend de renten mogten worden gebezigd, en dat wel niet ten haren eigenen behoefte, maar tot weldadige einden. De Loge-Bibliotheek, is door eene verkooping onder de Broeders, van 15400 nummers doubletten, van het overvloedige gezuiverd en geheel in orde gebracht, door den geleerden Br. MERZDORFF (zie dat Art.). De Loge vierde haar eerste eeuwfeest, op den 20sten Maart 1841, in het bijzijn van 700 Broeders, waaronder zich ook bevonden de geleerde BB. WINLER en ZACHARIAS (zie die beide Art.).

De tweede Loge te *Leipzig*, is genaamd *Baldwin zur Linde*, en arbeide eerst naar het stelsel der Grooten Lands-Loge van *Duitschland*, te *Berlijn*, doch werd, door de Engelsche provinciale Loge van *Hamburg*, in 1809 op nieuw geconstitueerd, en trad in 1813 tot de Grooten Loge van *Saksen* (zie *SAKSEN*) toe. Zij heeft eene zondagschool gesticht, waarin een aantal ambachtsgezellen, wier opvoeding en onderwijs vroeger veronachtzaamd was, onderwezen worden in het lezen, schrijven en rekenen, enz.

De derde Loge dier stad, *Apollo*, in 1801 gekonstitueerd. Zij trad in 1803 toe tot de Grooten provinciale Loge van *Hamburg*, en in 1813 tot de Grooten Loge van *Saksen* (zie verder de Art. *UITSLUITING EN SAKSEN*).

Lemond LEMOND. Het verminkte Hebruewsche woord *Limmud* (לכד, oefend), is een woord in de hoogere graden.

Lang LENGTE. De zinnebeeldige lengte eener Loge gaat van het oosten tot het westen. Zie *GEDAANTE*.

Lenoir LENOIR, (ALEXANDRE) administrateur van het koninklijk museum der Fransche gedenkteekenen, te *Parijs*, een zeer verdienstelijk oudheidkenner. Gedurende het jaar 1812, hield hij onderscheidene voorlezingen in de Parijsche Conventen, van het Schotsch-philosophiesch stelsel, waarin hij zijne veronderstelling verklaarde, dat de Vrijmetselarij haren oorsprong heeft gehad in de Indiesche en Egyptische mysteriën, en heeft hij hierover te *Parijs*, in 1814, een deel in 4to uitgegeven, onder den titel van *la Franche Maçonnerie, rendue à sa véritable origine, ou l'antiquité de la Franche Maçonnerie, prouvée par l'explication des mystères anciens et modernes* (De V. M. tot haar waren oorsprong teruggebragt; of de oudheid der V. M. bewezen, door de verklaring der oude en nieuwe mysteriën), met 10 schoone platen van *MOREAU jeune*.

Richmond LENOX. Zie *RICHMOND*.

--- LEO XII, geboren 2 Augustus 1760, te *Spoletto*, heette eigenlijk *HANNIBAL DELLA GENGA*. Op den 8sten Maart 1816 tot kardinaal, en op den 27sten September 1825, tot opvolger benoemd van Paus *PIUS VII*, gaf hij op den 12den

April 1826 eene Bulle, die drie bladz. in folio besloeg, en waarbij alle geestelijke en wereldlijke magten der Katholieke Christenheid, werden aangespoord en vermaand, de geheime genootschappen uit te roeijen.

LEOFRICK, Graaf van *Coventry*, werd door EDUARD den *Belij-Loventry* der, in het jaar 1041, tot opziener der Bouwlieden, in *Engeland* benoemd. *(a Lion auro)*

LERNAIS, (GABRIËL Markies DE) vaak ten onregte vermeld onder den naam van BERNEZ. Hij kwam als Fransch krijgsgevangene in 1737 naar *Berlijn*, waar hij met den Baron VAN PRINZEN, de hooge graden van het Parijsche *Chapitre des Empereurs d'Orient et d'Occident* verbreidde, en bij de Groote Loge de drie Wereldbollen aldaar, in 1758, een Hoofd-Kapittel dier graden grondvestte. De toenmalige aanwezigheid van het Fransche leger in *Duitschland*, bevorderde het verspreiden dier hooge graden op buitengewone wijze, en vergrootte de zucht om daar geheimenissen, den sleutel der V. . M. . te vinden; eene zucht niet weinig gevoedsterd, door de weidsche praal en den blinkenden sluijer, waarmede men die uitwendig wist te omhullen.

LEROY, (DENIS) logementhouder te *Parijs*, werd in 1743 door het Parlement (*Chatelet*) veroordeeld, tot eene boete van 5000 *livres*, omdat er eene Maç. . bijeenkomst in zijn huis was gehouden. Op dezelfde wijze werd zekere CHAPELOT, Logementhouder in het nabij *Parijs* gelegen dorp *la Rapée*, in 1757 door het *Chatelet* te *Parijs* veroordeeld, tot eene geldboete van 1000 *livres*, en tot het, voor den tijd van zes maanden, digt gemetseld blijven zijner huisdeur, omdat hij, in strijd met het verbod der politie, eene vergadering van Vrijmetselaren ten zijnen had toegelaten.

LE SAGE was Sekretaris der Loge des *Amis Réunis*, te *Parijs*, in welke naam hij het groote Konvent der *Philaleten*, in de jaren 1785 en 1787 hielp bijeenroepen. *Lesage*

LESSING, (GOTTHOLD EPHRAÏM) hertogelijk Brunswijksch Hofraad en Bibliothekaris te *Wolfenbützel*, geboren te *Camenz*, in de *Opper-Lausnitz*, den 22sten Januarij 1729, overleden 15 Februarij 1781. Als een der voornaamste Duitse geleer- *Lessing*
I 177-287

Leofrich = maçonnie Letterkunde! 177.

den, heeft hij zich bij de Vrijmetselaars Broederschap door een Maçonniek werkje beroemd gemaakt, zijnde: ERNST en FALK, *Gesprekken voor Vrijmetselaren*, benevens het vervolg daarop. In dit werkje ontvouwt hij, als wijsgeer en V. M., op scherpzinnige wijze, een gedeelte van het doel der V. M. voor den denkenden lezer. Wat nogtans het historisches gedeelte betreft, begaat hij daarin onderscheidene misslagen, en levert daardoor het bewijs, dat hij de studie van het ontstaan en den voortgang der V. M., niet grondig genoeg voortgezet hebbe. Dit is destemmer te bejammeren, dewijl niemand beter dan hij, die zoo scherpzinnig was, in staat ware geweest een uitmuntend werk te leveren, zoo hem de echte bronnen ter dienste hadden gestaan. De toen in *Duitschland* heerschende stelselzucht, en het jagen naar hoogere graden, waren ook oorzaak, dat men de echte V. M. (die der JOHANNES-graden) verwaarloosde, of, wat erger is, opzettelijk verkeerd behandelde, waardoor de aangenomene dadelijk op een verkeerd standpunt werd gebracht. De gesprekken zijn bij herhaling in andere — ook de Nederduitsche — talen overgebracht. Wat den stijl dier gesprekken betreft, moet men erkennen dat zij al die eenvoud, dat zoete, al het diepzinnige, die gelukkige mengeling van scherts en ernst bezitten, welke men in de zamenkomsten van PLATO bewondert. Zijn broeder K. G. LESSING, directeur van de Munt, heeft zijne levensgeschiedenis uitgegeven.

(v. Lefforty.)

Let overtuur

LETTERKUNDE. (De Maçonnieke) Na het, op last der nieuw-Engelsche Groote Loge, verschijnen van het Konstitutieboek van ANDERSON, in 1725, werd de weg geopend tot de Maçonnieke letterkunde. Sedert dien tijd verschenen in allerlei talen eene menigte goede werken over de Vrijmetselarij, maar werden er bovenal eene menigte boeken verspreid, die, telgen van dweepzucht en dwaasheid, vele menschen op eenen dwaalweg bragten, en dit middel werd ook door bedriegers gebezigd, om hun doel te bereiken en de menschen te misleiden. Desniettemin is het jammer, dat men nergens eene eigenlijk kompleete Maçonnieke bibliotheek vindt, en dat er zelfs niet eens een doelmatig werk, of ten minste een katalogus, over die literatuur, deze

gaping aanvult. Wel is waar, de Br. . mossdorf, te *Dresden* (zie het Art. mossdorf), heeft een plan ontworpen, naar hetwelk hij het bestaan der geschriften in onderscheidene talen, tot het gebied der Mac. . letterkunde behoorende, systematisch aantoonen, en hunne waarde of onwaarde onpartijdig aan het toetsend oordeel der lezers wilde voorstellen en onderwerpen, en ook voornemens was, de uitgave te bewerkstelligen van een handboek voor de kennis der geschriften, die betrekking hebben op mysteriën en geheime vereenigingen in den ouden tijd, zoolwel als op enkele leden der laatstgenoemde, en vooral op de V. . M. . Broederschap; dat hij dit alles met ophelderende aanmerkingen en berigten en kritiesche noten wilde verrijken; doch dit plan is niet verwezenlijkt, ofschoon die Br. . zelfs reeds voorloopig den inhoud had opgegeven, welke in 42 hoofdafdeelingen was verdeeld. Te bejammeren is het inderdaad, dat die geleerde, verlichte en ijverige Br. ., die zelf eene uitgebreide verzameling van belangrijke en zeldzame boekwerken en handschriften bezat, en die in allen deele tot dien arbeid bevoegd was, door ouderdom en menigvuldige beroepsbezigheden belet zij geworden, dit voornemen ten uitvoer te brengen. Ten einde nogtans, zoo veel in hem lag, het ten uitvoer brengen van dien wenschelijken arbeid te bevorderen, had Br. . mossdorf verklaard, dat hij bereid was, een of ander daar toe bevoegd, geleerd Br. ., die dit werk mogt willen ondernemen, en zich met hem in betrekking zou stellen, op zijne aanvraag, alle in zijn magt staande inlichtingen te geven en hulp te bieden. In weerwil hiervan, heeft er zich geen zoodanige opgedaan. In het jaar 1785, verscheen te *Stendal* het eerste stukje, van eene zoogenaamde aanleiding tot het verzamelen eener Hoogd. V. . M. . bibliotheek (44 bladz.), en in 1788 het tweede stuk (68 bladz.), dat echter niets anders is, dan een onordelijke, onkompleete en onnaauwkeurige boekenlijst, waar soms zelfs de opgave ontbreekt van formaat, jaargetal of plaats der uitgave. Dergelijke dorre opgaven bestaan er meer, onder anderen: 1. katalogus van de boekerij der Moeder-Loge *de drie Wereldhollen*, *Berlijn* 1776, 56 bladz.; 2. katalogus van de boe-

kerij der vier Loges te *Hamburg*, 1794, 52 bladz.; 5. katalogus van de boekerij, verzameld door de vereenigde Loges *Zorobabel* en *Friedrich*, te *Kopenhagen*, 1801, 187 bladz. De laatstgenoemde katalogus heeft bijzondere waarde, dewijl die, zamengesteld door den geleerden Bisschop *AUSTEN*, en verdeeld in 18 hoofd- en 5 andere rubrieken, van een zeer belangrijk voorberigt is voorzien, waarin die Br.: het volgende zegt: Tot hiertoe bezitten wij nog geene geschiedenis der V.: M.:, voor zoo verre die uit openbaar bekende bronnen kan worden geput, en desniettemin, ware het niet slechts voor de Ordeleden, maar ook in het algemeen voor elken denkenden wereldburger belangrijk, dat deze werd opgesteld. Het is toch eene waarheid, dat eene vereeniging, die in de meeste landen in en buiten *Europa* is verbreid, welker werkzaamheid, zoo veelzijds gewigtig en weldadig voor het mensdom is geweest, en welker vrienden en vijanden, haar met gelijken ijver hebben bestreden en verdedigd, zonder twijfel eene wijsgeerige ontvouwing van die gebeurtenissen verdient, welke ten haren aanzien bekend zijn geworden. Zij verdient dat de verschillende sekten, in welke zij is verdeeld, de grondstellingen waarvan deze zijn uitgegaan, de invloed dien zij vermeend of werkelijk hebben uitgeoefend, met strenge onpartijdigheid, maar ook met voldoende zaakkennis, getoetst, naar waarde geschat en ontvouwd worde. Dit alles kan nogtans slechts geschieden door een' man, wien alle, of de meeste verstrooide hulpmiddelen ter dienste staan; en eene *Mac.: bibliotheek* is in zulk opzigt, het eerste en meest wezenlijke vereischte. Buitendat zal ook aan elk Broeder, die de Orde, hare geschiedenis, middelen en bijpaden wil leeren kennen, waarop nieuwsgierigheid, ijdelheid en dweeperij zoo vele Broeders hebben geleid, al ware deze zucht slechts ontstaan uit begeerte naar eigen onderrigt, en al zou die zich te vreden houden met een minderen of meerderen graad van volkomenheid, voorzeker nog het gewigt eener zoodanige boekverzameling blijkbaar worden. Daardoor zal hij bevrijd worden van menig nutteloos onderzoek, en zal gemakkelijker datgene op het spoor komen, wat *waarheid* in de V.: M.: is; hij

zal op een meer juist gezigtspunt worden geplaatst, waaruit bij hare geschiedenis kan overzien, en bovenal, hare moreele doeleinden leeren eerbiedigen en bearbeiten. Evenzeer als *uitgebreide kunde, bijna in alle dingen, een der zekerste middelen is tegen dweepzucht van allen aard*, zoo is het dit ook in de V. M., in welke de bijpaden zich zoo zeer hebben vermenigvuldigd, dat er niet weinig kennis, beleid en rijpheid des verstands toe behoort, om zich te vrijwaren voor het geraken op een bijpad. Wanneer dan ook minder kundige Broeders in zulke katalogussen menig boek vinden, van hetwelk zij niet kunnen bevroeden, hoe men het onder Maç. geschriften heeft kunnen opnemen, dan zullen zij later leeren inzien, dat gebeurtenissen in de Orde of de prof. maatschappij, eene of andere plaats in zulk een boek gedenkwaardig hebben gemaakt, of dat de stoffe in dat boek behandeld, in eenige betrekking staat met Maç. onderwerpen. Wie de geschiedenis der Orde beoefent, en daarbij de bronnen tot eigene nasporing aangewezen wil zien, zal bij zulke katalogussen veeleer menig boek missen, dan dat hij er vele geheel overbodig zal vinden."

Ook de bekende Maç. schrijver, Br. THOMAS heeft een zoodanigen, voor de Fransche literatuur zeer bruikbaren katalogus geleverd, in *Acta Latamorum*, I, p. 547—400, en II, p. 401, welke 415 nummers bevat, en eindelijk bestaat er een in 1818 gedrukte katalogus van 552 bladz., van de vier vereenigde Hamburgsche Loges.

LETTERSCHRIFT. (Maçonniek) Het Maçonniek alfabet, bestaat uit teekens, waardoor de Broeders elkander spoedig herkennen, en in het schrijven, dadelijk van de oningewijden weten te onderscheiden. De onderscheidene stelsels en graden, hebben ook verschillende soorten van schrift aangenomen. Zie verder de Plaat bij dit Werk.

Fig. 1, is de afbeelding van het oude stelsel van schriftkarakters.

Fig. 2, die van het thans gebruikelijke, beide voor de blaauwe graden.

Fig. 3, die der Souv. P. van het Rozenkruis (Sch. R. 18e. gr. Ned. en Fr. R. 7c. gr.).

Fig. 4, die der Prinsen des Tabernakels (Sch. R. 24e. gr.).

Fig. 5, die der Ridderes KADOSCH (Sch. R. 50e. gr.).

Fig. 6, die der Groot-Inspektors, Inquisiteurs, Kommandeurs (Sch. R. 51e. gr.).

Fig. 7, die van de *Subl. Pr. du Royal secret* (Sch. R. 52e. gr.).

Fig. 8, zijn de cijfers der Rozenkruisen van *Kilwinning* (Mittr. of Egypt. R. 46e. gr.).

Fig. 9, die der Adoptie-Loges (*Maçonnerie d'Adoption*).

Fig. 10, die der Tempeliers.

Levan LEVEN, (ALEXANDER Graaf VAN) was Grootmeester der Grooten Loge van *Schotland* in 1742, en DAVID, Graaf van LEVEN in de jaren 1760 en 1761.

Lebenslänge LEVENSLANG. (*ad vitam, inamovibile*). Voormaals werden door de Grooten Loges van *Engeland* en *Frankrijk*, aan enkele Broeders diploma's afgegeven, waardoor hun, levenslang, het voorrecht werd verleend eene Loge op te rigten; *ipso facto*, levenslang regerend Meester van deze te zijn, en haar als onbeperkt opperhoofd te regeren. Het was zulk eenen achtbaren Meester wel geoorloofd zijne betrekking vrijwillig neder te leggen, maar afgezet konde hij niet worden. Zelfs was het hem vergund, zijn diploma, en al de voorregten daaraan verbonden, aan een ander Broeder af te staan. Het misbruik van dergelijke diploma's gemaakt, en de geest des tijds, die ook op de V. M. niet zonder invloed bleef, gaf reeds in het midden der verloopenen eeuw aanleiding, dat alle Grooten Loges besloten, dergelijke diploma's niet meer voor *Europa* af te geven, en dit gebruik alleen te bepalen bij andere werelddeelen; en bij de keuze der daarmede te begiftigen Broeders, met de grootste oplettendheid te werk te gaan. Dit gebruik heeft nu opgehouden te bestaan, alzoo tegenwoordig de achtbare Meesters, benevens de andere Officiëren der □ □, door de leden der Loges verkozen worden.

Levit LEVIET. (De) De 4e. graad van den 7den trap van het klerikaal systema.

Leyland LEYLAND, (JOHN) een beroemd oudheidskenner uit de 16e. eeuw, wien door koning HENDRIK VIII, bij het vernietigen der

kloosters, werd opgedragen, uit deze, zoodanige boeken en oorkonden, in zekerheid te brengen, welke waardig zouden wezen bewaard te worden. Bij deze gelegenheid vond hij het eigenhandige manuscript van HENDRIK VI, hetwelk eenige vragen en antwoorden bevatte, waarvan hij zelfs, omstreeks den jare 1556, een afschrift maakte, dat zich thans in de Bodleyaansche bibliotheek, te *Oxford*, bevindt, en bekend is onder den naam van Vrijmetselaars-verhoor (zie het Art. HENDRIK VI).

LIBANON. (De) Een gebergte, dat noordelijk *Palestina* van *Syrië* scheidt, en met de voor scheeps- en huisbouw zoo beroemde cederen bedekt is. In de bosschen van dit gebergte, liet koning *HIRAM* het hout kappen, dat tot *SALOMO's* Tempel noodig was. Daar werd ook volgens de mythe van den Meestergraad, de verslagen Meester gevonden.

LIBANON, (De Prins van) of Ridder van de koninklijke Bijl, is de 22e. graad van het uit *Amerika*, naar *Frankrijk* ingevoerde, zoogenaamde, oud-Engelsch systema. Ingelijks de 22e. graad van den Raad van Keizers van Oosten en Westen, en de 52e. van het Mitraïmietische systema.

LICHT, (Het ware) is dat licht, hetwelk de Kandidaat het eerst aanschouwt, en dat zoowel, door de leer der Vrijmetselarij, de Broederen verlicht, als ook in het geheel der Maçonnicke deugden en hare uitoefening bestaat.

Vr. Waarom zijt gij Vrijmetselaar geworden?

Antw. Omdat ik in de duisternis was, en het licht wenschte te zien.

Vr. Wat beteekent dat licht?

Antw. De kennis, en het geheel van al de deugden, het zinnebeeld van den O. B. H. d. H.

Licht, is te allen tijde en bij alle volken, van hunne eerste ontwikkeling af, tot aan den hoogsten bloei van hun zelfbewustzijn, een beeld van kennis en geheel levendige aanschouwing geweest. Het is gepast, de eeuwige waarheid onder het vervrolijkend beeld des lichts, af te schetsen. Waarheid is voor den geest, naar kennis trachtende, wat het licht is voor de zinnen des ligchaams. Licht is zoodanig aan warmte verbonden, als

kennis aan gevoel. Licht en warmte staan evenzoo tot elkander in betrekking bij alle werkende krachten der natuur, als kennis en gevoel, tot de krachten des geestes. Daarom is het zeer juist, de kennis van oneindige dingen, in hunne eeuwige en oorspronkelijke begrippen en denkbeelden (ideën en idealen), en ook in hunne oorspronkelijke, bezielende en verheerlijkende toepassing op het werkelijke leven, bij voorkeur op zinnelijke wijze, door het licht voor te stellen, en dit licht een hooger, en bij uitnemendheid een groot, dat is wetenschappelijk uitgedrukt, een licht van verhevener aard, te noemen. In dezen zin nu, is de naam des lichts bij uitnemendheid, bij alle oostersche volken in gebruik. Zoo kenden de Magiërs der oude Perzen een oppersten god, die tevens schepper van het heelal was; ter zelfder tijd namen zij nogtans twee andere beginsels aan, zijnde het eerste, de bewerker van het goede, dat zij door het licht voorstelden, en het andere, de bewerker van het kwaad, dat zij door de duisternis verzinnelijkten. Op het zinnelijkste en zuiverste is echter dit denkbeeld uitgedrukt, in de oorspronkelijke en wetenschappelijke leerstellingen van den Indischen *Vedam*, in eene oorspronkelijke en krachtige afspiegeling van de godsdienst des lichts, die van ZERDUSCHT, in de *Zend-avesta*. Hetzelfde geschiedt, hoewel reeds op eene zwakkere en minder heldere wijze, in de sterrendienst der Sabeërs, gelijk ook bij de Egyptenaren, welke, voor zoo verre onze historiekennis tot den voortijd opklimt, de schoonste, uit Indië afkomstige, bloesemknop des menschedoms in Afrika waren. Van hen is het verzinnelijkende spraakgebruik, dat onder het denkbeeld *licht*, de bezielende (praktische) kennis aanduidt, ook overgegaan tot de Grieken en Romeinen (voornamelijk in het heiligdom van VESTA), en, onafhankelijk van de laatsten, onmiddellijk van uit Indië en Perzië, tot de bewoners van noordelijk Europa, in de wouden en tempels der Druïden; wanneer al niet, welligt, of, ten gevolge van de navorschingen, over den oorsprong en het verband der Noordsche talen met de oud-Indische taaltakken, mag men het liever aannemen, stellig, de Keltische taal en menschelijke beschaving, een eerwaardig over-

blijfsel zij van een oorspronkelijk volk, dat, hetzij oorspronkelijk (Aziatisch) Indisch, hetzij Afrikaansch, veel overeenkomst hebbe met een Indieschen stam, voor duizenden van jaren, met een groot gedeelte van het bewoonbare land, te niet gegaan. Kortom, in alle, uit de oostersche landen afkomstige, godsdiensten, wijsheidsbegrippen en mythologiën, verheugt ons de afkaatsing van dat hoogere licht, hetwelk, op gelijke wijze, de Christelijke geschriften des Nieuwen Verbonds, en voornamelijk het Evangelie van JOHANNES, versiert. Immers het is meer dan waarschijnlijk, dat de leer van JOHANNES *den Dooper*, ten aanzien van het licht, evenzeer overeenstemde met de leer der *Zend-Avesta*, hetwelk opgemaakt kan worden, uit de voor heilig gehouden geschriften der *Zabiërs* of *JOHANNES-Leerlingen*. Op deze wijze stroomde dan ook tot de latere beschavende hervormers der V. M. Orde, dit zinnebeeldig gebruik van het licht, uit verschillende, elkander kruisende bronaders, toe.

Gelijk het licht door den blindgewordene op het vurigste wordt begeerd, zoo behoort het licht door de Orde gegeven, die kennis te wezen, naar welke de V. M. het vurigste behoort te verlangen. Het licht is het natuurlijkste, meest verheugende beeld van ware aanschouwelijke kennis. De oude Met. selaars, deden den aanneming hopen op eene nieuwe, der toenmalige wereld, geheel vreemde kennis, die hem moest opwekken en bezielen, dewijl al het goede en schoone, slechts in aanschouwelijke kennis kan worden *volmaakt*, gelijk alle natuurlijke voorwerpen slechts in het licht gedijen. Als hij op die plaats komt, is hij, naar men vooraf onderstelt, in het hart reeds voorbereid, en ook reeds vatbaar voor de kunst, ook zonder hoop of vrees, volmaakt te worden; voor de broederlijke en algemeene menschenliefde, en voor de algemeene en innige vereeniging der schepselen in eene gelijke liefde tot God. In die gesteldheid heeft hij de meeste behoefte aan kennis, zonder welke het beste hart *zwak* en de beste wil *blind* is; gelijk over het algemeen eene kennis die den mensch niet geheel doordringt, zijn hart niet verwarmt, en met de koude helderheid en onvruchtbare pracht der ijsvelden aan de polen, kan

worden vergeleken. Kennis kan de mensch, slechts door eigene werkzaamheid, in zich-zelf voortbrengen. Hij-zelf moet den geest en het gemoed daarvoor openen; maar personen, voor wie dit licht reeds schittert, kunnen, als opvoedings- en onderwijs-middel, kunstrijke aanleiding geven, tot het beschaven van den eigen innerlijken aanleg, en tot het op juisten weg zoeken der waarheid, terwijl zij tevens en op gelijke wijze, kunnen werken op het gemoed en het verstand van dengeen, wiens opleiding beoogd wordt. Eene doelmatige en gemoedelijke liturgie, is juist daarom zoo opwekkend, omdat zij tegelijkertijd op het gemoed en op het verstand werkt. In dezen zin konden de BB. wel zeggen, dat zij iemand tot het licht *voeren*, dat is tot het licht *brengen*, maar niet hem het licht *geven* of ontsteken, dat niet in 's menschen magt ligt.

X. 289

In den Schotschen Leerlingsgraad heeft men de volgende vragen en antwoorden:

Vr. Arbeidt gij bij het schijnen des lichts?

Antw. Altijd.

Vr. Waarom dat?

Antw. Dewijl men ons geleerd heeft ons licht te laten schijnen voor de menschen, waardoor zij onze goede werken zien, en eene betere gedachte van onze vereeniging erlangen, dan gewoonlijk de meerderheid uit vooroordeel van ons heeft.

Vr. Waarin schijnt uw licht het helderst?

Antw. In de uitoefening van de godsdienst, de stilzwijgendheid en de broederlijke liefde.

Vr. Waarom dat?

Antw. Dewijl ieder hieraan erkennen zal, dat wij Vrijmetselaren zijn, en dat onder de Vrijmetselarij niets verstaan kan worden, dan hetgeen goed is.

Vervolgens in den Medgezelligengraad:

Vr. Welk licht hadden zij?

Antw. Lichten, die op de groote lichtbollen van het wereldgebouw geleken.

In een ander systema heeft men de volgende vragen:

Vr. Waar bevindt zich gedurende den arbeid de achtbare Mr.?

Antw. Aan het altaar in het oosten; want vandaar gaat het licht uit.

Vr. Waar de beide Opzieners?

Antw. In het westen; want daar wordt het licht teruggekaatst
In het oudste systema wordt onder anderen gevraagd en
geantwoord:

Vr. Wat verlangt gij het meeste, na uwe verbindtenis?

Antw. Tot het licht gebragt te worden.

Vr. Wie bragt u tot het licht?

Antw. De Meester en de overige Broeders.

LICHTEN, namelijk zinnebeeldige, die in het innerlijke der Vrij-
metselarij schijnen, d. i. kennis van aanschouwelijke waar-
heden, welke de Vrijmetselaren bij de uitoefening hunner K.
K. innerlijk verlichten. Volgens het oud-Engelsche Rituaal
heeft de Vrijmetselarij drie groote lichten, als: den Bijbel, om
ons geloof te regelen en te leiden, den winkelhaak, om onze
handelingen regthoekig, dat is: overeenkomstig met de wetten
te maken, en den passer, om de behoorlijke grenzen met al-
le menschen, en bijzonder met onze Broeders in acht te ne-
men. De kleine lichten zijn:

Lichten
II 242-44

De zon om den dag, de maan om den nacht, en de acht-
bare Meester om zijne Loge te regelen, als eene zinspeling,
dat de Vrijmetselaar onafgebroken arbeiden en de leiding zijns
Meesters moet volgen.

Het nieuw-Engelsche systema, noemt deze lichten de groote.
Dit was mede een punt van verschil, tusschen de beide Groot
Loges van Engeland.

In lateren tijd heeft men in den graad *Ecossais* (op dien
des Meesters volgende), den catechismus aldus zamengesteld:

II 244

Vr. Waar legdet gij uwen eed af?

Antw. Op den derden trap van het Oosten, voor den altaar, met
mijne linker knie en mijnen naakten voet; mijn ligchaam in eene
regtstandige houding, mijne rechterhand op den Bijbel, den win-
kelhaak en passer.

Vr. Nadat gij uwen eed had afgelegd, wat was de eerste vraag
welk men u deed?

Antw. Men vraagde mij of ik meer begeerde.

Vr. Welk was uw antwoord?

Antw. Het licht.

Vr. Wie gaf u het licht?

Antw. De Meester en al de Broeders.

Vr. Toen gij het licht zaagt, wat trof toen uw gezigt?

Antw. Een Bijbel, een winkelhaak en een passer.

Vr. Wat zeide men dat zij beteekenden?

Antw. Drie groote lichten in de Vrijmetselarij.

Vr. Leg mij dit nader uit?

Antw. De Bijbel regelt en bestuurt ons geloof, de winkelhaak onze daden, en de passer bepaalt ons tot de regtvaardige perken omtrent alle menschen, en bijzonder omtrent onze Broeders.

Vr. Wat vertoonde men u vervolgens?

Antw. Drie verhevene lichten: de zon, de maan en de achtbare Meester.

Vr. Waarom dat?

Antw. De zon om den dag, de maan om den nacht, en de achtbare Meester om de Loge te regelen.

In een ander werk, eindigt de catechismus te dien opzichte aldus:

Vr. Waardoor moet de V. M. zich onderscheiden?

Antw. Door een onberispelijken levenswandel, door eene denkwijze zonder vooroordeel en door eene vriendschap jegens zijn Broeders, die den toets houdt. Dit zijn eigenlijk de drie groote lichten, die den schoonsten glans over onze algemeene Loge verspreiden. Br. FESSLER heeft dit leerstuk op de volgende schoone wijze uitgelegd:

Vr. Welke zijn deze groote lichten?

Antw. Godsdienst, regt en wet.

Vr. Wat verlichten en leiden deze?

Antw. Zij verlichten de rede, het verstand en den wil, zij leiden het geloof, de inzigten en denkwijze, zij omvatten en volmaken den geheelen mensch.

De drie kleine lichten verklaart hij aldus: De zon regeert slechts gedurende den dag, en de maan slechts gedurende den nacht, en alzoo den beperkten *tijd* van onzen arbeid. De Meester regeert slechts de Loge, en aldus slechts de beperkte *plaats* onzes arbeids. De drie groote lichten, herinneren ons dus de strekking der V. M., door tijd noch ruimte bepaald.

Volgens de uitlegging van nieuwere systema's, beteekenen de lichten die het tableau versieren, de drie groote lichten

der Vrijmetselarij, en heeten: de zon, de maan en de achtbare Meester. Tegelijk zijn zij ook de drie groote pilaren, welke de Loge schragen: wijsheid, kracht en schoonheid.

LICHTEND. In *Duitschland* noemt men eene stemming lichtend of helderlichtend (*leuchtend* of *helleuchtend*), als het besluit met algemeene stemmen is genomen, en alzoo op schitterende manier, de denkwijze der Loge aantoont. *v. helleuchtend. v. helleuchtend.*

LIDMAATSTEEKEN, ook Logeteeken (*byou de Loge*), is een bijzonder teeken door eene Loge aangenomen, dienende tot onderscheiding harer leden, die zulks, hetzij om den hals, hetzij in het knoopsgat, aan een lint van de kleur der Loge, dragen. Het bestaat gewoonlijk in eene medaille, een of ander Maç. werktuig, enz. Dergelijke teekens moeten wel onderscheiden worden, van de *byoux de l'Ordre* en de *byoux des Grades*.

LIEFDE, (De) is de naam van den derden pilaar van een Rozenkruis-Kapittel, en de derde sport van den *JAKOBS ladder*. Liefde is de grondslag der Vrijmetselaars Orde, zij is de gelukkigste, vruchtrijkste en onuitputtelijkste aller deugden; zij komt van den hemel en vervult ons hart, dewijl zij ons niet alleen eene hartelijke neiging tot hulp onzer lijdende Medebroeders inboezemt, maar ons ook aanspoort, om de ellende onzer medemenschen te verminderen. Zoo leert zij ons te leven en te sterven, in welwillendheid en liefde met de gansche wereld, en wanneer wij dezen pligt betrachten, dan zal het in ons blijkbaar worden, dat wij welgezind en vereenigd leven met de geheele wereld, en vooral onder elkander, als *BB.* en *VV.* *MM.* De ouden, beeldden de milddadigheid, als een gevolg van de liefde af, in het karakter van eene godin, op eenen elpenbeenen stoel gezeten, met een gouden, met edelgesteenten omzet hoofdersiersel; van haar hemelsch gelaat straalde de welwillendheid af; haar troon was niet door driften en vooroordeelen bezoeeld, en de steenen van haar diadeem beteekenden de onschatbare zegeningen, die van haar afkwamen. De *Charites* of bevalligheden (*AGLAJA, THALIA* en *EUFROSYNE*), stelden zij onder drie personen voor. Eene van haar was zoo afgebeeld, dat zij den beschouwer den rug toekeerde, als ging zij van hem weg.

Lieve II. 299-305

De beide andere stonden nogtans met het aangezicht naar hem toegekeerd, om aan te toonen, dat men voor eene bewezen weldaad dubbelen dank had te wachten. Men stelde haar *naakt* voor, om aan te toonen, dat liefdediensten zonder vermomming of huichelarij moeten bewezen worden; *jong*, ten teeken, dat het herdenken van weldaden nooit mag verouderen; *lagchende*, om ons aan te toonen, dat wij het goede met genoegen en gaarne moeten doen; *met om elkander geslagen armen*, om ons te leeren, dat de eene weldaad de andere bevordert; en dat de band der liefde onoplosbaar moet zijn. Zij waren gewoon zich aan de bron van *Aoidalië* te wasschen, dewijl weldaden, geschenken en gediensigheden, rein en louter, maar niet vuil, gemeen of bedorven moeten zijn. De leer der *algemeene liefde* (*ἀγάπη*), is vooral in het nieuw-Engelsch Rituaal uitvoerig en voortreffelijk voorgesteld en verklaard. Reeds bij de Essëers werd het hoofdpunt hunner zedeleer in het woord *liefde* zamengevat, gelijk ook bij de *Kuldeërs* en *Soof*. Heerlijk heeft de onschatbare Duitsche dichter Br. MENDER, in zijne nagelatene Maçonnicke gedichten, de liefde bezongen.

Lijdende LIJDENDE. (De) Is de 2e. van de hoogere graden der Aziatische Broederen. Ook wordt in een der graden van ZINNENDORF's stelsel, de Kandidaat de lijdende genoemd.

Lindner
1795-1818
(Lindner) LINDNER, (FRIEDRICH WILHELM) geboren 1779, te *Weida*, in het Groot-Hertogdom *Weimar*, schreef een werk (in het Nederduitsch vertaald, onder den titel van *het stellige der V. M.*), getiteld: *Mac Benac, er lebet im Sohne*, welk werk, bij enkele goede zijden, ontsierd wordt door verwarde gezichtspunten, door overdreven en onbekookte oordeelvellingen, dat juist de reden moge geweest zijn, welke den vertolker tot de overzetting heeft aangezet.

Crawford LINDSAY, (JOHN) Graaf van *Crawford*, Grootmeester der Grootte Loge van *Engeland* (*der modern Masons*), in 1754. Gedurende zijn beheer werd de V. M. veronachtzaamd, en braken er in hetzelfde jaar openlijke oneenigheden uit, tusschen de Grootte Loges van *Engeland* en *York*, dewijl de eerste

LIN. LOD.

191

in het regtsgebied der tweede, eenige Loges had gekonstitueerd.

LINIAAL. (De) wordt zinnebeeldig voorgesteld, om daarmede *Linial;* aan te wijzen, dat wij onzen pligt naauwkeurig moeten vervullen, dat wij op het pad der deugd voorwaarts moeten gaan, en dat wij ons immer de eeuwigheid voor oogen moeten stellen.

LIOY, (FELIX) Advokaat te *Napels.* Aan dezen ijverigen *Lioy;* Broeder, werd het lidmaatschap der Loge *les Coeurs unis*, in 's *Hage*, gegeven, en den titel van vreemd Korrespondent, door de Grootte Loge van *Holland* opgedragen, uit erkentenis voor zijnen ijver en zijnen moed ter verdediging der Orde. In 1776 had hij eene verdediging doen drukken der VV. MM. die toen te *Napels* gevangen zaten. Dewijl hij nogtans de zaak der vervolgdern vermengde met de Broederschap, tot welke hij-zelf behoorde, en die met te grooten ijver voorstond, werd hij (1777) uit zijn vaderland verbannen, en vlugtte eerst naar *Frankrijk* en toen naar *Holland*, waar hij goed werd ontvangen.

LOCKE, (JOHN) geboren 29 Augustus 1652, overleden 28 October 1704. Een der grootste Engelsche wijsgeeren, die onder de klassieke schrijvers geteld wordt, zijn beroemdste werk is: *Essai sur l'entendement humain* (Proeve over het menschelijk Begrip). Hij was het, die het eerst in 1696, in de Bodleyaansche bibliotheek, het daar zijnde oude *Vrijmetselaars verhoor* vond, dat hij met kritische noten verrijkte, en waardoor hij, op 64jarigen ouderdom, zich gedreven gevoelde, om zich tot V. M. te laten aannemen (zie het Art HENDRIK VI).

LODEWIJK GEORGE KAREL, Prins van *Hessen-Darmstadt*, *Hessen;* geboren 27 Maart 1749, was van 1775—1774 Grootmeester Nationaal der Grootte Lands-Loge voor *Duitschland* (te *Berlijn*), van *ZINNENDORF's* stelsel, en in 1775, medestichter der *Philaleten* te *Parijs*.

LODEWIJK VIII, Landgraaf van *Hessen-Darmstadt*, geboren den 3den April 1691, overleden 17 October 1768, was een buitengewoon werkzaam lid der Broederschap, die hij met den meesten ijver in zijne Staten onderscheidde en trachtte te verbreiden, hij liet ook, in 1779, een Maç. gedenkpenning slaan.

LODEWIJK XV, Koning van *Frankrijk.* Deze vorst was der *Anten.*

Broederschap niet genegen. en verbood zelfs al de personen van zijn hof ten strengste, het deelnemen aan de V. M., en ontzegde hare aanhangers den toegang tot het hof. In weerwil van dit verbod, nam de Hertog VAN ANTIN, (de 5e. levenslang gekozen Grootmeester van *Frankrijk*) die waardigheid aan, en bekleedde haar tot aan zijn dood, in 1745.

Loge
II 321-334

LOGE. Werkplaats, Bouwhut, Voorhof, ook Tempel genoemd, is de plaats, waar de Vrijmetselaren zich in behoorlijken vorm tot hun doel vereenigen; ook de verzameling van zulk een aantal Broederen, als er noodig zijn, om, onder eenen bepaalden titel, zich met dingen bezig te houden, die de Vrijmetselarij betreffen. Het woord Loge komt van *Locus, Logis, Logian, Loggia* of *Loja*, welk laatste woord een klein breed huis, of eene hut beteekent, zoo als nog, bij ondernemene groote bouwwerken, de arbeiders hutten opslaan, om hunne werktuigen te kunnen bergen, en zich in oogenblikken van rust te vereenigen.

Over den vorm eener Loge is reeds (zie GEDAANTE) genoeg gezegd; hier valt echter nog het volgende bij te voegen. Eene Loge is een vierhoekig vlak, van geene bepaalde lengte of breedte, gelegen in eene juiste rigting van het oosten naar het westen in de lengte, van het noorden naar het zuiden in de breedte, en op eenen grondslag, die zoo diep, als het middelpunt der aarde is, en met een dak voorzien, zoo hoog als het uit-spansel. De aarde is de plaats, waar alle vereenigingen der Broederschap gehonden worden, onverschillig op welke plaats en in welk gedeelte, omdat de V. M. onder alle hemelstreken en in alle jaargetijden uitgeoefend moet en kan worden, en dat zij doelt op de menschelijke volmaking, voor zoo verre zij door eigen krachten en het innerlijk leven, met Gods hulp mogelijk is. Volgens het oude Leerlings-Rituaal maken 3, 5 of 7 Vrijmetselaren eene Loge uit. De rede van 5 is deze:

Omdat drie groote Bouwmeesters aan de bouwing van SALOMO'S Tempel bezig waren.

In de koninklijke Orde van HERODOM worden de volgende gronden opgegeven:

1e. Omdat er drie termen in eene sluitrede zijn, door welke wij de waarheid ontdekken: het voornamelijk voorstel, het mindere voorstel en het besluit.

2e. Omdat er drie hoeken in een' gelijkzijdigen driehoek zijn, die het zinnebeeld van de derde rede is.

De oorzaken van vijf en zeven zullen bij deze getallen opgegeven worden.

LOGE VAN AANNEMING (*d'adoption*). Een feest, gewijd aan *Mazomster's*, de dames in Frankrijk, die Loges houden (Zie het Art. MA-
CONNERIE D'ADOPTION).

LOGE, (AMBULANTE-) ook Veld-Loge, is eene bij een militair *(veldloge)* korps gekonstitueerde Loge, welke echter geene vaste plaats heeft, maar gewoonlijk met den regimentstaf van plaats verandert. Zij geniet dezelfde regten, als elke andere Loge; zij wordt meest gehouden in oorlogstijden, doch in dien van vrede vaak gesloten.

LOGE. (GEHEIME) Is eene Loge, die zonder toestemming en *winkelloge* zonder de wetten van het Groot-Oosten en van het Rijk bestaat.

LOGE. (GROOTE) Zie GROOT-OOSTEN. *ge. Loge.*

LOGE. (INSTRUCTIE-) Deze zijn vergaderingen, gewijd aan het *instructie-loge* onderwijs in de Vrijmetselarij. *vgl. Instructie-Loge.*

LOGE. (KORRESPONDENTIE-) Regelmatige Loges, van het *- - -* Groot-Oosten afhangende.

LOGELIJST. (Eene) Elke Loge maakt jaarlijks eene lijst van *Logelijst* hare Officieren en Medeleden op, welke zij gewoonlijk laat drukken, om deze zoowel aan het Groot-Oosten en de met haar korrespondeerende Loges, als ook aan hare Medeleden te kunnen zenden.

LOGE (MILITAIRE) worden zoowel in de garnizoensplaatsen der rege- *(veldloge)* menten, als gedurende de veldtogten gehouden. Zie LOGE. (AMBULANTE-)

LOGE. (MOEDER-) Is die, waarin een profaan het eerste licht *Moederloges* aanschouwde, of, dat hetzelfde is, aangenomen werd. Een Vrijmetselaar moet het zich voor eenen pligt rekenen, om tot zijne Moeder-Loge te behooren, hetzij als werkzaam, of als korrespondeerend Lid. Hij moet haar verzoeken, hem toe te staan, zich bij eene andere Loge te voegen, of andere graden, die hij niet bezit en bij zijne Moeder-Loge niet kan bekomen, aan te mogen vragen.

vgl. Ambulante L. Loge militaire

Geheime L. vgl. Onregelmatige L. Valcke L.

vgl. Ambulante L. Loge ambulante

Eene Moeder-Loge is in meer algemeenen zin eene Loge, die andere (dochter-) Loges daarstelt. In alle landen is deze naam thans gelijkloidend met dien van Grootte Loge of Groot-Oosten, uithoofde zij thans alleen de bevoegdheid heeft nieuwe Loges te konstitueeren, terwijl elke Loge op het vaste land, voorheen eene andere Loge kon stichten. Zie LOGE, CONSTITUTIE EN LONDEN, en het Art. MEESTER (GROOT-).

Loge. Hierarchie

LOGE. (PROVINCIALE) Is eene van het Groot-Oosten verrewideerde Grootte Loge, welke echter aan het Groot-Oosten ondergeschikt is. Zij moet ten minste tweemaal 's jaars vergaderen, moettende eene bijeenkomst op het feest van st. JOHANNES den Dooper plaats grijpen. Aan haar is, door de Grootte Loge, een gedeelte der regtsmagt over de Loges van eene bepaalde landstreek, opgedragen. De prov. Loges bestaan in de Engelsche Gr. L., en ook in Pruisen.

Provinciale

LOGE (ROUW-) worden tot een aandenken van afgestorvene Broeders gehouden, hetwelk met zeer veel eerbied en plegtigheid geschiedt. Dit gebruik is afkomstig van de plegtigheden en eerbewijzingen der ouden, omtrent hunne dooden.

Truwaloge

Het beeld des doods was bij de ouden zacht, roerend en schoon. Hij was de vriendelijke broeder van den slaap, een gevleugelde Genius, in eene rustende houding, den linker voet over den regter geslagen, met een gebluschte fakkel in de hand (Zie verder het Art. ROUW-LOGE).

LOGETEKEN. Zie LIDMAATSTEEKEN.

LONDEN. (Zie ENGELAND.)

LOUFTON, of Loefton, wordt de zoon eens Vrijmetselaars genoemd, en geniet bij de Broederschap bijzondere voorregten. (Zie AANNEMING VAN EENEN LOEFTON.) Het woord Loefton betekent: *Kweekeling in de bouwkunde*. In vele Fransche Loges begeeft zich de Aalmoezenier, of anders een geneesheer onder de Broeders, naar de echtgenoot van een der leden, zoodra het tijdstip der bevalling genaderd is, vraagt naar baren welstand, en biedt, is dit noodig, geneeskundige of geldelijke hulp aan. Op den negenden dag na de bevalling, bezoeken de reg. MM. en de beide Opz. haar, en wenschen haar namens de

Molybijsalm
London
Loufton
(Lofs.)
(Londen)

D. a. d. Begraafing, Trouwloge. Loofton of niet profane.

Loge geluk. Is het kind van het mannelijk geslacht, dan wordt de Loge bijeengeroepen om het kind plegtig te adopteeren. Bij die gelegenheid wordt de Tempel versierd. Het kind wordt benevens de min in een blendend vertrek gebragt. De werkzaamheden worden geopend, en eene deputatie van vijf Broeders met de Opziensers aan het hoofd, begeven zich geheel gekleed naar het kind. Daar gekomen, drukt het hoofd der deputatie, der min op het gemoed, wel te zorgen voor des kinds gezondheid en verstandelijke ontwikkeling, en hem liefde voor deugd en waarheid in te prenten. Men neemt hem dan van haar af, plaatst het op een kussen en brengt het in de Loge. Die het kind draagt wordt beschouwd als zijn Maç. peet, antwoord voor den Loufton, en geeft hem op uitnoodiging van den reg. M., bij zijn naam nog een kenmerkenden Maç., als: *broederlijke, edelmoedigheid*, enz. Daarna legt de reg. M. zijne handen op het hoofd des kinds, bidt voor hem en spreekt de Leeringgelofte uit, welke de beide peten herhalen. De Loufton ontvangt het voorschot en wordt tot aangenomen kind der Loge verklaard. Daarna schetst de reg. M. de verplichtingen der peten, deze antwoorden daarop, waarna het kind aan zijne min wordt teruggebragt. Door deze adoptie nemen al de leden der Loge den plicht op zich, een oog op zijne opvoeding te houden, en des noods hem behulpzaam te zijn als hij zich vestigt. De vader ontvangt een uittreksel uit de notulen der plegtigheid. Door het indienen van welk stuk, de Loufton op verderen leeftijd, bij zijne aanmerking, van vele dingen is ontheven. Hier te lande, kan de Loufton op jongeren leeftijd dan andere personen worden aangenomen, en heeft, zoo zijn vader een bepaald aantal jaren lid der Loge was, nog andere voordeelen.

LUXEMBOURG, (ANNE CHARLES SIGISMOND DE MONTMORENCY, Hertog van) werd in het jaar 1771, door den Hertog van CHARTRES, Grootmeester der Groote Loge van Frankrijk, tot zijn Substituut of *Administrateur General* benoemd, in welke betrekking hij, gedurende de jaren 1771—1778, een groot aandeel nam in de twisten, tusschen de Groo-

(Luthman) te Loge en het Groot-Oosten van Frankrijk. In het jaar 1784, werd hij ook benoemd tot Grootmeester en beschermer van den Rite Egyptiende Cagliostro (zie verder het Art. ORLEANS).

Lyon LYON. Hoofdstad van het Fransche departement du Rhone. De Loges en medeleden der Observantia Stricta, in Frankrijk, en de overige aanhangers van het Tempelheerenstelsel te Lyon, hielden aldaar van 25 November tot 27 December 1778, onder voorzitterschap van Br. VILERMOZ, naar aanleiding van het Convent te Brunswijk (zie het Art. CONVENT), een dergelyk, dat bekend is onder den naam van Convent des Gaules. Het geheime doel daarvan, was het stelsel der Observantia Stricta, in Frankrijk nog meer te verbreiden, daaraan het overwigt te verschaffen, boven de vele andere in Frankrijk bestaande stelsels, en den Hertog FERDINAND VAN BRUNSWYK, ook daar te lande, aan het hoofd des stelsels te plaatsen. De bemoeijingen en kuiperijen met dit doel aangewend, deden nogtans eene tegenovergestelde werking, daar van dien tijd af, onderscheidene Loges zich van dat stelsel afscheidden. Het enige resultaat van belang, was het ontstaan van het stelsel der Chevaliers bienfaisants de la Cité sainte (de weldadige Ridders der heilige stad). Zie het Art. STAD. à Louvain & Lyon 1788.

Strathmore LYON. (JAKOB) Zie STRATHMORE.
Strathmore LYON. (THOMAS) Zie STRATHMORE.

M.

Maan MAAN (De) is volgens het oud-Engelsche Rituaal, het tweede der kleine, en daarentegen, volgens het nieuwe Engelsche en Fransche, der drie groote lichten. Zij heeft betrekking op de algemeene verlichting, want wanneer de zon, die haar licht en warmte geeft, onze zijde der aarde verlaat, dan verschijnt de vrolijke en vriendelijke maan, die onze anders zoo sombere nachten verlicht en vervrolijkt.

Meester

Luxemburg = Maan. 195

(Luttmann)

Lyon

te Loge en het Groot-O
 1784, werd hij ook beno
 van den *Rite Egyptiende C*
 LYON. Hoofdstad van het F
 Loges en medeleden der O
 en de overige aanhangers v
 hielden aldaar van 23 November tot 27 December 1778, on-
 der voorzitterschap van Br. VILLERMOZ, naar aanleiding van
 het Convent te *Brunswijk* (zie het Art. CONVENT), een dergel-
 ijk, dat bekend is onder den naam van *Convent des Gaules*.
 Het geheime doel daarvan, was het stelsel der *Observantia*
Stricta, in *Frankrijk* nog meer te verbreiden, daaraan
 het overwigt te verschaffen, boven de vele andere in *Frankrijk*
 bestaande stelsels, en den Hertog FERDINAND VAN BRUNSWYK, ook
 daar te lande, aan het hoofd des stelsels te plaatsen. De be-
 moeijingen en kuiperijen met dit doel aangewend, deden nog-
 tans eene tegenovergestelde werking, daar van dien tijd af, on-
 derscheidene Loges zich van dat stelsel afscheidden. Het eenige
 resultaat van belang, was het ontstaan van het stelsel der *Che-*
valiers bienfaisants de la Cité sainte (de weldadige Rid-
 ders der heilige stad). Zie het Art. STAD. in *Convent te Lyon 1.168*

Strathmore
Thomas

LYON. (JAKOB) Zie STRATHMORE.
 LYON. (THOMAS) Zie STRATHMORE.

M.

Maan

MAAN (De) is volgens het oud-Engelsche Rituaal, het tweede der
kleine, en daarentegen, volgens het nieuwe Engelsche en Fransche,
 der *drie groote lichten*. Zij heeft betrekking op de algeme-
 ne verlichting, want wanneer de zon, die haar licht en warmte
 geeft, onze zijde der aarde verlaat, dan verschijnt de vrolijke en
 vriendelijke maan, die onze anders zoo sombere nachten ver-
 licht en vervrolijkt.

MAATSTOK (De) of Duimstok dient, om het werk des Vrijmet-
selaars te meten, en bevat 24 duimen, welke de 24 uren des
dags voorstellen. Deze worden aldus verdeeld: zes uren voor den
arbeid, zes om God te dienen, zes om een vriend of Br.,
te dienen, zoo ver het in ons vermogen is, zonder dat wij, (M.B.S.)
of onze betrekkingen daardoor schade lijden, en zes voor den slaap.

MAC-BENAC, ook *Mahabone*, of *Mahabon*, zijn woor-
den, die in den Meestergraad worden medegedeeld. Uit de
legende van HIRAM is bekend, dat Koning SALOMO het lijk aan
de Medgezelligengraad had aangewezen, en dat het eerste woord,
dat ze bij het vinden van HIRAMS lijk zouden uitspreken, het
Meesterwoord zoude zijn. Toen zij dan het lijk van onder den
puinhoop wilden weghalen, en een van hen, het bij den vin-
ger nam, scheidde de huid zich daarvan af, en bleef hem in
de hand. De tweede deed hetzelfde, en ondervond hetzelf-
de; toen vatte een derde het bij de vuist, en hield ook
het vel in de handen, waarop hij riep: *Mac-be-nae!* dat is:
het vleesch verlaat de beenderen. Sommigen zeggen dat dit
beteekent: de Bouwmeester is verslagen; anderen, dat *Mac* een
zoon beteekent, en dat vandaar de uitdrukking *Mac-be-nae*,
of *Mac-buah*, dat de zoon van den vermoorden koning KABEL II
zou hebben beteekend. Dit woord is ook in het Syriesch te
vinden, en luidt aldaar: *מכבנה*, en beteekent: *percussio*,
interfectio aedificantis.

MAÇON. Zie VRIJMETSELAAR.

MAÇONNERIE. Zie VRIJMETSELARIJ.

MAÇONNERIE D'ADOPTION. Dit oude stelsel voor Vrijmetse-

laars, dat men niet moet verwarren met de *Mops-Orde* (zie
dat Art.), is even als alle, der V. M. nagebootste geheime
vereeningingen van vrouwen, in Frankrijk ontstaan, en be-
wijst ook in de V. M., op bijzondere wijze, de neiging
dier natie, tot genoegen en tot den omgang met de vrouwelijke
kunne. De *Rite d'adoption*, werd in 1774, te Parijs uit-
gedacht, waarschijnlijk met het doel, onder nieuwe vormen,
feesten aan de dames te kunnen geven, of om haar, die bui-
ten de Orde waren gesloten, ten aanzien van leur doel en

Maafstok;

(M.B.S.)

Mac-Benac

(Mac-Benac)

Maçonnerie d'Adoption

(Maçonnerie d'Adoption)

Maçonnerie d'Adoption

II. 270-277

arbeid gerust te stellen, en haar te doen gelooven, dat men ze aannam. Het *Grand-Orient*, bekrachtigde dien Ritus wel niet, maar erkende dien toch door zijn stilzwijgen en lijdelijk gedrag, en zelfs door het afvaardigen van deputatiën, bij sommige vergaderingen van dit verbond, gelijk ook door andere soortgelijke daden.

II. 371. De *Rite d'adoption*, is het eenig stelsel van dien aard, dat thans nog in *Frankrijk*, en de Loges, onder het *Grand-Orient* arbeidende, in gebruik is. De dames worden er toegelaten, onder den titel van: *Sœurs d'adoption*. De ritualen en de formulieren, zijn in 1774, door het *Grand-Orient* toegelaten, daar dit ligchaam, in Junij van dat jaar had verklaard, dit punt in overweging te zullen nemen. In die hervorming was het dan ook willens, zoodanige bijeenkomsten te begrijpen, die voor dat tijdstip, op verre na die regelmatigheid en kiesheid niet vertoonden, welke haar thans eigen zijn. Men mag aannemen, dat de vrouwelijke vereenigingen, in navolging der Orde, zoowel in *Frankrijk* als in die vreemde landen, waar men dit gebruik heeft nagevolgd, eerst ten gevolge van de verbastering der Maç. zeden, zijn opgekomen. Het lag echter nimmer in den aard, vrouwen toe te laten, bij de geheimenissen, alleen voor mannen bestemd. Vandaar dan ook, dat de eerste VV. MM., die op het denkbeeld kwamen, vrouwen toe te laten, haar niet den titel gaven van Vrijmetselaresen (*Franche-Maçones*), maar ze slechts toelieten, onder dien van Ridderessen (*Chevalières*) van eenigerhande Orde. De werkplaatsen werden *werven, wouden, boschjes, liefdetempels (chantiers, forêts, bosquets, temples d'amour)*, enz. genoemd. Eerst in den laatsten tijd, werden zij (*sœurs*) zusters genoemd, vroeger werden zij met den naam van (*cousines* of *amies*) nichten of vriendinnen, bestempeld.

II. 371. De wijze van opneming en de plegtigheden harer bijeenkomsten, hebben geene betrekking met hetgeen de V. M. betreft, ook hebben de leden der Adoptie-Loges geen toegang tot den V. M. arbeid. Deze zijn dus veelmeer aan te zien, als eene uitspanning, die, wel verre van schadelijk te zijn, vele goede

zijden bezit. Immers de uitnemend kiesche en wellevende toon, in die vereenigingen heerscheude, zijn oorzaak, dat zij ook door de verlichtste en beschaafde Broeders worden bezocht, terwijl die vereenigingen, ook bijzonder uitmunten, door hare weldadigheid. De doorluchtigste, zoowel als door kennis het meest uitmuntende vrouwen, in *Frankrijk*, behoorden vroeger, en behooren ook nog, tot die vereenigingen.

De graden van den *Rite d'adoption*, zijn getrokken uit het boek *Genesis*; de symbolen en vormen, zijn de zinnebeeldige voorstellingen van de deugden des vrouwelijken geslachts, en de plaats der vereeniging vertoont bij de inwijdingen, den hof van *Eden*. Die vereeniging heeft ten doel, het hart der aannemelingen te doordringen van het besef, dat de vrouw door God tot hulp van den man is geschapen, dat die vereeniging der geslachten, als een geschenk van Zijne weldadige hand, een toevlugtsoord van genoeg, rust en onschuld behoorde te zijn, dat nochtans eensdeels de nieuwsgierigheid aan de eene zijde, en anderdeels de zoete taal der verleiding, den val van het geheele mensche-lijke geslacht hebben veroorzaakt. De nieuw aangenomene worden daarom vermaand, dit nadeel te vergoeden door hare deugden, waardoor alleen zij in staat zijn, den band van vereeniging te bevestigen, en ons de reine en ware vreugde des levens te doen smaken. Br. THORY, heeft in het 5e. deel (p. 541—452) van het werk, getiteld: *Histoire de la fondation du Gr. Orient de France*, een fragment geleverd, over de geheime vereenigingen der vrouwen (*fragment sur les réunions secrètes des Femmes*), dat zeer lezenswaardig is, en waarin hij min of meer uitvoerige berigten geeft:

- 1.) *Des Mopses* (Zie lager dit Artikel).
- 2.) *De l'Ordre de la Félicité, ou des Félicitaires* (Zie het Artikel FÉLICITAIRES).
- 3.) *De l'Ordre des Chevaliers et Chevalières de l'Ancre* (Zie het Artikel: ANCRE [DE ORDE VAN HET]).
- 4.) *De l'Ordre des Chevaliers et Nymphes de la Rose* (Zie het Artikel ROZEN-ORDE).

- 5.) *Du Rite d'Adoption et de l'Ordre des Fendeurs* (Zie het Artikel KLOVERS).
- 6.) *De l'Ordre des Dames Écossaises, de l'Hospice du Mont-Thabor* (Zie het Artikel DE SCHOTSCHES DAMES VAN HET HOSPITAAL VAN DEN BERG THABOR).
- 7.) *De l'Ordre de la Persévérance* (Zie het Artikel DE ORDE DER VOLHARDING).
- 8.) *De l'Ordre des Chevaliers et Dames Philochoréites, ou Amants du plaisir* (Zie het Artikel PHILOCHOREITES).
- 9.) *De la Maçonnerie Égyptienne d'adoption* (Zie het Artikel VRIJMETSELARIJ [DE EGYPTIESCHE]).
- 10.) *De l'association des compagnes de Pénélope* (Zie het Artikel DE ORDE VAN HET PALLADIUM).

In een der werken daarover, getiteld: *Statuts et Règlements*, komt onder anderen, in het 11e. en 12e. Art. voor: Geene vrouw of weduwe kan, onder welke voorwaarde ook, aangenomen worden, als zij het minste vermoeden van zwangerschap voedt, enz. en geene vrouw, weduwe of meisje, kan ook, onder geen het minste voorwendsel, ontvangen worden op een krietiesch tijdpunt; en de dag harer aanneming, moet ten minste vier dagen verwijderd zijn, van het eindigen daarvan, en ten minste acht van dat, waarop het zou kunnen voorkomen:

De graden daarvan zijn: *grade d'Apprentie*, *grade de Compagnonne*, *grade de Maitresse*. Even als in de V. M., is ook in den *Rite d'adoption*, de titel- en schitterzucht oorzaak geweest, dat er de hoogere graden op zijn geënt, en men er nog twee heeft bijgevoegd, namelijk: *Maitresse parfaite* en *Élue sublime Écossaise*, of *Souveraine illustre Écossaise*. In een blad te Berlijn, door Prof. GUBITZ uitgegeven (*Ereignisse und Ansichten* 1825. s. 45) vindt men een opstel, (door ADALBERT VOM THALE) over eene V. M. Loge van Dames, te Napels, bestaan hebbende onder voorzitterschap der Koningin KAROLINA (zie dat Art.). Deze dames noemden zich *nichten hoveniersters* (*cugine giardinière*), en trachtten later eene even schitterende rol te spelen, als haar

MAC.

201

goede neven (*buoni cugini*), de *Carbonari* (zie dat Art.). Zoo lang er de laatsten bestonden, genoten de Loges derhoveniersters, de bescherming van de Groot-Loge der *Carbonari*, te *Napels*.

Buiten *Frankrijk* zijn de pogingen, ter verbreiding der *Maçonnerie d'adoption*, nooit geslaagd, zelfs is die, in verschillende landen, door de bevoegde Maç. magt, verboden geworden. Het Groot-Oosten van *Holland*, deed dit bij besluit van 10 Junij 1810.

Ten einde een denkbeeld te geven van een Adoptie-vergadering, laten wij eene beschrijving van zoodanig feest volgen, gehouden op den 22sten dag der 10e. maand 5858, te *Parijs*, door de Loge *la Clemente Amitié*, welks werkzaamheden bestuurd werden door den Broeder L. TH. JUGE, reg. Mr. der Loge *la Clemente Amitié*, en de Broeders BOURNÉ en PICHON.

Het borstbeeld van de zuster, Keizerin JOSEPHINE, met lauweren gekroond, stond op een voetstuk in de vergaderzaal, die met veel smaak en pracht was versierd.

De bovenste galerijen, smaakvol versierd met festoenen en bloemslingers, dooreengeslingerd met roode en witte draperieën, en met gouden en zilveren galon, waren gereed gemaakt ter ontvangst van een aantal bezoekende Broeders en Zusters, en aan de kapel, voor de torschbeelden of *Caryatiden*, die ze schoorden, waren, groepsgewijze, een groot aantal Loge-banieren geplaatst. De voorzittende Br., gaf bij het openen der werkzaamheden der witte Maçonnerie (aldus wordt de *Rite d'adoption* wel eens genoemd), kennis, dat er drie kandidaten zouden worden ingewijd.

De Ceremoniemeester berigt, dat er een zeer groot aantal Broeders en Zusters wachten, niet slechts in de drie daartoe bestemde vertrekken, maar tot zelfs op de trappen, in de portalen en voor de straatpoort, en dat de deputatiën der Loges, wier banieren zich in de zaal bevinden, zijn aangekomen, gelijk ook eene talrijke deputatie van het Groot-Oosten. De voorzittende Broeder benoemd hierop zeven en twintig Broeders, om

de bevoegdheid der bezoekers te onderzoeken, en benoemd een gelijk aantal adjunkt-Ceremoniemeesters, om de bevoegd bevandenen, bij gedeelten, binnen te leiden.

Hierop worden de Zusters, en daarna de Broeders van verschillende graden en de deputatiën, onder muziek binnen geleid, waarna eene fanfare, de aankomst verkondigt der Officieren van het Groot-Oosten, en eindelijk, van de Grootmeesteresse, Zuster DE MARTIAL, die hare plaats neemt in *Azia*, tusschen den Voorzitter en den Voorzitter van eer. Vervolgens plaatsen zich, in de streck *Afrika* (ten westen), de zuster BOURRÉ, de funktiën van Groot-Inspektice vervullende; in de streck *Amerika* (ten zuiden), de Zuster JOSEPHINE BÉGO, en naast den Redenaar, de Zuster DESIRÉE PACAULT, lid van den *Athénée des arts, sciences et belles lettres*, te *Parijs*, van de Akademie der wetenschappen te *Weenen*, en van die der letteren te *Florence*, de funktiën waarnemende van Zuster Redenaarster.

Op dat oogenblik, bevinden zich negen honderd personen in de zaal en op de galerijen. Bij den aanvang der werkzaamheden, doet de voorzittende Br. eene aanspraak, waarin hij berigt, dat er drie kandidaten ingewijd, en vervolgens de medailles uitgereikt zullen worden, door de Loge *la Clemente Amitié*, bestemd ter belooning van deugdzame, weldadige en moedige daden. Hij verwelkomt eindelijk de Broeders en Zusters, dat beantwoord wordt door Br. VASSAL en Zuster PACAULT. Ten slotte stelt de voorz. Br. het teeken van het gebied, aan de Grootmeesteresse in handen, die dit, met eenige door haar gesprokene woorden, aanvaart. Aan elke der kandidaten worden eenige vragen ter beantwoording voorgelegd, waaronder ook voorkomen: 1. Wat is de mensch verschuldigd aan God? 2. aan anderen? 3. aan zich-zelf? 4. waarin bestaan de plichten der Broederschap? 5. der weldadigheid? 6. der vriendschap, en wordt haar gelast, haar testament te maken. Dit, ten genoegen der vergadering geschied zijnde, en deze hare toelating goedgestemd hebbende, worden zij binnen geleid, waarna de voorzittende Br. de volgende woorden uitspreekt:

MAC.

205

O Gij, die het heelal bestuurt, dien de heilige, de wilde en de wijsgeer aanbidt. *Jehovah, Jupiter, Heer, Allah*, edele, zoo weinig gekende oorsprong, eeuwig, onveranderlijk beginsel, dat alles heeft geschapen; Gij, die onze kennis hebt bepaald, bij de wetenschap van Uwe goedheid en onze blindheid; die ons nogtans vergund hebt, in dit duister verblijf, het goede van het kwade te onderscheiden, en die, bij het onderwerpen der natuur aan onveranderlijke wetten, 's menschen wil vrij liet. Leer ons liefhebben, wat ons geweten ons zegt te doen; leer ons ontvlieden wat het ons verbiedt. Duld niet dat onze zwakke hand, hen doeme of bliksems slingere op hen, welke wij als Uwe vijanden aanzien. Wandelen wij op het pad der deugd, bewijs ons dan de gunst; dat wij er niet van afdwalen. Dolen wij, dat het u dan behage, ons een beteren weg aan te wijzen. Leer ons meêwarig zijn met de rampen onzer natuurgenoeten, hunne misslagen te bemantelen, en geef ons tevens den moed, hen die te doen gevoelen, en ze tot het goede terug te brengen. En zijn wij dan toegevend omtrent anderen geweest, zij dan ook, o God! langmoedig ten onzen aanzien. Duld niet, dat wij immer aan anderen doen, wat ons gedaan, ons zoude smarten; maar beziel ons integendeel met de zucht, allen wel te doen, zelf hun, die ons kwaad hebben gedaan.

Het behage U, de arbeiders des vredes, in dezen tempel vereenigd, te beschermen, voor hunnen ijver voor Uwe heilige wetten aan, duld niet dat vernederende hartstogten in hunne harten wortel vatten, verhef in ons den eerbied voor ons zelve, de liefde tot de deugd en tot onze Broeders. Het behage U, vooral over de jonge vrouwen te waken, die zich thans willen doen aannemen. Verleen haar Uwen goddelijken bijstand, schoor haar door Uwe magtige hand, in de proeven, door haar te ondergaan, en doe ze er zeventiend doorkomen. O Gij! wiens troon de onmetelijkheid is; wiens altaar, zich van het noorden naar het zuiden, van het oosten naar het westen uitstrekt; dat alle wezens, tot een koor vereenigd, lofgezangen ter Uwer eer aanheffen, en dat al de wierook der natuur tot U opstijge.

De drie aannemelingen worden achtereenvolgens ingewijd, in de drie graden van *apprentie, compagne* en *maitresse*. Zij leggen eene gelofte af, waarna de voorzittende Br. eene aan-

spraak tot haar rigt, in welke, onder anderen, de volgende woorden voorkomen :

Gisteren nog vreemd aan onze vereeniging, hebben wij u dezen avond verheven tot den rang van *Meesteressen*, en wij voeden de innige overtuiging, door al uwe daden te zien bewijzen, dat gij het groote vertrouwen, door ons in u gesteld, waardig waart.

De naam *Meesteres*, mijne Zusters, drukt tevens uit, dat gij vrij zijt van de belemmeringen der *routine*, en van de vooroordeelen van het gewone slag van menschen. De naam *Meesteres* doet ook nog in haar, die ze draagt, een verlichte geest, een deugdzzaam hart, een onberispelijk gedrag in de maatschappij, eene gestrengte naauwlettendheid in alle dingen, getrouwheid in vriendschap, ijver in den arbeid, behoefte aan voortdurend zelfonderrigt en aan het verlichten van natuurgenooten, veronderstellen. Als zoodanig, zult gij aanhoudend uw geweten, en de aandrift van uw hart tot leidlieden nemen; want harten door de deugd beziel, kunnen nimmer op een dwaalspoor geleiden.

Hierna geeft een Br. (RAYMOND) lezing, van eene lofreden op keizerin JOSEPHINE, welk onderwerp door een ander der Broeders (JUGE), vroeger als prijsvraag was opgegeven, en dat daarbij bekroond werd. Na de voorlezing ontvangt de schrijver, uit handen der Grootmeesteres, eene zilveren medaille en een lauwerkrans. Vervolgens geeft de zuster DESMÉE PACAULT voorlezing, van eene door haar vervaardigde elegie, getiteld: *la dernière heure du poète*. Na den afloop hiervan, worden ruime inzamelingen gedaan door de Aalmoezenierster en de pas aangenomen Zusters, welke haar op last van de Grootmeesteresse ondersteunen. Dit volbragt zijnde, had er eene aandoenlijke plegtigheid plaats. De Br. JUGE, had namelijk het benoodigde kapitaal bij zijne Loge *la Clemente Amitié* nedergelgd, om daarvan op gezette tijden, een zeker aantal groote bronzen eerepenningen uit te reiken, aan personen, die zich door deugd of menschlievendheid zouden hebben onderscheiden. Van deze medailles, welker stempel zeer schoon is gegraveerd, zouden er dien avond, ten gevolge van een langdurig en naauwgezct onderzoek eener kommissie van zeven achtlingwaardige

Broeders VV. MM., een tiental worden uitgereikt. De eerste werd toegewezen aan den Br. MARIE AUGUSTE DESANLIS, wiens ijver, Maçonnieke deugden, en groote weldadigheid bij de Parijsche Broederschap zeer bekend zijn. De Grootmeesteresse reikte hem dan ook den eerepenning uit, en zette hem een lauwerkranen op, maar met Broederlijke edelmoedigheid nam hij den kranen van het hoofd, en zette dien op het hoofd van den Br. JUGE, die, zoo als hij zich uitdrukte, dien had verdiend, niet slechts door dat hij de stichter dezer belooningen was, maar vooral door zijn edel hart, door de menschevriende plannen die hij ten uitvoer brengt, door zijne talloze weldaden, door de tranen die hij heeft gedroogd, de wonden die hij heeft geheeld, de ellende die hij heeft verzacht, en eindigde zijn rede met de woorden:

„Gij zijt het, Broeder JUGE! u behoort die kranen; in naam der geheele hier aanwezige vrouwenschaar schenk ik dien u; want zij wier harten de weldadigheid zoo wel begrijpen, zeggen mij door hare blikken, dat hij u toekomt. Ik schenk hem u, in naam dezer geheele vergadering die mij bezielt. Ik schenk hem u ook in den naam en als een bewijs der zegeningen, van de ongelukken welke gij hebt geholpen.”

Deze handeling werd op hartstogtelijke en uitbundige wijze door de vergadering toegejuicht, zoodat de bewijzen hiervan schier niet ophielden.

De tweede medaille was toegekend aan JOSEPHINE MARIE CANTELLE, oud 12 jaren, geboren en wonende te *Chapelle Saint Denis*, uithoofde zij, op den 12den September 1858, bij een uitgebarsten brand in het huis van haren vader — zoowel als de moeder afwezig — ten aanzien eener groote menigte verbaasde toeschouwers, die het niet dorsten ondernemen, zich tot tweemaal in het midden der vlammen begaf, en haar kleine zusje en hare meer dan tachtigjarige grootmoeder redde.

De derde medaille was toegewezen aan den Br. LEON LEMAN ALCAN, Redenaar der Loge *Temple des vertus et des arts*, te *Parijs*, die niet slechts in 1850 aan drie personen het leven redde, maar ook uit menschenliefde, op den 12den Julij 1858,

een verlaten kind, dat naar een gevangenhuis, eene soort van bedelaarsgesticht, zou gezonden worden, tot zich genomen, en zich verbonden heeft zorg voor hem te dragen, gelijk hij hem dan ook bij een ambachtsman in de leer heeft gegeven. Die Br. had, op dezelfde wijze, reeds op den 2den Mei 1857, bij een ander kind, dat evenzeer verlaten was, zijnde bij herhaling door de regtbank veroordeeld, en dus voor de maatschappij verloren zou zijn gegaan, door zijne tusschenkomst de vrijspraak te weeg gebragt en voor zijne toekomst gezorgd.

De vierde medaille was toegewezen aan *Madame* MARIE LOUISE GALLOT, geb. BESSIÈRES, een van de drie dames die dienzelfden avond waren aangenomen. Hare ouders die geene middelen hadden, plaatsten haar op den ouderdom van vijftien jaren bij eene naaister in de leer, ten einde zij haar bestaan in dat beroep mogt vinden. Reeds vier jaren was zij bij hare meesters, toen deze, door tegenspoeden overstelpt, in armoede geraakte. Deze was reeds moeder van drie kinderen, en op het punt van het vierde te bevallen, toen haar huisheer, hare meubelen in beslag deed nemen, en ze den volgenden dag, voor drie maanden achterstallige huur, wilde doen verkoopen. De vrouw zou alsdan zonder verblijf, zonder geld zijn geweest. MARIE had door zuinigheid en ijver eenig geld bijeengespaard, waarvan zij hare zeer gesleten kleederen wilde vernieuwen. Maar liever verkoos zij zich van deze noodige uitgave te onthouden, dan háár in deze verlegenheid te laten, aan wie zij het aanleeren was verschuldigd van een handwerk, dat haar in haar volgend leven een bestaan kon verschaffen. Zij brengt haar horologie, zilveren lepel en vork, en eenige gouden siersels naar de bank van leening, voegt dit alles met haar bespaard geld bijeen, leent het ontbrekende bij kleine sommen van onderscheidene personen, en voldoet hiermede, niet slechts de som waarvoor de vrouw wordt vervolgd, maar ook nog een vierendeel-jaars huur vooruit. Doch dit was haar nog niet genoeg, en besloot zij, van dien dag af, een gedeelte der nachten te arbeiden, om het ongelukkige huisgezin voortdurend met hare kleine spaarpenningen te kunnen ondersteunen, zich-zelve daarbij al dat onttrek-

MAD. MAG. 207

kende, wat niet volstrekt noodig was. Zelfs later, toen zij gehuwd was en het haar niet voorspoedig ging, voldeed zij aan de neiging van haar hart tot weldoen, want de armen niet met geld kunnende ondersteunen, wist zij haar nachtelijken arbeid ten voordeel der ongelukkigen te doen strekken, zoo als b. v. door het gereed maken van kindergoed voor eene arme vrouw, die op het punt van te bevallen, en zonder geld was, enz.

Wij hebben deze gevallen vermeld om een denkbeeld van de strekking te geven; de overige daden waren van dezelfde soort. Na het uitreiken der medailles werd de vergadering gesloten. De Loge *Isis Monthyon*, bestuurd door den Br. CHEMIN DUPONTÈS, bekend als schrijver van verschillende Maç.-werken, gaf op den 12den December 1838, een gelijksoortig feest, bijgewoond door elfhonderd personen van beide seksen, waarin, onder andere, negen zilveren medailles, en even zoo-veel bloemkransen werden uitgedeeld, aan een gelijk getal personen, die zich deze onderscheiding door deugd en menschevriendheid hadden waardig gemaakt. Zoo heeft de Loge *la Clemente Amitié*, op den 12den Maart 1840, een concert en bal gegeven, waarvan de opbrengst, zoowel der toegangskaartjes als van de inzameling, zou strekken ten voordeele van het fonds voor een ondersteuningsgesticht (zie dat Art.). Wat men nu ook over de *Maçonnerie d'Adoption* moge denken, zoo is het nogtans eene waarheid, dat daden, als de hier medegedeelde, niet anders kunnen strekken, dan tot bevordering van het doel der Orde en uitbreiding van het rijk der deugd.

MADDEN was medestichter der Grootte Loge van Engeland, van het nieuwe stelsel (Zie het Art. DESAUGULIERS). *Madden*

MAGIE. Zie GEESTENZIENERIJ. *giffen Jehanis Mege*

MAGIËRS. (De) De Priesters der oude Perzen en Meden van ZOROASTER, waren dienaars van ORMUZD, en wegens de hun toegeschrevene gave, om in de toekomst te kunnen lezen, en het bezit van andere bovennatuurlijke wetenschappen, steeds in de grootste achting. Men houdt het er voor, dat de Vrijmetselarij zeer veel van hare ceremoniën; plegtigheden en gebruiken aan de Magiërs te danken heeft. De Magiërs, de priesters en de *Magiërs*

Meester,

Madden = Magiërs = 207

wijsgeeren, vereenigden in zich al de wetenschappen van dien tijd, en bovenal de zedekunde, de natuurkunde en staatkunde. Alle schrijvers stemmen toe, dat deze Magiërs aannemingen hadden voor hunne ingewijden, aan wien zij de geheimen leerden, en ondoordringbare geheimen deden kennen. Zij zelve waren belast met de opvoeding der koningen en der grooten, omdat zij de eenigsten waren, die de kunsten en de natuur kenden. Het is dus duidelijk, dat hunne leer en natuurlijke godgeleerdheid, gegrond waren op de eerdienst en de aanbidding van een verheven wezen; maar dewijl alles zinnebeeldig bij hen was, gaven zij, door hunne hieroglyphen, dikwijls aanleiding tot dwalingen.

Z. 554

De Magiërs, bovenal die van *Memphis*, en *Heliopolis* waren zoo geacht, en hun naam verspreidde zich zoo ver, dat al de groote krijgslieden, de wijsgeeren en de vreemdelingen van hoogen rang, in *Egypte* kwamen, om zich te laten inwijden, ten einde de geheimen van het priesterdom te leeren. Deze vervolgens naar hun vaderland terugkeerende, bediende ieder zich van zijne kennis, ten behoeve van zijne belangen, of van zijne eigenliefde, en gaf onderrigt in de leerstellingen, spelen, feesten en geheimnissen, volgens zijne inzigten en gevoelens.

LYCURGUS en *SOLON* putteden een gedeelte van hunne zedeleer uit die geheimen, en *ORPHEUS* liet zich inwijden, ten einde daardoor middelen te erlangen, om feesten in zijn vaderland in te stellen, hetgeen aanleiding gaf tot de Grieksche fabelleer. *THALES* werd bij hen onderwezen, en *HERODOTUS* plukte daar eene schat van wijsheid. *MOZES*, mede een kweekeling van de Magiërs, het licht, dat hij daar genoten had, tot zijn voordeel gebruikende, besteedde het, om de Israëlieten van de Egyptiesche slavernij te verlossen, en bovenal, om de eerdienst van den waren God te bevestigen. Men weet, hoe veel het hem kostte, om gehoorzaamheid bij het volk te verwerven, toen het in de woestijn was. Doch zijne uitgebreide kundigheden, deden hem die overwinnen en zijne goddelijke last uitvoeren.

Behalve dat moet men overtuigd zijn, dat na hetgeen de heilige boeken zeggen, alles wat zich in den Tempel bevond, zinnebeeldig was; ook de kandelaar met zeven armen, de twaalf ossen, de brooden, zoo als ook in het Nieuwe Testament, het boek met zeven zegels, enz.

De schrijver ALEXANDER LENOIR (zie dat Art.), zegt in zijn werk over de mysteriën verder: Hetgeen dus in den begiine had gediend, om de gevoelens der menschen te kennen, ten einde hen des te beter te onderwijzen en te verlichten, was nu niet meer, dan een voorwendsel, om de schandelijkste driften te verbergen. Deze wanorde werd algemeen, tot aan den tijd van de bekendmaking der Evangelische waarheden. Weldra scheidde zich eene menigte, door de zedeleer van het Christendom verlicht, van het overige der menschen af, om in stilte de geheimen, door het Evangelie geheiligd, te beoefenen; dan, de vervolgingen zich ook tot deze leerstellingen bepalende, waren de ijverige Christenen gedwongen, al hunne godsdienstige oefeningen te verziannelijken. Toen namen zij ontleende namen aan, en bedienden zich met alle mogelijke gestrengheid van de beproevingen der Magiërs. Maar zoodra de godsdienst niets meer te vreezen had, toen zij tempels en bedienaars bezaten, aanbadden de Ridder Vrijmetselaren den verheven God in de ware kerk, en streefden er na, God te danken voor zijne weldaden, en Hem eer te bewijzen door de beoefening der deugden; dan, de menschelijke zwakheid kennende, legden zij zich zelven nog gestrengere wetten op, die hen gedurig aanspoorden, om zich tegen de ondeugden te wapenen, waartoe zij konden vervallen; om de wetenschappen aan te kwecken, ter dienste van het menschelijke geslacht, en om alle hunne goederen te besteden, ten behoeve van reizigers en ongelukkigen. Zoo zag men, dat deze laatste gevoelens hen verplichtten, zich niet met lage, lafhartige zielen te vereenigen. Daarom bewaarden zij hunne proeven en maakten Konstitutiën, bijna gelijkvormig aan die der Magiërs en Priesters van *Memphis*.

Als zij eenige nieuwe presclieten maakten, begonnen zij met hen de proeven der vier hoofdstoffen te doen ondergaan,

Behalve dat moet
 heilige boeken zegg
 vond, zinnebeeldig
 de twaalf ossen, de
 ment, het boek me
 De schrijver ALEXAN
 de mysteriën verder
 de gevoelens der me
 onderwijzen en te
 wendse, om de se
 de werd algemeen
 Evangelische waarh
 door de zedeleer v
 der menschen af,
 lie geheiligd, te
 deze leerstellingen
 dwongen, al h
 ken. Toen nam
 met alle mogelijk
 giërs. Maar zoc
 toen zij tempels
 Vrijmetselaren d
 den er na, G
 eer te bewijzen
 menschelijke zw
 strenge wetten
 gen de ondeug
 om de wetens
 menschelijke ge
 ten behoefte va
 deze laatste ge
 lafhartige ziele
 proeven en m
 der Magiers en
 Als zij ee
 met hen de
 II.

2
Nr.

Pièces.

Marais.

1638. Portrait de P. Fr. Basan; d'après Cochin. — Por-
 trait de Mieris; d'après lui-même 2

Maratti, Charles.

1634. La visitation. (3.) — La Ste. Vierge et la Madeleine.
 (6.) 2
 1635. Le mariage de Ste. Catherine. (10.) — St. André.
 (11.) 2
 1636. Héliodore; d'après Raphaël. (13.) En deux pièces,
 collées 2

Marc-Antoine. (Raimondi.)

1637. La manne. (8.) grav. par A. Venitien; d'après Raphaël.
 Premier état avant l'adresse de Sala-
 manca. Belle 1
 1638. La même Estampe. (8.) Carlo Losi exc. 1
 1639. David coupant la tête à Goliath; d'après Raphaël.
 (10.) Carlo Losi exc. Faible 1
 1640. Le massacre des innocens; d'après le même. (18.)
 Epreuve avec le chiot, endommagée 1
 1641. Le massacre des innocens; d'après B. Bandinelli.
 (21.) Copie A. Seconde épreuve, gravée
 par Beatrixet, relouchée par Thomas
 sin. Collée 1
 1642. La même Estampe. (21.) Copie A. Seconde Epreuve.
 Collée 1
 1643. Ananie frappé de mort; d'après Raphaël, grav. par
 A. Venitien. Second état, avec l'adresse
 de Ant. Salamanca. Collée 1
 1644. La Vierge assise sur des nues; d'après le même. (53.)
 Copie. Collée 1
 1645. La Vierge à la longue cuisse; d'après le même. (57.)
 Très-belle, avec plusieurs restaurations et
 collée 1
 1646. Répétition de Nr. 57. grav. par Marc de Ravenne. (58.)
 Ant. Salamanca exc. Faible 1

SECONDE PARTIE.

Nr.

Pièces.

Macret, C. F.

1626. L'offrande à l'Amour; d'après Greuze 1

Mair.

1627. Une maison d'architecture gothique ornée de statues etc.
Pièce douteuse. (Volume VI. pag. 370.) 1

Mälcke.

1628. Deux paysages, grav. à l'eau forte 2

Malton, T.

1629. Part of Carisbrook Castle. — Pulteney bridge at Bath 2

Mansfeld, J. E.

1630. Elliot, Amiral. — Baron Sam. Bruckenthal. — Tancrede
dans la douleur 3

Mantegna, André.

1631. La sépulture (3.) Ancienne Epreuve, mais faible
et un peu endommagée 1

1632 Bacchanale à la cuve. (19.) Belle, mais collée et un
peu endommagée 1

Marais.

1633. Portrait de P. Fr. Basan; d'après Cochin. — Portrait de Mieris; d'après lui-même 2

Maratti, Charles.

1634. La visitation. (3.) — La Ste. Vierge et la Madelaine. (6.) 2
1635. Le mariage de Ste. Catherine. (10.) — St. André. (11.) 2
1636. Héliodore; d'après Raphaël. (13.) En deux pièces, collées 2

Marc-Antoine. (Raimondi.)

1637. La manne. (8.) grav. par A. Venitien; d'après Raphaël. Premier état avant l'adresse de Salamanca. Belle 1
1638. La même Estampe. (8.) Carlo Losi exc. 1
1639. David coupant la tête à Goliath; d'après Raphaël. (10.) Carlo Losi exc. Faible 1
1640. Le massacre des innocens; d'après le même. (18.) Epreuve avec le chat, endommagée 1
1641. Le massacre des innocens; d'après B. Bandinelli. (21.) Copie A. Seconde épreuve; gravée par Beatrizet, retouchée par Thomasin. Collée 1
1642. La même Estampe. (21.) Copie A. Seconde Epreuve. Collée 1
1643. Ananie frappé de mort; d'après Raphaël, grav. par A. Venitien. Second état, avec l'adresse de Ant. Salamanca. Collée 1
1644. La Vierge assise sur des nues; d'après le même. (53.) Copie. Collée 1
1645. La Vierge à la longue cuisse; d'après le même. (57.) Très-belle, avec plusieurs restaurations et collée 1
1646. Répétition de Nr. 57. grav. par Marc de Ravenne. (58.) Ant. Salamanca exc. Faible 1

Der Hochwürdigsten

Großen Mutterloge

des

eclectischen Freimaurerbundes

zu

Frankfurt am Main,

nach erhaltener Autorisation

e h r f u r c h t s v o l l g e w i d m e t

PF
vom

Verfasser.

Der Buchhändler

Großer Buchhandel

Lehrbücher, Schulbücher

Verlag am Rhein

und anderer Verlage

in der Provinz Westfalen

Verlag

Meester,

Magiers² = Magtig 209.

ten einde van hunnen moed zeker te zijn, en evenwel, welke standvastigheid zij ook betoond hadden, maakte men hen met geene geheimen bekend, dewijl men zich nog niet zeker genoeg van hunne gevoelens achtte. Wanneer zij zich in de vergaderingen vertoonden, vergenoegde men zich met hen over de beproevingen te ondervragen, welke zij ondergaan hadden. terwijl men geest en bekwaamheden beoordeelde, naar de zedelijke toepassing die zij er van hadden gemaakt.

Drie jaren gingen voorbij, zonder dat zij eenige inlichting ontvingen, men droeg zelfs zorg de geringste geheimen voor hen te verbergen, uit vrees hunne nieuwsgierigheid op te wekken, slechts deed men hen verstaan, dat het genootschap bestond uit kundige, moedige en deugdzaam menschen, en dat alleen de tijd de vorderingen deden verdienen, die er bij bestonden. Gedurende deze drie jaren, letteden de Ridders met alle omzigtigheid op het gedrag en de gevoelens van den Aspirant, en wanneer zij van zijne wijsheid en deugd overtuigd waren, werd hij Medgezel, dat is: zij bogonnen met hem geheimen mede te deelen, die zij zoo lang verborgen hadden. Dit wijze gebruik werd lang bewaard, maar de verschillende beroeringen, door de Vrijmetselarij ondergaan, verpligden dikwijls hare leden van elkander te scheiden, en zelfs, zich te verbergen. De Loges werden toen minder bezocht; het onderwijs minder uitgebreid, en weldra waren de zinnebeelden, die aantoonde wat de Vrijmetselarij in haren oorsprong was, onverstaaubar voor de nieuw-ingewijden; eindelijk werd de nalatigheid zoo ver gedreven, dat er omstreeks het jaar 1745, eene scheuring onder de Vrijmetselaren plaats greep.

Dit geheele stuk is echter grootendeels niet meer dan eene redeneering, om het aangevoerde te versterken, en rust niet op bewijzen.

Magister
Machtig

MAGISTER. De 8e. graad der Duitsche Goud- en Rozenkruizers. MAGTIG, ZEER MAGTIG, DRIEMAAL MAGTIG (*puissant, très puissant, trois fois puissant*). Met deze bewoordingen, worden de voorzitters van onderscheidene hooge graden, aangesproken. In den graad van *Grand-Commandeur du Temple, ou Souve-*

rain-Commandeur du Temple de Jerusalem (Sch. R. 27e. gr.) heet hij zelfs almachtig (tout puissant)!

MAGUS. De 8e. graad der Illuminaten Orde in Beieren, de 7e. en laatste graad van het klerikaal systema; ook de 9e. en laatste graad der Goud- en Rozenkruizers.

MAHABIM, of Machobim, in uitspraak Makohim, (מכובים), smarten) waarvan de verklaring in de hogere graden (Sch. R. 14e. gr.) is, hij is dood. Moabon is ook de naam van den 2den Opzicner, in den Schotschen graad, van het heilige graf van JACOBUS VI.

MAHABONE. Moabon. Zie MAC-BENAG.

MAHAKAH (מעכה, zamengeperst). Een woord in de hogere graden (Sch. R. 11e. gr.) voorkomende. Deze persoon was vorst van Gath (1 Kon. II: 59).

MAISON DE SECOURS. Zie ONDERSTEUNINGSGESTICHT.

MAJOR. De 6e. graad van het Duitse Goud- en Rozenkruis.

MALACHIAS (מלאכי). Een in de hogere graden (Sch. R. 52e. gr.) voorkomend woord, zijnde de naam van de eerste der negen tenten.

MALEAC. Een woord in de hogere graden voorkomende.

MALTHA. Zie CLEMENS XII.

MALTHEZER RIDDERS. (JOHANNES-Ridders) Deze, in vele hogere graden der Vrijmetselarij nagevolgde Ridderorde, had haren oorsprong van het, bij het begin der kruistogten in 1048, te Jeruzalem opgerigte, en aan den heiligen JOHANNES gewijde klooster, onder de Latijnsche benaming van: Conobium Hospitaliariorum militum S. Johannis Hierosolomitani. De bestemming daarvan, was de kruisvarende Christenen te herbergen, bijzonder om de gewonden en kranken te verplegen, en ze tegen de ongeloofigen te beschermen. De stichter was GERARD VAN AVESNES, uit het geslacht der Graven van Henegouwen. In de 12e. eeuw was deze geestelijke Orde, die in 1115 door Paus PASCAL II, en in 1120 door Paus CALIXTUS II bekrachtigd was geworden, nog uitgebreid, en had aan medeleden en rijkdommen gewonnen. In 1190, gaf de tweede Ordemeester, RAYMOND DUPUY, aan de Orde eene nieuwe Konstitutie, in welke

Magus

Mahabone

Mac Benag

Mahakah

Mainmashy

Major

Malachias

Maleac

Maltha

Malthazer

Ridders

Avant-Propos.

En présentant à MM. les Amateurs le Catalogue de la 9me partie de la riche Collection de Mr. le Dr. Petzold, nous rappelons leur attention sur les pièces rares et belles qui s'y trouvent de **Aldegrever, Boissieu, Breenberg, Caducée (Maitre au), Campagnola, Caravaggio, Dürer, Dusart, Goudt, Kartarus, Leyden, Mantegna, Mecken, Poelenburch, Raimondi, Ratière (Maitre à la), Rembrandt, Rodermont, Rota, Rubens, Schöngauer, Swanevelt, Uden, Vlieger, Vliet**, outre quantité d'autres bons maîtres.

Les Numéros entre parenthèses se rapportent au Peintre Graveur de Bartsch.

Avant-Propos.

En présentant à MM. les Amateurs le Catalogue de la 9me partie de la riche Collection de Mr. le Dr. Petzold, nous rappelons leur attention sur les pièces rares et belles qui s'y trouvent de **Aldegrever, Boissieu, Breenberg, Caducée (Maître au), Campagnola, Caravaggio, Dürer, Dusart, Goudt, Kartarus, Leyden, Mantegna, Mecken, Poelenburch, Raimondi, Ratière (Maître à la), Rembrandt, Rodermont, Rota, Rubens, Schöngauer, Swanevelt, Uden, Vlieger, Vliet**, outre quantité d'autres bons maîtres.

Les Numéros entre parenthèses se rapportent au Peintre Graveur de Bartsch.

IV

Les Prix de Vente se feront en **florins**
Argent de Convention.

Toute Commission doit être accompagnée
d'une lettre de crédit ou d'un effet à vue. —

Vienne, Juillet 1845.

Artaria & Comp.

hij haar als eene geestelijke Orde liet bestaan, te gelijk onder den naam van *Ridders van het heilige Hospitaal van St. Johannes, te Jeruzalem*; tevens vormde hij haar tot eene wereldlijke Ridderschap, ter gewapende verdediging der Christelijke kerk en tot geleiding der pelgrimmen naar *Jeruzalem*. Hij verdeelde de gezamenlijke medeleden in *Ridders*, welke de wapenen moesten voeren, *Kapelaan*, of eigenlijke geestelijken, en in wapendragers, schildknepen en dienende Broeders (*Serventi d'armi*). Zij legden hunne geloofte af van kuisheid en van gehoorzaamheid aan God, aan de maagd *MARIA* en aan *JOHANNES den Dooper*. Hun ordeteeken was een wit kruis op eene zwarte kleeding.

Weinige jaren daarna, dwong de overmagt der Saracenen, de *Ridders Palestina* te verlaten; zij kozen het eiland *Cyprus* tot hunnen zetel; werden echter in den jare 1509 van daar verdreven; zij zetteden zich toen neder op het eiland *Rhodus*, in de Middellandsche zee gelegen, en voerden den naam van *Ridders van Rhodus*; totdat zij in 1522, door den Turkschen Sultan *SOLIMAN II*, gedwongen werden, eerst naar *Kandia*, en vervolgens naar verschillende oorden van *Italië* te vlugten. Eindelijk stond Keizer *KAREL V* hun, in 1530, het eiland *Maltha* toe, benevens de eilanden *Gozzo* en *Comino*, tusschen *Sicilië* en de Afrikaansche kusten, als een leen van het koningrijk *Sicilië*, waarna zij sedert den naam van *Malthezer Ridders* aannamen. Dit eiland bleef de zetel der Orde tot 1798, ofschoon zij gedurig werden aangetast door de *Muzelmannen*, en ten laatste vooral in 1539, toen de Grootmeester *LAVLETTE*, het eiland tegen eene geweldige, vijandelijke magt verdedigde. In 1798 werd het door *BUONAPARTE*, op zijnen togt naar *Egypte*, ingenomen, kwam in 1800, door den vrede van *Parijs*, in de handen der Engelschen. Sedert dit tijdstip verloor de Ridderschap deels hare goederen, die in het begin der 14e. eeuw, door het ophouden van het bestaan der *Tempeliers*, zeer vermeerderd waren geworden, nadat die ook, ten gevolge der kerkhervorming door *LUTHER* in die landen, waar deze ingang vond zeer waren verminderd, doordien hare goederen in

geheel *Europa* verstruoid lagen, en de staatkundige aangelegenheden daarop eenen grooten invloed hadden, en is zij thans geheel vernietigd. Koning *FREDERIK WILLEM III*, stichtte in 1812, de Pruisische *Johannieter-Orde*, tot een aandenken van het opgeheven Baljuwschap van *Brandenburg*.

De *JOHANNES-Ridders* volgden den regel van *AUGUSTINUS*. Van de *Protestanten* onder hen, vorderden men niet dat zij ongetrouwd zouden zijn of blijven, maar dat zij de huwelijksrouw niet zouden schenden. De eigenlijke *Ridders* moesten van goeden, ouden adel zijn. Diegenen, welke hunne kwartieren op het nauwkeurigst bewijzen konden, heetten *Ridders van regtswege* (*Cavaliers di giustizia*), diegenen, welke alleen door verdiensten de aanneming verkregen hadden, waren *Ridders van gunst* (*Cavaliers di grazia*). De *Orde* werd in 8 tongvalleu of natiën verdeeld, namelijk: *Provence, Auvergne, Frankrijk, Italië, Arragon, Duitschland, Kastilie* en *Engeland*. De laatste scheidde zich in 1557, bij de kerkhervorming, af. De hoofden dezer natiën (*Piliers*), bekleedden de voornaamste plaatsen in de *Orde*. Haar opperhoofd, die *Grootmeester* van het heilig Hospitaal van *St. JOHANNES*, te *Jeruzalem*, en *Gardiaan* van den Heer *JEZUS CHRISTUS* genoemd werd, had vorstelijken rang, en de wereldlijke magt lag grootendeels in zijne handen; ook was hij voorzitter van het *Kapittel*, dat de onmiddelijke *Orde-aangelegenheden* bestuurde, en uit 8 *Ballivi Conventuali* bestond.

De *JOHANNES-Ridders* waren oorspronkelijk bestemd, om de gewonde kruisvaarders te verplegen. Later geleidden zij de pelgrims naar *Jeruzalem*. In onze tijden beschermden zij den handel der *Europeanen*, tegen de *barbaren*. Het beginsel van ridderlijke toewijding aan edele oegmerken, bleef altijd hetzelfde, slechts de aanwending daarvan, wisselde naar tijdsomstandigheden af.

De landerijen der verschillende natiën werden in priorschappen, deze in baljuwschappen (*balijen*), en die weder in bevelhebberschappen (*kommanderijen*), verdeeld. Onder de priorschappen, had het *Groot-Priorschap* van *Duitschland* de voor-

Meester

keur, welke door den Hoog- of Duitsche Meester (opperste Meesters der Ridderlijke JOHANNES-Orde, in de Duitsche landen), die rijksvorst was, bekleed werd. Onder hem stond de JOHANNES-Meester in *Duitschland*, of de Meester der Ridderlijke JOHANNES-Orde in de *Mark*, in *Saksen*, *Pommeren* en *Wendland*. Gene had zijnen zetel te *Mergentheim*, deze te *Heitersheim*, in *Breisgau* (zie HEEREN [DUITSCH]). Merkwaardig is het, dat de Grootmeester van *Maltha*, in den jare 1740, ingevolge der Bul van PAUS CLEMENS XII, van 27 April 1758, de vereenigingen der Vrijmetselaren op het strengste verbod, en in 1741 zes Maltsezer Ridders, die zich in de Vrijmetselarij hadden laten aannemen, uit de Orde stiet.

De Br. KRAUSE, heeft in zijn belangrijk werk, over de *Kunst-Oorkonden*, bewezen, dat het voornaamste deel der instellingen en gebruiken der V. M., zoo als zij thans bestaat, uit de Romeinsche Bouwgilden afkomstig is. Hij betoogt tevens, op verschillende plaatsen, dat de instellingen en gebruiken bij de inwijding der oude Metselaars (*Masons*), in verschillende bijzonderheden overeenkomen met de instellingen en de opnemings- of inwijdingsgebruiken der Monniken-Orden, en deze wederom met die der daarnaar gevormde Ridder-Orden overeenstemmen. De meeste overeenkomst in de bijzonderheden, zal men welligt vinden in de *Johannieter-Orde*, die, oorspronkelijk eene Orde van strijdbare, adellijke Ridders, op de gewone wijze der kloostergeestelijken, was ingerigt. Deze Orde, staat met de Broederschap der *Masons*, door de *Kuldeërs*, in *Engeland*, en wel te *York* in de tiende eeuw hervormd, sedert hare stichting in een naauw verband, en in bepaalde historiese betrekking. Wanneer dus in de inwijdingsgebruiken der *Johannieters*, enige werkelijke overeenkomst in bijzonderheden plaats heeft, met die der oude *Masons*, dan volgt daarom volstrekt niet hieruit, dat de *Masons* deze dingen van de eersten zouden hebben ontleend; maar ten deele zijn deze gebruiken aan alle Monniken-Orden gemeen; ten deele hebben ook, zoowel de *Masons* als de *Johannieter-Ridders*, te dien aanzien, uit gemeenschappelijke bronnen geput. Bui-

tendien is het nogtans mogelijk, dat, sedert de Loges begonnen de Ridder-Orden na te bootsen, menig bijzonder gebruik, thans aan beide vereenigingen gemeen, van de *Johanniets* ontleend, en in den nieuwen *Ritus* van beide takken der Broederschap in *Engeland*, opgenomen zij. Het nieuw Engelsche Grootmeesterschap vooral, heeft, sedert zijn ontstaan, menige instelling van de *Johanniets* toegepast.

MAN, (De) was de 2e. graad der Duitsche vereeniging.

MANCHESTER, (GEORGE, Hertog VAN) Grootmeester der Groot-^{Man} te Loge van *Engeland*, van de *modern Masons*, van 1 Mei ^{Manscheffon} 1777, tot op hetzelfde tijdpunt in 1782, toen de Hertog van *Cumberland*, daartoe werd verkozen.

MANNHEIM. De hoofdstad van den *Neckarkreitz*, in het Groot-^{Mannheim;} Hertogdom *Baden* (zie de Art. BADEN en KAREL FREDERIK). Alhoewel, naar men zegt, reeds in 1757 aldaar eene Loge zou hebben bestaan, zoo ontbreken nogtans de bewijzen daarvoor. De eerste eigenlijke Loge werd alhier in 1778, onder den naam *Carl zur Einigkeit*, opgericht, welke als Moeder-Loge (zie het Art. LOGE [MOEDER-]), kort na hare geboorte, de Loges in *Kaiserlautern* en *Landau* grondvestte. De geest van het bestuur was toen nogtans ten aanzien der V. M., al te ongunstig, zoodat zij, in 1783, weder te niet ging. In 1803 herleefde zij wel weder, nam in 1806 den naam *Carl zur Eintracht* aan, en werd daar ter plaatse, zelfs in 1807, een Groot-Oosten van *Baden* opgericht, dat in 1809, in die stad, eene tweede Loge, onder den naam *Carl und Stephanie zur Harmonie*, konstitueerde; maar de Groot-Hertog KAREL LODEWIJK FREDERIK, verbood in 1815, alle Loge-bijeenkomsten.

MARIA'S KAPEL, (De) *St. Mary's Chapel* te *Edinburg*. In ^{Maria's Kapelle;} de archieven dezer kapel bevinden zich, volgens LAWRIE, de notulen van de vergaderingen eener daar opgerigte en nog bestaande Loge, die tot 1598 opklimmen, maar uitsluitend handelen over algemeene behandeling van zaken, in de Loge, doch geene bijzondere inlichting geven, ten aanzien van de gebruiken en den toestand der Broederschap. Het blijkt er nogtans uit, dat reeds in 1600, een medlid der Loge, die niet be-

hoorde tot de eigenlijke Bouwkunstenaars, en THOMAS BOSWELL, Esq. genaamd, opziener (*warden*) geweest zij, en dat in 1641, een ander, die geen metselaar van beroep was, ROBERT MORAY, Generaal-Kwartiermeester van het Schotsche leger, tot Meester der Loge werd gekozen. In deze Loge werd op den 50sten Nov. 1756, de groote vergadering van 52 Schotsche Loges gehouden, in welke WILLIAM SINCLAIR VAN ROSLIN, afstand deed van het erfelijk Grootmeesterschap (Zie verder het Art SCHOTLAND).

Maria Theresia

MARIA THERESIA, Keizerin van Oostenrijk, geboren 15 Mei 1717, overleden 29 November 1780, verbood, in 1764, alle Vrijmetselaars vereenigingen ten strengste in hare Staten. Dit verbod werd geboren, door dat drie reg. Meesters van Loges hadden geweigerd, haar bekend te maken, met de inwendige inrigting der Broederschap. Het was haar onbekend, dat haar gemaal, FRANS I (zie dat Art), zelf V. M. was.

(Marschall v. Preussen)

Marschall;

MARSCHALL, (HENDRIK WILLEM VON) Erf-Maarschalk van Thuringen. Zijn geboortejaar is onbekend, naar men zegt, overleed hij in 1739. In zijne jeugd deed hij eene reis naar Frankrijk en Engeland, werd in Londen tot V. M. aangenomen, en door Graaf DARNLEY, Grootmeester der Engelsche Grootte Loge der *modern Masons*, in 1757, tot Provinciaal Grootmeester van den *Opper-Saksischen Kreits* benoemd. Gedurende zijn later verblijf te Versailles, in hetzelfde jaar, aan het hof van LODEWIJK XV, werd hij te *St. Germain en Laye*, waar hij vaak heenreisde, door de aanhangers van den daar wonenden Pretendent (zie het Art. JAKOB II, koning van Engeland), Lord BALMERIN en Graaf KILMARNOCK be- lezen, de Engelsche V. M. te verlaten, terwijl zij hem won- nen voor het *Clermontsche* Tempelheeren-stelsel, welks akten men hem in 1740, naar *Duitschland* overzond. Toen nu in 1741 de stichters der Loge *Archimedes*, te *Altenburg*, hem verzochten om eene Engelsche Konstitutie, weigerde hij die, maar deelde hun nogtans het Nieuw-Engelsche Rituaal, in 1717 ingevoerd, mede, naar welk Rituaal zij later arbeid- den, en veroorloofde hun de nieuwe Loge te doen konstitueeren, door welke andere Loge zij begeerden, weshalve zij zich tot

de Loge *Minerva*, te *Leipzig* wendden. In 1749, stichtte hij te *Naumburg* de Loge der *drie Hamers*, naar het *Clermontsche* stelsel, en was daardoor niet alleen de eerste die de *Duitsche V.V. MM.* met de hooge graden bekend maakte, maar ook, als het ware, de voorlooper van den Baron von *HUND* (zie dat Art.).

In de maand Junij 1731, had hij te *Naumburg* eene zamenkomst met den Baron von *HUND*, doch verklaarde nogtans toen, dat hij ontevreden was over het *Tempelheeren* stelsel, omdat hij had ontdekt, dat dit was uitgedacht, in het voordeel van den Engelschen Pretendent. Van af het jaar 1732, trok hij zich geheel van de Broederschap terug, en verwees de *Naumburgsche Loge* tot den Baron von *HUND*.

MARTIN, (LOUIS CLAUDE DE ST.) Officier in het Fransche regiment *de Foix*, geb. te *Amboise*, op den 18den Januarij 1745, overleden te *Aunay*, bij *Parijs*, den 13den October 1805. Hij bewandelde als leerling van den *Mystiekus MARTIN PASCHAL* (zie dat Art.), en als vereerder van *JAKOB BÖHME*, de baan der mystieke dweeperij, door den eersten geopend, met des te beteren uitslag, naar mate zijn aangenaam verkeer en zijne veelvuldige kundigheden, hem minder als een zonderling deden voorkomen, dat nogtans bij zijne voorgangers, zoowel als bij zijn leermeester, volstrekt het geval niet was. Onder zijne vele mystieke geschriften, haarde het werk: *des erreurs et de la verité* (*Lyon* 1773 in 8vo.), vooral opzien. Als ijverig aanhanger der *V. M.*, welke hij voor een uitvloeisel der Godheid hield, en met de wereld liet ontstaan (zie *Histoire par thoux*, p. 4, in de noot), maakte hij haar dienstbaar, om voor zijne theosophische leerstellingen, in haar een eigen *Tempeliersstelsel* te stichten, onder den naam van *Rite rectifié*. Dit stelsel is nogtans meer algemeen bekend, onder den naam van dat der *Martinisten* (zie dat Art.). Het bestond uit 10 graden in 2 klassen, namelijk: A.) in den eersten Tempel

- 1. Leerling.
- 2. Medgezel.
- 3. Meester.

Martin

APPENDICE.

Nr.		Pièces.
2972.	Apostool. Marines; d'après Backhuysen etc.	3
2973.	Blenheim. Lord St. Vincent's Victory 1797. — Bovis- late. Comfort. En couleurs	2
2974.	Boehm. Le racomodement. — Bovi. Groupes de figures. En couleurs	3
2975.	Durmer. Portrait de Mr. Delfino. Avant la lettre. — Frey, J. Sujet saint. — Frank. Derniers combats de l'armée française. 1813	3
2976.	Günther. Place d'Alexandre à Berlin. — Kuntz. Pay- sage, d'après Fr. Kobell. — Knight. Albert, Charlotte et Werter	3
2977.	Lezare. Chevaux de chasse; d'après Vernet. En cou- leurs. — Levachez. Entrée des Puissances dans Paris 1814	2
2978.	Levachez. Chevaux de carosse. — Jeune dame à la promenade; d'après Vernet	2
2979.	Magna. Têtes d'hommes; d'après Tiepolo	2
2980.	Monchet. Vénus et l'Amour, avant toute lettre	1
2981.	Masquelier. Vue près Bechin en Bohême	1
2982.	Martini. Vignette. — Morange. Olympe délivrée par Roland. — Mulinari. Différens sujets	4
2983.	Neidl. Graf Souvorow. — Nesbit. Place d'une ville, grav. en bois	2
2984.	Ogborne. View of Bridgenorth. En couleurs. — Postl. Chemin sur le mont de Loibl. En couleurs	2
2985.	Pacini. Portement de croix. — Pöltzl. Vignettes. — Pfeiffer. Brambilla, Médecin	4
2986.	Perger, Sigm. Selime, Mustapha, Worthy, chevaux lithogr.	3
2987.	Ponheimer. Etudes d'arbres	12
2988.	dto. Etudes d'arbres	17
2989.	Quaglio. Schloss Kipfenberg, lithogr.	1
2990.	Sedelmeyer. Ste. Rosalie. — Sachse. Pariserplatz, lithogr.	2

APPENDICE.

Nr.	Pièces.
2972. Apostool. Marines; d'après Backhuysen etc.	3
2973. Blenheim. Lord St. Vincent's Victory 1797. — Bovis- late. Comfort. En couleurs	2
2974. Boehm. Le racomodement. — Bovi. Groupes de figures. En couleurs	3
2975. Durmer. Portrait de Mr. Delfino. Avant la lettre. — Frey, J. Sujet saint. — Frank. Derniers combats de l'armée française. 1813	3
2976. Günther. Place d'Alexandre à Berlin. — Kuntz. Pay- sage, d'après Fr. Kobell. — Knight. Albert, Charlotte et Werter	3
2977. Lazare. Chevaux de chasse; d'après Vernet. En cou- leurs. — Levachez. Entrée des Puissances dans Paris 1814	2
2978. Levachez. Chevaux de carosse. — Jeune dame à la promenade; d'après Vernet	2
2979. Magna. Têtes d'hommes; d'après Tiepolo	2
2980. Mouchet. Vénus et l'Amour, avant toute lettre	1
2981. Masquelier. Vue près Bechin en Bohême	1
2982. Mantini. Vignette. — Morange. Olympe délivrée par Roland. — Mulinari. Différens sujets	4
2983. Neidl. Graf Souvorow. — Nesbit. Place d'une ville, grav. en bois	2
2984. Ogborne. View of Bridgenorth. En couleurs. — Postl. Chemin sur le mont de Loibl. En couleurs	2
2985. Pacini. Portement de croix. — Pöltzl. Vignettes. — Pfeiffer. Brambilla, Médecin	4
2986. Perger, Sigm. Selime, Mustapha, Worthy, chevaux lithogr.	3
2987. Ponheimer. Etudes d'arbres	12
2988. dto. Etudes d'arbres	17
2989. Quaglio. Schloss Kipfenberg, lithogr.	1
2990. Sedelmeyer. Ste. Rosalie. — Sachse. Pariserplatz, lithogr.	2

Nr.	Pièces.
2944. Rectorzick. Esquisses de paysages	3
2945. dto. Un moulin; en couleurs	1
2946. dto. Vue d'un moulin à papier en Moravie; en couleurs	1
2947. dto. Différentes esquisses	9
2948. Rechberger. Paysages; au crayon noir	2
2949. Rosa, Fr. Différens animaux	7
2950. Sartory. Paysage. — Saveri. Gondoles. — Schütz. Pont sur le Danube	3
2951. Schallhas. Paysage; lavé au bistre. — Schweigel. Sujet historique. — Spranger. Sujet mytholo- gique	3
2952. Schüsel. Paysage avec une cascade; en couleurs	1
2953. Toebut. Paysage; tracé à la plume. — Traunfelner. Paysage; à la sanguine. — Troger. Sujets saints	4
2954. Weirotter. Esquisses de paysages	4
2955. Wilkins. Vue d'un village. — Wagenschön. Lien- nonciation. — Zeiteler. Sujet emblématique	3
2956. Différens paysages, animaux, fleurs etc.	37
2957. Différens paysages et échantillons à broder	67
2958. Différentes esquisses de paysages	13
2959. Paysage orné de figures; en couleurs	1
2960. Paysage orné de figures; pendant du précédent	1
2961. Différens sujets	9
2962. Différens paysages etc.	8
2963. Différens sujets	6
2964. Différens sujets	3
2965. Différens sujets de figures	34
2966. Différens sujets saints	18
2967. Différentes têtes et figures	36
2968. Différens sujets	22
2969. Différens sujets	14
2970. Etudes de figures	41
2971. Différens sujets	11

- Bewillkommungs-Worte, am Tage der Zurückkunft des hochwürdigsten Meisters vom Stuhl, Br.: Schaub, von einer Reise nach den Dnieferküsten, vorgetragen in der □ Eintracht zur Acacia zu Eschwege von dem Br.: Redner Gonnermann. Im Monat November 1814. 4. 2 Blatt.
- Ein Wort der Warnung, gesprochen bei Gelegenheit der Aufhebung der L.: der vereinigten Freunde a. d. Nahe u. am Rheine zu Kreuznach vom Br.: P. N. Th....r. am 29sten October 1814. Kreuznach, gedruckt bei Karl Friedrich Pfeiffer. 8. 8 S.
- Rede bey der Aufhebung der L.: der vereinigten Freunde an der Nahe u. am Rhein zu Kreuznach. Gesprochen vom ehemaligen M.: v. St.: Br. von R—m. am 29. October 1814. Daf. 8. 16 S.
- Vortrag zur Feyer des Geburtstags Sr. Königl. Hoheit des Großherzogs von Mecklenburg-Schwerin Friedrich Franz gehalten in der □ zum Tempel der Wahrheit in Rostock von K. C. St. □ M. den 13ten December 1815. Rostock, gedruckt bei Adlers Erben. 8. 13 S.
- Worte der Weihe und Gesänge zur Feyer des 7. Juny 1816. bey der Einweihung d. g. u. v. Loge Friedrich August zu den drey Zirkeln im Orient zu Bittau, von dem Mstr. v. St. 8. 6 Blatt.
- Rede in der Loge zu den drei Degen in Halle, am Jahrestage der Völkerschlacht, den 18ten October 1817, von J. J. E. Maass. 8. 16 S.
- Mauerrede gehalten den 31. Januar 1825 als am 84sten Stiftungsfeste der g. u. v. Loge Archimedes zu den drei Reißbrettern in Altenburg vom Br. Ch. F. H. Sackse, d. 3. Redner der Loge. Auf Verlangen der Brüder als Manuscript für dieselben u. zum Besten der hier errichteten Kunst- und Handwerkschule in den Druck gegeben. Altenburg, gedruckt in der Hofbuchdruckerei. 8. 16 S.
- Rede gesprochen am Installationsfeste 1827. in der □ Hercynia z. fl. St. i. Dr. z. Goslar von dem Br. Redner Fr. Gehrich. Hildesheim gedruckt in der Gerstenbergischen Buchdruckerei. 8. 15 S.
- Rede zur Wiedereröffnung des Maurertempels Alexius zur Bestän-

digkeit am 31. December 1831, vom Br. Schröder. 4. 3 S. — (Dem Rundschreiben vom 1. Sept. 1833 beige-fügt.)

Der Blick auf die Begebenheiten des vergangenen Jahres muß unser Vertrauen auf den höchsten Baumeister der Welt nicht nur nicht wankend machen, sondern noch bekräftigen. Rede gehalten in der ger. u. vollk. □ zu den drei Kronen im Orient zu Königsberg am 31sten December 1831. von dem Redner Br. Dr. K. L. Struve. Auf den Wunsch der Br. zum Druck gegeben. Königsberg, gedruckt in Hartung's Hofbuchdruckerei. 8. 16 S.

Anregungen am Jubelfeste des Sehr Ehrwürdigen Br. Bischoff's am 7. April 1832 gesprochen vom Br. Böttiger. Der Sehr Ehrwürdigen ger. u. vollk. □ zum goldnen Apfel im Dr. Dresden aus inniger Dankbarkeit den Brüdern dieser □ gewidmet vom Br. Teubner in Leipzig. 8. 16 S.

Die Frage: Kann die Freimaurerei veralten? beantwortet am Stiftungsfeste 1832 in der Loge Hercynia zum flammenden Stern i. D. v. Goslar vom Br. Friedr. Gehrich, vorsitzendem Meister. Hildesheim, gedruckt in der Gerstenberg'schen Buchdruckerei. 1833. gr. 8. 16 S.

Silvester und die Freimaurer. Gesprochen bei der Tafel einer Abendgesellschaft in einem Logenbause am 29. December 1833. In: Zeitung für die elegante Welt 1834. N. 53.

Rede, am Jubelfeste der funfzigjährigen Regierung Sr. Königl. Hoheit des allehdurchl. Großherzogs Friedrich Franz von Mecklenburg, d. 24. April 1835 in der St. Johannis-Loge Phöbus Apollo zu Güstrow, gehalten vom Br. Hofrath Piper, M. v. St. gedachter Loge. Güstrow, gedruckt bei H. L. Ebert's Erben. 1835. 8. 19 S.

Saul u. David. Ein Vortrag (in gebundener Rede) gehalten in der Loge zur Einigkeit bei der Tafel am 6. Sept. 1835 von Br. F. M. Hessemer. 8. 8 S.

Rede des sehr ehrw. Br. Hottinger gehalten am Schwesternfest gefeiert in der g. u. v. St. Joh. □ zur Bescheidenheit a. M. zu Zürich. 30. I. 5836. 4. 7 S.

Meester

St Martin = Martinisten 217
1

- 4. Oud-Meester (*ancien Maître*).
- 5. Uitverkorene (*Élu*).
- 6. Groot-Architekt, en
- 7. Metselaar des Geheims (*Maçon du secret*).
- B.) In den tweeden Tempel.
- 8. Prins van Jeruzalem.
- 9. Ridder uit *Palestina*, en
- 10. Kadocsa, of heilige Man (*Homme saint*).

Op het konvent te *Lyon*, in 1778, vereenigde zich dit stelsel met den Franschen tak der *Strikte Observantie*, en verkreeg van toen af, den naam van *weldadige Ridders der heilige Stad* (zie het Art. *STAD*). Volgens *THORY* (*Acta Latamorum*, T. 1, p. 225), zou *ST. MARTIN* een manuskript in twee quarto deelen, getiteld: *l'Écossisme réformé*, hebben nagelaten. Uitvoeriger berigten over *ST. MARTIN*, benevens eene opgave zijner geschriften door *TOURLET*, vindt men in de *Archieven littéraires*, 1804, N°. 5, en daaruit overgenomen in het bijblad der *Halleschen Allgem. Litterat. Zeitung*, 1804, No. 121—122.

Ten aanzien van zijn beste werk (*des erreurs et de la vérité*), hebben eenige Broeders, bekend als uitstekende geleerden, gezegd, dat nooit een schrijver de voordeelen, die men door de verbeeldingskracht op zwakke geesten verkrijgt, zich zoo zeer heeft ten nutte gemaakt, dat invallen, hypothezen, eigene, overgenomen en metaphysische onzin, nimmer zoo onbeschaamd voor degelijke waarheid opgedischt en voorgesteld, en de lezers daarop met zooveel walgelijke trotschheid waren verwezen, als door den schrijver van dat werk geschiedt. *CLAUDIUS* zegt het werk vertaald te hebben, zonder het te verstaan. Terwijl *Br. NICOLAI* bij dit alles nog voegt, dat het een laaghartig, listig werk is, en dat hij alle regtschappen *VV. MM.* dringend waarschuwt, zich er niet door te laten verblinden en misleiden.

Martinisten
MARTINISTEN. (De) Eene nieuwe sekte, wier leer geheel strijdig was met alles, wat ons de gezonde natuur- en scheikunde, en met alles, wat ons de natuurlijke geschiedenis zegt. De

Martinisten, hebben de verschijningen aangenomen van den Zweed, SWEDENBORG geheeten, die, als hij zeide, engelen gezien had, en tot hen sprak, die ons op ernstigen toon en bedaard hun verblijf, hunne schriften en hunne gewoonten beschreven heeft, die eindelijk, naar zijn zeggen, met zijne eigene oogen, de wonderen des hemels en der hel heeft gezien! Deze Orde ontleent haren naam van haar opperhoofd st. MARTIN.

De grondslag van het systema is, dat de mensch een verneederd wezen is, gestraft met een stoffelijk ligchaam, voor inwendige fouten vatbaar, maar dat de goddelijke straal, daarin besloten, nog in eenen staat van grootheid, van kracht en licht kan veranderen. Eene onzichtbare wereld, eene wereld van geesten omringt ons, zachter inzigten van verschillende hoedanigheid, leven bij den mensch, zijn de getrouwe medgezellen zijner daden, de getuigen zijner gedachten.

De mensch zou met hen kunnen verkeerren, en door dezen omgang, de sfeer zijner kennis uitbreiden, indien zijne slechtheid en zijne ondeugden, hem dit belangrijk geheim niet hadden doen verliezen. De voorwerpen die wij zien, zijn zoo vele hersenschimmige en bedriegelijke beelden; hetgeen wij niet zien, is wezenlijkheid. De natuurkundige ondervindingen, zijn dwalingen; alles behoort tot het gebied der intellectueele wereld; wat daar buiten bestaat is geene waarheid; onze zinnen zijn eeuwige bronnen van bedrog en dwaasheid. De mensch heeft het verblijf der heerlijkheid verloren, en hij zal het niet weder bekomen, dan wanneer hij het vruchtbare middelpunt zal weten te kennen, waar de onveranderlijke waarheid ligt. Om deze hooge waarheden te bereiken, moet men *leer doen dan zich tot menschen wenden; zich met geesten onderhouden*. Al de wetenschappen, die de akademiën bezig houden, zijn ijdel, en door zich te verre van het beginsel te verwijderen, hebben de waarnemers in de menschelijke ontdekkingen dwalingen begaan. De minste bewoner der denkbeeldige wereld, weet meer dan BACON of BOERHAVE, en dan al de voorgewende geniën waarop de aarde boogt, enz. In het kort, de Martinisten hebben een hoop bovennatuurlijke denkbeelden aangenomen, zoo-

Meester

Martinijsen? = Medelid. 219

dat zij in strijd zijn met de wijsgeeren, die het materialisme zijn toegedaan. Bij hunne dweeperij zijn zij uitermate godsdienstig, en zoeken, naar zij zeggen, den mensch te verheffen.

(Wafelgen)
Mafon

MASON en **MASONEY**. Benamingen, welke sedert 20 jaren, door de beste Mac. schrijvers van *Duitschland*, in plaats van Vrijmetselaar en Vrijmetselarij gebruikt wierden. Deze zijn Engelsche woorden, en beteekenen eigenlijk, naar den zin der oudste oorkonden, Meetkundige en Meetkunst. Dat het woord *Mason*, volgens den geest van alle Europesche talen, als ook van de Persische, een verstandig, ervaren kunstenaar in het algemeen beteekent, hiervan zijn nog in verscheidene talen, vooral in de Duitse, overblijfselen, daar men in het woord maat, nog den wortel er van ontdekt. De Engelsche *Freemasons* onderscheidden zich daardoor (in *KRAUSE's* werk vindt men het uitvoerig), van de wezenlijke Werkmetselaars (*Bricklayers or Brickmasons*), zoo zelfs, dat de Straatsburgsche *Masons*, als bouwkundigen en steenhouwers, de eenvoudige Metselaars niet als zoodanig wilden erkennen. Het woord *Mason* is dus het eenige, dat geschiedkundig echt is overgeleverd, en dat aan de geschiedkundige beteekenis en eigenaardigheid van het *Mason*-verbond herinnert. Het schijnt dus het beste woord te zijn, om aan te duiden wat men V. M. noemt. Wanneer nu hieruit blijkt, dat de namen *Maçon* en *Maçonnerie*, enz. in plaats van *Mason* en *Masoney* onjuist zijn, dan ware het voor het tegenwoordige, vooral in gedichten en redevoeringen, beter, om in plaats van *Maçon* en *Maçonnerie*, de oude woorden *Mason* en *Masonij*, te gebruiken.

(Mastien)

MASTIEK. In de Fransche Loges de zinnebeeldige benaming van de spijs, aan de Tafel-Loge gebruikt.

Medaille

MEDAILLE. Zie **LEGPENNING**.

Medelid

MEDELID (Een werkend) eener Loge, is zoodanig Broeder, die door zijne werkzaamheid en kontributie, tot het onderhoud en den bloei eener Loge bijdraagt, en alle voorregten daarvan geniet. Alleen werkende medeleden, hebben stem bij de beraadslagingen, en zijn verkiesbaar tot ambtsbetrekkingen.

Medelidsteeken

MEDELIDSTEEKEN. Zie **LIDMAATSTEEKEN**.

Meester

Medgezel = Meester! 221

MEDGEZEL. (De) Deze tweede graad der Vrijmetselarij van alle systema's, dient tot den overgang van Leerling tot Meester. Een Medgezel wordt hij genoemd, die zijnen tijd behoorlijk en wettig heeft uitgediend, en het verlangen heeft, door de aanneming van Medgezel, zich in de Vrijmetselarij te volmaken. De verplichting of gelofte voor den Medgezellengraad, is in eenige stelsels de volgende:

gefelte
gefelte
gefelte

„Ik zweer (beloof), in tegenwoordigheid van den grooten Bouwheer van het heeal, dat ik de mij toevertrouwde geheimen der Vrijmetselarij op geenerhande wijze zal bekend maken; dat ik als Medgezel-Vrijmetselaar zal arbeiden, volgens hetgeen mijn pligt mij voorschrijft, beoefenen hetgeen ik als leerling geleerd heb, en onderwerp ik mij aan al die straffen, welke de billijke vergelding der meenedigen zijn.”

De Medgezellengraad is later ontstaan dan de Meestergraad, en maakt den overgang van Leerling tot Meester uit. Van dezen graad maakt men gebruik, om den Medgezel met de 7 wetenschappen, en met de leer der vijf kolommen-Orden, bekend te maken. De aanneming tot Medgezel, is het beeld der zedelijke vordering van den mensch, op de baan des levens. Zij voert hem de onderwijzeressen en troosteressen des levens, der menschenkennis, der schoone kunsten, der veredeling des geestes en der gezellige echte vriendschap in den arm.

In den katechismus van den eersten graad der Orde van HENODOM, worden als oorzaken, waarom 5 Broeders eene Loge uitmaken, opgegeven:

- 1°. Omdat er vijf afdeelingen van den tijd zijn, naar welke wij onze handelingen inrigten, als: minuten, uren, dagen, maanden en jaren.
- 2°. Omdat er vijf Orden in de Bouwkunde zijn, die de gebouwen versieren, als: de Toskaansche, de Doriesche, de Joniesche, de Korintiesche en de zamengestelde.
- 3°. Omdat er vijf punten in het Meesterschap zijn, welke de Vrijmetselaren vereenigen, of vereenigen kunnen, als: hand in hand, voet aan voet, wang aan wang, knie aan knie en de omarming.

In eenige oude Engelsche oorkonden voert de Gezel den naam van

Journeyman, daglooner, en op de vraag, naar de oorzaak zijner aanmelding, wordt geantwoord: om onder de vrije lieden (*freemen*, werkelijke medeleden) van het koninklijke gild te worden opgenomen. Verder zegt de Gezel, dat men naar zijn dienstdienst naauwkeurig onderzoek gedaan, en bevond heeft, dat hij zijn Meester zeven jaren lang trouw gediend heeft (*serveed*), en in het bezit zij van goede aanbevelingen, ten aanzien van zijne vlijt en nuchterheid (*sobriety*). Volgens het onderzoek van KRAUSE, heetten voorheen *Fellows* en *Fellow Crafts* (Medgezellen en gilde-Gezellen), alle uitgeleerde bouwkunstenaars die, onder de leiding des Meesters en Architecten, gezamenlijk als vrije mannen aan den bouw arbeidden; ook beteekende de naam *Fellow* (Genoot of Gezel), in den meest algemeenen zin, elk lid der Broederschap, zelfs de eereleden of beschermers, door den Staat aangesteld, zoowel als *Fellowship* (het lidmaatschap). Zelfs de *Fellow-Crafts*, waardoor, na 1717, de Gezellen werden aangeduid, in tegenoverstelling der Meesters, schijnen al de medeleden in zich te bevatten. Onder de *Fellows* konden Metselaars wezen, die zelfs het opzigt over een bouw hadden gehad, en als zoodanig mogten zij Leerlingen hebben en aannemen, ofschoon niet den naam van Meester voerende, daar er slechts een, die het hoofd van den bouw was, bij uitnemendheid *Meester* werd genoemd.

Gefalle Hist. MEDGEZEL. (De Schotsche) De 4e. graad van het systema van ZINNENDORF. 3. Gezel

Mette
H. 404-432 MEESTER, (De) is de 5e. graad der Vrijmetselarij in alle systema's. Volgens sommigen, is die eene herinnering aan den dood van HIRAM, volgens anderen, is hij een aandenken aan den dood van KAREL, in 1630.

Nadat KAREL II, den troon zijns vaders bestegen had, verloor de Meestergraad zijn toenmalig doel, dat zijne aanhangers er onder geschoven hadden; doch werden de drie eenmaal ingevoerde graden behouden. Volgens de tegenwoordige innerlijke inrigting eener Loge, kunnen alleen de Meesters tot Officieren gekozen worden. De Maçonnieke kleeding eens Meesters, is aan die van den Leerling gelijk; in cenige systema's, hebben de Mees-

Meester

Medgezel = Meester! 221

Medgezel = Meester! 221

Journeyman, daglooner, en
 ner aanmelding, wordt ge-
 (*freemen*, werkelijke med-
 worden opgenomen. Ver-
 zijnen diensttijd naauwkeuri-
 heeft, dat hij zijn Meester
 (*served*), en in het bezit zij van goede aanbevelingen, ten aan-
 zien van zijne vlijt en nuchterheid (*sobriety*). Volgens het on-
 derzoek van KRAUSE, heetten voorheen *Fellows* en *Fellow*
Crafts (Medgezellen en gilde-Gezellen), alle uitgeleerde bouw-
 kunstenaars die, onder de leiding des Meesters en Architecten,
 gezamenlijk als vrije mannen aan den bouw arbeidden; ook be-
 teekende de naam *Fellow* (Genoot of Gezel), in den meest al-
 gemeenen zin, elk lid der Broederschap, zelfs de eereleden of
 beschermers, door den Staat aangesteld, zoowel als *Fellowship*
 (het lidmaatschap). Zelfs de *Fellow-Crafts*, waardoor, na 1717,
 de Gezellen werden aangeduid, in tegenoverstelling der Mees-
 ters, schijnen al de medeleden in zich te bevatten. Onder de
Fellows konden Metselaars wezen, die zelfs het opzigt over
 een bouw hadden gehad, en als zoodanig mochten zij Leerlingen
 hebben en aannemen, ofschoon niet den naam van Meester voe-
 rende, daar er slechts een, die het hoofd van den bouw was,
 bij uitnemendheid *Meester* werd genoemd.

Gezelle Hist. MEDGEZEL. (De Schotsche) De 4e. graad van het systema van
 ZINNENDORF. s. Gezel

Meester
H. 406-432 MEESTER, (De) is de 5e. graad der Vrijmetselarij in alle syste-
 ma's. Volgens sommigen, is die eene herinnering aan den dood
 van HIRAM, volgens anderen, is hij een aandenken aan den dood
 van KAREL, in 1630.

Nadat KAREL II, den troon zijns vaders bestegen had, verloor
 de Meestergraad zijn toenmalig doel, dat zijne aanhangers er onder
 geschoven hadden; doch werden de drie eenmaal ingevoerde gra-
 den behouden. Volgens de tegenwoordige innerlijke inrigting
 eener Loge, kunnen alleen de Meesters tot Officieren gekozen
 worden. De Maçonnieke kleeding eens Meesters, is aan die
 van den Leerling gelijk; in eenige systema's, hebben de Mees-

ters-alleen het regt, om degenen te dragen, en ook gedurende den arbeid, den hoed op te houden.

De Engelsche katechismus van den Meestergraad, luidt als volgt: *ll. 407*

Vr. Broeder! waar zijt gij geweest?

Antw. In het westen.

Vr. Waar gaat gij heen?

Antw. Naar het oosten.

Vr. Welke bedoeling hadt gij met uwen gang naar het oosten?

Antw. Ik wilde eene Loge van Meesters opzoeken.

Vr. Gij zijt alzoo, zoo als ik vermoed, een Meester-Vrijmetselaar?

Antw. Als zoodanig ben ik onder Meesters aangenomen geworden.

Vr. Waar werd gij tot Meester aangenomen?

Antw. In eene Meester-Loge.

Vr. Hoe werd gij voorbereid, om tot Meester gemaakt te worden?

Antw. De schoenen werden mij van de voeten getrokken; mijne armen en de borst werden ontbloot, en alle metalen werden mij ontnomen; op deze wijze werd ik aan de poort des Tempels gebragt.

Vr. Hoe verkreegt gij toelating?

Antw. Door drie sterke slagen.

Vr. Wat sprak men tot u van binnen?

Antw. Wie klopt daar?

Vr. Uw antwoord, mijn Broeder?

Antw. Een, die zijnen tijd als opgenomen leerling en Gilde-Medgezel wettig en eerlijk (*truly*) uitgediend heeft, en thans verzoekt, dat men hem, door zijne toelating als Meester, den hoogsten en achtbaarsten graad der Vrijmetselarij geve.

Vr. Hoe hoopt gij daartoe te komen?

Antw. Door middel der weldaad van een P. W.

Vr. Kunt (volgens *the Three Knocks, wilt*) gij mij dit woord geven, mijn Broeder?

Antw. Ik kan en wil het eerwaarde (*Kn.* Ik wil het).

Vr. Wees dus zoo goed en geef het mij. (Geef het mij dus *Kn.*)

Antw. T. K.

Vr. Wat voerde men met u uit?

Antw. Ik werd (*Kn.*, eens) om de Loge rond gevoerd.

Vr. Waar ondervondt gij den eersten tegenstand?

Antw. Bij den rug des Meesters.

Vr. Welke vraag rigtte hij tot u?

Antw. Dezelfde als aan de deur.

Vr. Wat voerde hij met u uit?

Antw. Hij gebod mij tot den eersten Opziener in het westen terug te gaan, om behoorlijke aanwijzing te doen.

Vr. Waarin bestond die aanwijzing? (*Kn.* welke gij van den oudsten Opz.: ontvingt.)

Antw. Hij wees mij, toen ik in het westen stond, hoe ik voor den Meester in het oosten het behoorlijke merkteecken (*guard*), of teeken eens opgenomen leerlings maken, en eene schrede op den eersten trap des regten hoeks, van eenen langwerpigen vierhoek (*oblong square*) moest maken, in die mate, dat mijn linker voet eenen winkelhaak (*square*) verbeeldde. Ten tweede, hoe ik twee schreden op denzelfden langwerpigen vierhoek zoude doen, en het gezellenteeken maken moest. Ten derde werd mij aange-
wezen, om twee schreden op denzelfden langwerpigen vierhoek te maken, terwijl mijne kniën gebogen en ontbloot, mijn ligchaam regt op, mijne rechterhand op den Bijbel uitgestrekt, en de beide punten des passers op mijne rechter en linker borst geplaatst waren.

Vr. Kunt gij u de gelofte herinneren?

Antw. Met uwen bijstand, A. M.:! wil ik het beproeven.

Vr. Sta dan op en begin?

Antw. Ik NN. zweer, naar mijne eigen vrijen wil en met mijne toestemming, in tegenwoordigheid van den almachtigen God, en van deze zeer eerwaardige aan den Heiligen JOHANNES gewijde Loge, hierdoor en hierover, dat ik langs alle wegen de geheimen van deze afdeeling (*part*) eens Meester-Metselaars zal verheimelijken en verbergen, en nooit zal ontdekken aan eenigen Gilde-Medgezel, of die van een Gilde-Gezel aan een' aangenomen leerling zal mededeelen, noch iets van deze aan het overige der wereld, behalve in eene echte en wettige Loge van Meesters, welke mij, na juiste beproeving en ondervraging, als zoodanig zullen blijken. Verder zweer ik, alle teekens en ceremoniën te zullen houden, die in eene Meester-Loge gebruikelijk zijn. Ik wil ook alle geheimen mijner Broeders als de mijne bewaren, hoog ver-
raad en moord uitgenomen, en zulks uit mijnen eigen vrijen wil.

MEE.

225

Ik wil eenen Broeder geen onrecht aandoen, noch doen overkomen, maar ik zal hem van elk gevaar, zoo ver het in mijne magt staat, berigt geven.

Ook wil ik eenen Broeder dienst bewijzen, wanneer het niet strijdig is met het welzijn mijner familie.

Verder beloof ik, dat ik geenen vertrouwelijken omgang zal hebben met eens Broeders vrouw, zuster of dochter, ook dat ik nimmer zal mededeelen, wat in de Loge geschied is, maar dat ik mij naar alle wetten voegen wil. Dit alles zweer ik, met het vast besluit, om het te houden, zonder dat er wankelmoedigheid bij mij plaats grijpt, onder geene mindere straf, dan dat mijn lichaam in twee stukken gehouwen, en het eene deel naar het noorden, en het andere deel naar het zuiden geworpen worde; dat men mijne ingewanden tot asch verbrande, en die asch in de vier hemelstreken verstrooid worde, opdat het aandenken van den trouwelooze niet meer in wezen zij en blijve. Zoo helpe mij God, en ondersteune mij standvastig in deze mijne Meester-verplichting.

Vr. Wat werd u na het afleggen van dezen eed aangewezen?

Antw. Eene van de Meesterteekens.

Vr. Heeft dit eenen naam verkregen?

Antw. Ja, zeer eerwaardige!

Vr. Wilt gij mij denzelven mededeelen?

Antw. J. (Kn. B.)

Vr. Wilt gij zijn in of van? (of or from.)

Antw. Van.

Vr. Waarvan, Broeder?

Antw. Van eenen leerling, die Gildegezel geworden is.

Vr. Wat deed hij verder?

Antw. Hij vatte mij met zekere greep aan.

Vr. Met welken?

Antw. Met dien van eenen Medgezel.

Vr. Heeft hij eenen naam?

Antw. Ja.

Vr. Wilt gij mij dien mededeelen?

Antw. B. (Kn. J.)

Vr. Wat werd vervolgens tot u gezegd?

Antw. Sta op, Broeder B! (Kn. Br. J, verbonden Meester)

Vr. Wat volgde hierop, Broeder?

Antw. Hij herinnerde mij, dat ik een der grootste mannen voorstelde, namelijk, onzen Meester HIRAM, die juist op den tijd, toen de Tempelbouw geëindigd was, verslagen werd. De aard van zijnen dood wordt aldus verhaald, enz.

Vr. Heb dank, Broeder! wat verder?

Antw. Toen gaf de Meester er mij kennis van, hoe HIRAM gevonden, en op welke wijze de drie moordenaars ontdekt waren.

Vr. Hoe handelde men verder met HIRAM?

Antw. Door middel der vijf punten van het genootschap (*fellowship*).

Vr. Broeder! het schijnt, alsof men niet anders, dan door de vijf punten des genootschap, verheven kan worden; verklaar mij deze toch?

Antw. 1°. Hand in hand beteekent, dat ik voor ieder mijne handen moet uitstrekken, om hem te helpen, wanneer het in mijne magt is.

2°. Voet aan voet, dat ik mij niet schame, om ter dienste van mijnen Broeder van mijnen weg af te wijken.

3°. Knie aan knie, dat, wanneer ik bid, ik mijns Broeders welstand niet vergeten moet.

4°. Borst aan borst, dat ik mijns Broeders geheimen, zoowel als de mijne, zal bewaren.

5°. Zijnen rug ondersteunen, is, dat ik eenen Broeder altijd; zoo veel ik kan, moet helpen.

Vr. Zeg mij nu, waarom werden u bij uwe aanneming alle metalen ontnomen?

Antw. Omdat men bij het bouwen van SALOMO'S Tempel noch bijl, noch hamerslagen, noch eenige andere metalen werktuigen hoorde.

Vr. Waarom?

Antw. Opdat hij niet verontreinigd (*polluted*) zou worden.

Vr. Hoe is het mogelijk, dat bij zulk een groot gebouw geene metalen werktuigen gebruikt werden?

Antw. Alles werd in de bergen van Libanon voorbereid, op voertuigen vervoerd, en met behulp van houten hamers opgerigt.

Vr. Waarom werden u de schoenen van de voeten getrokken?

Antw. Omdat de plaats, waarop ik stond, toen ik Vrijmetelaar werd, heilige grond was.

Hierbij zullen wij nog twee systema's, over den Meestergraad, van lateren tijd, laten volgen. II. 114

Fr. Mijn waarde Br.! hebt gij den Meestergraad?

Antw. Men gaf mij dezen na behoorlijke voorbereiding.

Fr. Waarin bestond die?

Antw. In eene drievoudige reize, gedurende welke men mij bezig hield met gedachten aan den dood.

Fr. Wat bemerktet gij bovenal in de Meester-Loge?

Antw. Stille treurigheid.

Fr. Wat beweezen onze Meesters?

Antw. ADON HIRAMS dood en het verloren Meesterwoord.

Fr. Hoe werd gij weder opgerigt?

Antw. Door het nieuwe Meesterwoord.

Fr. Waarop heeft dit betrekking?

Antw. Op de waarheid, dat de verrotting van het ligchaam aan het beste gedeelte des menschen een nieuw leven geeft.

Fr. Waar houdt gij ADON HIRAMS vermoording voor?

Antw. Voor eene zaak die eene allegorie bevat, op het Vrijmetselaarswoord van den eerwaardigste.

Fr. Wat verbeeldt de verbroedering der drie Gezellen?

Antw. Het verbond der dwazen en boozen tegen wijsheid en deugd, dat de Vrijmetselaar, even als ADON HIRAM deed, moet tegenwerken.

Fr. Welk licht verlichtte de negen Meesters zoekende naar ADON HIRAMS grafheuvel?

Antw. Hetzelfde licht, dat ik als leerling voor de eerste maal zag en als Medgezel leerde kennen.

Fr. Welk zinnebeeld hebben de Meesters?

Antw. De teekenplank.

Fr. Waartoe dient die?

Antw. Om de leerlingen en Medgezellen voorbeelden tot wijsheid en deugd te geven.

Fr. Hoe oud zijt gij?

Antw. Ik blijf immer minderjarig. II. 115

In dezen hoogsten graad der oude Vrijmetselarij, worden de verhevenste beginsels en leer ontwikkeld. De Meester Vrijmetselaar is dus de Uitverkorene des Verbonds, die doorgedrongen behoort te zijn tot het innerlijke der zaak, hare leer ter harte

Meester ^h = Aachtbare Meester ²²⁷
1 =

te nemen, en begonnen te hebben, wezenlijk daarna te handelen; hem behoort de Vrijmetselarij de *aangelegenheid des geestes, des harten en des levens*, de zaak van den *geheel* mensch te zijn (vergelijk hiermede het Art. MEESTER [REGEREND]).

MEESTER, (ACHTBARE) is de voorzittende en eerste Officier eener Loge, van de goede keuze van dezen, hangt haar welzijn af. Bij een onberispelijk gedrag in de prof. wereld, moet hij vurigen ijver voor de Orde, eene uitgebreide kennis, de gaaf van welsprekendheid en menschenkennis voegen. Het kleinood of zinnebeeld, dat de achtbare Meester aan eenen blauwen band om zijnen hals draagt, is de passer en winkelhaak. De plaats van den achtbaren Meester der Loge is in het oosten, alwaar hij den eersten hamer voert en den arbeid leidt. Hij alleen heeft het regt, de Loges te openen en te sluiten.

In het Nederduitsch noemt men hem ook wel regerend Meester; in het Fransch voert hij den naam van *Maitre en chaire*; in het Hoogduitsch *Meister vom Stuhl*, of *Logemeister*; in het Engelsch *the Master (in the chair*, of ook *of the Lodge*); in het Italiaansch *Maestro della Loggia*, en in het Latijn *Magister Cathedrae*. De afgetreden Meester heet oud-Meester, Eng. *passed Master*. De reg. Meester heeft het regt, een gedeputeerd Meester te benoemen. In de Fransche Loges mag een regerend Meester tegenwoordig niet langer dan drie jaren in het bestuur blijven, doch is na een tusschentijd, al ware het van een jaar, weder verkiesbaar. In PRESTON'S *Illustrations*, ed 1812, p. 80—92, beschrijft deze de plegtigheden bij het installeeren van een nieuwen reg. M. aldus: Nadat, door dengeen die de arbeid leidt, van hem is gezegd, dat hij van hem weet, dat hij een *man van goede zedelijke beginselen is, dat hij groote kunstervaring bezit, regtschapen en het vertrouwen waardig* (true and trusty), en een vriend (lover) der *geheele Broederschap is*, zoover zij over de oppervlakte der aarde is verspreid, en dat hij dus niet twijfelt, of hij zal de pligten van zijn ambt met regtschapenheid (*fidelity*) vervullen, doet de afredende Meester, of bij eene nieuw opgerigte Loge, de Grootmeester of zijn Ge-

Meester v. (n. h.)
II. h. 3. 4 = 458

deputeerde), den Sekretaris den volgenden *hoofdinhoud der oude wetten (ancient charges)* voorlezen, te vinden aldaar, p. 81—85, in de noot, en in KRAUSES *Kunst-Urkunden*, Deel 2, Afd. 1, bl. 169—177. II. 110.

- 1°. Belooft gij een regtschapen mensch te zijn, die naar het geweten handelt (*a good man and true*), en de zedewet streng te gehoorzamen.
- 2°. Belooft gij een vreedzaam onderdaan te zijn, en u gewillig te schikken naar de wetten van het land, daar gij in leeft.
- 3°. Belooft gij, u niet te laten wikkelen in mouterij en zamenzweringen tegen de regering, en u integendeel te zullen onderwerpen aan de uitspraak der opperste wetgeving.
- 4°. Belooft gij de burgerlijke overheid de haar toekomende achting te bewijzen, vlijtig te arbeiden, een' onbevleeten levenswandel te leiden, en u jegens een ieder naar behooren te gedragen.
- 5°. Belooft gij de oorspronkelijke stichters en beschermers (*patronen*) der Orde van de *Masonry*, en hunne regelmatige, zoowel opperste als ondergeschikte opvolgers, volgens hunne ambten (*stations*), in hooge eer te houden, en ook u te onderwerpen aan de uitspraak en de besluiten uwer Broeders, in Groote Loge vereenigd, in elk geval, dat met de konstitutiën der Orde overeenstemt.
- 6°. Belooft gij geheime vijandelijkheden en kibbelarij te vermijden, en u voor onmatigheid en uitspatting te hoeden.
- 7°. Belooft gij voorzigtig, in uwe handelwijze en gedrag, gediensstig jegens uwe Broeders, en getrouw (*faithfull*) jegens uwe Loge te zijn.
- 8°. Belooft gij echte Broeders te eeren, en daarentegen bedriegers, en allen, die afwijken van het oorspronkelijke plan der instelling, te beschamen.
- 9°. Belooft gij het algemeen welzijn der maatschappij te bevorderen, maatschappelijke deugden te beoefenen, en de kennis van de kunst der *Masonry*, zoo ver uw invloed en magt strekt, te verbreiden.

Heeft de nieuw gekozen Meester, ten opzichte dezer grondwetten, eene toestemmende verklaring afgelegd, dan leest de Sekretaris nog zes *algemeene verordeningen (regulations)*

der Grootte Loge voor, van welke de eerste en meest beteekende, aldus luidt:

» Gij moet de grondstelling huldigen (*you admit*), dat het niet staat in de magt van eenigerhande mensch of vereeniging van menschen, in het geheel der *Masonry* nieuwigheden in te voeren.

In een ander Eng. werk (*J. en B., ed. 1776, p. 53, volg.*) vindt men het volgende: De eigenschappen, door dit ambt gevorderd, bestaan daarin, dat de te benoemen persoon

1. Regelmatig en volgens de voorschriften der wetten, verheven zij tot den Meesterstoel,
2. Een man van goede denkwijze en vlekkeloos in zijn burgerlijk leven zij, en
3. In de wetten en Konstitutiën (inrigtingen) der Orde goed bekend zij; maar hij behoort bovendien gematigd (*temperate*) en koelbloedig (*cool*) en volkomen in staat te wezen, de drie katechismussen met de Broeders door te gaan; daar hij al de vragen moet doen, en vaak genoodzaakt is, de Broeders te helpen in het geven van gepast antwoord.

Dit is wat in *Engeland* wordt gevorderd. Wij laten hier de meening der Fransche en Duitsche schrijvers volgen. CHEMUN DUPONTÈS, zegt in zijne *Encyclopedie Mag.* T. I. p. 54, volg.

Met de goede keuze der reg. MM. is de eer der V. M. verbonden; van die keuze hangt het goede af dat zij in de wereld kan doen. Alleen de ondervinding kan een denkbeeld geven van het verschil, dat er bestaat tusschen eene werkplaats, die verstandig en edel wordt bestuurd, en eene, waar een kleine dwingeland of knoeijer (*tripotier*) aan het hoofd staat. De eene is het verblijf van vrede en vriendschap; zij verschaft de zoetste genietingen, en stelt zich alleen met achtingswaardige mannen in aanraking; de andere is een hol van tweedragt, een fonds, dat dienstbaar wordt gemaakt (*exploité*) door de gemeenste baatzucht, waar de geheimenissen der Orde, op onwaardige wijze worden versmeten, enz. Een cenige werkplaats dezer soort, doet meer kwaad, dan tien welbestuurde werkplaatsen goeds kunnen verrigten. Zonder twijfel

zijn er weinige, die het ongeluk hebben, door haar opperhoofd onteerd te worden, en zwak genoeg zijn dat te dulden; maar er zijn er, wij hebben dezulke gezien, en de leering alleen, die wij er uit hebben getrokken, is in staat ons te troosten, in het verdriet om eene zoo treurige ontmoeting. Een ander schrijver (LECOUTURIER, reg. M. der Loge *des Commandeurs du Mont-Thabor*, door CHEMIN DUPONTÈS, aldaar bl. 490 aangehaald) zegt: Het is geen gewone taak, eene vereeniging van mannen, en vooral van menschen van verdienste te besturen. Men moet eene groote mate van *standvastigheid*, met eene groote mate van *gematigdheid* weten te verbinden; men moet een *geest van verzoening*, eene *zachtaardigheid*, eene *welwillendheid bezitten*, die de *scherpste der driften tempert*; eene *voorzigtigheid*, die *onaangename redekavelingen, op gepasten tijd voorkomt of doet bedaren*; een *rijkdom van denkbeelden*, een *juist oordeel*, gemakkelijk *vloeiende welsprekendheid*, alles noodig om het *eigenlijke geschilpunt eener vraag en de schitterende plaatsen eener rede op te vatten*, om een redenaar op vleiende wijze te beantwoorden, of een bezoeker te begroeten, en wel op eene wijze die gezocht, noch alledaagsch zij. Eindelijk behoort men, wanneer men voorzit, *zich-zelf geheel en al te verloochenen*, en, terwijl men den eersten rang bekleedt, *zijne eigene meening op den laatsten stellen*. CHRISTIAAN ROSE (in zijne *freye Bemerkungen*, Leipz. 1787, 8vo.) zegt, p. 74: De reg. M. is de *goede huisvader*, die zijne Metselaars door *voorbeeld, liefde en onderwijs* bestuurt, leidt en voedt. Hij is voor de Loge, wat het groote licht voor de wereld is. Regtschapenheid, ijver en trouw moet elke zijner daden kenmerken. Hij moet voor zijne Broeders *vader, vriend en leeraar* wezen, en deze verschillende betrekkingen, op zulke schoone wijze, in elkander kunnen weven, dat zijne jongere Broeders, doordrongen van achting voor een zoo waardig opperhoofd, de waarde der V. M. moeten leeren waardeeren. Zijne mede-Officieren en de oudere Broeders, moet hij verceren als trouwe helpers aan den reinen, schoonen en stevi-

den bouw van den Tempel der deugd, en ze voor hunnen Maç. arbeid beloonen door zijn vertrouwen, en door vereenigde pogingen, met hen dagelijks het licht nader te komen.

De geleerde Br. KRAUSE heeft den reg. M. opzettelijk geschetst in de volgende woorden: De reg. M. is de vrijgekozen bestuurder eener afzonderlijke Loge, die haar moet besturen volgens hare wetten en instellingen en wel in overeenstemming met de opzieners. Eene moeilijke zaak, die echter voor den welgezinden en daartoe bekwamen Vrijmetselaar genoeglijk en beloonend is! De bestuurder toch der Loge kan ten nutte der vereeniging, die zich aan zijne leiding heeft toevertrouwd, meer doen, dan het opperhoofd van elke andere vereeniging, daar de maatschappelijke instellingen der Loge, als eene echte gemeente-instelling, in vergelijking met de instellingen van alle andere maatschappelijke vereenigingen, wezenlijke voordelen bezit. (uitvoeriger is dit betoogd in de *Kunst-Urkunden* van denzelfden schrijver, D. II. bl. 411—456). Zal nu een reg. M. zijne Loge vermogen te regeren, d. i. hare werkzaamheid te leiden, ter bereiking van haar vereenigd Maç. doel, dan is het eerste vereischte, dat hij-zelf een Meester Vrijmetselaar zij in den geest en het gemoed, in daad en waarheid. Dit *Meesterschap in de Masony* bestaat nogtans in twee voornamen onderdeelen.

1°. *Dat hij gezind zij en leve overeenkomstig het menschelijk ideaal*, d. i. dat hij er naar streeft, in volkomen, gelijkvormige ontwikkeling van het inzicht, van het gemoed en van den wil, in aanhoudende planmatige oefening, met schoone kunstvaardigheid en volhardende kracht, zijne geheele menschelijke bestemming op eigendommelijk schoone wijze te vervullen; dat hij werke als een lid van het rijk des menschedoms hier op aarde in God levende en vereenigd, en dat hij met ziel en gemoed zoodanig arbeide, dat dit rijk op aarde aangroeije en gedijje.

2°. En vooral, *dat hij een echt en trouw Broeder Vrijmetselaar zij*.

Dat hij de Broedervereeniging der *Masonry* steeds in geest en hart hebbe, en poge, niet slechts als een organisch, innig met het geheel verbundene deel, tot al het goede mede te werken, maar zie ook het verder volmaken der vereeniging — eendeels in de Loge, welker medelid hij is, en vervolgens in het grooter geheel der Broederschap, indien zijne betrekkingen zoo ver reiken, — als het voorwerp van zijn onophoudelijk streven aan te zien, en dit alles met een verstandig inacht nemen van den geheelen tegenwoordigen staat des mensichdoms en met weloverlegde kunst. Dat hij, voor zooverre hij daartoe innerlijke roeping heeft, door mond en pen de afzonderlijke Broeders en de geheele Broederschap opwekke en onderrigte, en dit wel, zonder bij het bepalen zijner besluiten gehoor te geven aan de drijfveeren der vrees of hoop, en zoodanig, dat hij (hoe weinig welligt ook de Broederschap zijn goeden wil erkenne en zijn onderrigt in acht neme, en hoe scherp ook het antwoord zij van de grootere, min doorziende en door hartstogten gedreven gedeelten der Broederschap), in weerwil van dit alles, der Broederschap met hart en woord en daad trouw blijve.

Slechts een Meester der *Maç.* kunst, die zoo wil en dus leeft, kan de moeilijke post van *reg.* *M.* in den hoogsten graad van volkomenheid, waardigheid en werkzaamheid, zoover die namelijk voor den individu bereikbaar is, vervullen. Wat het daarstellen van een hoog en trotsch zich verheffende Dom voor een Meester-Metselaar, in de middeleeuwen was, is *de zedelijke bouw zijner Loge* voor den Meester-Metselaar van onzen tijd. De werkzaamheid van zijn ambt heeft betrekking op de afzonderlijke Broeders, op hunne gemeenschappelijke werkdadigheid, op zijne Loge, als verheven zedelijk ligchaam, op verhevener Logevereeniging, op de geheele Broederschap, zoowel op zich zelve als in hare veelzijdige levensbetrekkingen in het mensichdom.

De *reg.* *M.* behoort dus, in de eerste plaats, voor elken afzonderlijken Broeder de toevlugt van het vertrouwen en van de liefde te wezen, opdat hij een ieder met onderwijs,

raad en hulp, en met den troost van een minnend harte ondersteune en versterke. Maar tevens behoort hij zich nog verder als het levende middelpunt der vereeniging, der eendragt, der vereenigde stelselmatige werkdadigheid, vooral van de leden zijner Loge betoonen. Hij behoort de individus bij elke gelegenheid, en ook allen in vergaderde Loge, over het innerlijke wezen der Vrijmetselarij en over de Maç. kunst te leven, onderrigt te geven, zoowel in het algemeen in Logevoordragten, die het geheel planmatig in geregelde en terugkeerende tijdkringen omvatten, als in het bijzonder door onderrigtingen, waartoe aanleiding mogt worden gegeven door bepaalde voorvallen en werkzaamheden. Hij moet zorgen, dat het gemoed der Broeders door de geheele Liturgie en het Rituaal opgewekt, verheven en versterkt worde. Die bestuurder moet de gemeenschappelijke werkzaamheden der Loge ontwerpen, doen aanvangen, ze verdeelen, aaneenschakelen, de Broeders daartoe opleiden, daarbij met de beide opzieners het toezicht houden, en hen allen tot het gemeenschappelijk hoogste doel des geheels leiden. Ook moet hij de voorstellen der Officieren, en van elk afzonderlijk Lid, tot doelmatige werkzaamheden en verrigtingen aanhooren, het gemeenschappelijk toetsen van deze ter baan brengen en leiden, over alles openhartig met de officieren, en vooral met de beide opzieners beraadslagen, de oordeelvellingen en meeningen, de verwachtingen en wenschen, de gronden en tegengronden van allen vernemen, wikkelen, en het besluit der gemeente, over alle onderwerpen, op wettelijke wijze tot stand helpen brengen, opdat zich in het algemeen, en ten aanzien van elke bijzondere zaak, een gemeene, inderdaad maatschappelijke wil vorme, en dat, wat er besloten worde, met genoegen en op vruchtbare wijze moge worden bewerkstelligd; opdat de inzigten, gevoelens en pogingen en het werken van allen in den geest en het gemoed van hunnen Meester, als in het middelpunt hunner gemeenschappelijke kracht doordringen, en zich organiesch vereenigen tot het bezielen van het goede en schoone.

De Meester moet de Loge regeren, niet beheerschen, noch

bedwingen, — regeren, — *haar bestaan leiden*, — in liefde, vrede en vertrouwen, met verstand en oordeel, volgens regt en billijkheid, met ernst en zachtheid. De zedelijke vrijheid zijner Broeders behoort hij nooit te verkorten, *vrije mannen nooit, tot voeds verstrekken*. Hij regere en schikke alles opregt en open, zonder leugen, bedrog en huichelenden glimp! Het goede moet hij alleen *door het goede* daarstellen en bevorderen. Door vertrouwen wekke hij vertrouwen, door liefde wederliefde, door goedheid wederkeerige goedheid. Alles, wat het geheel oirbaar is, moet hem even zoo waard en gewichtig wezen, als wat hem-zelfen onmiddellijk nuttig is. Op dank der menschen rekene hij niet, en bij alles, wat hij voor en door zijne Loge bedoelt en verrigt, hebbe hij het ideale beeld der *Masonry* en hare geschiedkundige voorstelling steeds voor ooggen, en trachte het steeds daarheen te brengen, dat de hoofdgebreken der Broederschap, in de eerste plaats, in zijne Loge uit den weg worden geruimd, dat geheimzinnigheid, huichelende schijn, dwangbestuur en blinde gehoorzaamheid, de Loge voortaan niet ontheiligen, bederven, verzwakken, maar dat openhartig vertrouwen, reine waarheid en zedelijk vrije levensleiding het leven der Loge heilige, beschave, sterke.

De Meester zelf werke, vooral *door zijn voorbeeld*, er toe mede, dat alle rang- en titelzucht, die den Maçonnieken geest verlammen, in de eerste plaats uit zijne Loge verdwijne, opdat echt Mag. gelijkheid en bescheidenheid den liefdeband, die alle Broeders in de echte *Masonry* behoort te vereenigen, steeds inniger en vaster moge knooien, opdat de Loge een levendig begin worde van de gezuiverde, aan haar echt doel hergevene, en tot hooger leven ontwaakte Vrijmetselarij.

Maar niet op zijne Loge alleen, in zoo verre deze eene zelfstandige vereeniging is, heeft des Meesters ambt en plicht betrekking, maar ook op alle andere afzonderlijke Loges en vereenigingen van Loges, in zooverre die met zijne Loge in betrekking en verband staan. Hij betrachte alle afzonderlijke Lo-

ges en vereenigingen van deze, als leden van de *eenige* Loge des geheelen aardbols, d. i. hij erkenne alle Vrijmetselaars der aarde als *een enkel* maatschappelijk, of liever, zedelijk persoon, ofschoon ook thans nog niet alle afzonderlijke Loges reeds in maatschappelijke inrigting en samenwerking, organisch en door maatschappelijke wetten, tot *een* individueel geheel zijn verbonden. De reg. M., die dit heeft leeren inzien, beschouwt zijne Loge altijd en in alle opzichten in den geest van de toekomstige *een en algemeene* Loge op aarde, en regelt en verbetert alle betrekkingen, waarin zij, als geheele maatschappij, met andere Loges en Logevereenigingen reeds staat, of overeenkomstig de grondstellingen van zulk een inzicht, moog treden. Op deze wijze wordt de reg. M. eene verbindingsschakel van zijne Loge, met de geheele Broederschap der aarde. Hij wendt elk middel aan, dat maatschappelijk wettig, dat zedelijk rein is, zijne Loge, steeds inniger te verbinden met andere Loges. Hij doet dit ook, over het algemeen, ten aanzien van alle Loges onderling, zoo ver zijn werkkring zich uitbreidt, in gemeenschap der schriftelijke mededeelingen en van de leden, die de Loges onderling bij elkander vertegenwoordigen. Nog krachtiger doet hij dit nogtans door ware overeenstemming van gevoelens, van gemoed, van den wil en van het streven, tot genootschappelijke, vereenigde, planmatige werkdadigheid, ten behoeve van werkzaamheden en ondernemingen, die in het doel en de bestemming der Broederschap zijn gelegen en door het leven-zelf worden gevorderd, en die uitvoerbaar zijn. Zoodanige werken zijn: Broederlijke ondersteuning van elken Broeder, van elke Loge, van elke Logevereeniging in al het goede, de opvoeding der kinderen, en in de eerste plaats, der kinderen van het verbond, ijverige medewerking tot elke waarlijk weldadige en met den tijd overeenkomstige inrigting van kerk en staat, en over het algemeen van alle maatschappelijke vereenigingen; bevordering van de wetenschap en de kunst, zoowel als van de geleerden en kunstenaars. Bijdragen tot leniging van algemeenen nood, en het uit den weg ruimen van persoonlijken nood bij verlaten weduwen, weezen, zieken en

gevangenen, zoo ver het laatste met toestemming der landswet-
ten mag geschieden; opdat de Broederschap ten nutte van elk
mensch, en van elk ligchaam, eene raadgevende, troostende,
helpende vriendin toone te wezen. Maar het verhevenste van
de roeping des reg. M. als zoodanig, is, dat hij de
vereeniging zijner Loge, en zoo ver mogelijk, van geheele Lo-
gevereenigen, ja zelfs der geheele Broederschap, met het mensch-
dom, ten bemiddelaar diene, haar helpe sluiten en uitbreiden.
De verlichte Meester is rein van den onzaligen waan, als ware
het geheele menschdom, en al zijne maatschappelijke vereenigin-
gen en werken, als ware staat en kerk, wetenschap en
kunst, huwelijk en vriendschap, en alle betrekkingen, voor
zoo verre zij zich buiten de Vrijmetselarij bevinden en daar
voortbestaan, *ongewijd, profaan*. Veel eer is het hem be-
kend, dat ook de *Masonry* eerst in en door het menschdom
is ontstaan, en in vereeniging daarmede de volle wijding ver-
krijgt, *als een lid dat wel verbonden is met het geheel
van het leven des menschdoms*, dat de *Masonry* slechts in
*gelijkvormige levensbetrekkingen met het gezamenlijke
menschdom*, haar geheele levenskracht ontwikkelt, en dat zij
ook voor hare eigendommelijke bestemming eene volkomen en
aan gevolgen rijke werkzaamheid kan bereiken, door normaal
verkeer met alle menschelijke bijzondere vereenigen. Daarom
streeft de regerende Meester er naar, dat zijne Loge, en, zoo
veel in hem is, elke andere Loge zich op wettige wijze in den
Staat inlijve, als een maatschappelijk en zedelijk persoon (*cor-
poratio universitas, persona juris moralis*), als een
trouw burger, die door innerlijke regtvaardigheid, zelfs daar
regt handelt, waar het uiterlijke regt, wet noch dwang bezit.

Evenzoo wekt die bestuurder der Loge echten godsdienstzin
in en buiten de Broederschap op, bevordert ze, en erkent
godsdienst als de hoogste aangelegenheid van het menschdom.
Derhalve huldigt hij in *alle* godsdienstige leerbegrippen en be-
lijdenissen, en in *alle* vereenigen van godsvereering, het
echt godsdienstige dat met de oorspronkelijke begrippen en het
ideaal der godsdienst overeenkomt. Hij tast even weinig in

de maatschappelijke aangelegenheden der godsdienstige lichamen, als in die van den Staat op eene eigenmagtige en geweldadige wijze; maar hij bevordert de zedelijke vrijheid van elken eigendommelijken vorm van godsdienst, die binnen het gebied der regtvaardigheid en van het goede blijft, met achting en toegevendheid: vol eerbied voor het heilige in het leven des menschs, ondersteunt hij de hoogere ontwikkeling van den godsdienstzin van den mensch slechts in liefde en vrede, door leer en voorbeeld. Wetenschap en kunst nogtans tracht de regerende Meester, zoover het mag en kan geschieden, zonder eene, met het doel in strijd zijnde, verspilling van krachten en uiterlijke middelen, op alle wijzen te vereeren en te bevorderen in hare gewijden, dat is, de onderzoekers der wetenschap en de kunstenaars.

Op deze wijze kan de Broederschap der Vrijmetselaars, vooral met hulp der Meesters harer Loges, aan de volken en hunne bestuurders bewijzen, dat zij al wat zuiver en echt mensche-lijk, al wat waar, goed, schoon, regtvaardig — kortom al, wat in den mensch en het menschdom goddelijk is, hul- digt, vereert en werkdadig bevordert. Mannen, die er met goed gevolg na streven, deze ideale vereischen te bezitten, tot regerende Meesters te kiezen, is eene der hoogstgewichtige aangelegenheden van elke Loge, en worden de Broeders bij die keuze, bij wijze van voorgang, geleid door het toonbeeld van zoodanigen bestuurder, zoo als dit zich bij verder naden-ken, over de opgenoemde hoofdpunten, aan ieders geest op- doen, dan is er, bij den tegenwoordigen staat van de bescha-ving der menschelijke maatschappij, nauwelijks aan te twijfe- len, dat niet, zelfs in het kleiner aantal leden eener Loge, ten minste altijd een Broeder zou worden gevonden, die voor dit ambt geschikt en het waardig ware. Daar, waar echter *uiterlijke* beweegredenen, van welken aard ook, de keuze van den bestuurder der Loge bepalen, daar zul- len er zich, ja, veel meer opdoen, die voor deze uiterlijke bedoelingen op schitterende wijze passen, maar de waardigste en geschiktste zullen dan doorgaans geene gelegenheid beko-

men, hunne Loge en de goede zaak der Vrijmetselarij zoo nuttig te worden, als hunne innerlijke roeping daartoe dringt, en hun trouw hart het verlangt.

De oude kleeding van een regerend Meester bestond, volgens den nieuw-Engelschen Leerlings-kathechismus (*Kunst-Urkunden*, D. I. bl. 248), uit *blauw*, *scharlaken*, *purper* en *goud*, omdat het koninklijke kleuren waren, die door de oude Koningen en Prinsen werden gedragen, en uit welke, zoo leert ons de H. S., de gordijn des Tempels was zamengesteld.

MEESTER. (*ad vitam*) Zie HOOGPRIESTER.

MEESTER (EERWAARDIGE GROOT-) ALLER LOGES, ook Meester *ad vitam*, en Souverein Prins der Vrijmetselarij, is de 20ste graad, van het uit *Amerika* naar *Frankrijk* overgebrachte oud-Engelsche systema.

MEESTER, (De ENGELSCH) is de 8e. graad van het Miträi-nietiesch systema te *Parijs*, en bestaat uit twee afdeelingen: de kleine en de groote Engelsche Meester. Ook is zij de 5e. graad van de Uitverkorenen der Waarheid.

MEESTER, (De GEDEPUTEERDE ACHTBARE) wordt benoemd, om bij afwezigheid van den achtbaren Meester diens plaats te vervangen.

MEESTER, (De GEWEZEN ACHTBARE) of *oud-Meester*, heeft in de Loge zijne plaats, aan de linkerkant van den achtbaren Meester. Hij draagt den passer met de zon, aan eenen band om zijnen hals.

MEESTER. (De GROOT-) Deze titel voert het opperhoofd der Vrijmetselaren eens lands, en der Loges van een systema. De Grootmeesters der Bouwvereeningen, werden voormaals door de koningen benoemd. Sedert 1429, onder de regering van JAROB I, koning van *Schotland* (zie dit Art.), werd het nogtans den Vrijmetselaren vergund, hunne opperhoofden zelve te benoemen, evenwel met verpligting, hen uit kerkelijke en adellijke personen te verkiezen, en de gekozene, aan 's konings bekrachtiging te onderwerpen.

Dit kiesregt is den Vrijmetselaren, na dien tijd, bijna altijd toegestaan (zie de Art. ATHELSTAN, EDWIN, PATRONEN en NIEUW-ENGELSCHE STELSEL).

PRESTON (*Illustration*, ed. 1812. p. 280) zegt: om een duidelijker begrip te verkrijgen van de konstitutie nuttige inrigting, door welke de *Lodge of Antiquity* (Oudheids-Loge) in stand wordt gehouden, moeten wij terugkeeren tot de gebruiken en gewoonten, die onder de Metselaars, tot op het einde der zeventiende en het begin der achttiende eeuw, heerschend waren (prevailed). De Broederschap had toen onbepaalde bevoegdheid, zich als Metselaars in zeker aantal, volgens hunne graden (en hieronder behoort men niet de zoogenaamde hooge en mystische graden te verstaan, maar de gildegraden der gezellen, Meesters, aangenomen Metselaars [*accepted Masons*, die geene Metselaars van beroep waren], waarmede ook de Straatsburgsche verordening overeenstemt), met toestemming van den Werkmeester, daar, waar een openbaar gebouw moest worden opgetrokken, bijeen te komen, zoo vaak zij het noodig achtten; in die bijeenkomsten Broeders en gezellen in de Orde op te nemen, en de plegtige gebruiken der *Masonry* te beoefenen. Het denkbeeld, Meesters en opzieners van Loges, als in groote Loge vergaderd, of den Grootmeester-zelf te benoemen, met de magt, aan zekere Broeders geschreven oorkonden van wettelijke konstitutien af te geven, opdat zij als Metselaars in zekere huizen, onder het vervullen van zekere voorwaarden, konden vergaderen, was toen nog niet tot werkelijkheid gekomen. De Broederschap kende geene zoodanige beperkingen. De oude grondwetten (*charges*) waren het eenige rigtsnoer; men kende in de vereeniging geene andere wet, dan welke door die grondwetten werd ingescherpt. Aan de uitspraken van de Broeders in uitgebreiden zin, jaarlijks eens of tweemaal tot eene algemeene vergadering zamengekomen, waren alle Broeders onderworpen, en de ambtsmagt des Grootmeesters strekte zich nooit verder uit, dan de grenzen dezer algemeene vergadering. Elke bijzondere vergadering of Loge stond onder de leiding van haren eigenen Meester, voor het onderwerpelijk geval gekozen, en diens ambtsmagt eindigde ook met zoodanige vergadering. Werd ergens eene Loge voor een' zekeren tijd opgericht, dan was de verklaring der aanwezige Broeders als oorkonde een ge-

Meester¹ = Groot-Meester = 339.

noegzaam bewijs voor het wettige harer daarstelling, en op deze wijze beschouwde men de zaak, nog vele jaren na het herstel der Vrijmetselarij, in het zuiden van Engeland. Stunrende op deze magtsvolkomenheid (*authority*), welke altijd van de groote Loge uitging, en door geene andere beperkingen was belemmerd, behalve door de konstitutiën der *Masonry*, heeft de *Lodge of Antiquity* van oudsher gearbeid.

Daar de passer het voornaamste werktuig is, dat men bij alle plannen en teekeningen der meetkunde moet gebruiken, zoo is hij ook eene der voornaamste zinnebeelden van den Grootmeester, want deze is ook de hoogste regelaar van het gansche genootschap; onder zijne bescherming, behouden onze algemeene wetten eene bijzondere regtskracht, en worden zij door de Broederschap naauwkeurig en algemeen opgevolgd. Het Engelsche Grootmeesterschap, zocht zich van het begin van zijn ontstaan, door eenen Grootmeester van hooge geboorte, zoo mogelijk uit het koninklijke huis, of uit koninklijken bloede, zekerheid en uiterlijken luister te verschaffen. Dit is ook zeer goed gelukt. Men heeft daartoe slechts de lijst van het nieuw-Engelsche Konstitutieboek, en de jaargangen der Vrijm. almanakken in te zien. Door koninklijke bescherming konden de verordeningen der Vrijmetselaren, als zoodanig, niet zoo zeer in kracht winnen, maar werden daardoor wettig, zoodat de Broeders, gerust konden blijven voortwerken.

MEESTER, (De IERSCHE) is de 7e. graad van het Mitzraïmiesch systema te *Parijs*, en de 6e. van de Uitverkorenen der Waarheid. Zie ook *PREVÔT*.

MEESTER IN ISRAËL, (De) ook *Intendant des Batiments*, is de 8e. graad van het uit *Amerika* naar *Frankrijk* overgevoerde oud-Engelsche systema.

MEESTER DER MEESTERS. (De GROOT-) (*Grand-Maitre des Loges symboliques*) is de 61e. graad van het Mitzraïmiesch systema te *Parijs*.

MEESTER UIT NIEUWSGIERIGHEID. (De ENGELSCH) Zie het Art. *SEKRETARIS* (GEHEIM).

MEESTER, (De ONBEKENDE EN ONBEPAALENDE) is de 88, *onbek. Meester*
II. 46

32

№ 848. 49 Vater, I. S., Jahrbuch der häuslichen Andacht und Erhebung des Herzens. 3. u. 4. Jahrgang. 1821. 22. Gotha. 2 Bde.

C. Griechische Prosaiker, deutsch übersetzt von Tafel, Osiander und Schwab.

- 850 Isocrates. 4 Bde.
 851 Xenophon. 8 Bde.
 852 Thucydides. 3 Bde.
 853 Strabo. 5 Bde.
 854 Herodot. 5 Bde.
 855 Arian. 3 Bde.
 856 Herodian.
 857 Aeschines, der Redner.
 858 Aeschines, des Longus.
 859 Isaeus.
 860 Aristoteles. 1 Heft.
 861 Polyäns Kriegslisten. 1 Heft.
 862 Plutarch. 20 Hefte.
 863 Dio-Cassius, Römische Geschichte. 5 Hefte.
 864 Appian, Römische Geschichte. 12 Hefte.
 865 Lucian. 15 Hefte.
 866 Dionys, v., Halikarnass. 4 Hefte.
 867 Flavius Philostratus. 7 Hefte.
 868 Diodor's historische Bibliothek. 11 Hefte.
 869 Apollodor's Mytholog. Biblioth. 2 Hefte.
 870 Pausanias, Beschreibung von Griechenland. 4 Hefte.
 871 Lettres sur l'Italie en 785. Lausanne 789. 2 Thle.
 872 Hebel, D. J. P., biblische Geschichten für die Jugend, II. Aufl. 2 Bde. Stuttgart und Tübingen 824.
 873. 74 Schubarts, Chr. Fr. Dan., sämtliche Werke. Stuttgart 785. 2 Bde.
 875 W. Heinse, Ardinghello und die glückseligen Inseln. Lemgo 794. 1. und 2. Bd.
 876 Salis, J. G. v., Gedichte. Zürich 808.

848. 49 Vater, I. S., Jahrbuch der häuslichen Andacht und Erhebung des Herzens. 3. u. 4. Jahrgang. 1821. 22. Gotha. 2 Bde.

C. Griechische Prosaiker, deutsch übersetzt von Tafel, Osiander und Schwab.

- 850 Isocrates. 4 Bde.
 851 Xenophon. 8 Bde.
 852 Thucydides. 3 Bde.
 853 Strabo. 5 Bde.
 854 Herodot. 5 Bde.
 855 Arian. 3 Bde.
 856 Herodian.
 857 Aeschines, der Redner.
 858 Aeschines, Cebes Longus.
 859 Isaeus.
 860 Aristoteles. 1 Heft.
 861 Polyäns Kriegslisten. 1 Heft.
 862 Plutarch. 20 Hefte.
 863 Dio-Cassius, Römische Geschichte. 5 Hefte.
 864 Appian, Römische Geschichte. 12 Hefte.
 865 Lucian. 15 Hefte.
 866 Dionys, v., Halikarnass. 4 Hefte.
 867 Flavius Philostratus. 7 Hefte.
 868 Diodor's historische Bibliothek. 11 Hefte.
 869 Apollodor's Mytholog. Biblioth. 2 Hefte.
 870 Pausanias, Beschreibung von Griechenland. 4 Hefte.
-
- 871 Lettres sur l'Italie en 785. Lausanne 789. 2 Thle.
 872 Hebel, D. J. P., biblische Geschichten für die Jugend, II. Aufl. 2 Bde. Stuttgart und Tübingen 824.
 873. 74 Schubarts, Chr. Fr. Dan., sämtliche Werke. Stuttgart 785. 2 Bde.
 875 W. Heinse, Ardinghello und die glückseligen Inseln. Lemgo 794. 1. und 2. Bd.
 876 Salis, J. G. v., Gedichte. Zürich 808.

A²

- 823 Martius C. Fr. von, Sir Humphry Davy's tröstende Betrachtungen auf Reisen oder die letzten Tage eines Naturforschers. Nürnberg 833.
- 824 Wagner, I. L., der Staat. Würzburg 815.
825. 26 Hildebrandt, Fr., Anfangsgründe der dynamischen Naturlehre, mit Kupfertafeln. Erlangen 807.
- 827 Meynier, Anleitung zur Aetzkunst besonders in Crayon und Tuschmanier. Hof 804, mit Kupfertafeln.
- 828 Engelhardt, I. G. V., die angebl. Schriften des Areopagiten Dionysius. Sulzbach 823. 2 Thle.
- 829 Walter, F. A., alte Malerkunst und I. G. Walters Leben und Werke. Berlin 821, mit 2 Kupfern.
- 830 Wolff, I. H., Beiträge zur Aesthetik der Baukunst, mit 28 Kupfertafeln. Leipzig und Darmstadt 834.
- 831 Dumersan, M., Notice des monumens exposés dans le cabinet des médailles et antiques de la bibliothèque du roi; avec figures. Paris 822.
832. 33 Quartalblätter des Vereins für Literatur und Kunst zu Mainz. 2 Jahrgänge. 1830. 31. 2 Bde.
- 834 Guide des voyageurs dans les Pays-Bas. Brüssel 826.
- 835 Gärtner, I., über die Mängel der Privatwohnhäuser. Hamburg 831.
- 836 Journal des artistes. Paris 1829. 33. 35. 37—42.
837. 38 Seidel, Gotth. Eman. Fr., Predigten über die sonn- und festtäglichen Episteln des Jahres. Nürnberg 830. 2 Bde.
- 839 Allgemeine Bibliographie für Deutschland mit alphabetischen und systematischen Registern, Leipzig. Brockhaus 836—40 incl. 10 Bde.
- 840 Arndt, Joh., vier Bücher vom wahren Christenthum, nebst dessen Paradiesgärtlein. Berlin 831.
841. 42 Harms, Claus, Sommer- und Winterpostille oder Predigten an den Sonn- und Festtagen. Kiel und Leipzig 817. 2 Bde.
- 843—45 Ehrenberg, Fr., Bilder des Lebens. Leipzig 811. 3 Bde.
- 846 Gesangbuch für die protest. Gemeinde des Königreichs Baiern. Sulzbach 823.
- 847 Dasselbe.

Nr.	Pièces.
2358. Diversi Pensieri. Huit pièces numérotées, composées de gens de guerre. Suite compl.	8
2359. De la Suite précédente. Nr. 2. 3. 5. 8.	4
2360. Suite compl. de dix pièces, représentant des groupes de cavaliers en marche	6

Ruotte.

2361. Evelina	1
-------------------------	---

Russ.

2362. Ste. Famille; d'après Raphaël. — M. Curius und die Samniter	2
---	---

Ryder.

2363. A visit to the woman of the Lime Trees	1
2364. Domestic Happiness	1

Ryland.

2365. Narcissus. — Venus et l'Amour sur un char; d'après Ang. Kauffman. Avant la lettre	2
2366. Charity. — La Musique. Avant la lettre	2
2367. Olim truncus — lignum, et le Pendant: Dormio — experefeceris	2
2368. Telemachus in Aula Spartana; — deplorat	1
2369. Alexandre et son médecin; d'après Pietro da Cortona. Non finie, rare	1
2370. King John ratifying the Magna Charta at Runnemed; d'après Mortimer	1
2371. The interview between Edgar and Elfrida	1
2372. The Genius of Modesty preventing Love unveiling Beauty; d'après Cipriani	1

Sacchi, Charles.

2373. L'adoration des bergers; d'après le Tintoret. (1.)	1
2374. L'adoration des Mages; d'après Paul Véronese. (2.)	1

Rotari, Comte Pierre.

2347. St. François adorant le crucifix. Pièce ronde . . . 1

Rouschwey.

2348. La Vierge et l'enfant Jésus; d'après Jules Romain . . . 1

Rousseau, J. F.

2349. Ste. Famille; d'après Van der Werff 1

2350. Apothéoses de Louis IX, Louis X., Hugue Capet et de
Philippe V.; d'après Cochin 4

Rousselet, C. E.

2351. Ste. Famille; d'après Raphaël 1

Rubens, P. P.

2352. Une femme avec un panier pendu au bras et tenant
une chandelle à laquelle un jeune garçon ten
veut allumer une autre. Basan Nr. 46. Grav.
à l'eau-forte par Rubens même et ter-
minée par Pontius. L'inscription coupée. 1

2353. La Ste. Vierge avec l'enfant Jésus; d'après Rubens.
Sans le nom du graveur. En Nimium —
Dei 1

2354. Jesus, Maria, Joannes, Anna, Joseph; d'après le même.
Sans le nom du graveur 1

2355. La présentation au temple. Et tuam pertransibit. —
S. Judas Thaddaeus; d'après le même. Sans le
nom du graveur 2

2356. St. Ignace de Loyola et St. François Xav.; d'après le
même. Sans le nom du graveur 1

Rugendas, G. P.

2357. Six petites pièces représentant des chevaux, intitulées:
Capricci di Giorgio Filippo Rugendas.
1698. Nr. 1 à 6. Suite compl. 6

89 en 90e., of laatste graad van het Mitraïmitiesch systema.

Assistenten
vid. Hoog graden
MEESTER, (OPPER-UITVERKOREN) Uitverkoren, en Opper-Uitverkoren Meester. De benamingen der afdelingen van den Meestergraad, onder dit Groot-Oosten, van den 25e. dag der 2e. maand 5819, bestaan hebbende, en op voordragt van den Grootmeester Nationaal, in het Koninkrijk der *Nederlanden*, aangenomen, hebben, niet als nieuwe hooge graden, maar als afdelingen van den Meestergraad, ten doel, de verheven leer en beginsels, daarin verkondigd, meer te ontwikkelen en duidelijk te maken. (Zie verder de Art. UITVERKOREN MEESTER en WETENSCHAPPELIJKE GRADEN).

de Meester
MEESTER, (De SCHOTSCH) is de 4e. graad der *Strikte Observantie*, de 5e. van het systema van ZINNENDORF, en de 18e. van het Mitraïmitiesch systema.

de Meester
MEESTER, (De SCHOTSCH GEDEPUTEERDE) is de 4e. graad van het systema der Weldadige Ridders van de heilige Stad.

MEESTER. (UITVERKOREN) Zie het Artikel UITVERKOREN MEESTER.

Meester van 9
de Meester van 9
MEESTER VAN 9, (De UITVERKORENE) (*Maitre Élu des neuf*) is de 4e. graad van het Fransche Rituaal, of de eerste hooge graad daarvan, als ook der Philaeten, de 5e. der Martinisten, de 9e. van den Raad der Keizers van Oosten en Westen, te *Parijs*, de 7e. van de Uitverkorenen der Waarheid, de 1e. van het Clermontsche Hoofdkapittel, en de 7e. van het systema van ZINNENDORF. De Loge heet Kapittel; de Voorzitter, die Koning SALOMO voorstelt, wordt zeer Magtige (*très Souverain*), en de Opziener, *Stolkin's* plaatsvervanger, *Inspecteur* genoemd. De Kandidaat stelt JOHABEN voor.

Assistenten
MEESTER VAN 13. (De UITVERKORENE) Zie UITVERKORENE.

Meester van 13
MEESTER (De VERZWEGEN) (*Maitre secret*), is zoowel de 4e. graad der Keizers van Oosten en Westen, als van het uit Amerika naar Frankrijk overgebragte oud-Engelsche systema, en van het Mitraïmitiesch systema.

Meester van 13
MEESTER (De VOLKOMEN) (*Maitre parfait*), is in de meeste systema's, de naam van den eersten hoogen graad, die onmiddelijk op de 5 JOHANNES-graden volgt. Hij is de 4e. graad van het Schotsch filosofiesch systema in Frankrijk, en van de Uit-

verkoren der Waarheid. De 5e. van den Raad der Keizers van Oosten en Westen, van het uit *Amerika* naar *Frankrijk* overgevoerde systema, en van het Miträlmietiesch systema.

MEESTER, (De WIJZE) is de 4e. der hooge graden van de Aziatische Broederen. *Meester*

MEETKUNDE of Geometrie, is eene voor de Bouwlieden noodzakelijke wetenschap, waardoor zij aan hunnen arbeid sterkte, juistheid en schoonheid kunnen geven. De Vrijmetselaren wenden de grondstellingen der Meetkunde, ook in hunne handelingen en arbeid aan. *Meetkunde*

MEKLENBURG-STRELITZ, (KAREL LODEWIJK FREDERIK, Groot-Hertog van) geboren 10 October 1741, overleden 6 November 1816. Reeds vroeg werd hij in de Broederschap aangenomen, en bekleedde sedert 1786 de waardigheid van Provinciale Grootmeester van de Engelsche Groot Loge, voor de Loges in *Neder-Saksen*. Hij was ook lid van de *Strikte Observantie*, en voerde als zoodanig den naam van *Carolus Eques a Pallio purpureo*. Tot aan zijnen dood bleef hij een ijverig en werkzaam lid der Vrijmetselarij.

MELANOPHOROS. De naam van den Priester in de derde klasse der oude Egyptische geheimen. *Melanophoros*

MELCHISEDEK. Zie PRIESTER. (KONINKLIJKE) *priester*

MELEK, מֶלֶךְ, (Melech, Koning) Een Hebr. woord in de hooge graden voorkomende. *Melech*

MELESINO, keizerlijk Russiesch Luitenant-Generaal, een Griek van geboorte, was een man van kennis, en hield met gelijke gemakkelijkeid, op innemende wijze en schitterende welsprekendheid, Loge in vier talen. Het naar hem genoemde systema, dat buiten *Rusland*, daar het in 1765 bloeide, weinig bekend geworden is, bestond uit 4 graden, die op de drie JOHANNES-graden volgden, als: 4.) het donkere Gewelf; 5.) de Schotsche Meester- en Riddergraad, die met den gelijken graad van andere stelsels overeenstemt; 6.) de Filozofengraad, en 7.) *Magnus sacerdos templariorum*, of het klerikaat. In den 4en graad, welke geheel op huns begravenis betrekking heeft, hechte men bijzonder aan het getal vier. De Voorzitter

werd de viermaal eerwaardige Meester *Gabaon* genoemd, en de Opziensers met de woorden: viermaal eerwaardige Bewaarders van het donkere Gewelf; alle overige Uitverkoren Meesters, met den naam: viermaal eerwaardige Broeders aangesproken. De Kandidaat moet vier malen zweren, en hierna, de vier hoeken van den geopenden Bijbel kussen, en ook vier groote schreden in den winkelhaak doen. In plaats van drie hamerslagen in de lagere graden te doen, wordt er vier malen gescheld. De omarming geschiedt door vier kussen. De Uitverkoren Meesters reizen door alle vier de werelddelen 16 malen, of 4×4 .

Terwijl de Meester *Gabaon*, den nieuw aangenomene het schootsvel ombindt, zegt hij tot hem:

»Op dit schootsvel van Uitverkoren Meester, ziet gij het, voor den zwakke en onverlichte, zoo schrikkelijk sehijnende beeld des doods. Reeds hebt gij u in den Meestergraad met dood en vergankelijkheid bekend gemaakt, ja, als een regtschapen Vrijmetelaar hebt gij zelfs geleerd, den dood te gemoet te gaan, zonder dien te vreezen, noch te wenschen. De Uitverkoren Meesters doen echter nog meer; zij beminnen den dood; dewijl deze de eenige weg is, om tot volmaaktheid te komen.»

De geschiedenis van het opzoeken en de begrafenis van *HIRAM*'s lijk, luidt als volgt:

Toen *HIRAM ABBIF* door de roekelooze handen der drie Medgezellen gestorven was, beschikte *SALOMO* een aantal uitgelezen Meesters, om den verslagen *HIRAM* op te zoeken. De gezamenlijke Meesters hadden zwarte kleederen aangetrokken; om diegenen, welke met de opzoeking belast waren, van de overige Meesters te onderscheiden, had *SALOMO* hun zwart lederen schootsvellen gegeven, die hij-zelf op hunne kleederen bond. Op deze schootsvellen was een beeld der sterfelijkhed afgemaald. Daarop verkoos *SALOMO* negen van de bekwaamste Meesters, en om deze tegen vijandelijken aanval te beveiligen, gaf hij hun 27 soldaten van de wacht des Tempels, tot bedekking mede. Deze werden de bende der Uitverkoren genoemd; zoodat elk Uitverkorene drie soldaten had, die in de rechterhand den dolk, en in de linker de lantaarn hadden; deels tot hunne zekerheid, deels om in het duister te zien; want het was nacht, en juist het

II. 461

soon verbonden waren. Maar, even als HIRAM ABBIF, welke door HIRAM, de koning van *Tyrus*, als opperste over alle Vrijmetselaren, en tot een vorst over den Tempel gesteld was, even zoo werd dit nu de viermaal eerwaardige Meester GABAON, aan wien de Uitverkorenen bij den naam van ADONAI moesten zweren, hem als eenen koning getrouw te zijn; welken eed zij bij des konings hoofd moesten afleggen. De kroon van SALOMO, waarop zij zwoeren, beteekent de vrijheid, de bouw van den Tempel en het leven van den grootsten Meester.

Zoo bevonden zich dan de Uitverkorene Meesters bestendig om den persoon van hunnen viermaal eerwaardigen Meester GABAON, wanneer hij in den Tempel ging, om den arbeid der leerlingen, Medgezellen en Meesters in oogenschouw te nemen. Zij onderzochten met hem aan de deuren des Tempels de wachten, en dienden hem tot bedekking, wanneer hij aan de arbeiders hun loon verdeelde. Vandaar werden zij ook, dewijl zij den arbeid mede bezagen, de volkomenste Meesters genoemd, en hun ouderdom was het volkomenste, hetwelk in het getal 9 door den drieduidigenhoek werd voorgesteld. Dewijl zij nu hunnen arbeid bij nacht met de grootste stilte volbragten, zoo verlichtten zij hunne werkplaatsen met eene lamp. Daar zij zich door zekere woorden van de anderen moesten onderscheiden, gaf de viermaal eerwaardige hun den geheiligden naam ADONAI, bij welken zij hunnen eed van trouw aflegden. Hun aantal wies aan, werd grooter, en beliep spoedig het getal van 900, die de wacht aan de deur des Tempels, *Sur* genoemd, hielden, (welke ook de deur des fondaments geheeten werd — 2 *Kron.* XXIII: 5 — doch welker plaats niet bekend is). Deze waren eene bestendige, in den Tempel rondgaande bedekking, zoowel der arbeiders, als van het heilige huis. Zij gingen, namelijk, van zonsopgang tot zonsondergang, twaalf maal om.

II. 163

Verklaring van het Tableau.

Het Tableau der Uitverkoren Meesters stelt eene der gewigtigste bezigheden voor, die wij der Vrijmetselarij verschuldigd zijn. In het midden daarvan bevindt zich de zerk van HIRAM, de grootste en voortreffelijkste aller Vrijmetselaren. Deze alleen is het, dien wij als onzen Regent vereeren, als onzen koning moeten

soon verbonden waren. Maar, even als HIRAM ABBIF, welke door HIRAM, de koning van Tyrus, als opperste over alle Vrijmetselaren, en tot een vorst over den Tempel gesteld was, even zoo werd dit nu de viermaal eerwaardige Meester GABAON, aan wien de Uitverkorenen bij den naam van ADONAI moesten zweven, hem als eenen koning getrouw te zijn; welken eed zij bij des konings hoofd moesten afleggen. De kroon van SALOMO, waarop zij zwoeren, beteekent de vrijheid, de bouw van den Tempel en het leven van den grootsten Meester.

Zoo bevonden zich dan de Uitverkorene Meesters bestendig om den persoon van hunnen viermaal eerwaardigen Meester GABAON, wanneer hij in den Tempel ging, om den arbeid der leerlingen, Medgezellen en Meesters in oogenschouw te nemen. Zij onderzochten met hem aan de deuren des Tempels de wachten, en dienden hem tot bedekking, wanneer hij aan de arbeiders hun loon verdeelde. Vandaar werden zij ook, dewijl zij den arbeid mede bezagen, de volkomenste Meesters genoemd, en hun ouderdom was het volkomenste, hetwelk in het getal 9 door den drieduidigenhoek werd voorgesteld. Dewijl zij nu hunnen arbeid bij nacht met de grootste stilte volbragten, zoo verlichtten zij hunne werkplaatsen met eene lamp. Daar zij zich door zekere woorden van de anderen moesten onderscheiden, gaf de viermaal eerwaardige hun den geheiligden naam ADONAI, bij welken zij hunnen eed van trouw aflegden. Hun aantal wies aan, werd grooter, en beliep spoedig het getal van 900, die de wacht aan de deur des Tempels, Sur genoemd, hielden, (welke ook de deur des fondaments geheeten werd — 2 Kron. XXIII: 5 — doch welke plaats niet bekend is). Deze waren eene bestendige, in den Tempel rondgaande bedekking, zoowel der arbeiders, als van het heilige huis. Zij gingen, namelijk, van zonsopgang tot zonsondergang, twaalf maal om.

H. 163

Verklaring van het Tableau.

Het Tableau der Uitverkoren Meesters stelt eene der gewigtigste bezigheden voor, die wij der Vrijmetselarij verschuldigd zijn. In het midden daarvan bevindt zich de zerk van HIRAM, de grootste en voortreffelijkste aller Vrijmetselaren. Deze alleen is het, dien wij als onzen Regent vereeren, als onzen koning moeten

Nr. Pièces
1938. Les deux confidentes; d'après Boucher 1

Ozanne, Joanna Francesca.

1939. Première vue du port de Livourne; d'après Vernet 1
1940. Deuxième vue du port de Livourne; d'après le même 1

Palcko, F. C.

1941. Jésus Christ et la Samaritaine. Grav. à l'eau-forte 1

Palma, Jacques le jeune.

1942. Feuille d'étude où l'on voit en haut St. Jérôme s'entretenant avec le pape Damasc. (16.) Belle 1
1943. Une feuille avec des études d'homme. (15.) Le coin à gauche du bas manque. — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.) 2
1944. St. Jean Baptiste puisant de l'eau d'une main etc. (19.) Belle 1
1945. St. Thomas mettant le doigt dans la playe au côté de Jésus Christ. (22.) — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.) 2
1946. La déesse tutélaire de la ville de Rome. (23.) Second état 1
1947. Autre estampe du même sujet. (24.) 1
1948. Dalila coupant les cheveux de Samson. (26.) — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.) Copie fort trompeuse 2

Pannels, Guil.

1949. L'adoration des bergers 1

Parizeau, R. J.

1950. Sujets allégoriques, grav. au trait 6

Parker, James.

1951. Lady Mary presented to the Prince of Oranges d'après Stothard 1
1952. Cymbeline; d'après Harding 1

Nr.	Pièces.
	les mains derrière le dos. (21.) Collée. — Gueux enveloppé d'un manteau. (22.) Collée 3
1918.	Homme et femme marchant ensemble. (24.) — La dévi- deuse à la porte de sa maison. (25.) Collée 2
1919.	Le savetier. (27.) Collée. — Trois figures grotesques. (28.) 2
1920.	Trois figures grotesques. (28) et Copie 2
1921.	La chanteuse. (30.) — Le père de famille. (33) Collée 2
1922.	Le bénédictin. (34.) Copie. — L'homme conversant avec la femme. (37.) Collée 2
1923.	L'homme conversant avec la femme. (37.) Imprimée en rouge 1
1924.	Les musiciens ambulans. (38.) Collée. — Le trictrac. (39.) 2
1925.	Les deux commères. (40.) Imprimée en rouge 1
1926.	Le paysan payant son écot. (42.) Imprimée en rouge. Premier état 1
1927.	Le joueur de violon bossu. (44.) Collée 1
1928.	La famille. (46.) Collée 1
1929.	La fête sous le grand arbre. (48.) 1
1930.	Le goûté. (50.) Second état. Collée 1
1931.	Le paysan qui pisse. Attribuée à Ostade 1
1932.	Les harangueurs. (49.) Collée. — Copie de Nr. 19. plus grande que l'original avec l'inscription: Non mea- canens. Solidé 2
1933.	Homme et femme marchant ensemble. (24.) Collée. — Le paysan qui pisse 2
1934.	La fête sous le grand arbre. (48.) Collée. — Le paysan qui pisse 2

Ottaviani, C.

1935.	Achille in Sciro. — Achille riconosciuto da Ulisse 2
-------	--

Otto, Hendrick.

1936.	Groupes de boucs et de chèvres; grav. à l'eau- forte 2
-------	---

Ouvrier, Jean.

1937.	La collation hollandaise; d'après Stein 1
-------	---

Nr.		Pièces
1938.	Les deux confidentes; d'après Boucher	1

Ozanne, Joanna Francesca.

1939.	Première vue du port de Livourne; d'après Vernet	1
1940.	Deuxième vue du port de Livourne; d'après le même	1

Palcko, F. C.

1941.	Jésus Christ et la Samaritaine. Grav. à l'eau-forte	1
-------	---	---

Palma, Jacques le jeune.

1942.	Feuille d'étude où l'on voit en haut St. Jérôme s'entretenant avec le pape Damase. (16.) Belle	1
1943.	Une feuille avec des études d'homme. (15.) Le coin à gauche du bas manque. — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.)	2
1944.	St. Jean Baptiste puisant de l'eau d'une main etc. (19.) Belle	1
1945.	St. Thomas mettant le doigt dans la playe au côté de Jésus Christ. (22.) — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.)	2
1946.	La déesse tutélaire de la ville de Rome. (23.) Second état	1
1947.	Autre estampe du même sujet. (24.)	1
1948.	Dalila coupant les cheveux de Samson. (26.) — Les juifs amenant à Jésus Christ une femme accusée d'adultère. (20.) Copie fort trompeuse	2

Pannels, Guil.

1949.	L'adoration des bergers	1
-------	-----------------------------------	---

Parizeau, R. J.

1950.	Sujets allégoriques, grav. au trait	6
-------	---	---

Parker, James.

1951.	Lady Mary presented to the Prince of Orange; d'après Stothard	1
1952.	Cymbeline; d'après Harding	1

bewaren, daar de Vrijmetselarij vrij, en het knechtschap geheel ongewoon is. De Uitverkoren Meesters blijven daarom bestendig om den persoon van hunnen viermaal eerwaardigen Meester GABAON, en verbinden zich aan hem-alleen, als aan hunnen koning. Boven op de zerk bevindt zich eene kroon, waarop de Uitverkorene Meesters zweren, hunne *vrijheid*, die de kroon van hun geheele werk is, op het vurigst te verdedigen, *den bouw des Tempels*, die het voortreffelijkste aller gebouwen is, te volvoeren, en *het leven huns Grootmeesters* tegen alle aanvallen te verdedigen. Verder ziet men er eenen *dolk*, welke tegen al diegenen gescherpt is, die het durven wagen, de regten der Vrijmetselarij te krenken, en die door ons-zelfen in het vervloekte hart moet worden gestooten van al diegenen, die verraders der Orde willen worden.

Hierop volgt eene *sfeer*, welker beteekenis veelvuldig is; zij is de voorbereiding tot het binnenste heiligdom der Orde; dewijl alle vier werelddelen ons stof tot arbeid geven; want de weg in alle vier deelen der wereld is voor ons gebaad; dat is, wij moeten de kunst in alle vier werelddelen opzoeken, tot wij ze vinden, al zouden wij haar ook uit de graven tot aan de oppervlakte der aarde oproepen. De *lantaarn* verbiedt den Uitverkoren Meesters allen uiterlijken schijn. Het licht dient hun, om te zien en te zoeken; zijn glans moet echter niet verblindend zijn, dewijl de uiterlijke schijn nooit door den verstandige bemind wordt. De schel spoort aan, op onze hoede te zijn, en in het bijzonder, onze Loge te bewaren, waarin zich een deel der hoofdgeheimen onzer Orde, bijna geheel ongesluisd, vertoont.

De drie *knodsen*, waarmede HIRAM verslagen is geworden, als ook de berg *Sinai*, zijn ons uit de Meester-Loge bekend, en herinneren ons tevens, dat, ofschoon wij van trap tot trap in kennis stijgen, wij ons nog bestendig de eerste geheimenissen moeten herinneren.

De drie *zakken* wijzen de staffen aan, welke al diegenen verdienen, die zich, zoowel tegen de Loge, als tegen hunnen Grootmeester bezondigen.

De *negen sterren* beteekeren het getal der Uitverkore Meesters.

De *Loge* is als onzer aller moeder aan te zien; want door deze zijn wij ten voorschijn gekomen; door haar hebben wij het

Rad-
zschnit-
Gegen-
n, Ab-
ndern

licht ontvangen. De *Grootmeester*, die het beeld van den viermaal eerwaardigen *Gabaon* is, moet als de vader van het gansche huis beschouwd worden.

De 27 *schreden*, welke door den winkelhaak van drie, het drievoudig getal van 9 verheven trappen der Vrijmetselarij uitmaken, leiden ons op den weg tot de verkrijging van ons doel. Wij gaan, tot verrotting over, tot dat eindelijk de telende en bevruchtende kracht van hemelsche lichten, ons tot de zaligen terugroept.

Ook in den 3en. graad is het getal 4 heerschend. De Voorzitter heet viermaal eerwaardige *Bouwmeester*; de Loge wordt door 4 x 4 slagen op het altaar geopend.

De vier verplichtingen van eenen Schotschen Meester worden bij eede in dezer voege aangenomen:

Ik zweer bij mijn eer en bij mijn eeuwige verdoemenis:

- 1°. De hoofdplichten der Vrijmetselarij op het naauwkeurigste te zullen vervullen.
- 2°. De eerwaardige Loge NN. onverbreekbare trouw te bewijzen, en hare wetten en verordeningen, des vereischt, met mijn bloed te verdedigen.
- 3°. Het geheim der viermaal eerwaardige Schotsche Orde, op het zorgvuldigst te bewaren, en
- 4°. De regten en voordeelen, welke men mij met deze Orde geven zal, niet te misbruiken, en ze zonder onmiddelijk verlof, van wie ik ze kreeg, niemand, wie ook, mede te deelen, enz.

II. 1163°

Ordageschiedenis van den vijfden graad.

De Schotsche Meester, of liever de Schotsche Ridder is door salomo-zelfen ingesteld. Het aantal dezer Ridders bestond in den beginne slechts uit 8, later uit 16 personen. Alle, die tot deze hooge waardigheid wilden komen, werden zwaar beproefd, en moesten in de *zeven wetenschappen* ervaren zijn. Zij waren *Schatmeesters*, gekozen, om de schatten in den Tempel, beurtelings en met opoffering van hun eigen leven te verdedigen.

Hunne Ordekleederen (*Ephata* genoemd) waren lang; van rood fluweel, met goud geborduurd, en hunne Ordebanden rood met groen, waarvan zij het eene einde over den regter schouder sloegen; vandaar, dat de Schotsche Ridders hunne Ordebanden nog

licht ontvangen. De *Grootmeester*, die het beeld van den viermaal eerwaardigen *Gabaon* is, moet als de vader van het ganse huis beschouwd worden.

De 27 *schreden*, welke door den winkelhaak van drie, het drievoudig getal van 9 verheven trappen der Vrijmetselarij uitmaken, leiden ons op den weg tot de verkrijging van ons doel. Wij gaan, tot verrotting over, tot dat eindelijk de telende en bevruchtende kracht van hemelsche lichten, ons tot de zaligen terugroept.

Ook in den 5en. graad is het getal 4 heerschend. De Voorzitter heet viermaal eerwaardige *Bouwmeester*; de Loge wordt door 4 x 4 slagen op het altaar geopend.

De vier verplichtingen van eenen Schotschen Meester worden bij eede in dezer voege aangenomen:

Ik zweer bij mijn eer en bij mijn eeuwige verdoemenis:

- 1°. De hoofdplichten der Vrijmetselarij op het naauwkeurigste te zullen vervullen.
- 2°. De eerwaardige Loge NN. onverbreekbare trouw te bewijzen, en hare wetten en verordeningen, des vereischt, met mijn bloed te verdedigen.
- 3°. Het geheim der viermaal eerwaardige Schotsche Orde, op het zorgvuldigst te bewaren, en
- 4°. De regten en voordeelen, welke men mij met deze Orde geven zal, niet te misbruiken, en ze zonder onmiddelijk verlof, van wie ik ze kreeg, niemand, wie ook, mede te deelen, enz.

II. 11680

Ordegeschiedenis van den vijfden graad.

De Schotsche Meester, of liever de Schotsche Ridder is door *SALOMO*-zelven ingesteld. Het aantal dezer Ridders bestond in den beginne slechts uit 8, later uit 16 personen. Alle, die tot deze hooge waardigheid wilden komen, werden zwaar beproefd, en moesten in de zeven wetenschappen ervaren zijn. Zij waren *Schatmeesters*, gekozen, om de schatten in den Tempel, heurtelings en met opoffering van hun eigen leven te verdedigen.

Hunne Ordeklederen (*Ephata* genoemd) waren lang; van rood fluweel, met goud geborduurd, en hunne Ordebanden rood met groen, waarvan zij het eene einde over den regter schouder sloegen; vandaar, dat de Schotsche Ridders hunne Ordebanden nog

II.

Oelgemälde, Zeichnungen, Radierungen, Kupferstiche, Holzschnitte, Lithographien, antike Gegenstände, Münzen, Medaillen, Abgüsse von antiken und modernen Sculpturen u. A.

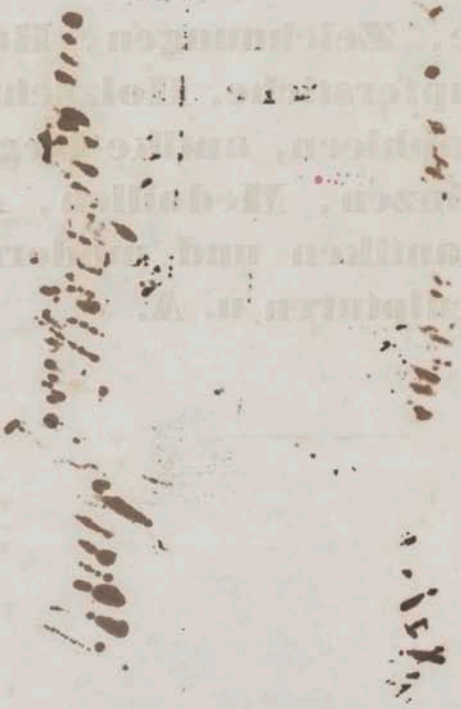
II.

Oelgemälde, Zeichnungen, Radirungen, Kupferstiche, Holzschnitte, Lithographien, antike Gegenstände, Münzen, Medaillen, Abgüsse von antiken und modernen Sculpturen u. A.

.....

II

Gezeichnete Verkündungen
trugen, Kuppelbau, die
te. Kuppelbau, die
stände, Kuppelbau, die
Giese von außen und innen

op gelijke wijze dragen. Toen SALOMO veertig jaren geregeerd had, stierf hij. Zijn zoon RECHABEAM volgde hem op. Deze was het natuurlijk tegenbeeld zijns glorieijken vaders, welken de Egyptenaren *Koning der zaligen* noemden. RECHABEAM volgde de jonge hovelingen, en verachtte den raad der Ouden. Hij ving eenen onnutten strijd aan met JEROBEAM, de zoon van NEBATH, (1 Kon. XI: 26), een inboorling van den *Euphrat*, van *Zereda* geboortig, een lieveling en veldoverste van den Koning SISAK van *Egypte*. Deze overreedde den Koning SISAK, dat hij RECHABEAM den oorlog zou verklaren, welke hem ook, in het vijfde jaar zijner regering, onderwierp. JEROBEAM veroverde in dezen krijg, in korten tijd, alle vaste steden in *Judea*, en kwam tot aan de muren van *Jeruzalem*. Toen de Schotsche Meesters en Ridderd dit zagen, legden zij onder elkander den eed af, de muren des tempels tot den laatsten bloeddop te verdedigen, en de honderd gewapende krijgsknechten, die tot bewaking van den Tempel bestemd waren, zelve aan te voeren. Toen JEROBEAM, zonder veel moeite, de stadsmuren bestegen had, en tot voor de muren des Tempels aanrukte, verschrikte hij, dat hij zulk eenen grooten tegenstand ondervond; zoodat hij, om niet al zijn volk te verliezen, onverrigter zake van den Tempel moest terug trekken. Hij bezette de stad, plunderde de koninklijke schatten en de rijkdommen der stad. Bij deze belegering hadden acht Schotsche meesters hun leven verloren, en alzoo hunnen eed vervuld. De overgeblevene helft, te zwak, om den vijand langer tegenstand te bieden, besloot, de schatten bij tijds in veiligheid te brengen. Er waren nog meer schatten in den Tempel, maar deze waren de gewigtigste. Toen nu JEROBEAM nogmaals met al zijne magt op de muren van *Jeruzalems* tempel aankwam, verscheen hij in den voorhof, en brak de beide kolommen *J.* en *B.* Hier deden de Schotsche Ridderd eenen moedigen uitval, en dreven de vijanden over de muren terug. Toen grepen zij vier stukken van de gebroken kolommen, en bragten deze in den voorhof des tempels, achter de groote springbron, met welker water het bloed van het geslachte vee uit den Tempel gespoeld werd. Daar bevond zich een verborgen gang, *Jaerzen-Kedi* genoemd, in welken zij de stukken der kolommen, in de gedaante van het *Andreas*-kruis, en daarop de schatten legden. Deze gang was groot en lang,

en verdeelde zich in twee armen. De eene liep naar het bosch *Zith*, en de andere naar de vlakke *Lanan* en *Marassa*. De Schotische Ridderden verkozen den laatsten, en kwamen tot aan *Paran*; vandaar tot aan de woestijn *Abarimaitor*, eene rotsige en onbewoonde landstreek. Men zag hier weg, noch voetpad; ook vond men hier geen spoor van menschelijke voetstappen. Alles was met een donker en ondoordringbaar woud bedekt. Wilde dieren hadden deze streken in bezit genomen. De dalen weergalmden van hun gebrul. Hadden zij eenen berg bestegen, zoo was onder hen eenen vreeslijken afgrond, en tegenover een nog schrikbarender steile rots. Reeds verborg zich de dag; de zwartste nacht omhulde hen, zoodat zij elkander niet meer herkennen konden, behalve als geweldige bliksemschichten neêrschoten, op welke zoo hevige donderslagen volgden, dat die de aarde deden schudden. Groote vergiftige slangen verlieten vol vrees hare holen, en sisten aan hunne voeten. In dit gevaar, dat hen ieder oogenblik met den dood dreigde, zonken zij ter aarde neder, en hieven hunne handen omhoog tot den O.: B.: H.: d.: H.: De dag brak aan; zij zetteden hunne reize in die schrikkelijke woestijn voort; het ontzettendste onweder vergezelde hen. Zoo dwaalden zij dagen en nachten moedeloos en krachteloos rond, zonder te weten waar zij waren. Eindelijk helderde de hemel op, en zij zagen van verre, in het zuiden, hooge rotsen, als een geweldige muur met hooge torens, en door een groen schijnend water omgeven. De rotsen wierpen hare schaduw tot over de halve woestijn. Toen zij nader kwamen, zagen zij, in het oosten, eene oude, lange, vervallen poort, welker verouderde deurposten elk oogenblik dreigden in te vallen. Met veel moeite kwamen zij over eene muur van zand, daarna door een moeras, en eindelijk over het water. Met levensgevaar waagden zij de poort binnen te treden. Naauwelijks waren zij in den donkeren gang, en hadden zestien schreden gedaan, toen zij den dag aanschouwden, welke door eene scheur in de poort viel, en hen op eenen weg leidde, waar zij de schoonste en bekoorlijkste streek der wereld ontwaarden.

Na zestien weken reizens betraden zij een waar aardsch paradijs, waar eene alijdurende lente heerschte.

De bloesems en rijpe vruchten van eene menigte vruchtdragende boomen, verspreidden den aangenaamsten geur. Eene zacht

ruischende beek kronkelde zich door deze lustwarande, in welke geen enkel zintuig ongeroerd of onbevredigd bleef.

Nadat de Ridders, van de uitgestane vermoeijenissen uitgerust waren, bevonden zij, na naauwkeurig onderzoek, dat deze gelukkige plaats duizend ellen lang en breed, en met hooge, steile rotsen, als met eenen muur, omgeven was. Op eenigen afstand werden zij een heilig bosch gewaar, met eenen ouden Tempel. Boven de deur des Tempels stond het volgende opschrift in de Hebr. taal: *Niemand nadere dezen heiligen Tempel. Bethsemes, dan die een hemer en vereerder der zeven wetenschappen, en te gelijk van alle nieuwsgierigheid bevrijd is.*

De Ridders namen elkander hierover eenen eed af, gingen toen in den Tempel, en legden in het midden hunnen heiligen buit neder, namelijk: *de schat*, dien zij uit *Jeruzalem* medegebragt hadden. Deze bestond in eene vierhoekige elpenbeenen kist, aan de hoeken met goud beslagen, met edelgesteenten ingezet, en door *HIRAM* zelve vervaardigd. In deze lagen twee stukken gedegen goud, elk eenen elleboog lang en dik, welke tot de kroonen en pedestallen gebruikt werden, die aan de beide zuilen *J* en *B* ontbraken, en welke stukken goud door *SALOMO* zelve vervaardigd zijnde, heilig gehouden en in het allerheiligste nedergelegd werden. In het midden der kist lag het borstschild, met twaalf edele steenen, naar het getal der twaalf stammen, dat *MOZES* liet vervaardigen, en hetwelk de Hoogepriester alle jaren eenmaal, wanneer hij in het heilige der heiligen kwam, op zijne borst moest dragen; insgelijks eene dikke gouden plaat, waarop de *Urim* en *Thummim* gegraveerd was. Geheel onder in de kist lagen vier gouden gedenkpenningen, waarvan op de eerste het Leerlings-, op de tweede het Medgezellen-, op het derde het Meesterwoord, en op de vierde niets geschreven was. Het oude Meesterwoord stond op het deksel der kist, in eenen driehoek. Ter linkerhand zagen zij den *Norman*, ter regterhand eene lijkist van zwart jaspis, op welker deksel de volgende woorden in Arabische letters stonden: *God zelf is hier de wachter*. Deze lijkist was negen jaar en drie maanden lang voor de Schotsche Ridders een waar geheimenis, totdat eindelijk een van hen het waagde, zijne nieuwsgierigheid te bevredigen, en daardoor het aantal dezer Ridders verminderde; want, gedurende de vier uren die hij met de *Norman* bezig was,

kwam hij om. Daarom werden dan ook de Schotsche Ridders; bij hunne aanneming, onder de rol gelegd en viermaal gekleed, tot aandenken van dezen ongetrouwen en meenedigen Ridder, die *Erphat* heette.

Eindelijk is nog aan te merken, dat de plaats, waar deze Schotsche Ridders zoo lang in rust en tevredenheid geleefd hadden, in gelukkig *Arabië* gelegen, en van rondom met zoo vele gevaren omgeven was, dat geen sterveling het waagde hen te bezoeken, totdat eindelijk het geluk de Ridders zoo gunstig was, dat zij gelegenheid vonden, haar te verlaten, en de terugreize met de schatten weder aannamen. Na huune aankomst vonden zij de heilige stad en den Tempel geheel verwoest, en in puin en asch verkeerd. Dewijl zij nu de plaats, waar *HIRAM* begraven was, kenden, en vreesden, dat zijne beenderen verbrand mogten zijn, zoo zochten zij zijne begraafplaats op, trokken de lijkst uit de asch op, en begroeven ze op nieuw op eene geheime plaats, waar zij nog rust. Zij begaven zich hierop naar alle vier werelddelen, zochten hunne Medebroeders op, vormden, naar pligt, nieuwe Loges, en breidden het licht der Vrijmetsclarij overal uit. Zij verhaalden aan hunne Broeders, welke bezwarenissen zij, op de reize met hunnen schat, hadden ondervonden, en vermaanden hen tegelijker tijd tot trouw en ijver.

H. 168

Verklaring van het Tableau der Schotsche Ridders.

Beschouw, mijn Broeder! met een geroerd hart op dit Tableau de afbeelding van den beklagenswaarden toestand, waarin *SALOMO's* Tempel, het meesterstuk onzer voorvaderen, zich bevindt. In het westen ziet gij de twee koperen *kolommen*, die door hare pracht de buitengewone schoonheid van dit gebouw verkondigden, nu verbroken, omgeworpen en zoodanig verwoest, dat zij bijna onkenbaar zijn geworden. Ook van de *zeven trappen*, welke tot de groote poort leidden, zijn niet meer dan *vier* overig, maar evenzoo onvolkomen en verwoest, dat men ze naauwelijks beklimmen kan. Het innerlijke des Tempels is verwoest en zeer in verval.

De Bouwmeesters door de zon der reine deugd en de maan der onbevleete onschuld verlicht, vonden hier ook de lijkst van *HIRAM*, die zij uit den puinhoop trokken, waarbij zij de *drie*

knoden ontdekten, waarmede deze zoo ongelukkige als waardige Grootm. van zijn leven beroofd was geworden. De groote B. H. der werelden, die alle deugdzaam belooft, zegende verder deze ijverige Bouwmeesters, door den bijstand Zijner goddelijke wijsheid in hunne ondernemingen. Zij ontdekten eindelijk den *grondsteen*, den *talisman*, ja zelfs de schatten des Tempels. Toen zij deze ontdekten, vielen zij dadelijk op de kniën neder, en vereerden, van erkentelijkheid doordrongen, den viermaal heiligen naam van dengenen, die hen in hunnen arbeid geholpen had, en welke op het deksel was gegraveerd.

Hierop vereenigden zich de even ijverige als waardige Bouwmeesters veel inniger dan te voren, door den band der vriendschap en bragten het ligchaam van *HIRAM* en den schat naar *Schotland*. Den schat plaatsten zij op een altaar, op hetwelk zij tot op den huidigen dag hun dankoffer brengen, voor de gelukkige ontdekking, die hun de Grootte B. M. der werelden had vergund. Het lijk van *HIRAM* begroeven zij met alle pracht en rigtten hem een eeuwig gedenkteeken op.

In den Filozofengraad wordt veel gekniel, gebeden, gezegend, gekust en gezworen, daarentegen niets gedaan of gezegd, dat deze benaming regtvaardigen kan. Hij staat noch met den voorgaanden, noch met den volgenden graad in eenig verband, zoodat het duidelijk blijkt, dat die door een of ander dweepziek en femelend Br. is ondergeschoven. Het binnenste van de kamer der wijsheid (des Tempels) heeft wit behangsel; het groote, op de drie trappen staande altaar in het oosten, waar de *Waardigste* (de Voorzitter) zijnen zetel heeft geplaatst, en de kleine altaren in het westen, waar de beide *oudste Filozofen* (Opzieners) hunnen zetel hebben, en de vier kleinere altaren der overige *Filozofen*, in het zuiden en noorden, hebben mede witte bekleedsels, en eindelijk ook de kleine tafel, waarop het *Filozofen-Tableau* uitgebreid is. Op de altaren, staan *witte* waskaarsen.

Het gebruik schrijft aan der *Filozofen* handelingen bijzonderen ootmoed voor; vooreerst nadert de *Waardigste*, na knielend zijn gebed verrigt te hebben; daarna, in eenen rei, met

kaarsen in de handen, knielen zes *Filozofen* (velen boven dit getal in eenen tweeden rei knielende, hebben geene kaarsen); vervolgens legt de *Waardigste* aan ieder hunner de rechterhand op het hoofd, ontsteekt met de linkerhand diens kaars, en zegt:

De groote *Jarochei*, de wijze *Ajanoda*, de almachtige *Elohe Ztoabez* zegene u! sta op mijn Broeder en ga in vrede!

Hierop kust elk ingezegende den *Waardigste* op het voorhoofd, en het Ordeteeken dat om zijnen hals hangt. De *Waardigste* roept ze echter op, hem te helpen in het openen van de Kamer der Wijsheid, valt op de knieën, en zegt:

Mijne waardige Broeders, daar gij met mij besloten hebt, de Kamer der Wijsheid te openen; zoo zegent mij alvorens in den naam van den grooten *J*, enz.

Met gelijke plegtigheid wordt de Kamer der Wijsheid gesloten, waarna de *Waardigste* voor de overige *Filozofen* neerknielt, en zegt:

Mijne waardige Broeders, mogt ik in eenige opzigten te kort zijn geschoten, dan schrijf het aan menschelijke zwakheid toe! Vergeeft, mint en zegent mij.

Ook de Groot-Sekretaris moet gelijke ootmoedigheid betoonen. Nadat de *Waardigste* tot hem heeft gezegd:

Ga heen, mijn Broeder, en gelei den Uitverkoren Meester N.N. in den naam van hem dien wij hier vereeren, naar het reinigingsbad en dan in de Kamer der Wijsheid, wij zullen intusschen voor u en hem bidden.

Knielt hij voor hem neder, ontvangt zijn zegen, begeeft zich naar het voorbereidingsvertrek, werpt zich voor den Kandidaat op de knieën, en zegt:

Mijn Broeder, mogt ik u ook ooit in eenig opzigt hebben beleedigd, dan smeek ik u vergiffenis af.

Dan doet hij den Kandidaat zijne overtollige versiersels afleggen, en zegt:

Wasch uwe handen, opdat gij rein en onbevlekt in de Kamer der Wijsheid kunt verschijnen.

Hij bidt gedurende deze daad in stilte, leidt den Kandidaat

ruggelings in de Kamer der Wijsheid en naar een *blok*, vat met de rechterhand de daarin stekende *bijl*, en zegt:

Kniel neder en leg uw hoofd op dit *blok*, opdat gij den ouden mensch in u moogt dooden.

Hij geeft hem dan met de opgeheven *bijl* een' lichten slag op den hals, en roept:

Hij is wedergeboren.

De Waardigste en de verdere *Filozofen* roepen driemaal Amen! waarna de Kandidaat voor elk der 6 kleine altaren, zijne gelofte knielend aldus aflegt:

» Ik zweer, en beloof bij mijnen Vrijmetselaarseed, de geheimen van de Kamer der Wijsheid op het zorgvuldigste en heiligste te bewaren; zoo ik dezen eed niet houde, dan moge God mij aan ziel en ligchaam straffen! Tot bekrachtiging van dezen eed kus ik de woorden mijns Verlossers.»

En eindelijk op het groote Altaar den volgenden eed, welken hij ook onderteekenen moet:

» Ik zweer bij God, den grooten *J.* . . . enz. het gewigtigste geheim van de Kamer der Wijsheid niet alleen met de grootste zorgvuldigheid te bewaren, maar deze ook, met verlies van mijn bloed, en verachting van mijn leven, te zullen verdedigen. Ik beloof voor den Almagtigen *E. Z.*, den schrikkelijken Regter der meenedigen, de hoofdpligten der Vrijmetselarij, met nog meer ijver, dan tot nu toe geschiedde, uit te oefenen; de pligten en geboden en penitentiën, die mij opgelegd zijn, met blinde gehoorzaamheid te vervullen. Zoo ik laag genoeg mogt zijn, dezen eed te verbreken, dan straffe mij de Almagtige *E. Z.* met zijne hardste straffen, hier tijdelijk en ginds voor eeuwig. Mijn naam worde onder Vrijmetselaren niet alleen uitgeroeid, maar diene voor alle Loges tot eenen gruwel en schrikbeeld, en alles wat leeft, houde mij voor den onwaardigsten sterfeling! Ik roep God, den grooten *J.*, den wijzen *A.*, den Almagtigen *E. Z.*, tot getuige aan, dat ik dezen lichamelijken eed opregt en zonder eenigen dwang hebbe afgelegd. Zoo waar straffe mij God aan lijf en ziel. Om mijnen eed te bekrachtigen, kus ik het woord mijns Scheppers, en onderteekene dien eed met mijn bloed.»

De nieuwe *Filozoof* wordt getooid met zijne viervoudige klee-

ding, als: 1.) het *Schootsvel*; 2.) den *Kiel* der onschuld; 3.) het *Ordeteeken*, en ten 4.) den *versierden Vrijheids-hoed*. Hij kust elk van deze stukken, ontvangt van den Waardigste der Orde den vredekus, en wordt ingezegend; waarop de Waardigste weder een gebed doet, dat de andere *Filozofen* zacht nazeggen.

H. 172

De nieuwe *Filozof* ontvangt nu onderrigt; daarna wordt hem het *Tableau* verklaard, en doet de Waardigste hem eindelijk de volgende vragen:

Fr. Zijt gij een *Filozof*?

Antw. Ik ben wedergeboren.

Fr. Wat is de pligt van eenen wedergeborene?

Antw. Het goede, dat mij in de *Vrijmetselarij* bekend is, met verachting mijns levens voor te staan en te beschermen, en het booze in den afgrond der hel te vervloeken.

Fr. Welk is het goede doel der *Vrijmetselarij*?

Antw. Den gouden tijd weder te herstellen.

Fr. Welk is het slechte?

Antw. De verraderij een tijd lang onder den schijn der deugd verscholen.

Fr. Door welk middel kan de gouden tijd weder hersteld worden?

Antw. Door middel van eene ongehuichelde vreeze voor God, door eene naauwkeurige vervulling der voorgeschrevene pligten en door ootmoed, die het grootste kenteeken van zelfverloochening is.

Fr. Wat beteekent uwe kleeding?

Antw. De witte hoed met den veder de versierde vrijheid, de witte mantel het beeld der onschuld, en de groene band de hoop.

Fr. Hoe oud zijt gij?

Antw. Ik ben wedergeboren.

H. 173

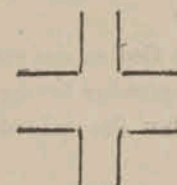
Van den *zevendenden* geestelijken graad, welke in het met *Latijnsche* en *Hebreeuwsche* plaatsen uit den *Bijbel* vermengde *Rituaal* is genoemd: *gradum Capitularem sequitur et primus gradus Capituli invisibilis dicitur vel Clericatus*, zullen wij het voornaamste opgeven.

In het *Konklave*, zoo mogelijk eene kerk of gewijde kapel,

MEL.

287

wordt, zoo er zich onder de Konklavisten een priester bevindt, met het lezen van eene mis een aanvang gemaakt, of in de Protestantsche kerken een gebed gedaan, en de rozenolie (*Chrisma*) gezegend. Indien er geen Priester tegenwoordig is, heft de Hoogepriester of hoogwaardige Aartspriester de Hymne *Veni sancte spiritus* aan, waarna zeven malen op den hornen van *Israël* (*shofer*) geblazen, en door den Hoogepriester met de *Arons-roede* op den altaar geslagen wordt. Op dezen staan zes kleine, en in het midden zeven groote lichten, voor welke op een witte gordijn het roode Magische kruis, uit vier Hebreuwsche *Daleths* zamengesteld, in de volgende gedaante is geplaatst:

Buiten de *Arons-roede*, ligt de *Openbaring* van JOHANNES opengeslagen op het altaar. De aanwezigen hebben *koorhemden* aan, en zijn met een *wit snoer met negen knopen*, van welke er drie afhangen, omgord. Over het hemd dragen zij *den mantel der Tempelheeren*; op de rechterzijde het Magische kruis, van wollen band; op de linker het gewone Tempelheerenkruis, en om den hals een wit, met zwarte *Daleths* omzet kruis, hetwelk de officieren aan eenen zwarten, en de overige Broeders aan eenen rooden band dragen. Tegenover den Hoogepriester staat, in eenen hoek, aan zijne rechterhand een geraamte. Nadat de 47ste Psalm, welke met de woorden *Plaudite gentes!* (Alle, gij volken! klapt in de handen!) aanvangt, in de Latijnsche taal gebeden, en zeven maal in de handen geklapt is, begint de Hoogepriester het volgende gesprek:

Vr. Hoog-Eerwaardige Broeder! *Groot-Operateur!* wat is het *Konklave?*

Antw. Het is eene vereeniging van echte scholieren der oude Wijsgeeren, welke zich, in latere tijden, *Broeders van het*
II.

gouden kruis, of *kerkelijken* genoemd hebben. Deze zoo eerwaardige naam is door de verachtelijkste lieden, die lage bedriegers waren, misbruikt geworden.

Verder heeft zich ook in de laatste jaren zekere ROZENKRUIS opgedaan, die een gezelschap van zoogenaamde *Duitsche rozenkruizers* heeft gesticht. Deze zijn wel geene bedriegers; maar zij hebben even zoo weinig kennis, als de eerste van de ware stof, of van den waren arbeid der K. K. Eindelijk is er nog eene derde klasse van Rozenkruizers, welke wel eenige losse theoretische begrippen der wijsheid hadden, maar nog altijd zeer van het doel verwijderd waren.

Vr. Wat is dus het ware geheim van het Konklave?

Antw. Wijsheid.

Vr. Wat is wijsheid?

Antw. De kennis van God en der gansche natuur.

Vr. Alzoo dienen de grondige begrippen der algemeene chemie niet tot wijsheid, of staat den geleerden chemisten hiertoe de weg open?

Antw. Algemeene chemie is nergens nuttig toe; want chemie is *kunst*, en wijsheid *natuur*; en de geleerdste scheikunstenaar kan bij ons niet eens scholier zijn.

Vr. Wat verstaat gij door kennis van God en de natuur?

Antw. God heeft van zijnen hoogsten troon tot het middelpunt der aarde alles naar de wetten der natuur geschapen, waardoor ons deze oneindige Bouwmeester een voorbeeld geeft, hoe wij tot den weg der wijsheid zullen komen. Hij had in eenen oogenblik zoowel de wereld kunnen *scheppen* als *vernietigen*; Hij heeft haar echter natuurlijk geschapen en zal haar ook natuurlijk vernietigen, en even als Hij-zelf drieëenig is, heeft Hij ook in de wereld eene drieëenigheid vastgesteld.

Vr. Wat schiep God in het eerste begin?

Antw. De duistere *Bajert*, welke uit *troebel water* en *vuur* bestond.

Vr. Wat geschiedde verder?

Antw. De Geest Gods zweefde over de wateren.

Vr. Wat ontstond uit dezen Geest, dien de Geest Gods op het water achterliet?

Antw. Het licht.

Vr. Wat deed de Almagtige met dat licht?

Antw. Hij verdeelde het in het *reine* en *onreine*. Uit het reine schiep Hij den hemel, en het onreine gaf Hij over aan de vulkanische grondstof der wereld, welke door de verbranding tot asch en aarde verkeert.

Hierop volgen nog negen vragen en antwoorden, welke blijk geven van gelijke wijsheid. De Hoogepriester besluit het gesprek met den uitroep:

» Daar alzoo het licht der wijsheid in ons woont, en de stof der wijsheid uit ons komt, zoo willen wij, hoogwaardige Broeders! ook toonen, dat wij dit waardig zijn.

Wij willen *dat licht der wijsheid met onze handen bewerken*; en naar het voorbeeld van den Heer der Heerscharen, eene kleine wereld scheppen en in zijnen driemaal heiligen naam, het Konklave der wijsheid openen.

De daartoe behoorlijk voorbereide Kandidaat, gaat, na zijne eerste intrede, in het Konklave, terwijl hij bij elken der Konklavisten blijft staan bedelen, en zegt:

» Geeft eenen arme eene aalmoes! God heeft mij verhoogd; Hij heeft mij vernederd; Zijn naam zij geprezen van eeuwigheid tot eeuwigheid! »

Waarop hij van elkeen de kleinste munt des lands bekomt. Na zijne tweede intrede wast hij zich zeven maal de handen met rozenolie, waarbij de Aartspriester en de Broederen Hebreeuwsche formulieren uitspreken. Daarop reikt hem de voorbereider den *Jamsuph*, of het *riet* van den *Ecce Homo*, en de veroordeeling van CHRISTUS voor PILATUS met hem wordt voorgesteld. Verder wordt hij, met het gelaat voorover, op eene stroomatras nedergeworpen, om hem te *kruisigen*; na enige minuten wordt hij, onder aller zwijgen, weder opgerigt en met gewijde olie gezalfd, waarbij de Aartspriester hem de handen kruiswijze op het hoofd legt, en zegt: *Spiritus sanctus superceniatur tibi, ut habeas, sapientiam, intellectum, consilium, fortitudinem, scientiam, pietatem et timorem Domini! Vade in pace!*

Nu volgt de drievoudige eed in de Latijnsche taal, of wanneer de Kandidaat deze niet verstaat in de Duitsche.

De woorden, die den nieuw aangenomene nu medegedeeld

worden, zijn: HARRIS, AUMONT, DAVID en JONATHAN. Nadat het linnen kleed, waarop een rood kruis gehecht moet zijn, van de in het midden der *Sephiroth* (Konklavisten) staande tafel weggenomen is, spreekt de Hoogepriester hem aldus aan:

» Wij, Hoogepriesters en Tempelheeren-Ridders, hebben door overleveringen van drie leerlingen van PYTHAGORAS en van ZENO, die u bekend moeten zijn, de *Hermetisch Cabbalistische wetenschap* en het geheim der *goddelijke Magie* ontvangen. De orde en de wetten van het heilige Konklave bevelen, onze wetenschappen aan zeer weinigen van ons Kapittel mede te deelen, om geheimen van zoo veel gewigt niet te ontwijden. Daar thans echter het volkomen getal (*tien* Konklavisten en tien medeleden van eer met zitting en stem in een Konklave) voor dit Oosten niet volkomen is, zoo hebben wij u, hoogwaardige Broeder! die u door persoonlijke eigenschappen, door uwe gehoorzaamheid en stilzwijgendheid bijzonder onderscheiden hebt, verkozen, om onder het getal der Uitverkoren van ons Konklave, in ons onzichtbaar Kapittel plaats te nemen, om van den hoogwaardigen Groot-Deken en Groot-Operateur al dat licht en al die theozophische, cabbalistische en hermetische kennis te bekomen, waartoe gij nu in staat zijt.

» Ontvang deze met de behoorlijken eerbied, en wijd ze uwe diepzinnigste beschouwing, terwijl gij God, den Almagtige looft, die zoo veel wonderwerken in de natuur heeft daargesteld, Weet en verneem ook hiermede, dat wij, Broederen van het Konklave, niet alleen grootmoedige weldoeners, maar ook gestrengeregters zijn! In naam van onze geheiligde Orde hebben wij *het regt over leven en dood*, en wanneer gij het ooit durft wagen, onze wetten te overtreden, zoo zou noch de bescherming, noch de magt der vorsten u van den dood kunnen redden. *Niets gebeurt er toch in de wereld, dat voor onze Opperhoofden verborgen kan blijven*, en daar hunner scherpzinnigheid niets ontgaan kan, zoo leer eerwaardige Broeder! uwe aangegane verpligtingen getrouw vervullen, en u voorzigtig en gehoorzaam te gedragen. Leer bovenal zwijgen, opdat gij niet met lijf en ziel verloren gaat.»

Nu reikt men hem het groote licht des altaars over, en zegt: *Ecce lux mundi!*

Het koor der Broederen bidt eene Latijnsche spreuk, en Groot-Operateur neemt eene gloeiende kool uit het ne

MEL.

261

hem staande reukvat, (met hetwelke de Grootshatmeester den Aartspriester bewierookt, eer deze den zegen uitsprekt), en maakt daarmede driemaal het kruis op des Kandidaats tong. *Accendimus linguam tuam igne spiritus sancti, et apponimus tibi sigillum silentii perpetui, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.* — Al de Broeders vallen hier gezamenlijk in) *Amen! Hosanna in excelsis.*

De Kandidaat ontvangt den Joodschen zegen, zoo als die van MELCHIZEDEK tot op SALOMO werd overgeplant, dan *het kruis der Priesterlijke Tempeliers*, den *Priesterband*, een *Lauriertak*, en eindelijk den naam eens Engels, of van eenen Profeet.

Verklaring van het eerste mystieke Tableau.

H. 178

Hier, hoogerwaardige Broeder! Ziet gij alle geheimenissen der geheele Vrijmetselarij en der K. K., in eens te zamen getrokken. Alle graden, die gij tot hiertoe bekomen hebt, worden bij ons het *noviciaat* genocmd. De *symbolische graden* van Leerling, Medgezel en Meester zijn gemaakt, om u tot hoogere geheimen voor te bereiden, u een historiesch begrip van de Vrijmetselarij te geven, en ons eene naauwkeurige kennis van uwe denkwijze en gedrag te verschaffen.

De *Schotsche graad* is de aanvang der heilige Ridderschap, en eigenlijk het zoogenaamde *lagere Diakonambt*. De *Uitverkoren Broeder* is het *Diakenschap* en eigenlijk *noviciaat*. De *zeste graad* is afgezonderd. Hij is een *militaire graad*, welke de bevrijding van het beloofde Land, uit de handen der ongeloofigen tot onderwerp heeft en in geen verband tot den Priestergraad staat.

De belooningen der *militaire Tempelheeren* zijn *Kommanderijen* en *Ballijën*; die der *geestelijke Tempelheeren* zijn de afgetrokken wetenschappen en zoodanige wezenlijke *kundigheden*, die ons *gezondheid en rijkdom* geven. De *Hermetische* en *Theosophische* knndigheden zijn voor ons des te eerwaardiger, dewijl zij ons van de ondoordringbare eigenschappen des grooten *Adonai* nader onderrigten, en ons zijne verschillende werken, in den hemel en op aarde, duidelijk maken.

In de Ridderorde beteekenen J. B. M., *Jacobus Burgundius Molaius*. In de Priesterorde daarentegen hebben zij eene dubbele

MEL.

261

hem staande reukvat, (met hetwelke de Groot-schatmeester den Aartspriester bewierookt, eer deze den zegen uitsprekt), en maakt daarmede driemaal het kruis op des Kandidaats tong. *Accendimus linguam tuam igne spiritus sancti, et apponimus tibi sigillum silentii perpetui, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.* — Al de Broed-

len hier gezamen-
De Kandidaat
van MELCHIZEDEK
der Priesterlij-
riertak, en eind

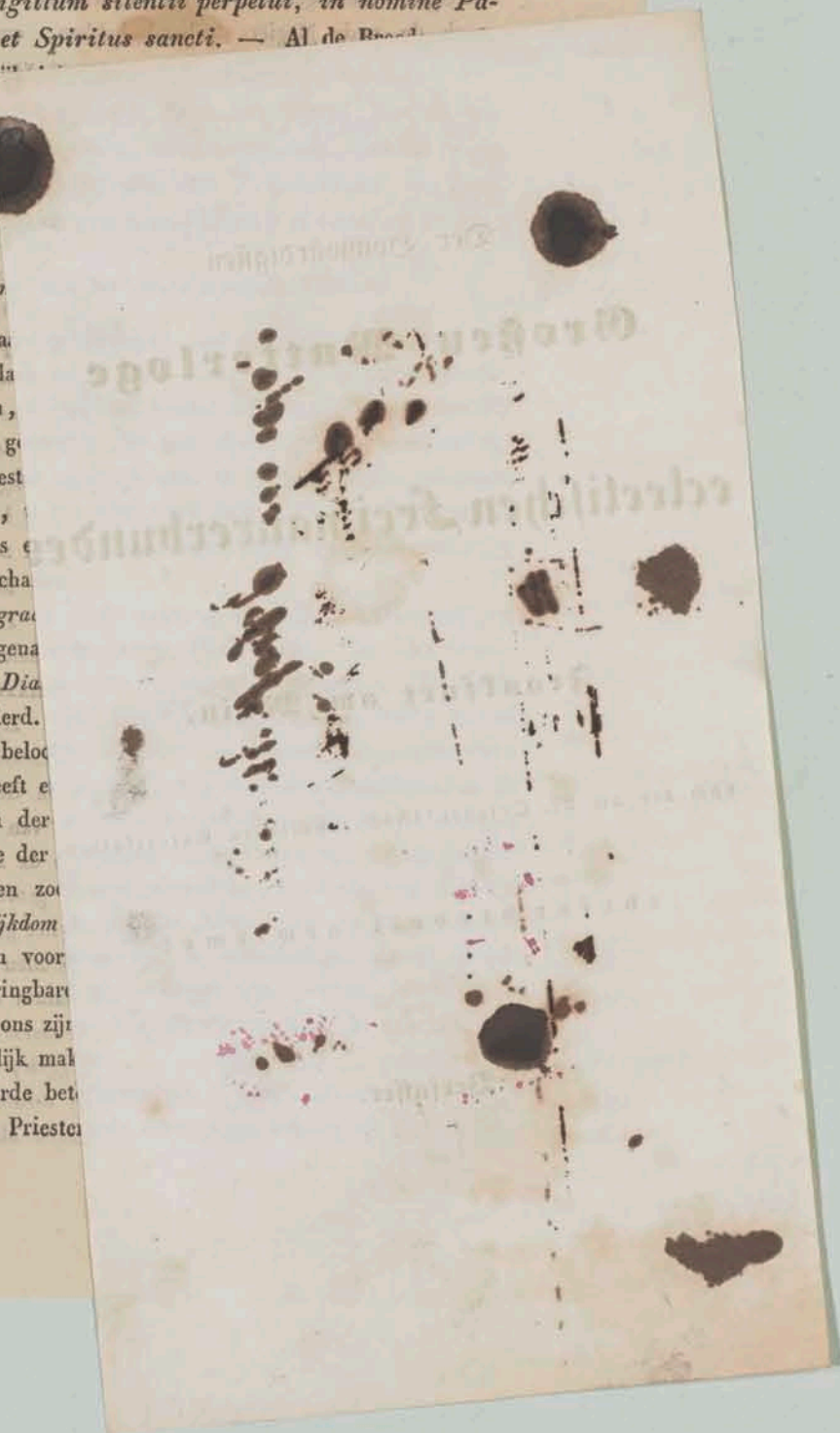
Verklarin

Hier, hoogerwa-
geheele Vrijmetsela-
ken. Alle graden,
ons het noviciaat ge-
Medgezel en Meest-
voor te bereiden,
te geven, en ons e-
en gedrag te verscha-

De *Schotsche gra-*
eigenlijk het zoogena-
Broeder is het *Dia-*
graad is afgezonderd.
vrijding van het beloc-
tot onderwerp heeft e-

De belooningen der
en *Ballijën*; die der
wetenschappen en zo-
gezondheid en rijkdom
knnigheden zijn voor
van de ondoordringbare
onderrigten, en ons zijt
op aarde, duidelijk mak-

In de Ridderorde bet-
Molaius. In de Priester

Der Hochwürdigsten

Großen Mutterloge

eclectischen Freimaurerbundes

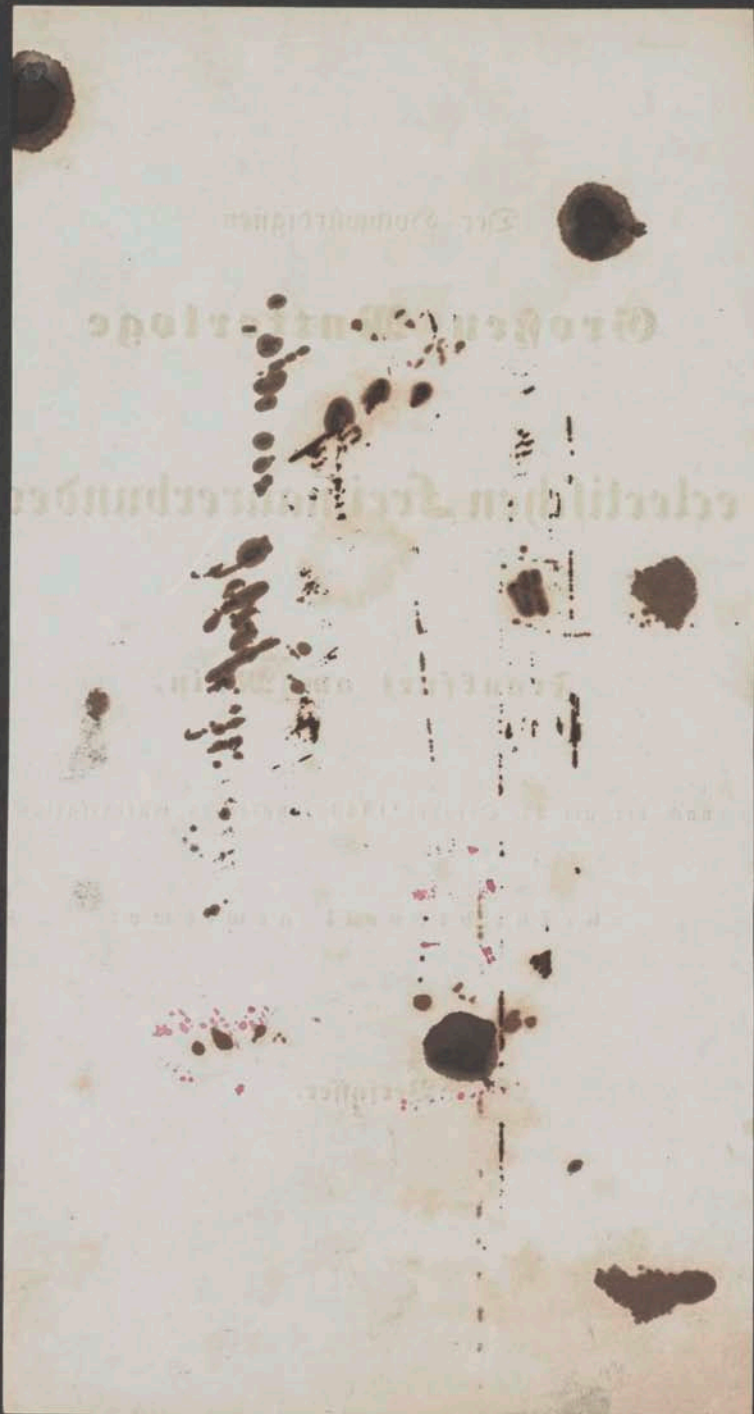
zu
Frankfurt am Main,

nach der am 27. October 1843 erhaltenen Autorisation

ehrfurchtsvoll gewidmet

vom

Verfasser.

uitlegging. De *Hermetische* is *Ignis, Maris, Balneum*, — MB. — dewijl hier de figuur der M. veranderd wordt in het water, waarvan de verkeerde driehoek het teeken der chemie is. Dit *waterbad* is de stof der schepping, waaruit God de wereld en alle geschapen wezens gemaakt heeft, en deze stof is het ook, waarvan zich de oude Magiërs bediend hebben, om het *heilige vuur* daaruit te maken. Het is de oorsprong van alle wonderen der natuur, het *chaotische en eerste water*, dat op het naauwkeurigste naar het systeem des Scheppers is gemaakt. De theozofische verklaring zal u later medegedeeld worden.

De ballen op de *holonnen* staande, zijn de *magnetische deugden der opper en lagere streken*, uit welke dit eerste water getrokken is. De ruwe steen is het minerale *Electrum*, waarmee wij de volkomen metalen en edelgesteenten koken. Hij bevat het *lichtvuur*, waarvan de Profeten spraken; *hij was de vurige wolk en de vuurzuil der Israëlieten, het heilige vuur der opperpriesters, de vurige wagen van Ezechiël en die waarop ELIAS ten hemel voer, hij was het vuur, de rook en de damp, waarvan de Heilige JOHANNES in de Openbaring spreekt*. De kubbieke steen is het Alcalische universeel zout, hetwelk alle metalen en edelgesteenten daarom oplost, dewijl dit zout de moeder, de oorsprong en de magneet van deze is. De Meestergraad spreekt van de op *HIRAM's* graf gevondene akacia. Dit is de ware stof, uit welke de wijsgeeren hunne schatten halen. Zij is het ware licht der wereld, uit welke de glorieijke *HIRAM*, onder het beeld des Verlossers, is te voorschijn gekomen. Zij is de brandende kool, van welke *JESAJA* (XLVII: 14) en *EZECHIEL* (X: 2) spreken, en welke, volgens het verborgen systema der oude wijzen en wijsgeeren, toebereid moet worden. Eene van onze geheimzinnige materiën is dus de brandende kool, welke de *Egyptische Cabbala* duidelijk noemt. De tweede stof is het groene schuim, dat op der Filozofen zee zwemt. Daaruit komt het *grijze zout*, en van dit zout eindelijk het *water*, dat alle metalen, mineralen, edele gesteenten en alle zamenstellingen der natuur oplost en *de dagen des menschen tot aan zijn einde in de moest volmaakte gezondheid bewaart*. Tot slot moeten wij zeggen, dat er drie soorten van Broeders in ons Konklave zijn. De *eerste*, zijnde die welke de kennis bezitten, zoowel der hermetische als magische Eryp-

tiesche Cabbala. Deze zijn de Aartspriester, de Groot-Diaken en de Groot-Operateur. De tweede is die klasse, welke men de geheimen begint mede te deelen, en deze zijn werkelijke medeleden van het Konklave. De derde zijn medeleden van eer, die niets dan ceremoniën kennen.

Verklaring der Theosophische geheimen.

II 488

Het kruis der Tempelheeren bevat de vier elementen en den chaos. De drie letters J. B. M. beteekenen *Jeziroth* (de derde hemel, de zetel der planetarische geesten, *Mars, Saturnus, Jupiter, Mercurius, Venus, de Maan en de Zon*); *Berioch* (dat is de tweede hemel, woning der aartsengelen en hemelsche legioenen), en *Meiratou* (dat is de geest van den Messias, die over alles heerscht).

De drie Grieksche letters der Openbaring χ , ξ en σ , wijzen het getal 666 aan, namelijk: de eerste 600, de tweede 60 en de laatste 6. Deze drie zessen te zamen maken 18, en hierin is het getal 9 begrepen.

[Over het getal 666, *Openb.* van jon. XIII: 18, leest men eene krietische beschouwing in de *Godgeleerde Bijdragen voor het jaar 1841*, XVde Deel, 1e Stuk, bl. 1—21.]

Men ziet uit deze proeve, waarin het meest uitzinnige niet is opgenomen, welke onzin, door de zoogenaamde mystische en theozofische graden, onder den naam van Vrijmetselarij, werd uitgekraamd. Deze proeve zullen wij niet verder voortzetten, de lezer heeft hieraan genoeg.

MEMPHIS, (RITE DE) of Egyptische Ritus (zie het Art. CAGLIOSTRO). In dezen Ritus, door CAGLIOSTRO uitgedacht, werden beide kunnen, onder gelijke Ritualen, toegelaten, ofschoon het twee afgescheiden lichamen waren. De graden waren:

Egyptisch Leerling, Medgezel, Meester.

In de beide eerste graden, door dien bedrieger daargesteld, knielden de Kandidaten bij elke schrede voor den reg. M., dan werden zij beademd, bewierookt en verrigte men bezweringen. Was de Kandidaat van het mannelijke geslacht, dan

leidde men bij de aanneming tot Meester een jongeling of meisje binnen, die in den staat van volmaakte onschuld moest zijn, en *duif* of *pupil* genoemd werd. Deze outving van den reg. M. de magt van den mensch, vóór zijnen val in zijn bezit, zijnde die over de geesten. Die (zeven) geesten omringen Gods troon en besturen de planeten. De duif, in het wit gekleed, met linten en bloemen versierd, naderde den Meester. De leden baden den hemel, dat de Meester het hem geschonken vermogen mogt kunnen uitoefenen. De duif bad God om de gunst, te mogen handelen naar 's Meesters bevelen, en tot middelbaarster te dienen tusschen dezen en de geesten. De reg. M. blics haar op het gelaat, onder het uitspreken van een formulier, waarna zij werd opgesloten in den tabernakel, eene plaats, met wit behangen en van een tafeltje met drie brandende waskaarsen voorzien, en achter en boven den Meestertroon daargesteld. Door een daarin aangebragt venstertje kon zij hare stem doen hooren. Nu bad de Meester, en beval de zeven geesten zich aan de duif te vertoonen. De duif hunne verschijning berigt hebbende, gelastte hij haar, een der bij name door hem genoemde engelen te vragen, of de Kandidaat de vereischte hoedanigheden had, om tot Meester aangenomen te worden. Dit bevestigd zijnde, volgden nog andere plegtigheden, en dan de aanneming. Was de Kandidaat van het vrouwelijke geslacht, dan zat de *handelende Meesteres* voor, die dan koningin van *Scheba* heette. De twaalf oudste Meesteressen waren Sibyllen. De vrouwelijke Kandidaat knielde na het binnenkomen neder met al de aanwezigen, behalve de Meesteres, die, staande, zich God aanbeval. Dan gaf de Meesteres een slag met het zwaard op den altaar, waarop alle, behalve de aannemelingen, opstonden. Deze laatste bukte het aangezicht ter aarde, en zeide dan in het Fransch, den Psalm *miserere mei Deus* op. Vervolgens deed de Meesteres op de bovenvermelde wijze den Engel verschijnen, en beslissen of men de aannemelingen den derden graad mogt geven. Viel die beslissing gunstig uit, dan hieven drie zusters het *veni creator* aan. De aspirante werd nu tusschen wierookvaten geplaatst en door geurige dampen ge-

zuiverd. Daarop zeide de Meesteresse: »het eerste geschenk u gegeven zijn rijkdommen,» en blies zij haar hier eenige stukjes bladgoud toe. Bij deze daad zeide de Ceremoniemeesteres: *sic transit gloria mundi* (aldus gaat 's werelds heerlijkheid voorbij). Nadat dit verrigt was, dronk de neophiet van den drank der onsterfelijkheid, knielde in het midden der zaal, waarop de *pupil* de aartsengelen beval, de versierselen voor de aangenomene bestemd, door hunne handen te laten gaan en te zegenen. De bevorderde werd nu met het schootsvel, den ordeband en de handschoenen versierd, en zette de Meesteres haar eene rozenkroon op het hoofd, waarmede de aanneming was afgelopen.

MENACHEM. (מנחם, Trooster) Een Hebreuwsch woord in de hooge graden (Sch. R. 50e. gr.) voorkomende. *Menachem*

MENATSCHIM. (מנצח, Bevelhebbers) Een Hebreuwsch woord in de hooge graden (Sch. R. 52e. gr.) voorkomende, en betekende: de Opzigters der werklieden aan den Tempelbouw. *Menatschim*

MENES MUSAE was de 1e. graad der Afrikaansche Bouwheeren. *Menes Musae*

MERCI. (Prins VAN) De 26e. graad van het uit Amerika naar Frankrijk ingevoerde zoogenaamd oud-Engelsch systema. (De Loge noemt zich de derde hemel.) De troonhemel, waaronder de troon is, is van groene, witte en roode stof; de tafel, die zich voor den troon bevindt, is bedekt met een tapijt van dezelfde kleuren. In plaats van eenen moker, bedient de achtbare zich van eenen pijl, waarmede hij op den altaar slaat; de veeren van den pijl zijn rood geschilderd aan de eene, en groen aan de andere zijde; het hout is wit, met eene gouden punt. Op het altaar is een standbeeld, voorstellende de waarheid, bedekt met eenen driekleurigen sluijer. Dit is het Palladium der Orde. De zeer uitmuntende Prins is gekleed met eenen langen mantel van drie kleuren, en draagt eene kroon op het hoofd met gouden punten. De andere leden der Loge dragen een rood *tablier*, in welks midden een witten en groenen driehoek is geschilderd of geborduurd, benevens een kordon met de drie kleuren der Orde, en *sautoir*, waaraan voor juweel een regthoekige gouden driehoek hangt. *Merci*

MERCIA, in de vroeger geschiedenis, een koninkrijk in *Brittanje*. Op het einde der zevende eeuw werd de kroon daarvan gedragen door **KENRED**. Deze was een groot beschermer der kunsten en wetenschappen, voornamelijk der bouwkunst, en deed bekwame bouwkundigen uit *Frankrijk* naar *Brittanje* komen, tot het bouwen van kasteelen en kerken, en ook, om de Saksers te onderrigten in de gildwetten en gebruiken, welke uit de verwoestingen der Gothen gered waren. In 680 benoemde hij **BENNET**, Abt van *Wirral* (zie **BENNET**), tot opperhoofd der bouwlieden.

MERZDORF, (JOH. FRED. LODEW. THEOD.) Doktor der wijsbegeerte en letteren, geboren 1812. Deze geleerde Broeder woonde vroeger te *Leipzig*, waar hij Bibliothekaris en Archivaris der Loge *Apollo* was. Zijne geleerdheid gaf aanleiding dat de Loge *Minerva* (zie het Art. **LEIPZIG**), hem opdroeg hare boekerij in orde te brengen, en de werken uit te schieten, welke verkocht konden worden, en van welke verkoop hij den katalogus opmaakte. Later naar *Oldenburg* beroepen, als Bibliothekaris van den Hertog, deed hij aldaar de ingesluimerde Loge *zum goldnen Hirsch*, die hem tot haren gedeputeerd Meester benoemde, herleven. Hulde doende aan zijne talenten, benoemden hem de Groote Loge, en de Loges *Ferdinand zum Felsen*, *Boanerges* te *Hamburg*, *Friedrich* te *Kopenhagen*, *zur Piramide in Plauen*, tot lid van eer. Hij is schrijver van het welgeschreven werkje: *Die Symbole, die Gesetze, die Geschichte, der Zweck der Masonen schlieszen keine Religion aus* (Zie verder **SAKSEN** en **UITSLUITING**).

Mesmer **MESMER**, (ANTON FREDERIK) geboren te *Mörzburg*, aan het meer van *Konstanz*, in het jaar 1754, overleden aldaar 6 Maart 1815, was een geneesheer, die zich, door zijne leer van het dierlijk magnetisme en de daarop gegroundveste geneeswijze, bekend heeft gemaakt. Hij was een ijverig aanhanger van de mystiesche stelsels der Vrijmetselarij, en stichtte in 1785, gedurende zijn verblijf in *Frankrijk*, de *harmoniesche* gezelschappen, die, vereenigd met eenige aan het mysticisimo

verkleefde Loges, zijn leer in geheime vereenigingen mededeelden en trachtten aan te wenden. Vooral was het te *Parijs*, waar MESMER, zoowel als CAGLIOSTRO, een geweldigen opgang maakten. MESMER drukte zich met gezochte duisterheid uit. Zelfs deze duisterheid diende hem tot steun, omdat zij eene groote diepzinnigheid in zijne wetenschap moest doen veronderstellen. De ten zijnen huize gehouden bijeenkomsten, deden denken aan de eleusienische mysteriën. Om er toegelaten te worden, moest men zich van een noviceaat onderwerpen, en moest men voorbereid worden, alvorens over den drempel te mogen treden. Ongewijden werden niet toegelaten, en menigeen werd voor altijd er buiten gesloten. Er bestonden tweederlei geheimenissen, groote en kleine. Hij, dien men waardig keurde, toe te laten, werd dan met veel praal ingewijd. MESMER werkte veel op de verbeelding en de zenuwen. Vele zijner aanhangers verzekerden overtuigd te wezen, terwijl zij slechts begunicheld waren. Doch de begunicheling verdween allengs, en van dit oogeblik taande ook MESMER's luister. Zijne laatste dagen leefde hij eenzaam, en antwoordde hun, die hem kwamen ondervragen, ongaarne en weinig. MESMER was zeer laatdunkend, en kwam dit gebrek soms op de meest belagchelijke wijze voor den dag. Zoo zeide MESMER eens tot een geneesheer (egg genaamd), op diens vraag, waarom hij steeds rivier-, en nooit bronwater tot voetbaden liet nemen, dat dit geschiedde, omdat het rivierwater door de zon was beschenen geworden, en, ging hij voort, water, dat door de zon beschenen is, heeft een volstrekt voordeel boven elke andere soort van water. Reeds voor twintig jaren (hij zeide dit in 1804), heb ik de zon gemagnetiseerd, en daardoor is zij sedert ook veel werkzamer, dan zij ooit te voren is geweest. Uitvoeriger berigten, omtrent hem en zijn stelsel, vindt men in het *Conversations Lexicon, Art. Magnetismus* en *Mesmer*, en in de opstellen: *die Heilkunde des achtzehnten Jahrhunderts*, en *über Mesmer und Mesmerismus*, in het *Morgenblatt*, 1820, N°. 71, 285 en 284, S. 287, 1155 en 1158.

Metal METAAL. (Het) Door metalen verstaat men de gelden, die de Kandidaat bij zijne inwijding moet offeren. Ontbloot van metalen, beteekent: dat de Kandidaat niet slechts geld, maar alle kostbaarheden, en alles wat uiterlijke glans en waarde betreft, gedurende zijne inwijding heeft afgelegd.

Macon & Maçon METSELAAR. Zie VRIJMETSELAAR en MASON.

Mason & Loge METSELAAR-ADEPT, (De echte) is de 58e. graad van het Mitsraïmijetisch stelsel te *Parijs*.

Macon & Loge METSELAAR DES GEHEIMS, (De) *Maçon du secret*, is de 7e. graad der Martinisten.

Macon & Loge METSELAAR VAN HERODOM (De) is de eerste graad der Orde van *Herodom van Kilwinning*.

Macon & Loge METSELAAR, (De WARE) *le vrai Maçon*, is de eerste graad der tweede klasse, van de Akademie der Ware Metselaars te *Montpellier*, en de eenige hooge hermetische graad der Akademie van *Avignon*.

Macon & Loge METSELAAR OP DEN REGTEN WEG, (De WARE) *le vrai Maçon dans la voie droite*, is de tweede graad van het hermetische stelsel van *Montpellier*.

Metal METSELAARSBEITEL, of ook wel enkel Beitel (Hoogd. *meissel*, Eug. *the chisel*. Fr. *ciseau*), is een werktuig, dat door de Fransche Loges op het *tableau* bij de andere is gevoegd, en strekken moet ter bearbeiding van den ruwen steen. De beitel vertoont de voordeelen van goede tucht en opvoeding. Het gemoed is, even als de diamant, in den oorspronkelijken toestand onzes levens, ruw. Doch even als deze, door behoorlijke bearbeiding van het uitwendige, zijne schoonheid en glans vertoont, zoo brengt ook de opvoeding de verborgen hoedanigheden van het gemoed aan den dag, als wanneer zij het toppunt der menschelijke kennis, die van onze verpligtingen jegens God en de menschen doet ontrouwen.

Metselaarsgroet METSELAARSGROET. (De) Overeenkomstig de oude gebruiken der handwerks-Metselaars, moesten voorheen ook de Vrijmetselaars, die eene Loge bezochten, bij het binnen treden een zoodanigen groet brengen van de zeer achtbare Broeders en

V. a. f. Beitel.

Gezellen der zeer achtbare en heilige Johannes-Loge.
Sedert het invoeren der diploma's, is het afvorderen van zoodanigen groet nogtans in onbruik geraakt.

In de oudste tijden hadden meest alle gilden hunne geheimenissen, aan welke ieder zijne gildemakkers kon herkennen; want vermits het schrijven slechts bekend was aan de geleerden (geestelijken en monniken), zoo waren ook de schriftelijke berigten bij de ambachtslieden niet in gebruik. Elk hunner vereenigingen vond alzoo groeten en teekens uit, waardoor zich een Gezel als zoodanig aan zijne makkers kon bekend maken, en bewijzen, dat hij een ambachtsman was, die zijn bedrijf bij het gild had geleerd; en deze teekens werden zeer geheim gehouden. In de nieuwere tijden werd dit door de schriftelijke berigten verdrongen. Maar het Metselaarsbedrijf behield die in *Duitschland* het langste; ja zelfs bestaat er een onderdeel hiervan, die zich *woord-Metselaars* (*Wortmaurer*) noemen, en nog heden ten dage een dergelijk geheimenis bezitten, waardoor zij zich onderling als echte woord-Metselaars bekend maken; doch mogen deze hunne mondelinge groeten, noch hunne teekens, anders dan bij gesloten deuren mededeelen of overgeven. Zij behoeven dus ook geene schriftelijke bewijzen, maar bestaan, met hulp dezer geheimenissen, in *Engeland* en in *Duitschland*.

Tot in de twaalfde eeuw onderscheidden zich de *Groet- of Woordmetselaars* alleen daardoor, dat zij zich onderling, door middel van zekere woorden, teekens en gebruiken, te kennen gaven, van de *Schriftmetselaars* of *Briefbezitters*, d. i. van zoodanige handwerkslieden, die zich door attesten, mededeelingen, enz. wettigden, en wier gildelichamen, even als andere, welke zich alleen op dergelijke wijze legitimeeren, in *Duitschland* omstreeks de vijftiende en zestiende eeuwen, en in *Engeland* omstreeks de zeventiende eeuw zijn ontstaan. Eigenlijke gilden bestonden toen nog niet; maar de metselaars van beroep hielden zich toen bij de Architecten op, die hen voordeel aanbragten. De bouwkunst toch was in zekere mate de eenige vrije kunst, welke toen bloeide, en achting, vrienden, begunstigers en beschermers vond, weshalve de monniken,

*Huyken's Traakt in Central
Geest. Nieuw 1867. 124 kol. 54*

bij uitsluiting, alles, ter harte namen, wat tot de bouwkunst behoorde, zoodat zij zorgden, dat er onderwijs in die kunst werd gegeven, en zelve het hogere gedeelte der kunst leerden aan hun, welke zich aan den geestelijken stand wilden wijden, of lust tot die kunst aan den dag legden. Door de bouwkunst werden de beeldhouw- en schilderkunst, en verdere schoone kunsten ontwikkeld, welke alle in de Katholieke godsdienst eene magtige beschermster vonden.

Nademaal het in de zaak zelve ligt, dat de bouwlieden toen, op eene plaats, niet bij voortduur bezigheid konden vinden, zoo gaven de kloosters aan hunne bouwkundigen verdere aanbevelingen; en als ergens een prachtig gebouw, een klooster, of eene kerk, enz. moest worden gebouwd, werden zij daarheen beroepen. Van lieverlede kwam het er toe, dat dergelijke bouwkundigen bij hoopen van het eene land naar het andere moesten trekken; al na zij nu hier, dan daar, groote gebouwen hadden daar te stellen. Die gestadige omgang met monniken gaf ook aanleiding, dat de metselaars van beroep zich in de Monniken-broederschappen deden aannemen, en hunne bijeenkomsten in de kloosters hielden. Hun rondreizen nogtans, en het verschil huns landaards was oorzaak, dat zij ook zekere gebruiken, graden en andere eigendommelijkheden instelden, ten einde de kunstgenooten in alle landen en streken naauwer aan elkander te verbinden, en een zekeren *esprit de corps* voort te brengen, die later als gildegroot de weldadigste gevolgen voor het geheel heeft gehad. Voor *Duitschland* heeft het besluit van den Rijksdag, strekkende tot het wegruimen der misbruiken onder de handwerksgezellen (het besluit is vervat in het keizerlijk patent van 16 Aug. 1751), in § 9 alle verschil tusschen de *groeters* en *briefbezitters* opgeheven, en verbiedt in § 10 den nieuwen Meesters den eed op te leggen, dat zij de heimelijkheden van het gilde zullen verzwijgen en aan niemand openbaren.

(Metsel.)

fransoosche
Metselaars

METSELARIJ. Zie VRIJMETSELARIJ EN MASONIJ.

MEXIKO. De Vrijmetselarij, zoo lang dit rijk onder de heerschappij van Spanje stond, daar te lande uitgesloten, ver-

Mexico, account of ancient Mexican letters, from Hyden's travels in Central America, Yucatan, and Yucatan 1841. In Prof. Grant. Mexico 1842. 13 vol. 54

breidde er zich snel, nadat het rijk onafhankelijk was geworden. Op den 29sten September 1823 werd de Groote Nationale Loge te *Mexiko* plegtig geïnstalleerd door den Br. POINSET, Minister der vereenigde Staten, in zijne hoedanigheid van oud-Grootmeester der Groote Loge van *Zuid-Karolina*. Terzelfder tijd werd door de Groot-Officieren van dat nieuwe Gr. O. de gelofte in die hoedanigheid aan hem afgelegd; welke Gr. Officieren bestonden uit leden of ambtenaren van het hoofdbestuur der republiek *Mexiko*. Men had aldaar als beginsel aangenomen, dat elke plaats, die 500 zielen bevatte, eene Loge zou hebben. Onder degenen, die de Orde daar te lande hielpen bevorderen, muntte een Katholijk Priester, azispe genaamd, bovenal uit. Van toen af kon men haar in dat rijk als gevestigd beschouwen, ofschoon er reeds, gedurende den onafhankelijkheidsoorlog, verschillende Loges waren ontstaan, die hare Konstitutiën van de Groote Loges der vereenigde Staten hadden ontvangen. Eerst arbeidende volgens het oud Engelsche stelsel, sloop er later ook het Schotsche stelsel binnen, ten behoeve waarvan men een *suprême conseil* vormde. Spoedig begon er de Vrijmetselarij te kwijnen; want de twee staatkundige partijen kozen (1827) de Loges tot brandpunten, zoodat de twee Mac. stelsels, ook in het staatkundige, tegenover elkander stonden, en elkander beurtelings onderdrukten. De Vrijmetselarij, zoo onvereinigbaar met staatkundige woelingen, heeft zich van dien schok nog niet hersteld. De Orde kwijnt er, en telt over het geheel eenige weinige Loges.

MEY, (VAN DER) Sekretaris van den Prins Erf-Stadhouder der *Nederlanden* (Prins WILLEM V), was Groot-Sekretaris der Groote Nationale Loge der Vereenigde *Nederlanden*, welke hem in den jare 1767, als Gedeputeerde, naar de Groote Loge *zu den drei Weltkugeln* te *Berlijn* zond, om de gronden te ontwikkelen, waarom zijne Groote Loge weigerde, de hoogere graden, door deze Loge voorgeslagen, aan te nemen.

MICHAËL. (מִיכָאֵל, wie is God gelijk.) Een Hebr. woord in de hooge graden (Sch. R. 28e. gr.) voorkomende.

MIDDAG (De) is de symboliesche tijd, op welken eene Loge ge-

Mey;

Mickall

Mittag;

opend wordt, om te arbeiden. Het zuiden is het meest verlichte gedeelte des Tempels, de plaats voor de Meesters en Medgezellen.

MIDDELEEUWSCHE BOUWKUNDE. Het is zonderling, maar niettemin eene waarheid, dat, terwijl de meeste takken van kennis in de middeleeuwen in verval waren, de werkdadige Bouwkunst in grooten bloei verkeerde. Hiervan zijn dan ook in Europa zeer menigvuldige bewijzen voorhanden, in de hoofdkerken van *Amiens, Antwerpen, Arrezzo, Bamberg, Bath, Beauvais, Bern, Bordeaux, Cantorbery, Châlons, Chartres, Coutances, Durham, Exeter, Florence, Freyburg, Keulen, Lincoln, de Westminster-Abdij te Londen, Laon, Mantes, Meissen, Metz, Milaan, Munchen, Nantes, Narbonne, Norwich, Orleans, Parijs, Pisa, Praag, Regensburg, Rheims, Rochester, Rouaan, Spiers (Speyer), Venetië, Weenen, Winchester, Worchester, York*, behalve een groot aantal, in dien tijd gebouwde, kasteelen, vorstelijke paleizen en raadhuizen.

Deze middeleeuwsche gebouwen zijn meestal zeer uitgebreid, en van eene konstruktie, die blijk geeft van groote kunde en volmaakte uitvoering, niet slechts van metselaars- en steenhouwersarbeid, maar ook door merkwaardige voortbrengselen van beeldhouwkunst, keurige en goedgeteekende versiersels en heerlijke glasschilderijen. De stevige, vaak met zorg bewerkte en buitengewone stukken hardsteen zijn door werktuigen tot op eene verbazende hoogte gebracht. De gewelven en steenen wenteltrappen zijn voorbeeldig uitgevoerd. De baksteen en de beste hoedanigheid, en overtreffen de voortbrengsels der meeste hedendaagsche steenbakkerijen. Het plan en de uitvoering aan vele gebouwen bewijzen, dat de daarstellers diepe kennis van *statica* en *mechanica*, en tevens gevoel hebben gehad van het verhevene en de uitwerksels, die door bouwwerken kunnen voortgebracht worden. De beschouwer staat bij het onderzoek dan ook verbaasd over de hechtheid der gebouwen en de goede keus der bouwstoffen. De Architecten dezer gebouwen waren meestal geestelijken (zie het Art. METSELAARSGROET), en vindt men dit bij de schrijvers over de bouwkunde uitvoeriger be-

schreven. Op het voorbeeld der Romeinsche bouwkorporatiën (zie het Art. KORPORATIE) hadden zich in de middeleeuwen geheime vereenigingen van werklieden gevormd. Zij noemden zich (Vrije) Metselaars, ofschoon de leden niet slechts uit Metselaars, maar ook uit Steenhouwers, enz. bestonden. In de dokumenten van dien tijd worden de Meesters *Magistri Lapidices*, of *Magistri Fabricae*, en de bouwkunstenaaars *Rectores Fabricae* genoemd. De leden herkenden elkander, door zekere teekens, en waren door een' broederlijken band aan elkander gehecht. (zie het Art. VRIJMETSELAARS.) De plaats, waar zij bijeen kwamen, om nieuwelingen aan te nemen, om te beraadslagen over de aangelegenheden der vereeniging, of over eenig uit te voeren werk, heette Loge. Onder zoodanige Hoofd-Loge, of, als men wel zeide, Hoofd-Hut, stonden verschillende Loges of Hutten. Op deze wijze werd *Duitschland* verdeeld in verschillende Loge-afdeelingen. In 1459 kwamen de Meesters dezer Hutten te *Regensburg* bijeen, en vaardigden daar, den 25sten April, eene akte van verbroedering uit (bekrachtigd door Keizer FERDINAND I), waarbij het aantal Hoofd-Hutten op vier werd bepaald, als: te *Straatsburg*, *Weenen*, *Zurich* en *Keulen*. (zie het Art. CHARTER.) Deze akte in vele opzigten overeenkomstig met de Yorksche Konstitutie van 926 (zie de Art. CONSTITUTIE EN YORK), werd later nog verder vernieuwd en bevestigd door de Keizers MAXIMILIAAN, KAREL V, enz. De Hoofd-Hut te *Weenen* — onder welke die van *Hongarije* en *Stiermarken* stonden — wendde zich in gewigtige gevallen tot die van *Straatsburg*. Zij had onbepaalde magt, en deed, zonder beroep, uitspraak naar de statuten, die in 1459 en 1565 werden herzien. Over de Zurichsche Hoofd-Hut vindt men vele bijzonderheden in het werk: *De drie oudste geschiedkundige Gedenkstukken*, enz. door HELDMANN (zie dat Art.) De overblijfselen der symbolen door de arbeiders gebezigd, ziet men nog aan eenige door hen gebouwde kerken. Zoo bevindt zich voor de poort van het doodenhuis, bij den uitgang van den Dom te *Wurtzburg*, aan de eene zijde, op het kapiteel eener kolom, het geheimzina-

nige opschrift *Jachin*, en op de kolom aan de andere zijde het woord *Boas*. Op het einde der zeventiende eeuw schijnen de voorregten der Broederschap te hebben opgehouden. De Br. VON WIEBEKING, heeft in het eerste deel van zijn werk *over de burgerlijke Bouwkunde*, de meening geuit, dat verscheidene Vrijmetselaars getrokken zouden zijn naar de Tyroolsche valleijen, waar men nog geheele vereenigingen vindt van zeer bekwame steenhouwers, die tevens metselaars zijn; zoo als die dan ook bij de versterking van *Koblentz*, bij gebrek aan bekwame Duitsche steenhouwers, met het beste gevolg, in groot aantal werden gebruikt. In *Italië* bestond de Broederschap in onderscheidene takken. Zoo was er in 1292 een aanzienlijke Loge of Hut te *Sienna*, welker Konstitutie, naar men zegt, nog bestaat. Toen de hoofdkerk dier stad werd gebouwd, vergaderden daar tachtig Meesters. Te *Orvietta* bevond zich nog in 1402 eene gelijksoortige Hut, welker Meester JAN VAN FREYBURG was. Die werkvereenigingen gingen echter langzamerhand te niet, en van toen verloren de voortbrengselen ook dat eigenaardig voortreffelijke, in de uitvoering en de keuze der materialen.

MIDDELEN. (HET DOEL HEILIGT DE) Het algemeen bekende Jezuïtiesche beginsel: *het doel heiligt de middelen* (zie het Art. JEZUÏTEN), van hetwelk de schriften van eenen BELARMIN, TURRETIN, BUSENRAUM, ESCOBAR en anderen op iedere bladzijde getuigen, is reeds daarom zoo verwerpelijk, dewijl het de zedelijke Orde der dingen ten eenemale omkeert, en nog te meer, als het doel niets anders, dan iets ingebeeld goeds is, of aan de daad zelve eene voorgewende goede bedoeling wordt toegekend. Zoo vervolgt men, b. v. de zoogenaamde Kettters, om het welzijn der kerk, of de eer Gods, of ook soms wel om het zielenheil der Kettters zelve, te bevorderen. IJdele voorwendsels, om eene onregtvaardige, en mitsdien zedelijk slechte, daad te regtvaardigen.

Het doel heiligt de middelen! of zoo als de geliefkoosde leuze en zinspreuk der Jezuïtiesch-Hierarchiesche *propaganda* in eenen eenigzins anderen vorm luidt: *Omnia ad majorem Dei gloriam!* (alles ter grootere ere Gods!) Onder deze

benaming had eens de Parijsche bloedbruiloft plaats, (den 24sten Augustus 1372), benevens het bloedbad in Ierland en Valle-Tellina. Zoo slagten de Spanjaarden eenmaal de Amerikanen, de Portugezen de Indianen! Zoo kwam de buskruid-zamenzwering te Londen, en de vergiftiging van gewijde hostieën tot stand! Zoo werden de koningsmoorden beproefd en gepleegd! Alles ad majorem Dei gloriam! Het doel heiligt de middelen! Onder dit voorwendsel worden oorkonden vervalscht, of nieuwe en valsche ontworpen; zoo wordt de bewusteloze, zwakke toestand eens Prelaats op zijn sterfbed misbruikt; zoo verschoonen LOYOLA's volgelingen iederen door hen aangelegden en bestierden opstand; de door hun toedoen te weeg gebragte wanorde en ondergang van staten en huisgezinnen; de opzettelijke onderdrukking van menschelijke veredeling en beschaving; met één woord, al het kwaad en de onheilen, welke zij in de wereld reeds hebben gesticht.

MIDDELPUNT DER AARDE. Zie ook het Art. GEDAANTE DER LOGE. Ten opzichte van de diepte der Loge vindt men het volgende in de instruction raisonnée du grade de Compagnon, bij BAZOT (Manuel Maçon:.)

Fr. Welke was de diepte der Loge?

Antw. Van de oppervlakte der aarde, tot aan het middelpunt.

Fr. Waarom antwoordt gij aldus?

Antw. Om te kennen te geven, dat al de V. M. op de oppervlakte der aarde slechts een eenig volk uitmaken, die door dezelfde wetten worden beheerd en gelijke gebruiken hebben.

MIDDENKAMER VAN SALOMONS TEMPEL. Aldus werd het vertrek der Meesters genoemd, waar de arbeiders hun loon ontvingen.

MIDDERNACHT is de Symboliesche tijd, waarop de werkzaamheden eener Loge worden gesloten.

MIDDLESEX, (KAREL Lord SACKVILLE, Hertog van) oudste zoon van LIONEL CRANFIELD SACKVILLE, Hertog en Graaf van Dorset, was stichter van de eerste Loge in Florence. De daar aanwezige Broeders deden hem ter eere, in 1755, een 48

thard Friederich). Frankf., (Marau) Bersepolis 1814. 8. man aus der Geschichte der J. A. Kanne). Nürnberg,

Orden des Bundes. Neue les Catacombes, ou les can qui pleure et qui rit métiseur amoureux. Paris,

Geschichte eines deutschen teinbach. Nürnberg, Zehe, thige und wahre Geschichte.

spanish Tale. London 1826. d. Engl. von Fri. Schott.

Tempelherberggruft, oder der ergusichte aus den Zeiten eiper kurzen Geschichte des 1827. 8.

populaires. Par Mich. Bay- 1828. 8. 12. 4 Voll. Mehr- n Ludwig Tiel, im Novellen- 12. Auch im 7. Band von r, 1832. 8. Eine getreue naurer um 1776, dargestellt

oman. Leipzig, Hartmann,

dem 8. N. Bunde. Für. Diese Fabel steht schon, No. 435. S. 25-27.

an in drei Theilen. Sam- of Pompeji, 1834. Mehrere A. v. Engl. von Gar- e. Und noch andere Ueber- ulic. Paris, Dumont, 1834.

J. Brisset. Paris, Dupont,

door LAURENS SATTER gegraveerden penning slaat, op wélks voorzijde zijn borstbeeld is voorgesteld, met het omschrift: CAROLUS SACKVILLE, *Magister Fl. (orientinus)*. Op de keerzijde ziet men den god der stilzwijgendheid, HARPOKRATES, met eene bloem op het hoofd, en den wijsvinger der rechterhand op de lippen. In den linker arm draagt hij een met bloemen en vruchten gevulden hoorn van overvloed, en laat dien rusten op eene afgebroken zuil; ter rechterzijde voor zijne voeten ziet men een kubieksteen en verschillende Maç. werktuigen; ter linkerzijde het mystieke eleusiniësche kistje, met de slang, den Thyrsus-staf van BACCHUS en een punthamer, met het omschrift: *Ab origine (van den aanvang af)*. De medaille is afgebeeld in de *Numotheca Latomorum* van Br. E. ZACHARIAS, (zie dat werk, *Liv. 1, No. 1*).

MIGUEL, (Don) Infant van *Portugal*. Deze vorst, even ont-aarde zoon, als slecht regent en zedeloos mensch, gaf, op den 50sten April 1824, een bevelschrift uit, waarbij hij zeide, een komplot tegen den koning ontdekt te hebben, en dat gesmeed zou zijn door de toen in *Portugal* niet bestaande Vrijmetselaars. In deze ordonnantie zegt hij dan ook, dat hij ze wil uitroeijen. Zijn trouwe medestander, de Kardinaal souza, Aartsbisschop van *Lissabon*, versterkte dit bevel-schrift, door een gelijktijdig uitgegeven *herderlijken brief*, waarin de woede des volks aangehitst wordt tegen de Vrijmetselaars. Het gevolg van dit alles was, dat het volk eenige Konstitutioneelgezinden eerst martelde, en toen zonder vorm van proces ophing, omdat zij, werd er gezegd, het voorkomen van Vrijmetselaars hadden. (Zie verder het Art. PORTUGAL.)

Miles MILES. Was de 2e. graad der innerlijke Orde van de Afrikaan-sche Bouwheeren.

Militaire loges MILITAIRE LOGES. Zie LOGES. (AMBULANTE) In *Frankrijk* en *Engeland* bestaan ze ook in vreedstijd.

Minervalis MINERVALIS, MINERVAALGRAAD (De), was de tweede trap der Illuminaten in *Beijeren*.

Minor MINOR. Was de 5e. graad der Duitsche Gouden-Rozenkruizers.

door LAURENS NATTER gegraveerden penning slaan, op welks voorzijde zijn borstbeeld is voorgesteld, met het omschrift: CAROLUS SACREVILLE, *Magister Fl. (orientinus)*. Op de keerzijde ziet men den god der stilzwijgendheid, HARPOKRATES, met eene bloem op het hoofd, en den wijsvinger der rechterhand op de lippen. In den linker arm draagt hij een met bloemen en vruchten gevulden hoorn van overvloed, en laat dien rusten op eene afgebroken zuil; ter rechterzijde voor zijne voeten ziet men een kubieksteen en verschillende Mag. werktuigen; ter linkerzijde het mystieke eleusinesche kistje, met de slang, den Thyrsus-staf van BACCHUS en een punthamer, met het omschrift: *Ab origine (van den aanvang af)*. De medaille is afgebeeld in de *Numotheca Latomorum* van Br. E. ZACHARIAS, (zie dat werk, *Liv. 1*, No. 1).

MIGUEL, (Don) Infant van Portugal. Deze vorst, even ont-aarde zoon, als slecht regent en zedeloos mensch, gaf, op den 50sten April 1824, een bevelschrift uit, waarbij hij zeide, een komplot tegen den koning ontdekt te hebben, en dat gesmeed zou zijn door de toen in Portugal niet bestaande Vrijmetselaars. In deze ordonnantie zegt hij dan ook, dat hij ze wil uitroeijen. Zijn trouwe medestander, de Kardinaal SOUZA, Aartsbisschop van Lissabon, versterkte dit hevel-schrift, door een gelijktijdig uitgegeven *herderlijken brief*, waarin de woede des volks aangehitst wordt tegen de Vrijmetselaars. Het gevolg van dit alles was, dat het volk eenige Konstitutioneelgezinden eerst martelde, en toen zonder vorm van proces ophing, omdat zij, werd er gezegd, het voorkomen van Vrijmetselaars hadden. (Zie verder het Art. PORTUGAL.)

MILES. Was de 2e. graad der innerlijke Orde van de Afrikaan-sche Bouwheeren.

MILITAIRE LOGES. Zie LOGES. (AMBULANTE) In Frankrijk en Engeland bestaan ze ook in vreedstijd.

MINERVALIS, MINERVAALGRAAD (De); was de tweede trap der Illuminaten in Beijeren.

MINOR. Was de 5e. graad der Duitse Gouden-Rozenkruizers.

hologischher Roman von Friedr. Waller (Gerhard Friederich). Frankf., Guilhaumann, 1813. 8. 2 Theile. —

3991. Die Brüder des großen Bundes. (Aarau) Bepsepolis 5814. 8.

3992. Samund's Führungen, ein Roman aus der Geschichte der freien Maurer des ersten Jahrhunderts (von J. A. Kanne). Nürnberg, Neigel und Biesner, 1816. 8. —

3993. Julius und Auguste, oder der Orden des Bundes. Neue Auflage. Altona, Aue, 1818. 8. 2 Theile.

3994. La nouvelle Tour d'Ugolin, et les Catacombes, ou les Fr. Maçons vengés; roman dialogué par Jean qui pleure et qui rit (M. Darmaing). Paris, Dentu, 1824. 12. —

3994^b. Chastenet de Puységur, le Magnétiseur amoureux. Paris, Dentu, 1824. 12. 2 Voll.

3995. Der Schwur am Obelisk, wahre Geschichte eines deutschen Landwirths und Freimaurers, von C. v. Steinbach. Nürnberg, Zehle, 1824. 8.

3996. Das Oßmörderdorf, eine anmuthige und wahre Geschichte. Wien 1826. 8.

3997. Sandoval, or the Free Mason, a spanish Tale. London 1826. 8. 3 Voll.

3998. Sandoval, oder der F. M. A. d. Engl. von Fri. Schott. Leipzig, Hartmann, 1827. 8. 3 Theile. —

3999. Der Mitternachtsgeist in der Tempelherrngruft, oder der Gang unter der Saale. Ritter- und Geistergeschichte aus den Zeiten der Entstehung des F. M. Bundes. Nebst einer kurzen Geschichte des Tempelherrenordens. Queblinburg, Basse, 1827. 8.

4000. Le Maçon, roman des mœurs populaires. Par Mich. Raymond (et Benj. Bruckel). Paris, Dupont, 1828. 8. 12. 4 Voll. Mehrere Auflagen.

4001. Die Wunderfächtigen, Novelle von Ludwig Tieck, im Novellen-Franz auf das Jahr 1831. Berlin, Reimer. 12. Auch im 7. Band von Tieck's gesammelten Novellen. Breslau, War, 1832. 8. Eine getreue Schilderung des Treibens der deutschen Freimaurer um 1770, dargestellt von Meisterhand.

4002. Der Tempelritter. Ein histor. Roman. Leipzig, Hartmann, 1833. 8. 2 Theile.

4003. Friedrich's H. Ausscheiden aus dem F. M. Bunde. Für Maurer und Nichtmurer. Berlin 1833. 8. Diese Fabel steht schon, ohne Namen zu nennen, im Jahre 1782 in No. 435. S. 25-27.

4004. Erwin von Steinbach. Ein Roman in drei Theilen. Hamburg 1834. 8.

4005. Ed. Lytton's Bulwer, the last Days of Pompeii, 1834. Mehrere Ausgaben. Die letzten Tage von Pompeji. A. d. Engl. von Czarnowsky. Wien, Mayer, 1834. 12. 4 Bände. Und noch andere Uebersetzungen.

4006. Le Magnétiseur, par Frédéric Soulié. Paris, Dumont, 1834. 8. 2 Voll.

4007. Les Templiers (1313), par M. J. Brisset. Paris, Dupont, 1837. 8. 2 Voll.

4008. Der Goldmacher. Eine Schilderung aus der ersten Hälfte des vorigen Jahrhunderts von C. Hauch. Deutsche, vom Verfasser mit zwei Capiteln verm. Ausgabe. N. v. Dänischen von W. C. Christiani. Kiel, Univ.-Buchh., 1837. 8. 2 Hefte.

4009. Theophrastus Paracelsus, oder der Arzt. Histor. Roman aus den Zeiten des Mittelalters, nach dem Franz. des Jahre d'Olivet von Dr. Ed. Liber. Magdeburg, Rubach, 1840. 8. 3 Bände. —

4010. Die freien Steinmetzen, oder Architektur und Moral. Mauererischer Roman von K. L. Hende (Klencke). Leipzig, Weber, 1840. 8. —

4011. De Vrije Steenhouwer. Een Roman voor Vrij-Metselaaren en geene Vrij-Metselaaren. Amsterdam, van Kesteren, 1841. 8.

4012. Bulwer Zanoni, 1842. Deutsch: Zandni, von Edw. Lyttleton Bulwer. Aus d. Engl. von Czarnowsky. Achen, Mayer, 1842. 8. 3 Bände. Und noch andere Uebersetzungen.

XXIV. Ordens- = Schauspiele.

4013. Les Francs-Maçons, Hyperdrame. Londres chez J. T. (Tonson) dans le Strand, 1740. 8. S. IV. 87 u. 2 Bl. — Londres, J. T., 1740. 8. 2 Bl. S. 76. 1. 2 Bl. — Epusie 1740. 8. Londres, J. T., 1741. 8. 2 Bl. S. 104. 3. — Les Francs-Maçons, Hyperdrame 1741. 8. — Strasbourg 1769. 8. Verf. ist Clement de Genève, unter dem falschen Namen Vincent. Nach Thory, Hist. der Gr. Or. p. 360, sei das Stück 1739 wirklich aufgeführt worden, doch geschah dieses schon zu Anfang 1737. Vgl. auch Nro. 263^b.

4014. Das Geheimniß der Freimaurer, in einem Schauspiel eröffnet. N. v. Franz. Frankfurt und Leipzig 1741. 8. Titel. S. 110. — Frankfurt 1742. 8. Titel. S. 109. 1. —

4015. Frimurerens Hæmmelighed; aapenbaret i et Skuespiel, som et Tilloeg til bedre Oplysning om den opdagede og forraadte Frimurer-Orden. Kiøbenhavn 1745. 8.

4016. Les Francs-Maçones, parodie des Amazones par Poinset. Paris, Duchesne, 1754. 12.

4017. Les Francs-Maçons, Comédie. A la Haye 1774. 8.

4018. Der Freimaurer im Gefängnisse. Ein Original-Schauspiel in 3 Aufz. von Hans Carl Frhrn. von Eckert und Eckhoffen. Hamburg, Gerold, 1778. 8. S. 116. —

4019. Le Fr. Maçon prisonnier. Drame par le Baron Eckert d'Eckhoff. A la Haye, Plaat, 1778. 8.

4020. Der Alchymist, ein Schauspiel von Aug. Gli. Meißner. Leipzig 1778. 8.

4021. L'École des Fr. Maçons, ou le Fr. Maçon dans le savoir, Comédie en un acte par André Honoré. Paris 1779. 8.

4022. Der Freimaurer. Ein Lustspiel in einem Aufzuge. Handel macht den Mann. (Ulm, Wohler.) Kaufbeuten 1780. 8. S. 46. —

hologischer Roman von Friedr. Waller (Gerhard Friederich). Frankf., Guilhaumann, 1813. 8. 2 Theile. —

3991. Die Brüder des großen Bundes. (Marai) Persepolis 3814. 8.

3992. Sämundi's Fährungen, ein Roman aus der Geschichte der freien Maurer des ersten Jahrhunderts (von J. A. Kanne). Nürnberg, Kiegel und Biefner, 1816. 8. —

3993. Iulius und Auguste, oder der Orden des Bundes. Neue Auflage. Altona, Aue, 1818. 8. 2 Theile.

3994. La nouvelle Tour d'Ugolla, et les Caneombies, ou les Fr. Maçons vengés; roman dialogué par Jean qui pleure et qui rit (M. Darmaing). Paris, Dentu, 1821. 12. —

3994^b. Chastenet de Puysegur, le Magnétiseur amoureux. Paris, Dentu, 1824. 12. 2 Voll.

3995. Der Schür am Obelisk, wahre Geschichte eines deutschen Landwirths und Freimaurers, von G. v. Steinbach. Nürnberg, Zehe, 1824. 8.

3996. Das Gylblichherdorf, eine anmuthige und wahre Geschichte. Wien 1826. 8.

3997. Sandoval, or the Free Mason, a spanish Tale. London 1826. 8. 3 Voll.

3998. Sandoval, oder der F. M. N. d. Engl. von Fri. Schott. Leipzig, Hartmann, 1827. 8. 3 Theile. —

3999. Der Mitternachtsgeist in der Tempelherrngruft, oder der Gang unter der Saale. Ritter- und Geistergeschichte aus den Zeiten der Entstehung des F. M. Bundes. Nebst einer kurzen Geschichte des Tempelherrenordens. Quedlinburg, Basse, 1827. 8.

4000. Le Maçon, roman des mœurs populaires. Par Mich. Raymond (et Benj. Bruckel). Paris, Dupont, 1828. 8. 12. 4 Voll. Mehrere Auflagen.

4001. Die Wunderfüchtigen, Novelle von Ludwig Tieck, im Novellenkranz auf das Jahr 1831. Berlin, Reimer. 12. Auch im 7. Band von Tieck's gesammelten Novellen. Breslau, Max, 1832. 8. Eine getreue Schilderung des Treibens der deutschen Freimaurer um 1776, dargestellt von Meisterhand.

4002. Der Tempelritter. Ein histor. Roman. Leipzig, Hartmann, 1833. 8. 2 Theile.

4003. Friedrich's H. Ausscheiden aus dem F. M. Bunde. Für Maurer und Nichtmurer. Berlin 1833. 8. Diese Fabel steht schon, ohne Namer zu nennen, im Jahre 1782 in No. 435. S. 25-27.

4004. Erwin von Steinbach. Ein Roman in drei Theilen. Hamburg 1834. 8.

4005. Ed. Lytleton-Gulwer, the last Days of Pompeji, 1834. Mehrere Ausgaben. Die letzten Tage von Pompeji. N. d. Engl. von Czarnowsky. Achen, Mayer, 1834. 12. 4 Bände. Und noch andere Uebersetzungen.

4006. Le Magnétiseur, par Frédéric Soulié. Paris, Dumont, 1834. 8. 2 Voll.

4007. Les Templiers (1313), par M. J. Brisset. Paris, Dupont, 1837. 8. 2 Voll.

MIS. MIT.

277

Orden der Raambroeders

MISCHKAN, (מִשְׁכָּן), de Tabernakel; Mischtar, (מִשְׁטָר), de

Ambtsmagt) Hebreuwsche, in de hogere graden (Sch. R. 24e. en 50e. gr.) voorkomende woorden.

MITRHA (Mysteriën van). De stichter dezer mysteriën onder de oude Persen is onbekend; velen schrijven ze aan ZOROASTER (zie dat Art.) toe. De eerste ZOROASTER — er waren, gelijk men weet, onderscheiden van dien naam — leefde voor 3000 jaren, en woonde in Egypte, welligt om deelgenoot der mysteriën te worden, en de wetenschappen te beoefenen. De mysteriën van MITRHA hadden plaats op den winter-zonnestilstand. De inwijding was verdeeld in trappen of graden, die niet konden worden verkregen, dan na het ondergaan van zware proeven. Die proeven, 80 in getal, waren alle verschrikkelijk streng, klommen steeds in strengheid op, en bedreigden soms het leven des Kandidaats. Hierna werd hij gevoerd in eene spelonk, die de wereld verbeeldde, en al de afdeelingen des hemels en der hemelligchamen vertoonde. Men zuiverde de Kandidaat door eene soort van doop, en drukte een teeken op zijn voorhoofd. Hij offerde brood en water; daarna bood men hem op de punt van een degen eene kroon, en plaatste ze op zijn hoofd; maar hij wierp ze af, onder den uitroep: MITRHA is mijne kroon! Dan was hij soldaat. De eerste eigenlijke graad was voor de mannen die van leeuw, en voor de vrouwen die van Hyena; dan volgden die van 2. Leeuw, 3. Priester of Raaf, 4. Pers of Pars, 5. Bromius (bijnaam van BACCHUS), 6. Helios (de zon, de Balder der Scandinaviërs, en eindelijk van 7. Vader. In den eersten der zeven graden, die op de planeten betrekking hadden, zuiverde men zijne tong en handen met honig. In den laatsten werd hij Sperwer genoemd (die vogel was bij de Egyptenaren aan de zon gewijd), en stond onder het onmiddellijk opzigt van het opperhoofd. Bij de inwijding in een der graden, stak men den Kandidaat eene slang, in de opening van het gewaad, op de borst, gelijk dit ook in de mysteriën van BACCHUS plaats had; welk dier, elk jaar van huid verwisselend en nieuwe krachten ontvangende, een beeld der zon was, wier kracht met elke lente zich schijnt te vernieuwen. In een' an-

deren graad maakte men de vertooning, als offerde men den Kandidaat. En wanneer TERTULLIANUS, JUSTINUS en HERONYMUS verhalen, dat de Romeinen de mysteriën van MITHRA in spelonken vierden, en daarbij menschen en stieren offerden, zoo is dit laatste waarschijnlijk of eene vergissing, of opzettelijk ter neder gesteld, om er de menschen een afschrik van in te boezemen; dit gevoel wordt versterkt door het berigt van LAMPRIUS, in zijn *Leven van Keizer KOMMODUS*, waaruit blijkt, dat deze, toen hij de mysteriën van MITHRA bijwoonde, een man met zijne eigene hand offerde, doch haast zich deze er bij te voegen, dat dit slechts was, eene schijnvertooning, waarbij geen bloed werd gestort. Men bragt den Kandidaat geraamten en gedeelten daarvan onder het gezigt, ten einde hem een tastbaar en indrukwekkend beeld der vergankelijkheid te vertoonen; en hiertoe hebben dan ook stellig de schedels en beenderen gediend, welke men bij het openen der spelonk van MITHRA in *Alexandrië*, vond, en die JULIANUS de *Afvallige*, THEODOSIUS, SOZOMENUS en anderen, deden veronderstellen en zeggen, dat het de overblijfselen van menschen waren, die men er had geofferd. Bij de inwijdings-ceremoniën, die niet slechts zinspeelden op de dubbele beweging der vaste sterren en der planeten, maar ook op de trapsgewijze zuivering der zielen, bij hare reize door de planeten, bestoeg de Kandidaat eene ladder, langs welke zeven poorten, en aan het bovendinde eene achtste waren aangebragt. De eerste poort was van lood, en door de Romeinen aan SATURNUS geheiligd; de tweede, van tin, aan VENUS; de derde, van koper, aan JUPITER; de vierde, van ijzer, aan MERKURIUS; de vijfde van gemengd metaal, aan MARS; de zesde, van zilver, aan de maan; de zevende, van goud, aan de zon. De achtste was die van den hemel der sterren, de plaats van het eeuwige licht, van waar de zielen afkwamen, toen zij de aarde kwamen bewonen, om zich met de stof te vermengen, en de hereeniging met hetwelk, de zielen zich tot hoogste doel van haar streven moesten stellen. In *Perzië* ontstaan, werden die mysteriën ook overgebragt naar *Armenië*, *Kappadocië*, enz. en eindelijk ook naar *Rome*, waar zij, schoon ten tijde van POMPEJUS ingevoerd, eerst

MIT.

281

van ADONIS, en de Frygiesche godin dien van haren zoon ATTIS (Zie verder de Art. ZON en ZOROASTER.)

MITZRAÏMIETIESCH SYSTEMA, (Het) is eene der nieuwste monsterachtige verschijnselen in de Vrijmetselarij. In 1814 verbreidde men in Frankrijk, dat het van overouden, Egyptischen oorsprong was, en zijn vroegeren hoofdzetel van Venetië en de Jonische eilanden naar Parijs had verlegd, waar dan ook op den 14en Mei een Hoofd-Kapittel werd opgerigt. Het publiek dat voor deze nieuwe leer was gekozen, verloochende ook bij deze gelegenheid zijn aard niet. Het kon dan ook de aanklachten der (negentig) verschillende graden, waaruit dit stelsel bestaat, met al de verschillende plegtigheden, ordeskleederen, linten en sterren (reeds in de 55 Schotsche graden zoo overtalrijk en verlokkelijk niet weerstaan, en geloofde het de verzekeringen der HARANS (zie dat Art.), dat al de stelsels, zonder onderscheid, slechts afgescheurde twijgen van hun echt Maçonnieken boom waren, dat hunne eerwaardige instelling van de oude Egyptenaars afstamde, en dat te dien aanzien, oorkonden in het Chaldeeusch gesteld, in hunne archieven voorhanden waren, enz. enz. Het bestaat uit 90 graden, die in 4 afdelingen, als: *A.* Symbolische; *B.* Philosophische; *C.* Mystieke, en *D.* Hermetisch-Cabbalistische verdeeld zijn.

De benamingen dezer graden zijn de volgende:

A. Symbolische.

- 1.) De Leerling. 2.) Medgezel. 3.) Meester. 4.) Geheime Meester. 5.) Volkomen Meester. 6.) Meester uit Nieuwsgierigheid. 7.) De Iersche Meester. 8.) Engelsche Meester. 9.) Uitverkoren van 9. 10.) Uitverkoren des Onbekenden. 11.) Uitverkoren van 15. 12.) Volkomen Uitverkoren. 13.) De Verlichte (*Illustre*). 14, 15 en 16.) De Drievuldigheids-Ridders. 17.) De Schot *Panissière*. 18.) De Schotsche Meester. 19.) Onbekende Schot der *JJJ*. 20.) De Groot-Schot van het heilige Graf van JAKOBUS VI. 21.) De Schot van den heiligen ANDREAS. 22.) De kleine Architect. 23.) De Groot-Architekt. 24.) De Opper-Architekt (of eigenlijk Architectuur). 25, 26 en 27.) De volkomen Architect. 28.) De Engelsche volkomen Architect. 29.) Verheven Schot. 30.) De Schot van Herodom. 31.)

De Koninklijke Boog. 32.) De Ridder van de Koninklijke Bijl. 33.) De Ridder van de Keuze (*Chevalier du Choix*), Opperhoofd van de 1e. symbolieke Serie.

B. Filozofiesche.

34.) De Groot-Ridder van de Keuze. 35.) De Pruissische Ridder. 36.) De Ridder van den Tempel *Professus*. 37.) De Ridder van den Adelaar, of de volkomen Bouwmeester. 38.) De Ridder van den zwarten Adelaar. 39.) De Ridder van den rooden Adelaar. 40.) De Ridder van het witte Oosten. 41.) De Ridder van het Oosten. 42.) De Kommandeur van het Oosten. 43.) De Groot-Kommandeur van het Oosten. 44.) De Ridder van den Tempel. 45.) De Prins van *Jeruzalem*. 46.) De Ridder R. †. van Kilwinn. en Herod. 47.) De Ridder van het Westen. 48.) De verheven Filozoof. 49.) De eerste stilzwijgende *Calos*. 50.) De 2e. of wijze *Calos*. 51.) De Zonneridder. 52.) De Gr. Komm. der Sterren. 53.) De zeer verheven Filozoof. 54–57.) *Clavis Muratorum*. 58.) Echte Vrijmetselaar Adept (*vrai Maçon Adepte*). 59.) De Souverein Uitverkorene. 60.) De Souverein der Souvereinen. 61.) De Meester der Loges. 62.) De verheven en magtige Grootmeester der Meesters. 63.) De Ridder van *Palestina*. 64.) De Ridder van den witten Adelaar. 65.) De Groot-Inspekteur, of GrootUitverkorene KADOSCH. 66.) De Opper-Regter.

C. Mystiesche.

67.) De weldadige Ridder. 68.) De Ridder van den Regenboog. 69.) De Ridder RANUKA. 70.) De zeer wijze Prins Israëliet. 71.) De Regter van het Opper-Tribunaal *Talmudim*. 72.) De Opper-Konsistorieraad. 73.) De Souvereine Prins HASID. 74.) De Souvereine Prins HARAM. 75, 76.) De Prins van het Tribunaal der 75 en 76 graden. 77.) De verheven, Groote, algemeene Raad der Groot-Inspekteurs, Generaal-Intendanten en Regelaars der Orde.

D. Kabbalistiesche.

78.) De Souvereine Prins van den 78en graad. 79–86.) De Souvereine Prins van de Tribunalen dezer graden. 87.) De Konstitueerende Grootmeesters dezes graads. 88–90.) De Opper-Raden van dezen graad.

De Moeder-Loge is de Loge de *l'Arc-en-ciel* (de Regenboog),

te *Parijs*. Er zijn twee ordefeesten bij de lente- en herfst-eveningen, zijnde genaamd: *ontwaken en rust der natuur*. In 1803 te *Milaan* uitgedacht en zamengesteld, breidde het Mizraïmitisch stelsel zich in *Italië* uit, terwijl het later ook in *Frankrijk*, *Ierland* en *Zwitserland* werd overgeplant. Dit stelsel had zich reeds in 1817, en ook in 1821 gewend tot het *Grand Orient de France*, ten einde door dat Maç.^o ligchaam erkend te worden; doch is dit niet slechts geweigerd, bij besluiten van 27 December 1817 (27. 12. 5817) en van 27 Augustus 1821 (27. 6. 5821), maar is ook dat systeem onder *interdict* gelegd. Gedurende de maand Januarij 1818 stelde dat stelsel verschillende pogingen te werk, om zich in de *Nederlanden* te vestigen, hetzij door het afgeven van certifikaten, als anderszins. In dien tijd zijn er dan ook in de Maç.^o wereld in *België* vele vlugschriften, zoo ter verdediging als ter bestrijding van dat stelsel geschreven, ja zelfs hebben een groot aantal leden van het Schotsche stelsel, verlangende, om het Maç.^o toppunt te bereiken, door het bestijgen der 57 trappen, die nog boven hunne 55 waren, dit stelsel in den beginne met ijver aangenomen, ofschoon zij het later weder bestreden; eene handelwijze, welker reden wel niet ligt geheel ontdekt zal worden. Het Schotsche Hoofdbestuur in *België* heeft ook nimmer durven tegenspreken, dat het, bij behoorlijk geteekende missie van 4 April 1818, *BEDARRIDES*, het hoofd des stelsels, aanvraag heeft gedaan, om gekonstitueerd te worden als *Suprême Conseil General du 87e. degré*. Kort daarop werden de statuten van het stelsel te *Brussel* gedrukt en verspreid. Van de zijde der Schotten was men in de keuze der middelen, waarmede men later het Mizraïmitisch stelsel bestreed, niet zeer kiesch. Zoo had, b. v. een B.^o, die zich buiten het verschil wilde houden, een afschrift ontvangen van het in *België* nog onbekend besluit van het *Gr.^o. O.^o. de France* (van 27 December 1817), en had het aan een Br.^o. geleend, onder uitdrukkelijke voorwaarde, van er geen ander gebruik van te maken, dan het door te lezen. In weerwil hiervan, werd het nog in denzelfden nacht nagedrukt en in

grootten getale verspreid, zoodat de genoemde Br. een afdruk ontving, vóór hij weder in het bezit van zijn oorspronkelijk exemplaar was. Onder al het zonderlinge munt het meest uit het gedrag van den Generaal DAINE, die, bij zijne circulaire van 10 Augustus, als Reg. M. der Loge *Les Amis Réunis*, te Nijmegen (te vinden *Annales Maçonniques*, Tom. III. pag. 568—576), verklaarde, het stelsel te verlaten; welke Loge nogtans als onwettig en onregelmatig beschouwd werd, zoodat zij door het Hoofdbestuur niet geregulariseerd is geworden. De circulaire van den H. E. Grootmeester Nationaal, van den 18 November 1818, op de rapporten der verschillende Groot-Dignitarissen en na gezet onderzoek te Brussel geteekend, heeft dat stelsel in het koninkrijk der Nederlanden den genadeslag gegeven. In die circulaire zegt de H. E. Grootm. N., met leedwezen gezien te hebben, dat men namen van BB. had geplaatst op uitgegeven lijsten, als behoorden zij tot het stelsel, terwijl dit nogtans niet het geval was, gelijk men het even leugenachtige gerucht had trachten te verspreiden, dat ook hij het Mitraïmitisch stelsel was toegedaan en daarin was ingewijd. Dat hij (de Gr. M. Nat.) allen arbeid in het Mitraïmitisch stelsel als *onwettig* beschouwde, en die nooit door hem erkend zoude worden. Deze circulaire was gecontrasigneerd door den gedep. Grootm. Nat. voor de zuidelijke Provinciën, Prins DE GAVRE. En ofschoon men nu ook wilde, dat dat stelsel desniettemin in België in het geheim zou hebben voortbestaan, zoo heeft het later daar niet weer van zich doen hooren. Dit stelsel moet nogtans niet verward worden met den *Rite de Memphis*, of *Egyptischen Ritus*, door CAGLIOSTRO ingesteld. (Zie de Art. CAGLIOSTRO en MEMPHIS.)

Mac-Benac
moden

MOABON. Zie MAC-BENAC.

MODENA. In dit Hertogdom, in beschaving nog ver achteruit bij de andere Italiaansche staten, ondervond de V. M. steeds de bitterste vervolgingen. Reeds had de Hertog FRANS IV. op den 20sten September 1820, een bevelschrift uitgevaardigd, krachtens hetwelk ieder V. M. met kortere of langere

gale straf en verbeurdverklaring zijner bezittingen moest worden gestraft. In 1824 eene centrale en speciale commissie te *Milaan* eenige personen uit de hoogste klassen, en daaronder den Markies D'ARCONATI VISCONTI, ter dood veroordeeld hebbende, als behoorende tot geheime genootschappen, vond de Hertog van *Modena* daarin aanleiding, door bevelschrift van den 1sten Maart 1824, zijne bovengemelde ordonnantie niet slechts tegen de *Carbonari* (zie dat Art.), *Adelphen* (zie het Art. PALLADIUM), enz. maar ook tegen de Vrijmetselaars te hernieuwen. In de Bulle (zie dat Art.) van Maart 1826, door Paus LEO XII gegeven, vond hij herhaalde aansporing, om de Vrijmetselaars met nieuwe straffen te dreigen, en met verdubbelde gestrengheid te vervolgen.

MODERN. Zie STELSEL.

MOHABIM. Een in de hooge graden voorkomend woord. (Zie MAC BENAC.)

MOIRA, (FRANS Baron RAWDON, Graaf van) een uitstekend veldheer en staatsman, geboren 1754, was steeds ijverig verkleefd aan koning GEORGE IV, vroeger prins-regent (zie het Art. PRINS VAN WALLIS), en werd door dezen, op den 24sten November 1790, tot gedeputeerd Grootmeester benoemd. Door zijne bemiddeling werd er in 1806, een naauw verbond gesloten tusschen de beide Grootte Loges van *Schotland* en *Engeland*.

MOKER. Zie HAMER.

MOLART, (WILLIAM) Prior van *Canterbury*, ten tijde van den Aartsbisschop HENDRIK CHELEY. Volgens PRESTON'S *Illustrations of Masonry*, zouden de bouwkorporatiën, — in weerwil van het verbodschrift des Engelschen Parlements, tegen de geheime bijeenkomsten van deze — onder zijne bescherming, steeds hebben voortbestaan, en wordt die Aartsbisschop dan ook als Groot-Meester der Bouwlieden in *Engeland* van af 1415 tot 1445 vermeld. In 1429 hielden de Bouwmeesters, onder zijne bescherming, in *Canterbury* eene groote vergadering. Deze omstandigheid wordt bevestigd in een Handschrift, dat zich thans nog bevindt op de Bibliotheek te *Oxford*, en ge-

Systeem (Molart)

Mohabim

Morra

Hammer

Molart

N

- 108 Hirt, A., über die Abbildung der ägyptischen Gottheiten, mit 11 Taf. Berlin 821.
- 109 Grotefend, G. F., neue Beiträge zur Erläuterung der persepolitischen Keilschrift, mit 4 Steintaf. Hann. 837.
- 110 Derselbe, neue Beiträge zur Erläuterung der persepolitischen Keilschrift und andere Zugaben. Hannov. 840.
- 111 Eichhoff, F. G., Parallèle des langues de l'Europe et de l'Inde. Paris 834.
- 112 Grotefend, G. F., Rudimenta linguae umbricae ex inscriptionibus antiquis enodata. Hannover 835 und 36. Part. 1—3 Hefte.
- 113 Levezow, Konrad, Jupiter Imperator; in einer antiken Bronze des Königl. Museums der Alterthümer zu Berlin; eine archäologische Vermuthung, nebst 2 lith. Tafeln. Berlin 826.
- 114 Derselbe, über den Antinous, dargestellt in den Kunstdenkmalern des Alterthums; eine archäologische Abhandlung, nebst 12 Kupfertafeln. Berlin 808.
- 115 Derselbe, eine dergl. über den Bau des Palladiums auf den geschnittenen Steinen des Alterthums, nebst 2 Kupfertafeln. Braunschweig 801.
- 116 Raoul Rochette, Peintures antiques inédites, précédées de recherches sur l'emploi de la peinture dans la décoration des édifices sacrés et publics. Paris 836.
- 117 Eusebii Pamphili Chronicon bipartitum; hanc primum ex armenico textu in latinum conversum, adnotationibus auctum, graecis fragmentis exornatum, opera P. Joh. Baptistae Aucher. Ancyranum Pars I. et II. Venetiis 818.
- 118 W. A. Becker's Augusteum, Dresdens antike Denkmäler enthaltend, I.—14. Hefte. Leipzig 833, nebst 1 Band Text. 2. Auflage.
- 119 Panofka, Th., Antiques du cabinet du comte de Pourtalès-Georgier. Paris 834.
- 120—21 Li Bassirilievi Antichi di Roma incisi da Tommaso Piroli colle illustrazioni di Giorgio Zoega pubblicati in Roma da Pietro Piranesi. Roma 808, 1. und 2. Thl.
- 122 Klenze, Leo v., Versuch einer Wiederherstellung des toskanischen Tempels nach seinen historischen und technischen Analogien. München 821.

- 123 *Le Grand Cabinet Romain ou Recueil d'antiquités Romaines; avec explications de Michel Ange de la Chaussée.* Amsterd. 706.
- 124 *L'alectryonophore, description d'une statue antique du palais impérial de la Tauride avec une planche, lith.* St. Petersb. 835.
- 125 *Notice dans laquelle il est prouvé qu'une médaille portant la tête du roi Mnaskyrès de l'Appolloniatide n'a pas plus existé que ce souverain même, son prétendu royaume et sa mère Arsé.* St. Petersb. 835.
- 126 *Notice et plan des constructions romaines, trouvées dans les fouilles faites en 827—29.*
- 127 *Preissler, Joh. Dan., Theoretisch-praktischer Unterricht im Zeichnen, 1 Thlr., mit 19 Kupfertaf.* Nürnberg.
- 128 *Masken, ihr Ursprung und neue Auslegung einiger der denkwürdigsten auf alten Denkmälern.* Petersburg 833.
- 129 *Minutoli, H. C. von, über die Anfertigung und die Nutzenwendung der farbigen Gläser bei den Alten, mit 4 farbigen Lithog.* Berlin 836.
- 130 *Gerhard, Ed., Hermes auf Vasenbildern.*
- 131 *Panafka, Th., der Tod des Skiron und des Patroklos, ein Vasenbild des Königl. Museums.* Berlin 836.
- 132 *Antiquitates graecae et romanae a P. Montfauconio olim collectae et nunc in compendium redactae a M. Johanne Jacobo Schatz.* Nürnberg 757.
- 133 *Bröndsted, P. O. Dr., Beiträge zu genauer Kenntniss Griechenlands und der Denkmäler seiner Kunst, in 8 Büchern. 1 Bch.* Stuttgart.
- 134—36 *Kilian, Geo. Ch., Abbildungen der Gemälde und Alterthümer, welche seit 1738 sowohl in Herkulanum als auch in den umliegenden Gegenden an das Licht gebracht worden.* II. Aufl. Augsburg 793. 8 Bde.
- 137 *Ludovico primo bavariae regi et Theresiae Reginae torigenialis quinque-lustra feliciter peracta pie gratulatur universitas Ludovici Maximilianeae monachensis etc.* 835.
- 138 *Montfaucon de Bernard, l'antiquité expliquée, représentée en figures etc.* Paris 722, 10 Bände, nebst 5 Bde. Supplemente, 15 Bde.
- 139 *Erasmi Roterdami Adagiorum chiliades juxta locos communes digestae.* 599.

N^o

- 108 Hirt, A., über die Abbildung der ägyptischen Gottheiten, mit 11 Taf. Berlin 821.
- 109 Grotefend, G. F., neue Beiträge zur Erläuterung der persepolitischen Keilschrift, mit 4 Steintaf. Hann. 837.
- 110 Derselbe, neue Beiträge zur Erläuterung der persepolitischen Keilschrift und andere Zugaben. Hannov. 840.
- 111 Eichhoff, F. G., Parallèle des langues de l'Europe et de l'Inde. Paris 834.
- 112 Grotefend, G. F., Rudimenta linguae umbricae ex inscriptionibus antiquis enodata. Hannover 835 und 36. Part. 1—3. 3 Hefte.
- 113 Levezow, Konrad, Jupiter Imperator; in einer antiken Bronze des Königl. Museums der Alterthümer zu Berlin; eine archäologische Vermuthung, nebst 2 lith. Tafeln. Berlin 826.
- 114 Derselbe, über den Antinous, dargestellt in den Kunstdenkmalern des Alterthums; eine archäologische Abhandlung, nebst 12 Kupfertafeln. Berlin 808.
- 115 Derselbe, eine dergl. über den Bau des Palladiums auf den geschnittenen Steinen des Alterthums, nebst 2 Kupfertafeln. Braunschweig 801.
- 116 Raoul-Rochette, Peintures antiques inédites, précédées de recherches sur l'emploi de la peinture dans la décoration des édifices sacrés et publics. Paris 836.
- 117 Eusebii Pamphili Chronicon bipartitum; nunc primum ex armeniaco textu in latinum conversum, adnotationibus auctum, graecis fragmentis exornatum, opera P. Joh. Baptistae Aucher. Ancyrani Pars I. et II. Venetiis 818.
- 118 W. A. Becker's Augusteum, Dresdens antike Denkmäler enthaltend, I.—14. Heft. Leipzig 833, nebst 1 Band Text. 2. Auflage.
- 119 Panofka, Th., Antiques du cabinet du comte de Pourtalès-Georgier. Paris 834.
- 120—21 Li Bassirilievi Antichi di Roma incisi da Tommaso Piroli colle illustrazion di Giorgio Zoega publicati in Roma da Pietro Piranesi. Roma 808, 1. und 2. Thl.
- 122 Klenze, Leo v., Versuch einer Wiederherstellung des toskanischen Tempels nach seinen historischen und technischen Analogien. München 821.

titeld is: *Liberatio generalis Domini GULIELMI, Prioris ecclesiae Christi Cantuarensis erga festum natalis Domini, 1429.* In dit door MOLART nagelaten handschrift vindt men, dat in 1429 aldaar eene aanzienlijke Loge zou zijn gehouden, en worden er THOMAS STAPLTON als Meester, en JOHN MORRIS, als *Custos de la Lodge Lathomorum*, of Opziener der Metselaars-Loge, benevens 13 gilde-Gezellen (*fellows*) en 5 opgenomen Leerlingen genoemd.

Molay MOLAY, (JAKOB VAN) stamde uit eene oud-adellijke familie in de provincie *Bourgondië*, in den omtrek van *Besançon*, hij was de laatste (27e.) Grootmeester der Tempeliers (in 1501 tot deze waardigheid verkozen). Zijn leven wordt ons omstandig door BEAUJEU verhaald (Zie TEMPELIEREN).

Montacute MONTACUTE, (ANTON BROWN, Lord *Viscount* van) Grootmeester der Groote Loge van *Engeland* (van de *Modern Masons*) in 1752.

Montague MONTAGUE, (JOHN MONTAGUE, Hertog van) Grootmeester der Groote Loge van *Engeland* (van de *Modern Masons*) in 1724. In de vergadering der Groote Loge, van den 27sten December van dat jaar, gaf die Grootmeester aan 14 geleerde Broeders de last, het Handschrift van het door ANDERSON opgestelde Konstitutieboek te onderzoeken, en deze gaven, in de vergadering van 23 Maart 1722, verslag, dat zij dit werk, na eenige daarin gebragte verbeteringen, goedkeurden, waarop de Grootmeester last gaf, het te drukken. Toen het volindigd was, stelde ANDERSON het nieuwe Konstitutieboek, door DESAGULIERS voorzien van eene opdracht aan den Hertog VAN MONTAGUE, op den 17den Jannarij 1725, in handen van de Groote Loge, die hare goedkeuring, te voren daaraan gegeven, bevestigde.

Thans overtuigden zich verstandige (*ingenious*) mannen uit alle vakken en standen (*faculties and stations*), dat liefde en vriendschap het cement der Loge was, en verzochten dringend aangenomen te worden, daar zij deze vreedzame Broederschap stelden boven andere vereenigingen, in welke de goede verstandhouding vaak werd gestoord door hartstogtelijke woordentwist.

De uitmuntende wijze van bekeer des Grootmeesters MONTAGUE, deed de uitstekendste onder de Broeders verlangen; hem die waardigheid nog een jaar op te dragen, en zij verschoven daarom de toebereidselen voor het Groote Logefeest. De Hertog VAN WHARTON (zie dat Art.), sedert kort tot Broeder aangenomen, reikhalsde nogtans, naar het bekleeden van den stoel, en trok een aantal Broeders tot zich, die op den 24sten Junij 1722 met hem in *Stationers-Hall* bijeenkwamen. Deze Broeders deden in die vergadering, bij afwezigheid van een Groot-officier, den stoel bezetten door den oudsten Meester V. M.; die — wat evenzeer onregelmatig was — niet eens de waardigheid van reg. M. eener Loge had; en deze riep, zonder het in acht nemen der herkomstige plegtigheden, met luider stem, genoemden Hertog tot Grootmeester der V. M., en JOSUA TIMSON, een hoefsmid, en WILLEM HAWKINS, een metselaar, tot Groot-opzieners uit; maar de Loge was niet in behoorlijken vorm geopend of gesloten, en ook benoemde de Hertog geen gedeputeerd Meester. Onder die omstandigheden erkenden die B., welke geene onregelmatigheden wilden dulden, den Hertog van WHARTON niet in zijne waardigheid, tot eindelijk Br. MONTAGUE de breuk der eendragt heelde, door het bijeenroepen der Groote Loge (17 Jan. 1725), in welke de Hertog van WHARTON, na gedane belofte, gemoedelijk en trouwgezind (*true and faithfull*) te zijn, door den Gedeputeerden Groot M. BEAL, Med. Dr., tot Gr. M. nitgeroepen, en door de fungeerende Groot-Officieren en Officieren van 25 Loges plegtig werd geïnstalleerd, waarna hij Dr. DESAGULIERS tot Gedeputeerd Gr. M., en JOZUA TIMSON en JAKOB ANDERSON tot Groot-Opzieners benoemde.

MONTALEAU. Zie ROETTIERS.

MONTAUBAN. Te *Montauban*, in *Frankrijk*, bewoog de zendeling CUYON, in 1828 een drietal leden van de Loge des *Arts Réunis*, hunne Vrijmetselaars diploma's in het midden der kerk, in tegenwoordigheid van de vergadering der geloovigen te verbranden.

Gundulph MONTGOMERY, (ROGIER VAN) Graaf van *Shrewsbury* en *Arundel*. Zie GUNDULPH.

Luxemburg MONTMORENCY, (ANNE KAREL SIGISMUND VAN MONTMORENCY, Hertog van) Zie LUXEMBURG.

Academie MONTPELLIER, (AKADEMIE DER WARE METSELAARS VAN) was eene vereeniging, in 1778 daargesteld door de Grootte Loge van het Graafschap *Venaisin* (zie VENAÏSSIN en PERNETTI). De graden bestonden uit zes, als:

1. Waar Metselaar.
2. Waar Metselaar op den regten Weg.
3. Ridder van den gouden Sleutel.
4. Ridder van den Regenboog.
5. Ridder der Argonauten.
6. Ridder van het gulden Vlies.

Zij beoefenden den *hermetischen Ritus*, die ten doel had, een zinnebeeldig verklarend onderrigt te geven, in de scheidkundige gedaanteverandering der metalen, en het daarstellen van een algemeen geneesmiddel en levens-elixer.

MOORDENAARS, (ORDE DER) of beter, ORDE DER ISMAËLIETEN VAN HET OOSTEN, of ORDE DER ASSASSYNEEN. Deze vereeniging heeft haren naam van *moordenaars* ontvangen, door verkeerde uitlegging van het woord *assassynen*, tot welke verkeerde uitlegging men is geleid door den bloeddorstigen aard der leden. De naam *assassynen* is eene verbastering van het Arabiesche woord *haschischin*, en beteekent: kruideneters; omdat zij de nieuwelingen een' bedwelmenden drank gaven, vervaardigd uit kruiden, *haschische* genaamd. Deze Orde werd, op het einde der elfde eeuw, gesticht door een' zendeling der *Karmathieten* (zie het Art. RAWENDI), die HASSAN-BEN-SABAH-DOMAIRI genaamd werd. HASSAN, te *Khorassan* geboren, had in zijne jeugd een vriendschapsverbond gesloten met een' makker, NISAL-MOLMOULK, waarbij zij wederkeerig beloofden, elkander voort te helpen en te ondersteunen. De laatst genoemde Groot-Viezier geworden zijnde, herinnerde HASSAN hem het bezworen verdrag, deze verklaarde zich bereid, er aan te voldoen, stelde hem aan den sultan voor, die HASSAN, op zijne voorspraak,

byzantsche Academie

eerbewijzen en schatten schonk. Groot geworden zijnde, wilde HASSAN op alle wijzen den val zijns weldoeners bewerken. NISAL-MOLMOULK ontdekte zijne plannen, en deed HASSAN met schande verjagen. Woedend om het mislukken zijner pogingen en zijne welverdiende, te zachte straf, stichtte HASSAN de Orde der *assasynen*, die den sultan en zijn vizier weldra ombragten. In 1090 veroverde hij de bergvesting *Alamout*, nabij *Jasbin*, in de Provincie *Irak* (*Perzië*), welk kasteel hij versterkte, van water en andere benoedigheden voorzag, zoodat het een lang beleg kon doorstaan.

Het leerstelsel der Ismaëlieten (zie het Art. RAWENDI) was vroeger in twee klassen verdeeld, die der *Refik* (Gezellen) en der *Dai* (Meesters). HASSAN voegde er nog eene bij, en wel die der *Fedavi* (de Gewijden, die zich opofferen). Deze naam was echter niet gelijklopend met ingewijden; want voor die klasse werden de geheimen juist met zorg geheim gehouden. Zij vormden de lijfwacht van het algemeen Opperhoofd, waren de blinde werktuigen hunner hoofden, en steeds gewapend, om den hun gelasten moord te volbrengen.

Vond men een jongeling, dien men geschikt achtte een der *fedavi* te worden — dit was de eerste of minste klasse — dan noodigde het algemeen Opperhoofd, of een der mindere hoofden, hem ten eten, of tot een bezoek. Hier werd hij door zekeren drank bedwelmd, en in dien toestand naar een hunner lusttuinen gebracht. Deze tuinen, gelegen te *Alamout*, in *Perzië*, en *Masziat*, in *Syrië*, leverden alles op, wat de zinnen kon streelen, bloembedden, vruchtboomen, grasperken, boschjes, priëlen, murmelende beekjes van helder water, enz. Alles was zoo schilderachtig aangelegd, en met weelderig gemeubelde *kiosken* versierd, dat men daardoor getroffen moest worden. Keurige spijzen en dranken werden er, in prachtig vaatwerk, toegediend door schoone meisjes. De mengeling van het gezang der vogelen, van harptoonen, zoetluidende menschenstemmen en het murmelen der beken, maakten de be-toovering volkomen, zoodat de jongeling, die er heen gebracht werd, na het wijken zijner eerste bedwelming, door den zwij-

mel der zinnen in een' nieuwen roes kwam, waarbij hij waande in het paradijs te zijn, door MAHOMET aan de vrome Muzelmannen toegezegd. Achte men, dat hij zich genoeg in zingenot en wellust had gebaad, dan zorgde men, dat hij weder bedwelmd, en buiten de tuinen gebragt werd. Bij zijn ontwaken bevond hij zich in tegenwoordigheid van een der hoofden, die het voorgevallene ten nutte maakte, om hem te belezen, dat hij een hemelsch gezigt, en een voorsmaak had gehad van het genot, tot loon beschoren aan hen, die het geloof verbreidden, en blinde gehoorzaamheid aan hun Opperhoofd betoonden. Was de weelderige opvoeding van den jongeling, die togetreden was, voltooid, dan wapende men hem, om al degenen te moorden, die de Orde, of hare vrienden beleedigd hadden, en op welke moorden zij, geholpen door vermomming, met zoo veel list te werk gingen, dat hun dolk niet te ontgaan was. Zij die in het uitvoeren van hunne last vielen, werden beschouwd als martelaars, wie de hoogste zaligheid was beschoren.

Door de inrigting der Orde had het Opperhoofd grenslooze magt over den geest der *fedavi*. De Sultan MELEK SCHAH, ontrust door het aantal bergvestingen, in korten tijd door HASSAN gebouwd, deed hem door een' Officier aanzeggen, die te ontruimen. HASSAN, die den Officier goed ontyangen had, liet zich niet uit, maar beval een *fedavi*, zich te doorsteken, en een ander, zich van een' toren te werpen. Dit werd dadelijk zonder aarzelen of morren ten uitvoer gebragt. Nu zeide HASSAN tot den Officier, die door het gezigt der beiden lijken verplet stond: »Zeg uwen meester, wat gij hebt gezien, en dat ik het bevel voer over zeventigduizend evenzeer aan mij verknochte mannen." Nu en dan gebruikte men andere middelen, om magtige vijanden in bedwang te houden en af te schrikken, zonder noodeloos bloed te storten. Zoo kocht HASSAN eens een slaaf eens sultans om, die, terwijl de vorst sliep, naast zijn leger een dolk in den grond moest steken. De sultan liet echter den schrik, bij het ontwaken daarover gevoeld, niet merken. Kort daarop schreef hem het Opperhoofd: »waren

wij den sultan niet genegen, de dolk ware in zijne borst, niet in den grond gestoken." Waarop de sultan zijne uitgezonden troepen terug trok, vrede maakte en HASSAN een jaargeld toelegde.

Behalve de *fedavi*, was er eene klasse van *lassik*, of Kandidaten tot de Orde, die mede een deel der wacht van het Opperhoofd vormden. De Orde werd bestuurd door het Opperhoofd, of den Grootmeester, door de schrijvers ook wel *de Oude van den berg* genoemd. Op dezen volgden de *Dailkebir*, of Hoofdwerpers, die de drie Provinciën *Dschebal*, *Kouhistan* en *Syrië* bestuurden (welke aan het gezag der Orde waren onderworpen), en die een groot aantal burgerlijke en militaire ambtenaren onder zich hadden. Tegen de helft der twaalfde eeuw had de Orde haar gezag uitgebreid over de streck, bepaald door de grenzen van *Khorassan*, het Syriesche gebirge, *Musdoramus*, den *Libanon*, de *Kaspische* en *Middellandsche Zeeën*. Alles onderwierp zich sidderend, of werd cynsbaar. HASSAN stierf in 1124, en had KIA-BUZURGOMID tot zijn opvolger gekozen, als de *Daï*, die hem daartoe het geschikst voorkwam; doch werd die waardigheid spoedig erfelijk. De Orde bloeide tot 1234. Toen viel DJENGIS-KHAN's kleinzoon, MANGOU-KHAN, met zijne Mongoliërs in het oosten, onderwierp *Perzië*, vernietigde het khalifaat van *Bagdad*, en ook tevens de Orde der *assassynen*. *Alamout* en bijna al de verdere sterkten vielen in zijne magt, en de leden werden grootendeels gedood, gevangen genomen, of verstrooid. Zij hield zich echter langer staande in *Syrië*, waar ze nog in 1526 bestond.

MOPSE. Eene deelgenootte eener Vrouwen-Loge, Mops-Loge genaamd. *Mops-Orde*

In het koninkrijk der *Nederlanden* bestaan zulke Loges niet; ook zijn zij aldaar verboden door de Grootte Loge. Te *Weenen* (*Mosoth*) ontstond ten jare 1758 en 1740 eene zoodanige Vrouwen-Orde, (*Mosag*) en werd ook in *Frankrijk* erkend. Zie verder de Artikels MAÇONNERIE D'ADOPTION EN VROUWEN-ORDE.

MORAVISCHE BROEDERS. (ORDE DER) Zie MOSTAARDORDEEL. *Leopold*

MORIAH. Een woord in de hooge graden voorkomende. Naar *Mosoth*; *Gen. XXII: 2*, bragt ABRAHAM zijnen zoon IZAAK op dien berg

Spier, François.

2552. Jésus Christ en croix; d'après Bernini 1

Spreng, Ant.

2553. St. Florian, deux compositions; grav. à l'eau-forte 2

Star, Thierry van.2554. Jésus Christ appelant à lui St. Pierre et St. André
1523. (3.) Rare 1**Stark, C.**

2555. Différens paysages, grav. à l'eau-forte 7

Steen, Franciscus van den.

2556. Ste. Famille; d'après Van den Hoecke 1

2557. Silène ivre soutenu par une femme et un homme . . . 1

Stöber, Jos. et François.

2558. Pallas; d'après Lenz. — Paysage 2

Stoop, Thierry.

2559. Différens chevaux. (1.) Premier état avec l'adresse de Cl. de Jonghe. Avant le numéro. Rare 1

2560. dto. dto. (2.) Premier état, avant le numéro 1

2561. dto. dto. (3.) dto. dto. dto. 1 / 3 -

2562. dto. dto. (4.) dto. dto. dto. 1 2.48

2563. dto. dto. (6.) dto. dto. dto. 1

2564. dto. dto. (7.) dto. dto. dto. 1

Avec une petite tache 1

2565. dto. dto. (8.) dto. dto. dto. 1

Avec une tache au bas 1

2566. dto. dto. (9.) dto. dto. dto. 1

Avec une tache au coin gauche 1

2567. dto. dto. (10.) dto. dto. dto. 1 2.40

Nr.	Pièces.
2568. Différens chevaux. (11.) Premier état, avant le numéro	1
2569. dto. dto. (12.) dto. dto. dto.	1
2570. Les mêmes Estampes. (1 — 12.) Second état, avec l'adresse de F. de Wit et avec les numéros. Suite compl.	12
2571. Les mêmes Estampes. (1 — 12.) Troisième état, l'adresse de F. de Wit effacée. Suite compl.	12

Storer, Christophe.

2572. Bacchanale, grav. à l'eau-forte. Rare	1
---	---

Strange, R.

2573. Esther, a suppliant before Ahasuerus; d'après le Guerschin	1
2574. L'ange gardien; d'après le Guide	1
2575. Belisarius; d'après Salvator Rosa	1
2576. Cupido; d'après Schidone	1
2577. Cupidon debout, son arc dans la main droite; d'après Vanloo	1
2578. Vénus; d'après le Titien	1
2579. Danaë, pendant de la précédente; d'après le même	1

Stubbs, G. T.

2580. The Lincolnshire Ox	1
-------------------------------------	---

Stubenrauch, Phil.

2581. Buste d'un vieillard, grav. à l'eau-forte; d'après Rembrandt	1
--	---

Suavius, Lambert.

2582. Apôtres	5
-------------------------	---

Sullivan, Luke.

2583. Vue de Ditchley dans la comté d'Oxford. — Vue de	
--	--

den Heere ten offer, en naar 2 *Kron.* III: 4, is op dezen berg den Tempel gebouwd geweest.

Morin MORIN, (STEPHAN) Deze Br.:., geboortig van *Parijs*, be-roofde het eerst het oud-Engelsche stelsel in *Amerika* van zijne oorspronkelijke eenvoudigheid, door het toevoegen der bontkleurige Fransche hooge graden. Toen hij in 1761 daarheen reisde, verkreeg hij van den *Conseil des Empereurs d'orient et d'occident*, te *Parijs*, een patent (*lettres patentes pour constitutions*), gedagteekend 27 Aug. 1761, waarbij hem de waardigheid van *Deputé Grand-Inspecteur* van alle deelen der nieuwe wereld, en de magt werd gegeven, aan gene zijde des oceaans, de V. M., door de mededeeling van alle door den *Conseil* erkende 25 hooge graden, te ver-breiden, waaronder ook begrepen was, dat hij de Officiëren naar zijn welbehagen kon kiezen. Hij stond toen ingeschreven als *Grand Élu parfait et ancien Maître sublime Prince Maçon, Chevalier et Prince sublime de tous les Ordres de la Maçonnerie de Perfection*.

Morphus MORPHY. De naam van eenen der negen Uitverkoren Meesters, welke uitgezonden werden om den verslagen Meester HIRAM op te zoeken. De namen der overigen zijn: JOHABEN, ALKEBAR, BERTEMER, DORSON, KEREM, STOLKIN, TERCY en ZERBAL.

Morton MORTON, (GEORGE, Graaf van) was Grootmeester der Grootte Loge van *Schotland*, in 1791 en 1792.

Morton MORTON, (JAKOB, Graaf van) was Grootmeester der Grootte Loge van *Schotland*, in 1740.

Morton MORTON, (JAKOB DOUGLAS, Graaf van) was Grootmeester der Grootte Loge van *Engeland* (der *Modern Masons*), in 1741.

Mossdorf MOSSDORF, (F.) Koninklijk-Saksiesche Hof- en Kanselarij-Sekretaris, geboren den 2den Maart 1737. Gedurende den tijd dat hij als student de Akademie te *Jena* bezocht, had hij zich doen voorstellen bij de Loge *Amalia*, te *Weimar*. Bij deze Loge bestond nogtans eene wet, volgens welke geene studenten mogten worden aangenomen; zoodat men daar aan zijn verlangen niet kon voldoen. Men beval hem nogtans der Loge *Minerva zu den drei Palmen*, te *Leipzig*, aan,

Wilh. Mungen v. Auth-Maçonnerie

waar hij dan ook (15 Oct. 1777) werd aangenomen. Na zijne aanneming in de Broederschap wijdde hij haar den warmsten ijver en de trouwste verkleefdheid. Aangespoord door eene onvermoeibare zucht naar onderzoek, poogde hij in te dringen tot datgene, wat de mystieschgezinde VV.: MM.: van die dagen, de Maç.: kundigheden noemden. Hij maakte ook gebruik van de gelegenheid tot het bezoeken van Loges, die in verschillende stelsels arbeidden; en onder alle was er geen, dat minder tot zijn gemoed sprak, dan dat van ZINNENDORF, met zijne lastige ceremoniedienst. Door dit onpartijdig en degelijk onderzoek maakte hij zich een tamelijk juist gevoel eigen, om zoowel werkzaamheden als arbeiders naar waarde te schatten. In de zoogenaamde hooge graden heeft hij zich nooit laten inwijden. Van de meeste dezer verschafte hij zich, door het onderzoeken der Manuscript-Ritualen, eene juiste kennis. In 1789 werd hij geaffilieerd bij de Loge *zu den drei Schwerdtern*, te *Dresden*, welker Sekretaris hij was van 1798 tot 1805, en van 1805—1810. Hij was de steller eener cirkulaire (te vinden in het *Maurerische Tasschenbuch*, *Berlin* 1806, s. 169—174, en het *neue Maurerische Tasschenbuch*, 1806 en 1807, *Freyberg*, bl. 172), van de maand Julij 1805, waarin hij zijne zienswijze, de vrucht van zijn rusteloos onderzoek naar de geschiedenis der Broederschap, ontwikkelt, ten aanzien van den toestand en de instellingen dier vereeniging, en berigt geeft van het afschaffen der Schotsche graden bij die Loge, grootendeels door hem bewerkt. Hij stond met FESSLER in briefwisseling, en gaf eenige van diens schriften uit. Gelijk hij ook in het bezit was van diens manuscript, zijnde eene krietische geschiedenis der Orde (in 4 deelen in folio, behalve de bijlagen).

MOSSDORF nam deel aan de hoogere *Erkenningsgraden*, II. 524 door FESSLER, bij de Loge *Royal York*, gesticht, zoodra die waren ingevoerd bij de Loge *zu den drei Bergen*, in *Freyberg*. Ook met den in de V.: M.: bekenden Grootmeester te *Hamburg*, Br.: F. L. SCHRÖDER, stond hij in niet min levendige briefwisseling. Deze briefwisseling had ten gevolge,

dat MOSSDORF, in 1807, de inrigting van de zoogenaamde *historischen Kenntnissstufe* bij het Hamburgsche Logenverbond, bestaande, en waarvan een wezenlijk gedeelte ligt in eene onderlinge briefwisseling der verschillende verbonden (zie het Art. VERBOND [WETENSCHAPPELIJK]), bij de Loge *zum goldenen Apfel*, te Dresden hielp grondvesten, en daarbij de post van Archievaris en Sekretaris waarnam. Met KRAUSE bekend geworden, hielp hij dezen in het uitgeven van zijn werk: *die drei ältesten Kunst-Urkunden der Freymaurer-Brüderschaft*, uithoofde waarvan die beide Broeders door de Loge *zu den drei Schwerdtern*, (17 Dec. 1810), voor onbepaalden tijd, buiten de Loge werden gesloten, ten gevolge — zegt het besluit — van *eenige meeningen en grondstellingen*, in dat werk vervat. MOSSDORF bedankte nogtans, op den 20sten derzelve maand, geheel voor zijn lidmaatschap.

In 1818 gaf hij een werk uit, getiteld: *Mittheilungen an denkende Freimaurer* (Dresden 1818, gr. 8°), bevattende, onder anderen, mededeelingen uit het Mac. leerstelsel van Br. KRAUSE, en de Duitsche vertaling van een opstel over de *Masonry*, uit de *Encyclopaedia Londinensis*, met aanmerkingen des vertalers. Kort hierna verscheen een tegenschrift van Br. SILBER, welks uitgave de regtschappen, ijverige en waarheidlievende Br. MOSSDORF-zelf bevorderde en ze bezorgde. Reeds in het Art. Letterkunde hebben wij melding gemaakt van MOSSDORF's doel, ter uitgave van een Handboek voor geleerde VV. MM., waartoe hij, sedert zijne inwijding, de bouwstoffen had verzameld. Die verzameling van Mac. boekwerken, handschriften, aantekeningen en uittreksels, heeft niet slechts, ten opzichte van haar omvang en de zeldzaamheid van eenige stukken, haar wedergade niet, maar verkrijgt een nog veel grooter gewigt, door de uitgebreide en met het andere een geheel vormende briefwisseling, over Mac. onderwerpen, met vele in de V. M., beroemde Broeders.

Ten einde dit geheel niet zou worden versplinterd, waardoor de bijzondere waarde van zulk eene verzameling zou zijn verloren

gegaan, had Br. Mossdorf zeer vurig verlangd, dat zij overdeeld zou overgaan aan een Broeder, of eene Loge, die deze verzameling wist te waardeeren, of ze ten nutte der Broederschap zou doen strekken. In weerwil van diens Broeders ijver voor V. M., hem eene aangelegenheid des harten, van zijne veel omvattende kennis, door onvermoeide studie bijeen gegaard, en zijn regtschapen karakter, in weerwil van dat alles, door zijne Loge miskend en beledigd, trok hij zich geheel van alle bijeenkomsten terug, zonder nogtans in ijver voor de zaak te verflaauwen. Hij bleef zijne briefwisseling voortzetten, met een aantal der meest geleerde en hooggeplaatste Broeders, tot hij in 1841, door zwakte des gezichts, die niet langer kon bijhouden. Van toen af ontvingen slechts eenige zeer vertrouwde vrienden brieven van hem, welke hij zijner eenige dochter in de pen gaf. De treurige teleurstellingen in de Logewereld, andere smartelijke ervaringen in de prof. maatschappij, en groote verliezen in zijne familie, hadden den grijsaard neêrgedrukt. De bewijzen van achting en liefde, hem van tijd tot tijd door Loges en afzonderlijke Broeders gegeven, kwamen dat bittere gevoel soms lenigen. Zoo werd hij niet slechts tot eereid van een aantal Loges benoemd, maar ook, bij verschillende feestelijke gelegenheden, door de Loges zijner woonplaats, en daaronder die *zu den drei Schwerdtern*, op plegtige wijze ter bijwoning der werkzaamheden uitgenoodigd. Hij overleed op den 16den Maart 1845, in zeven en tachtigjarigen ouderdom, aan verzwakking. Zijne Maç. nalatenschap, die vooral veel bevat, nopens de geschiedenis der V. M. in de vorige eeuw, zijne rijke verzameling van manuscripten, en brieven van een groot aantal Broeders, dit alles is door verkoop overgegaan in de handen eens Broeders, die er, na men hoopt een goed gebruik van zal maken. De zeldzaamste werken echter van deze verzameling, zoo als de *Master-key*, (welke de hoofdoorzaak was van de verschillen met Br. Schröder, in Hamburg) het *Essingsche* Rituaal, door Fessler opgemaakt uit de archieven der Grootte Loge *Royal York*, te Berlijn, en door dezen

aan MOSSDORF vereerd, zijn reeds bij zijn leven door hem aan de laatstgenoemde Loge gegeven. Wat echter moet beklagd worden, is, dat het concept tot de krietische geschiedenis van FESSLER, met de bijlagen, in 1841, tot zeer geringen prijs verkocht is aan de Grootte Loge *zu den drei Weltkugeln*, te *Berlijn*. Zijn voornemen, ter uitgave van een Handboek voor geleerde VV. MM., liet hij geheel varen, na een gesprek, dat hij, op den 2den Junij 1817, had gehouden met den Broeder E. F. K. A. Vrijheer VAN WERTHERN. vroeger reg. M. der Loge *zum Goldenen Kreuze*, in *Merseburg*, later lid der Loge *Astrea zur grünenden Raute*, in *Dresden*, en gedeputeerd Grootmeester Nationaal der Lands-Loge van *Saksen*. Onder den naam van LENNING, schreef hij het *Freimaurer Lexicon*.

Schif Rom. O.

MOSTAARDKORREL, (DE ORDE VAN DE) die sedert lang te niet is gegaan, was in 1759, in den schoot der Evangeliesche Broedergemeente ontstaan. Hare medeleden noemde men *geestelijke Vrijmetselaars*. Zij was gegrond op het Evangelie van MARKUS IV: 50—52, en had ten doel, het rijk van CHRIS-TUS door de geheele wereld te verbreiden. Het Ordeteeken was een gouden ring, waarin de woorden: *Geen van ons leeft voor zich-zelf* waren gegraveerd, en eene bloeiende mostaardplant, onder een gouden of zilveren kruis, met het omschrift: *Quod fuit ante nihil* (wat te voren niets was). De Broeders hielden jaarlijks eene bijeenkomst in de Slotkapel te *Gnadenstadt*, en vierden buitendien den 15en Maart en 16en April.

MOTEWILIS, zijn even als de *Nosairis* en de *Druzen* eene vereeniging, die zich in *Syrië* bevindt. Hare geheime bijeenkomsten worden des nachts gehouden; volgens de regtgeloovige Muzelmannen zouden het zwelgpartijen zijn. Het eenige, wat men van deze drie Orden of sekten weet, is: dat de *Druzen* zich uiterlijk schikken naar de oefening van alle erkende eerdiensten, terwijl zij onder elkander bijzondere leerstellingen hebben. De graden van inwijding zijn menigvuldig, en de plaatsen van inwijding, voor elken graad, in eene andere streek gelegen. Bijzonder daartoe gestelde personen, bewaken de plaatsen hunner bijeenkomsten; elk ongewijde, die daar binnen dringt, wordt gedood.

MOUNT-HERMER, (RALPH, Lord van) was onder de regering van Koning EDUARD I Groot-Opziener der Engelsche Bouwlieden (Zie het Art. GIFFARD). *Mount Hermer*

MOUTON, (ALEXANDER JAKOB), JAN THOMAS BRUSLÉ en JAN COUSTOS. Zie PORTUGAL.

MOZAIËKE VLOER. Zie VLOER.

MOZES. Dit woord komt voor in den Sch. R. 22e. gr. en is het H. W. in den 23en. Deze voortreffelijke man, door FARAO's dochter als kind aangenomen (*Exod.* II: 10), ontving aan het hof de meest uitstekende opvoeding, en genoot ook al de voorregten eens Egyptenaars van den hoogsten rang, zoodat men er geen oogenblik aan behoeft te twijfelen, dat hij in de hoogste klassen der Egyptiesche mysteriën ingewijd was. *Moses*

MUNSTER, (De) afkomstig van het Latijnsche woord *monasterium*, een klooster; en dus zoo veel als kloosterkerk. Zoo heeft MELIS STOEK (B. II.) *Munster*

*Die Monster van Rensborch mede
Dede si maken op van gronde,
Die noch scone staet ter stonde.*

Sommigen onderscheidden het ook van klooster, als in *Florijs* en *Blanchefloer f 1 c.*

*Cloesters, Monstre en Gods huus
Dede te storen die Coninc Fenus.*

MAERLANT maakt het gelijk beteekenend met kerk.

*ene kerke
Te makene van dieren gewerke:
Die Monster stont, willie u cont maken,
Tote dattene die Romeyne braken.*

De laatste schrijver gebruikt ook dit woord voor het Heilige der Heiligen in SALOMO's Tempel, en noemt dan het Heilige de *voormonster*. Later werd het in den zin van *hoofdkerk* gebezigd, en werd vooral gebruikt van de hoofdkerk te *Straatsburg*, een van de oudste en schoonste gedenkteekenen der gothiesche bouwkunst, tot welke in 1013 de eerste steen werd gelegd. Nadat de bouw der kerk in 1273 voleindigd was,

nam ERWIN VAN (uit *Steinbach*, in het Badensch gebied, een beroemd bouwkundige uit dien tijd, den bouw van den daartoe behoorenden toren op zich, waarin hij na zijn dood (16 Februarij 1518) opgevolgd werd door zijn zoon JOHAN. Deze in 1558 overleden, werd opgevolgd door JOHANNES HULTZ van *Keulen*, die, bij zijn overlijden in 1563, den langdurigen bouw nog niet had voltooid, aangezien de voleindiging van dezen eerst op *St. Jansdag* 1459 plaats had. Dr. DE WETTE, in zijne scherpzinnige *Beschouwingen over de Straatsburgsche Munster (Erheiterungen, Jaarg. 1822, Aarau, klein 8°. bl. 141—166)*, noemt die een meesterstuk der kunst, de vrucht van stouten moed en gloeiend geloof, het gedenkstuk eens grooten vervolgen tijds, waarin zich grootheid met rijkdom en overvloed, het stoute met het vlagge, verhevenheid met vuur en bekoorlijkheid verbindt. (Men zie ook te dien opzichte Dr. STIEGLITZ, *von Altdentscher Baukunst (Leipzig 1820, 4o. bl. 127* volg.) De toren is 445 voeten hoog, en wordt voor den hoogsten op den geheelen aardbol gehouden.

Over de *Hoofd-Bouwhut*, die bij den bouw der *Munster* bestond, en uit welke inrigting men tot de verklaring kan geraken van de voornaamste beelden, gebruiken en inrigtingen der hedendaagsche Vrijmetselaars-Broederschap, zie de Art. korporatie en MIDDELEEUWSCHE BOUWKUNDE, en de *Kunst-Urkunden* van KRAUSE, Deel I. afd. 2. bl. 561, en D. II. afd. 2. bl. 255—251.

MURATORI, (LODEWIJK ANTOON) een der geleerdste en verlichtste mannen van *Italië*, geboren 1672 te *Vignola*, in het Hertogdom *Modena*, en overleden 1750, stond in 1740 bloot aan de vervolgingen der geestelijkheid, die hem, door de overeenkomst met den Italiaanschen naam *Franchi Muratori*, als den stichter der Vrijmetselarij opgaf; maar hare lasteringen vonden geen ingang bij Paus BENEDICTUS XIV, en deze stelde hem integendeel daaromtrent door een eigenhandigen brief gerust.

(o Murus)

MURUSI, (Prins ALEXANDER), Broeder van den Wallachijschen Hospodar van gelijken naam, was een gelukzoeker, die zich tusschen 1770 en 1790 in het Oostenrijksche gebied ophield.

Als lid der hooge graden van de *Strikte Observantie*, voerde hij den naam *Eques a Caprimulgo*, of *a tribus Capellis*, en vatte het doel van dat systeem, het herstel der Tempeliers-Orde, in goeden ernst op, zoodat hij den Hertog ERDINAND van *Brunswijk* beloofde 30,000 man te leveren, welke hij zeide, in *Wallachije* bijeen te zullen brengen, ten einde de verloren bezittingen der Orde te heroveren.

MUSSIN PUSCHKIN, (Graaf van) keizerlijk Russiesch gezant te *Londen*, lid van de hooge graden der *Strikte Observantie*, onder den naam van *Alexander Eques ab Elephante*. De leden dier hooge graden hadden zich geleid met de hoop, de Tempelheeren-Orde eens in haar ouden glans weder hersteld te zien, en zeer velen hadden reeds den tijd te gemoet gezien, waarop zij openlijk konden belijden tot de Tempeliers te behooren, en met het schoone roode kruis en de geheele rusting der oude ridderschap voor den dag zouden komen. Inderdaad zou men het voornemen hebben gehad, de Vrijmetselarij in dat stelsel eens te doen eindigen, en had men eens de noodige gelden bijeengebragt, met de Ridderschap der Tempeliers-Orde openlijk voor den dag te komen. Om dit plan nog vroeger, en niet eerst door het langdurige middel der Tontine (zie het Art. SCHUBART) te bewerkstelligen, waren eenigen reeds van meening geweest, eene kolonie van Tempelridders naar *Saratow* te voeren, waarheen toen uit *Duitschland* vele kolonisten trokken, en van de Russiesche Keizerin (KATHARINA II) bescherming en openlijke erkenning te verzoeken. Dit voornemen had niet slechts de goedkeuring verkregen van Baron VAN BUND, maar zou ook de Graaf MUSSIN PUSCHKIN, vermoedelijk de hier behandelde persoon, dien men in de Orde had ingewijd, tot dit denkbeeld toegetreden zijn, en de Orde verzekerd hebben, haar alle mogelijke voordeelen te verschaffen. Dit berigt wordt bevestigd door Br. GOUÉ, in zijne aanmerkingen over den *Anti St. Nicaise*, waar hij zegt: «van de kolonie te *Saratow* heb ook ik iets gehoord. Een Broeder, die naauw met mij verbonden was, berigte mij eens, dat reeds eenige Ridders waren afgecisd, om, op kosten der Orde, als vrij-

willigers, bij de Russische vloot te dienen." (Zie verder het Art. ORDES KONSTITUTIE.)

Mussin P.B. **MUSSIN PUSCHKIN-BRUCE**, (BAZILIUS, Graaf van) keizerlijk Russisch geheimraad, kamerheer en Ridder van onderscheiden Ordes, was sedert 1815, Grootmeester der Russische Groot-Loge *Astrea* (Zie het Art. RUSLAND.).

Muziekale Hlept
(in Myfterien) **MUZIEKALE BROEDERS**, zijn diegenen, die door hunne muzikale talenten de Loges, bijzonder bij feestvieringen, ter dienste staan; zij zijn gewoonlijk Broeders van Verdiensten.

Myftagog **MYSTAGOOG**, *Hierophant*, (De) was de Opper-Priester der Eleusieniesche geheimen (zie ELEUSINIËN), wiens aanzien in de toenmalige tijden bijna aan het bovenmenselijke grensde.

Myfterien
2. 327-330 **MYSTERIËN** (De) der ouden waren soms geheime feesten, tot welke men, na voorafgegane beproevingen, was voorbereid, en die ten oogmerk hadden, of om de goden te danken voor genotene weldaden, of om hunne genade en gunstbetooningen te verdienen, of om hunne ongenade en straffen af te wenden. De Grieken bezigden niet slechts die benaming van de Egyptenaren, maar ook tevens de woorden *τελετη* en *ἄγνος*, als gelijk beteekenende uitdrukkingen.

Deze mysteriën waren echter, over het algemeen, bij de oude volken, als Egyptenaren, Grieken, enz. geheime bijeenkomsten van een' godsdienstigen en ook wetenschappelijken aard, en bevatteden eene geheime godsdienst, die verhevener, meer gezuiverd, en vaak in strijd was met de algemeene volksgodsdienst. Tot deze mysteriën mogt niet slechts geen ongewijde naderen, maar de ontheiliging van deze werd ook door de maatschappelijke wetten ten strengste gestraft. Zij ontstonden in de vroegste tijden, en, gelijk reeds zoo even met een woord is gezegd, was hun doel, door zedelijke en wetenschappelijke leer en beschaving der ingewijden, dezen zoodanige leerbegrippen en gebruiken der godsdienst op te helderen en te verklaren, welke beteekenis men voor het volk geheim wilde houden. Zij waren daarom nuttig en weldadig voor den Staat, en waren ook noodig, omdat men het volk, zonder algemeen nadeel, niet kon bevrijden van zijn bij-

v. z. Broeders van Verdienste

geloof, zijne onwetendheid en zijne vooroordeelen. Daarom beschermden de regeringen die. Zij werden des nachts gevierd. De ingewijden waren verplicht tot de strengste geheimhouding. In alle mysteriën hadden voorstellingen plaats van eenige daden der vereerde godheid, of van zinspelingen op de hemelligchamen. Behalve de Egyptiesche mysteriën (zie het Art. EGYPTE), waren de voornaamste: de *Eleusienische* (zie het Art. ELEUSINIËN), overgenomen van de eerstgenoemde, doch zeer naar plaatselijke omstandigheden gewijzigd. Behalve de leer der eenheid van het Opperwezen, de hoofdinhoud der groote mysteriën, schijnen er (ook zelfs in de kleine mysteriën) de onsterfelijkheid der ziel, en de belooning en straf in een toekomstig leven te zijn verkondigd. Dit wordt bewezen door de volgende plaatsen uit ISOKRATES, CICERO en PLATO, welke alle ingewijd waren: »De ingewijden hebben blijdere hoop op 's levens einde en de geheele eeuwigheid." (ISOKRATES, *Panegyri. Cap. 6.*) »Ik heb uit de mysteriën niet slechts de kunst geleerd, gelukkig te leven, maar ook met vrolijke hoop te sterven." (CICERO, *over de Wetten, II. 14.*) »Het doel der mysteriën is: de ziel te volmaken, en die harer bestemming nader te brengen." (PLATO, in den *Phedon.*) Aldus drongen de mysteriën, bij de ingewijden, tot een rein, vlekkeloos leven, en maakten hen dus beter, geruster en gelukkiger; onloochenbaar is het dus, dat zij, in hunnen reinen toestand, heerlijke en eerbiedwaardige instellingen waren. Maar zij kwamen eindelijk in verval; want reeds in de 70e. tot 80e. olympiade werden in de Eleusienische geheimen, zonder onderscheid van stand of ouderdom, mannen, vrouwen en kinderen aangenomen, als zij de bijdragen konden betalen. Hunne leerstellingen kwamen van lieverlede onder het algemeen, werden verbasterd, bedorven, en verloren de mysteriën geheel en al hun doel. 2. De *Perziesche* mysteriën (zie MITHRA). 3. De *Samotracesche* mysteriën (zie dat Art.). Deze stamden uit *Kreta* en *Frygië*, en werden in het eerste dier landen ter eere van JUPITER gevierd. Uit deze landen kwamen zij tot de Thraciërs of Pelasgers, op het eiland *Samothracië* (*Samandraki*), en plantten zich van

daar verder voort in *Griekenland*. De *Dionysische* kwamen uit *Thracië* en *Thebe*, en hebben groote overeenkomst met de vorige. Men vierde ze om het andere jaar, en stelde er den overgang van den mensch, uit den staat van ruwheid tot dien van beschaving, voor. De vrouwen kleedden er zich met dierenhuiden, namen een staf, met klimop omwonden (*Thyrus*), ter hand, trokken naar den berg *Citheron*, en voerden daar, na het verrigten van godsdienstige plegigheden, wilde dansen uit, die eindigden, door dat zich de priesteressen en de ingewijden in de nabijgelegene bosschen verstrooiden. Ook deze hadden symbolen, die grootendeels betrekking hadden op *BACCHUS* of *DIONYSUS*, de held dezer mysteriën. Reeds ten tijde van *EPAMINONDAS* werden zij, als nadeelig voor de zeden, in *Thebe*, en later in geheel *Griekenland* verboden. 5. De *Orpiësche*, niet verschillende van de *Eleusienische*. 6. De mysteriën van *ISIS*, welke in *Griekenland* geenen, maar daarentegen in *Italië*, en vooral te *Rome* veel bijval vonden. In den oorsprong was ook het Christendom een mysterie en hadden er inwijdingen plaats. Daarom zeide *CLEMENS* van *Alexandrië* van die godsdienst: »O, waarlijk heilige mysteriën! O, zuiver licht! Bij den glans der fakkels valt de sluijer neer, die God en den hemel bedekt. Ik word heilig, zoodra ik ben ingewijd. De Heer-zelf is Hierophant. Zietdaar de feestmalen mijner mysteriën! komt en laat u er in opnemen!» Ook in de Evangelien vindt men vele bedekte spreekwijzen en zinspelingen op de Christelijke inwijding. Veel te dien opzichte vindt men in *LUK. XIV.* en *MATTH. XVII.* De nadenkende vindt er menige gelijkheid met de allegorie van de omwenteling der zon. Over die inwijdingen zegt een schrijver het volgende: »Het schijnt zelfs wel, dat er in de vergaderingen der Christenen, die, althans te *Rome*, in onderaardsche begraafplaatsen werden gehouden, iets gebeurde, dat naar een gewaand ten offer brengen des Kandidaats geleek, in de mysteriën des Heidendoms bewerkstelligd.» Zie hier de redenering, die *MINUTIUS FELIX* aan den Heiden *CICILIUS* toeschrijft. »Het ceremonieel, dat de Christenen in acht nemen, wanneer

zij iemand tot hunne mysteriën toelaten, is afgrijslijk. Men plaatst voor den aanneming een kind, met deeg bedekt, om hem den moord te verbergen, dien hij zal begaan. Op het hem gegeven bevel, treft hij het slagtoffer bij herhaling met een mes: het bloed vloeit naar alle zijden heen, dat de aanwezigen gretig opzuigen. Dan deelen zij de ledematen van het slagtoffer onder elkander, en de gezamenlijk gepleegde misdaad is tevens de algemeene waarborg der geheimhouding." Wel verre van dit, als de oningewijden, naar de letter op te nemen, en te gelooven, dat er een mensch werd geofferd, moet men hierin, even als bij de mysteriën van MITHRA (zie dat Art.), niets anders zien dan eene allegorische voorstelling. (Zie verder het Art. THEOGENESIE. [INWIJDING DER])

MYSTERY. Een Engelsch woord, dat zoowel geheimenis en geheime leer, als korporatie, gild, handwerk (ook kunst) beteekende. De verschillende beteekenissen hebben de VV. MM., buiten Engeland, de Engelsche werken vaak verkeerd doen verstaan.

MYSTICISMUS, *Mystiek*. De geheime leer van het goddelijke en van de onmiddellbare gemeenschap des menschen met het bovenaardsche. Het is de afdwaling van het godsdienstige gevoel, waardoor de mensch meent het goddelijke te kunnen bevatten en te aanschouwen, door uitwendigen zin, en er naar streeft, in eene voelbare verbindtenis te komen met de bovenzinnelijke wereld. Het komt voort, uit een onbeteugelde verbeeldingskracht en een overspannen gevoel, gevoedsterd door zinnelijke, godsdienstige voorstellingen, dat vaak verbonden was met het ontvlieden der wereld en het tuchtigen des vleesches. Het mystische, is slechts de subjektieve vorm van beschouwing eener vreemde, hoogere wereld, door het verstand niet bevat. Den mystieke wordt elk verschijnsel tot een symbool des Eeuwigen, en deze mystiek is de poëzy van een gemoed, dat van zucht voor godsdienst, op buitengewone wijze, doordrongen, en daarbij levendig en prikkelbaar is. Maar even als dit het geval is, als de Godsvereering in vormen van het begrip gedwongen wordt, zoo wordt ook de mystiek, door zich te beperken op gemeene symboolvormen, tyrannisch, en vernielt haar

Nr.	Pièces.
2670. Mercure punissant Battus de son Indiscrétion. (28.) Uytenbrouck exc.	1
2671. Mercure et Battus. (29.) Uytenbrouck exc.	1
2672. Femme au bain. (38.) Second état. Day exc.	1
2673. Les vaches. (41.)	1
2674. Les chèvres. (43.)	1
2675. Les bergers de l'Arcadie. (45.) Second état. Day exc.	1
2676. Le berger et la bergère. (48.) Premier état. Uy- tenbrouck exc. Belle et rare.	1
2677. Le voyage de Jacob en Canaan. (57.) Second état.	1
Vangelisti, Vincent.	
2678. Pyrame et Thisbé; d'après le Guide. Collée	1
Vanni, François.	
2679. St. François d'Assise méditant. Attribuée à F. Vanni. Rare	1
Varelen, T. E. van.	
2680. Des chevaux et des vaches. Grav. à l'eau forte	6
Vasquez, Bart.	
2681. La Pastorcita de Zurbaran. Belle et rare	1
Velde, Adrien van de.	
2682. Différens animaux. (1 - 10). Just. Danckers exc. Suite compl. Premier état, avec l'a- dresse, et les planches non nettoyées. Très-belle et très-rare	10
2683. Les mêmes Estampes. (1 - 10.) Second état. L'a- dresse de Just. Danckers effacée. Suite compl.	10
Velde, J. van de.	
2684. Les quatre Elémens. Suite compl.	4

1/3.6

1/21

Nr.	Pièces.
2670. Mercure punissant Battus de son indiscretion. (28.) Uytenbrouck exc.	1
2671. Mercure et Battus. (29.) Uytenbrouck exc.	1
2672. Femme au bain. (38.) Second état. Day exc.	1
2673. Les vaches. (41.)	1
2674. Les chèvres. (43.)	1
2675. Les bergers de l'Arcadie. (45.) Second état. Day exc.	1
2676. Le berger et la bergère. (48.) Premier état. Uy- tenbrouck exc. Belle et rare.	1
2677. Le voyage de Jacob en Canaan. (57.) Second état.	1

Vangelisti, Vincent.

2678. Pyrame et Thisbé; d'après le Guide. Collée	1
--	---

Vanni, François.

2679. St. François d'Assise méditant. Attribuée à F. Vanni. Rare	1
---	---

Varelen, T. E. van.

2680. Des chevaux et des vaches. Grav. à l'eau-forte	6
--	---

Vasquez, Bart.

2681. La Pastorcita de Zurbaran. Belle et rare	1
--	---

Velde, Adrien van de.

2682. Différens animaux. (1 — 10). Just. Danckers exc. Suite compl. Premier état, avec l'ad- dresse, et les planches non nettoyées. Très-belle et très-rare	10
2683. Les mêmes Estampes. (1 — 10.) Second état. L'a- dresse de Just. Danckers effacée. Suite compl.	10

Velde, J. van de.

2684. Les quatre Elémens. Suite compl.	4
--	---

Tomkins, P. W.

2653. Emily. — Louisa; d'après Nixon	2
2654. Chastity. — He sleeps	2
2655. Mirande et Ferdinand; d'après Ang. Kauffman	1
2656. Florizel and Perdita; d'après Harding	1
2657. Sir Andrew Aguecheck, Sir Toby Belch and the Clown; d'après Bunbury	1

Torre, Flaminio.

2658. L'Amour et Pan; d'après Aug. Carrache. (7.)	1
---	---

Touvenin.

2659. La Rencontre de l'Amour et de l'Amitié; d'après Ca- zenave	1
2660. Autant en emporte le Vent; pendant du précédent	1

Triva, Ant. — Troger, Paul.

2661. Repos en Egypte. (2.) Remondini exc. — Sujet saint	2
---	---

Unterberger, Ignace.

2662. Monument du Prince Kaunitz	1
2663. La nuit. Avant la lettre	1

Uytenbrouck, Moïse.

2664. Agar dans le désert. (5.) Second état. C. J. Vis- scher exc.	1
2665. Mercure s'entretenant avec Argus. (19.)	1
2666. Argus occupé des soins de ses troupeaux. (20.)	1
2667. Argus priant Mercure de rester avec lui. (21.) Ta- chetée	1
2668. Mercure endormant Argus. (22.)	1
2669. Battus trahissant le secret de Mercure. (27.) Uyt- enbrouck exc.	1

eigen beeld. Het beeld, als symbool heilig, matigt zich absolute heiligheid en uitsluitende zelfstandigheid aan. Men ziet reeds sporen van het mysticismus, in de eerste eeuwen van den Christelijken tijd. Vooral werd het nogtans bevorderd, door de geschriften van DIONYSIUS den *Areopagiet*, welke in de vierde eeuw verspreid werden. In het Christendom, zegt HERDER, verbond het zich met het nieuw-platonisme, dat vele takken ter vereeniging aanbod, en was ook buiten het platonisme, bij alle volken en godsdiensten, eindelijk het doel der beschouwing. Er zijn ook zoo vele dingen, die het mysticismus, het lievelingskind onzer werkzaamheid en traagheid, in eene grof of zijden hulsel uitbroeit, en ze eindelijk de vleugels van den hemelschen *Amor* aanbindt. En nogtans even onontbeerlijk den mensch deze strekking naar het voortreffelijkste en volkomenste is, zonder welke hij als eene rups rond zou kruipen en vergaan, even ledig blijft echter de ziel, als zij slechts op vleugelen der verbeelding, in den zwijmel der geestdrijverij voortzwevende, in onmetelijke woestenijen rondwaalt." Ook de Vrijmetselarij heeft hare mystieke graden. (Zie het Art. MITZBAHMETIESCH SYSTEMA, als ook MONTPELLIER, enz.) Een staal van den onzin, in die graden uitgekraamd, zie men in het Art. MELESINO.

getallen MYSTIESCHE EN HEILIGE GETALLEN IN DE VRIJMETSELARIJ zijn: drie, vijf, zeven en negen (zie die Art.), benevens VOLMAAKT, LOGE, DRIEHOEK, VIER, VIERSHOEK, ZESHOEK en ook getal TIEN en TWAALF.

